

Årsredovisning 2023

Utgivare: Länsstyrelsen Gävleborg

Diarienummer: 474-2024

Bild omslag:

Med anledning av att H.M. Konungen firade 50 år som kung besökte Kungaparet residenstaden Gävle den 21 augusti. De beslöt att förlänga sitt besök för att få mer information om situationen med höga flöden i länet och se effekterna på Gavleån från Drottningbron i Gävle. Med på bilden är också Länsstyrelsen Gävleborgs beredskapsdirektör Jennie Berg. Foto: Clément Morin, Kungl. Hovstaterna.

Bilder landshövdingen har ordet:

Kungaparet anländer till Centralstationen i Gävle för att uppmärksamma Konungens 50 år på tronen. Många länsbor var med och firade och dagen blev mycket lyckad. Foto: Clément Morin, Kungl. Hovstaterna.

Höga floden och översvämningar var en stor del av sommaren 2023. Bilden är tagen i augusti i Boulognerskogen i Gävle. Foto: Maria Hysing.

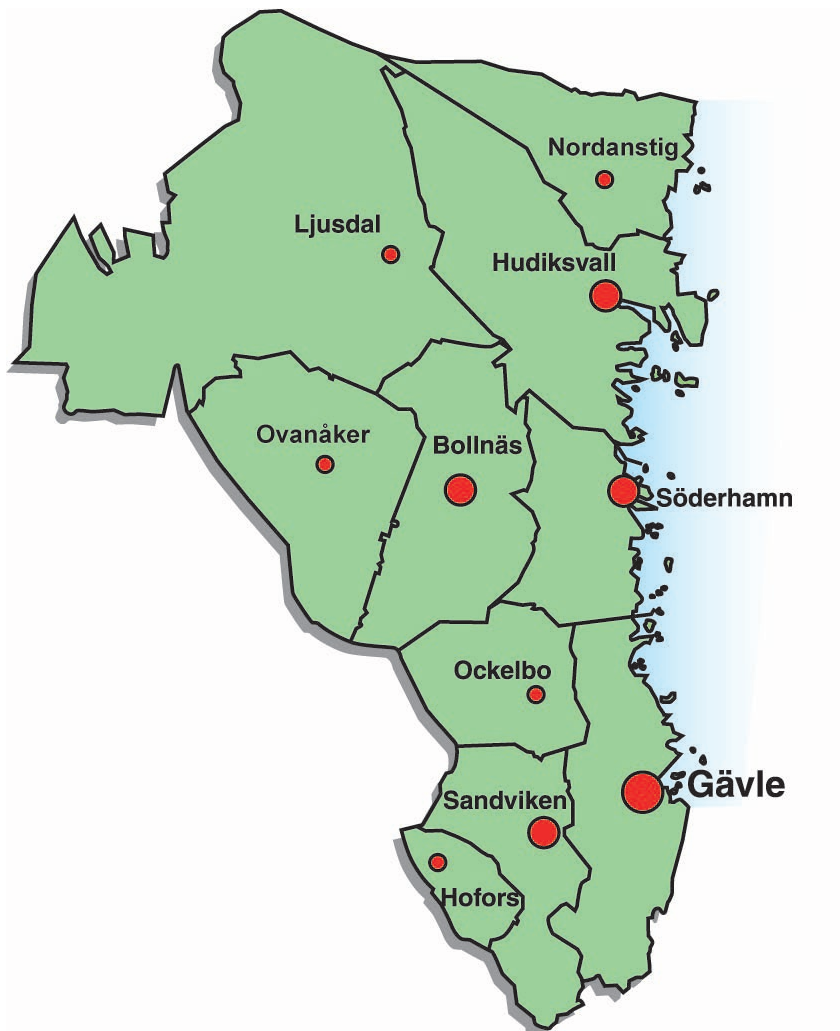
Räddningstjänsterna i Gävleborg och Uppsala fick en unik möjlighet att lyssna på Mykahilo Ishychkins berättelser om hur det är att vara brandman i Ukraina under ett brinnande krig. Foto: Sofia Rohlin.

Länsstyrelsen Gävleborg arbetar hårt med skydd av och natur och att främja länsbornas friluftsliv. På bilden inviger landshövding Per Bill ett vindskydd vid Västerhocklan som uppförts av projektet Rivers of Life. Foto: Sofia Rohlin.

Det nya Åtgärdsprogrammet för miljömålen i Gävleborgs län 2023–2030 lanserade under en seminariedag i Söderhamn som lockade många deltagare. Foto/collage: Katarina Borg.

EU-projektet Rivers of Life genomför maskinell restaurering efter tidigare flottledrensningar. I sommar har flera sträckor restaurerats med gott resultat. Foto: Anders Persson.

Årsredovisning 2023

Innehållsförteckning

Landshövdingen har ordet	4
Om årsredovisningen	6
Årsredovisningens kapitelindelning	6
Resultatredovisningen.....	6
Om Länsstyrelsen	8
Våra uppgifter, uppdrag och mål	8
Strategisk styrning och planering	9
Organisation.....	11
Resultatredovisning	13
Myndighetsövergripande redovisning	13
Redovisning av verksamhetsområden.....	27
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	27
Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor	32
Regional tillväxt och infrastrukturplanering	40
Hållbar samhällsplanering och boende.....	45
Energi och klimat.....	54
Kulturmiljö.....	60
Samhällsskydd och beredskap	67
Naturvård och miljöskydd	73
Areella näringar	94
Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.....	103
Övrig redovisning	113
Året i siffror	117
Finansiell redovisning	132
Resultaträkning	132
Balansräkning	133
Anslagsredovisning	135
Tilläggsupplysningar och noter.....	136
Landshövdingens underskrift av årsredovisningen	153
Bilagor	154

Landshövdingen har ordet

Vi gick in i 2023 med tydliga signaler från regeringen om vilka prioriteringar som gällde och en klar bild av hur länsstyrelserna behövde ställa om verksamheten. Som många andra myndigheter i Sverige kände vi också av det världsekonomiska läget som gav oss stramare ekonomiska förutsättningar. Redan från början visste vi alltså att vi hade ett utmanande år framför oss. Kriget i Ukraina hade pågått nära ett år och varken då, eller nu när vi summerar året, ser det ut att närma sig ett slut. Vår roll i totalförsvarsuppbyggnaden har under året varit en av våra huvuduppgifter och vi har fått göra hårda prioriteringar av våra resurser. Under hösten tog vi det tuffa, men nödvändiga beslutet att varsla om förändringar i verksamheten. Något som väntades innebära en övertalighet på 19 tjänster inom myndigheten. Omställnings- och arbetsbristprocessen hann vi inte slutföra innan årets slut och vi vet när det här skrivs inte hur utfallet blev.

När jag summerar 2023 är det alltså både globala och interna utmaningar som präglat myndighetens arbete. Men det finns också många frågor i nivåer däremellan. Den pågående klimatkrisen, som drabbade inte minst våra lantbrukare genom en långvarig torka som inledde spannmålssäsongen, är något vi måste ta på största allvar och använda som bränsle i den gröna omställningen. När torkan byttes mot nederbörd kom nya utmaningar för länets invånare. Larmen om höga vattenstånd och översvämningar var allvarstygda och många var de fastighetsägare i länet som fick se översvämmade källare och hantera raserade vägar.

Inflation, höjda matpriser och bristande tillgång på vissa varor till följd av Rysslands invasion av Ukraina har ytterligare satt fokus på frågor som Gävleborgs handlingsplan för Sveriges livsmedelsstrategi. Vi måste alla göra vad vi kan för att stärka vår beredskap på flera plan.

Men det finns såklart positiva ögonblick från året som gick också. Som när jag, tillsammans med bland andra statsministern, fick delta vid invigningen av den nya vätgasanläggningen vid Ovako stålverk i Hofors. Ovako är genom den nya anläggningen först i världen med att värma stål på ett fossilfritt sätt.

Den gröna omställningen är en nyckelfråga. Gävleborgs län har gått från att vara ett län med gott om billig grön energi till brist på densamma. Vårt arbete med tillståndsprövning inom natur och miljö, inte minst kopplat till den havsbaserade vindkraften, är och kommer vara fortsatt viktigt för länets utveckling och konkurrenskraft.

En annan positiv händelse under året var den 21 augusti då Länsstyrelsen Gävleborg fick stå värd för Kungen och Drottningens besök i residensstaden Gävle. Besöket gjordes med anledning av Kungens 50-årsjubileum på tronen och på programmet stod bland annat ett festligt evenemang på Gävle stortorg. Besöket blandade fest och allvar och avslutade på Drottningbron i centrala Gävle. Där gav Länsstyrelsens försvarsdirektör och biträdande försvarsdirektör Kungaparet en lägesbild efter augustis myckna regnande och dess påverkan på stora delar av länet.

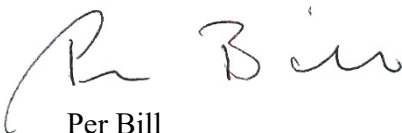
På senhösten kunde vi också äntligen lansera Åtgärdsprogram för miljömålen i Gävleborgs län 2023–2030. Ett viktigt dokument som nyckelaktörer i länet tillsammans har tagit fram och som vi nu ska arbeta vidare med för att skapa konkreta åtgärder och aktiviteter. Arbetet med Agenda 2030 och miljömålen är fortsatt högt prioriterat på myndigheten och vi har en viktig roll att hitta synergier i länet.

Tyvärr ser vi fortsatt stora utmaningar under 2024 och 2025. Oron i omvärlden påverkar vår verksamhet liksom många andras. Arbetet med att formera samarbetet inom det relativt nya Mellersta civilområdet kommer vara centralt i vårt arbete.

Vi vet att förväntningarna är att vi fortsätter att leverera på en hög nivå, precis som vi gjort på de flesta områden när vi blickar bakåt. Länsstyrelserna har en fantastisk förmåga att anpassa verksamheten, prioritera och leverera till vår uppdragsgivare och det är vår ambition även fortsatt även om vi ser stora utmaningar i uppdrag, förväntningar och förutsättningar.

Jag ser trots det med stor tillförsikt på framtiden. Jag vet vilken samlad kompetens som finns inom Länsstyrelsen Gävleborg och jag har på nära håll sett den kraft som bor i länets invånare. Under året har jag återigen besökt samtliga tio kommuner för att diskutera utmaningar och möjligheter och återigen slås jag av den vilja som finns att arbeta tillsammans. Inte minst bränderna i Ljusdals kommun 2018 stärkte övertygelsen kommunerna emellan om att det är tillsammans vi är starka och vi har under detta år fortsatt att utveckla länets krisberedskapsverksamhet.

Under 2023 vågar jag säga att vi utträttade många stordåd på myndigheten. I den årsredovisning du nu har framför dig kommer du kunna läsa om flera av dem. Samtidigt lovar jag att vi på Länsstyrelsen Gävleborg tillsammans med länets invånare och aktörer kommer fortsätta att bidra för att nå myndighetens vision – att göra Gävleborgs län starkt, hållbart, inkluderande och attraktivt att leva i.

Per Bill

Landshövding

Om årsredovisningen

Syftet med det här avsnittet är att informera om årsredovisningens upplägg och disposition samt att beskriva de huvudsakliga begrepp samt mät- och värderingsmetoder som vi använder. Redovisningsprinciper för finansiella delar, tabeller och ärendestatistik redovisas under rubriken *Tilläggsupplysningar och noter* i avsnittet *Finansiell redovisning*.

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av följande delar:

- Landshövdingen har ordet
- Om årsredovisningen
- Om Länsstyrelsen
- Resultatredovisning
- Finansiell redovisning
- Landshövdingens underskrift av årsredovisningen
- Bilagor

Avsnittet **Om Länsstyrelsen** beskriver länsstyrelsens övergripande uppgift, hur vi arbetar med den strategiska styrningen, verksamhets- och organisationsutveckling samt de länsstyrelsegemensamma stödverksamheterna. **Resultatredovisningen** innehåller bland annat en myndighetsövergripande redovisning och en redovisning per verksamhetsområde, som utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen (VÅS). Den **finansiella redovisningen** innehåller resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisningen samt tilläggsupplysningar och noter.

Bilaga A–C beskriver vilka paragrafer i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, regleringsbrevsuppdrag och övriga uppdrag som ingår i resultatredovisningen samt var i årsredovisningen de redovisas. **Bilaga D** tydliggör vilka regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning. **Bilaga E** innehåller en länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som samordnas och av länsstyrelsegemensamma funktioner.

Resultatredovisningen

Redovisningen per verksamhetsområde inleds med en tabell med instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag och andra återrapporteringsgrunder som redovisas i avsnittet. Efter det redogör vi för verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål samt beskriver hur vi genomför verksamheten. Sedan kommer resultatredovisningen med en resultatbedömning.

Förklaring av begrepp

Här förklarar vi några av de begrepp som vi använder oss av i resultatredovisningen.

Uppgifter utgår i regel från förordningar, till största delen från det som står i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Uppdrag utgår till största delen från tidsatta uppdrag som regeringen angett i regleringsbrevet eller i något annat beslut.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av att vi i utförandet av våra uppgifter och uppdrag ska bidra till att nationella och mer övergripande **mål** får genomslag i länet och där Länsstyrelsens insatser i olika grad påverkar målpåfyllelsen.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) använder Länsstyrelsen **resultatindikatorer** som stöd för bedömningar av målpåfyllelsen och resultaten.

Det finns flera områden i resultatredovisningen som Länsstyrelsen inte redovisar indikatorer för. Skälen till det är bland annat svårigheter inom vissa områden att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget.

Resultat vi redovisar kan bestå av både **prestationer** och **effekter**.

Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av Länsstyrelsens insatser inom verksamheten. Resultatet bedöms och motiveras i förhållande till de prioriteringar och planer som har tagits fram för att genomföra och bidra till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål.

Bedömningsgrunder

I årsredovisningen används bedömningsgrunder i form av nyckeltal, indikatorer, statistik (exempelvis året i siffror) och övriga resultatbeskrivningar.

För varje verksamhetsområde bedöms resultatet i förhållande till de prioriteringar och planer som har tagits fram för att genomföra och bidra till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål.

Resultatet bedöms också i förhållande till redovisade förändringar, skillnader och tillstånd.

En sammanvägd bedömning av resultatet görs av de verksamheter som ingår i respektive avsnitt i årsredovisningen, och motiveras samlat samt vid behov per delverksamhet.

De nivåer och omdömen som vi använder för resultatbedömningen är:

- **Otillfredsställande:** Resultaten når inte upp till målen eller når endast i begränsad omfattning de uppsatta målen.
- **Utvecklingsbehov:** Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen, men inte i tillräcklig omfattning.
- **Gott:** Resultaten når i all väsentlighet de uppsatta målen.
- **Utmärkt:** Resultaten når i alla delar de uppsatta målen med god marginal.

Om Länsstyrelsen

I förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) anges att i varje län finns en länsstyrelse som ansvarar för den statliga förvaltningen i länet, om det inte finns någon annan myndighet som ansvarar för särskilda förvaltningsuppgifter.

Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Vi ska rapportera situationen i länet och lämna lägesbilder. Länsstyrelsen är alltså en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
1§ Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Länsstyrelseinstruktion

Våra uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelseinstruktionen anger övergripande inom vilka områden Länsstyrelsen har uppgifter och hur länsstyrelsen ska styras och organiseras. Länsstyrelsernas uppdrag ges via lag av riksdagen och via förordningar eller beslut av regeringen, främst i vårt regleringsbrev. Även EU:s direktiv och förordningar styr länsstyrelsernas verksamhet.

Länsstyrelsen arbetar för det hållbara samhället. Utifrån de tre dimensionerna social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet arbetar vi för en hållbar utveckling i länet. Länsstyrelsen ansvarar för att beslut från riksdagen och regeringen får regionalt genomslag och vi samordnar den statliga verksamheten. Vi ska ta tillvara både individens och samhällets intressen i utvecklingen av länet. Vi bedriver verksamhet inom flera olika samhällsområden och vi ska vara en kunskapsorganisation som har förmågan att arbeta sektorsövergripande i många frågor.

Det saknas ett övergripande riksdagsbundet mål för länsstyrelserna som helhet. Övergripande ska dock länsstyrelserna verka för att nationella mål ska få genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Detta omfattar samtliga län, oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan staten, kommunerna och regionerna. I redovisningen av respektive verksamhetsområde knyter vi an till relevanta nationella och regionala mål som uppgifterna och uppdragen ska bidra till att uppnå.

Länsstyrelsen finansieras från flera olika källor. Finansieringen sker till största delen av anslag på statens budget. Till stor del består dessa anslag av det så kallade förvaltningsanslaget. Förvaltningsanslaget utgör i genomsnitt ungefär 50 procent av länsstyrelsernas totala intäkter. Utöver förvaltningsanslaget har länsstyrelsen riktade medel i form av så kallade sakanslag. En annan finansieringskälla är bidragsfinansiering som kommer från andra myndigheter och organisationer. Utöver det bedriver länsstyrelsen avgiftsfinansierad verksamhet och tar in avgifter från organisationer och individer.

Strategisk styrning och planering

Länsstyrelsen Gävleborg arbetar för ett stabilt och hållbart län. Arbetet sker utifrån riksdagens och regeringens uppdrag och de interna fokus- och utvecklingsområdena. Det här kräver både en lång- och kortsiktig styrning som tar stöd i processer för planering och uppföljning. Under ett år genomförs exempelvis chefsforum, ledningsgruppens strategiska möten, omvärldsbevakning, uppstartsdialoger och tertialuppföljningar. Så har också skett år 2023.

Styra strategiskt på lång sikt

Vision, målbild och strategisk inriktning visar den riktning och ambition som Länsstyrelsen Gävleborg har på lång sikt.

- Vision: ”En av Sveriges bäst fungerande myndigheter – tillsammans gör vi Gävleborg starkt, hållbart, inkluderande och attraktivt att leva i.”
- Målbild: ”Vi är en förvaltnings- och expertmyndighet med hög kompetens och god service. Vi bidrar till att medborgare och företag i länet ges förutsättningar att leva och verka i Gävleborg.”
- Strategisk inriktning: Agenda 2030 och de sektorsövergripande perspektiven i länsstyrelseinstruktionens paragrafer 5 och 6.

Styra strategiskt på kort sikt

Fokusområden är områden särskilt viktiga att arbeta med på kort sikt. Där kan myndighetens arbete göra skillnad och påverka utvecklingen i länet. Under 2023 var myndighetens fokusområden civil beredskap, främjande av länets utveckling och klimatutmaningar Gävleborg.

Utvecklingsområden bidrar till en innovativ och attraktiv arbetsplats med hög flexibilitet och effektivitet. Under året var myndighetens utvecklingsområden hållbar arbetsplats (organisationskultur och lokalprogram) och god förvaltningskultur.

En utvecklad styrning

För en väl fungerande styrning är det viktigt med tydlighet, delaktighet och tillfällen för att diskutera framtid, vägval och prioriteringar.

Tydlighet och delaktighet

Det ska vara lätt för medarbetare och samhällsaktörer att känna till myndighetens övergripande riktning och förstå hur den har arbetats fram. Styrningen bygger därför på ett antal aktiviteter som återkommer årligen.

I en relevant styrning deltar medarbetare på olika sätt i arbetet med att ta fram underlaget inför ledningens beslut om riktning. På så sätt ökar möjligheten att fler känner ansvar för vägval och prioriteringar.

Länsstyrelsen Gävleborg arbetar på olika sätt för att stärka tydligheten och delaktigheten. Myndigheten har under 2023:

- utökat spridningen av den årliga omvärldsrapporten
- tagit fram omvärldsrapporter för avdelningar och fristående enheter
- vidareutvecklat den digitala samarbetsytan som finns för information och stöd till chefer
- utvecklat tertialuppföljningen för att den ska bidra ännu mer i strategiska diskussioner
- tydliggjort och förbättrat struktur och instruktioner för verksamhetssystemet LISA och tertialuppföljningen.

Strategiska diskussioner

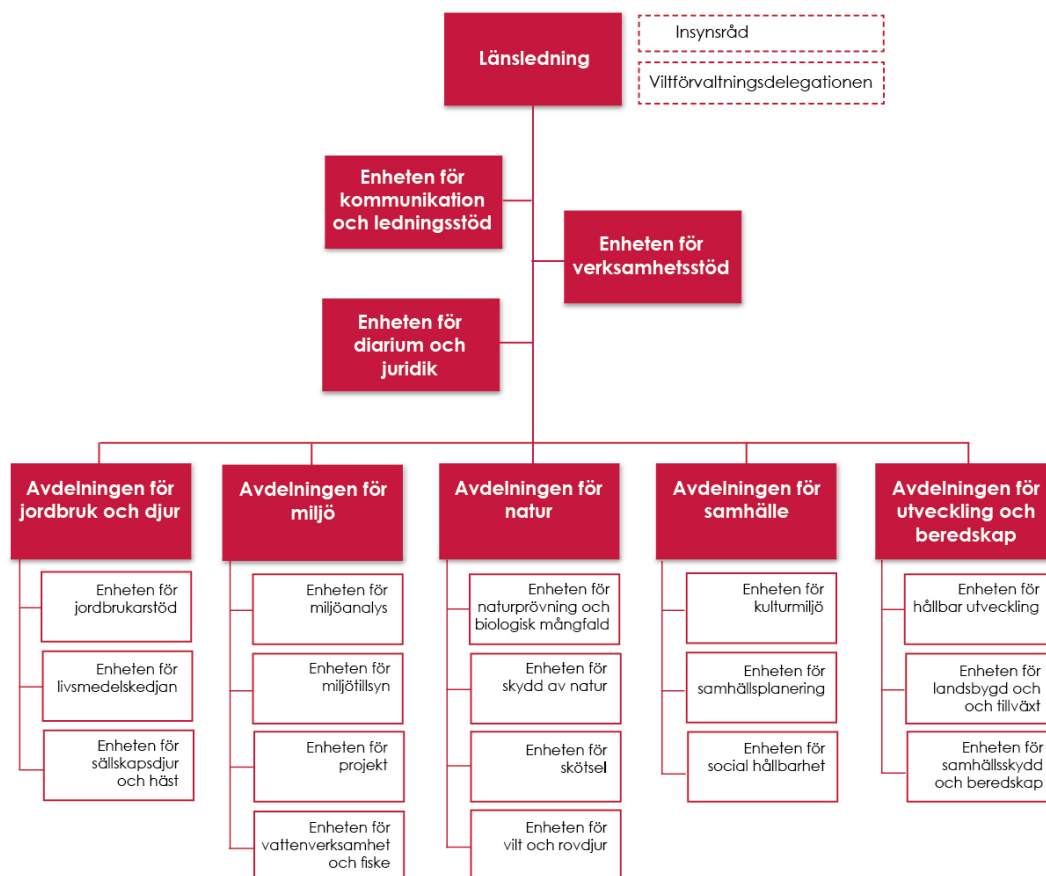
En proaktiv styrning har bestämda tillfällen där myndigheten reflekterar över hur omvärlden påverkar verksamheten och hur myndigheten ska agera på kort och lång sikt.

Under året har länsledningen värnat tillfällen som gör myndigheten insatt i vad som påverkar verksamheten och länet. Ledningen har också skapat ytterligare utrymme för uppföljning och diskussioner om prioriteringar. Utvecklingsarbetet med förbättrad uppföljning och analys fortsätter under 2024.

Länsstyrelsen Gävleborg har under 2023 utvecklat och förbättrat de strategiska diskussionerna på följande sätt:

- Ledningsgruppen har haft omfattande diskussioner om utformning och innehåll för fokus- och utvecklingsområden.
- Myndigheten har vid kommunbesök lyft fram fokus- och utvecklingsområden.
- Det har tagits fram ett stödmaterial om intern och nationell styrning.
- Det har varit ett fortsatt arbete med att utveckla struktur och systematik för omvärldsbevakning och analys.
- Den årliga omvärldsrapporten har kompletterats med ett antal indikatorer som visar på länets förutsättningar och utmaningar.

Organisation

Länsstyrelsen Gävleborg organiserades under året i tre fristående enheter samt fem avdelningar med 17 underliggande enheter.

Länsstyrelsens har även ett insynsråd och en viltförvaltningsdelegation. Länsstyrelsens insynsråd ska uppfylla kravet på demokratisk insyn och medborgerligt inflytande. De nu aktuella förordnandena för de sju ledamöterna, utöver ordförande, gäller från och med 1 mars 2022 till och med 28 februari 2024. Insynrådet har under 2023 träffats 3 gånger. Vid dessa möten har verksamhetsfrågor, budget, verksamhetsplanering och årsredovisning behandlats.

Länsstyrelsens viltförvaltningsdelegation har under 2023, utöver ordförande, bestått av delegater som representerar: politiska företrädare, särskild kunskap i frågor om trafiksäkerhet och illegal jakt, jakt- och viltvårdsintresset, naturvårdsintresset, friluftintresset, ägare och brukare av jordbruksmark, lokalt näringsliv och turism, skogsnäringen, natur- och ekoturismföretagen, yrkesfisket samt fåbodbruket. Delegationen har haft fyra möten där frågor som inventeringar, viltpopulationer och jakt behandlats.

Ledningsgruppen består av landshövding, länsråd, cheferna för de tre fristående enheterna samt de fem avdelningscheferna.

Styrningsprocesserna består av budget-, verksamhetsplanering- och uppföljningsprocesser.

Länsstyrelsen Gävleborg bedriver även ett internt miljöledningsarbete. För mer information om det se separat redovisning enligt förordning SFS 2009:907.

Länsstyrelsegemensamma stödverksamheter

Ett antal av länsstyrelsens stödverksamheter har inordnats i nationella funktioner med hemvist vid en länsstyrelse. Redovisning av länsstyrelsegemensamma stödverksamheter finns samlad i bilaga E.

Dessa är:

- IT-avdelningen (värmland Västra Götaland)
- Telefonistorganisation (värmland Kronoberg)
- Samordnad löneservice (värmland Kronoberg)
- Ekonomiadministration LstEA (värmland Örebro)
- Dataskydd och informationssäkerhet (värmland Stockholm)
- Gemensamma kansliet (värmland Västmanland)

Resultatredovisning

Länsstyrelsens resultatredovisning är indelad i fyra avsnitt: myndighetsövergripande redovisning, redovisning per verksamhetsområde, övrig redovisning samt året i siffror.

Myndighetsövergripande redovisning

I det här avsnittet redovisar vi resultat av verksamhet som berör flera verksamhetsområden eller som inte kan placeras i ett enskilt verksamhetsområde.

Verksamhetsöversikt

Nyckeltal: Verksamhetsöversikt	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	223,1	234,9	220,9
Antal årsarbetskrafter kvinnor	139,1	148,0	133,2
Antal årsarbetskrafter män	84,0	86,9	87,7
Antal ärenden, inkomna och upprättade	15 537	17 414	16 462
Antal beslutade ärenden	13 662	18 834	16 433
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	179	305	1 455
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	262 048	271 881	245 341
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	69 662	51 222	48 287

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar till tabellen

Under 2023 har antalet årsarbetskrafter minskat med 11,8 jämfört med 2022. Orsak till förändringen är bland annat vakanshållna tjänster.

Med anledning av minskade resurser och hårdare prioriteringar har antalet upprättade ärenden minskat med 162 stycken under 2023. Antalet inkomna ärenden under 2023 är också färre än under 2022. Inom VÄS 28, Livsmedelskontroll, djuskydd och allmänna veterinärafrågor har en felregistrering skett där ärenden registrerats som inkomna ärenden istället för upprättade ärenden, se tabell F.

Medarbetarperspektiv

Vår värdegrund bygger på tre ord – handlingskraft, professionalitet och förståelse – ord som hela personalen varit delaktig i att arbeta fram. Våra värdeord ska genomsyra allt vi gör på alla nivåer både i det interna arbetet och i våra dagliga kontakter med länets invånare, andra myndigheter, företag, organisationer och media. Värdegrunden ska integreras i rutiner, policys och våra strategiska och operativa dokument som årsredovisningar, verksamhetsplaner, budgetar och vår miljöpolicy. Värdegrunden ska också fungera som ett stöd i vårt dagliga arbete och vårt utvecklingsarbete. Det är vårt gemensamma ansvar att arbeta med värdegrunden och det krävs ett aktivt arbete där alla tar ett personligt ansvar.

I vår strävan att bli en av Sveriges bäst fungerande myndigheter, både vad avser service till länets invånare och att vara en bra arbetsgivare, är värdegrunden en central del.

Verksamhetsperspektiv

Länsstyrelsen Gävleborg ansvarar för att beslut från riksdag och regering genomförs samt att den statliga verksamheten i länet samordnas. Länsstyrelsen är en kunskapsorganisation som arbetar tvärsektorielt med flera olika sakfrågor från landsbygdsutveckling, miljömål, biologisk mångfald och djurskydd till flykting- och integrationsfrågor, hållbar samhällsplanering och krisberedskap. Tillsammans med Region Gävleborg arbetar Länsstyrelsen för att främja regional tillväxt i länet.

Länsstyrelsen arbetar för det hållbara samhället. Utifrån de tre dimensionerna social-, ekonomisk- och miljömässig hållbarhet arbetar vi för en hållbar utveckling. När det gäller länets utveckling ska vi tillvarata och arbeta för både enskilda människors och samhällets intressen. Våra uppdrag och arbetsuppgifter spänner över flera samhällsområden, vilket också framgår i resultatredovisningen. Regeringen beslutar huvudsakligen om Länsstyrelsens uppgifter och uppdrag i länsstyrelseinstruktionen och i länsstyrelsens regleringsbrev. Utifrån det breda och komplexa uppdraget ställs krav på att Länsstyrelsen ska fungera som en kunskapsorganisation som har förmågan att arbeta tvärsektorielt med många olika sakfrågor.

Ekonomiperspektiv

Länsstyrelsens verksamhet finansieras genom länsstyrelseanslaget som är ett årligt förvaltningsanslag, samt med sakanslag. De kan antingen komma via centrala myndigheter eller som anslag med dispositionsrätt till länsstyrelserna via Länsstyrelsen i Örebro län.

Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
2§ p1 Verka för att nationella mål får genomslag	Länsstyrelseinstruktion
2§ p2 Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Länsstyrelseinstruktion
2§ p3 Främja länets utveckling och följa tillståndet	Länsstyrelseinstruktion
2§ p4 Främja samverkan	Länsstyrelseinstruktion
2§ p5 Ansvara för ålagda tillsynsuppgifter	Länsstyrelseinstruktion
2§ p6 Vid behov bistå regeringen och Regeringskansliet inom länet	Länsstyrelseinstruktion
6§ Generationsmål för miljöarbetet och riksdagens miljö kvalitetsmål (övergripande)	Länsstyrelseinstruktion
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Regleringsbrev
1D6 Tillsyn och prövning effektivitet, enhetlighet och handläggningstider	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Nationella mål

För att nationella mål ska få genomslag i länet, väger Länsstyrelsen Gävleborg in de politiska styrsignalerna i myndighetens interna styrning. De sektorsövergripande perspektiven och Agenda 2030 ska genomsyra och beaktas inom alla myndighetens verksamhetsområden.

Följande exempel visar hur Länsstyrelsen arbetat med de nationella målen och hur arbetet inom ett nationellt mål kan ge samordnings- och effektivitetsvinster inom ett annat.

Samordnings- och effektivitetsvinster

Strukturella styrningen

Länsstyrelsen Gävleborg har kraftsamlat genom de strategiskt viktiga fokusområdena civil beredskap, främjande av länets utveckling och klimatutmaningar Gävleborg. Det är områden som bidragit i arbetet med de nationella målen. Myndigheten har också arbetat för en stabil, flexibel och innovativ arbetsplats genom de interna utvecklingsområdena Hållbar arbetsplats och god förvaltningskultur.

En väl fungerande samverkan med aktörer i länet är viktigt för att skapa goda förutsättningar för att nå de nationella målen. Det här har Länsstyrelsen arbetat med på olika sätt under året. Ett exempel är det intensifierade samarbetet mellan Länsstyrelsen Gävleborg och Region Gävleborg. Parterna ska följa varandras verksamhetsplanering tättare och diskutera strategiska vägval. Det stärker möjligheten att arbeta mer effektivt med länets sektorsövergripande uppgifter.

Med en väl fungerande uppföljningsprocess finns förutsättningar för ständiga förbättringar och lärande, vilket är betydelsefullt i arbetet med att nå Länsstyrelsens målsättningar. Myndigheten har de senaste två åren arbetat med den övergripande uppföljningsprocessen och sett över struktur och innehåll i bland annat tertialuppföljningarna. Myndigheten har under 2023 sett till att det i verksamhetssystemet LISA går att tagga aktiviteter till Agenda 2030 och de sektorsövergripande perspektiven. Taggningen förväntas bidra till en bättre överblick för hur Agenda 2030 och de sektorsövergripande perspektiven kan införlivas i arbetet med de nationella målen. Förhoppningen är också att det här underlättar för riktade utbildningsinsatser, stöd samt för att upptäcka samarbeten och synergieffekter inom närliggande områden och nationella mål.

Förstärkt kompetens

Genom utbildningsinsatser kan kompetensen inom sektorsövergripande områden och nationella mål stärkas hos medarbetare och länets aktörer. Utbildning kan också bidra till att medarbetarna lättare kan se samordnings- och effektivitetsvinster vid exempelvis verksamhetsplanering. Under året har myndigheten internt och externt haft utbildningar med sektorsövergripande inslag för att exempelvis:

- stärka medarbetarnas kompetens om hur klimatförändringar påverkar och hur det är möjligt att anpassa verksamheten
- fördjupa medarbetarnas kunskaper inom god förvaltningskultur och demokrati
- stärka medarbetarnas kompetens på temat risk- och skyddsfaktorer inom området ”trygga och goda uppväxtvillkor för barn och unga”
- stärka medarbetare i arbetet som serviceinriktad myndighet (fortsatt arbete från 2022)
- öka kunskaperna om landsbygdsprogrammet
- föra ut regeringens politik inom alkohol-, narkotika-, dopning-, tobak- och spel om pengar i länet
- arbeta med brottsförebyggande frågor för att diskutera bland annat trygghet.

Ökat företagande och hållbar regional utveckling

Livsmedelsförsörjning med tillhörande handlingsplan har koppling till bland annat livsmedelsberedskap, energi, miljömål, levande kulturlandskap och regionala utvecklingsfrågor. Tänkbara samordnings- och effektivitetsvinster är ökat företagande på landsbygden och bidrag till hållbar regional utveckling. Det bidrar även direkt och indirekt till flera av de globala målen i Agenda 2030.

Genom den Lokala naturvårdssatsningen (LONA) har det i alla länets kommuner genomförts lokala naturvårdsprojekt. Samordnings- och effektivitetsvinster är flera och ett par exempel är

förstärkt biologisk mångfald och att underlätta för fler personer att komma ut i naturen. Projekten har engagerat olika lokala aktörer, såsom kommundienstmän, ideella föreningar, privatpersoner och lokala företag. LONA-projekten bidrar till flera mål inom Agenda 2030.

Effektiv samhällsbyggnadsprocess

För en hållbar utveckling är det betydelsefullt med en förutsägbar och effektiv samhällsbyggnadsprocess. Ett led i det arbetet är att utbilda handläggare och politiker i kommunerna om Länsstyrelsens uppdrag och process. Det här gör att det blir tydligt vilka uppdrag som ligger i respektive roll och hur parterna kan arbeta tillsammans på bästa sätt. Ett annat led är en digital planeringskatalog som erbjuder kommunerna och andra aktörer i planprocessen kvalitetssäkrade och aktuella planeringsunderlag. Länsstyrelsen har under året fortsatt att fokusera på att etablera systemet som en del i myndighetens arbetsrutiner kopplat till framför allt framtagandet av underlag inför kommunernas arbete med planeringsstrategier.

Det är också av stor vikt att stat och kommun är överens om de statliga intressena innan en detaljplan beslutas. I det arbetet kan Länsstyrelsens råd och stöd till kommunerna vara betydelsefullt. Länsstyrelsen har bland annat arbetat med en planskola för de sakområden som deltar i detaljplaneärendena och för god intern samverkan.

Samordna samhällsintressen och främja samverkan

Samarbetet med de tre övriga länsstyrelserna vid nedre Dalälven har fortsatt. Arbetet går ut på att genomföra åtgärder mot en massinvasion av översvämningsmyggor. En promemoria och en rapport har lämnats in till regeringen från landshövdingarna i berörda län och Värmland, med förslag på hantering av frågorna framöver. Utvecklingsarbetet drivs i nära samarbete med viktiga partners i området, som är kommuner, regioner, andra myndigheter och lokalt näringsliv däribland Nedre Dalälvens Utvecklingsbolag (NEDAB).

Arbetet tillsammans med Region Gävleborg för ett livskraftigt och hållbart Gävleborg har fortsatt under året. Bland annat har strategiska ledningsforum genomförts.

Främja länets utveckling och följa tillståndet i länet

Länsstyrelsen har under året bedrivit ett främjande arbete, bland annat genom möten med storföretag, riksdagsledamöter och lokala myndighetsföreträdare. Vid dessa regelbundna möten med olika innehåll och deltagare skapas en miljö där länets förutsättningar kan diskuteras mellan intressenter.

Analysen av länets bostadsmarknad visar att fyra av länets tio kommuner bedömer att bostadsmarknaden är i balans. Fem kommuner bedömer att det råder underskott på bostäder. För första gången sedan 2019 är det en av länets kommuner som bedömer att det råder överskott på bostäder.

Länsstyrelsen Gävleborg har en viktig roll i det vräkningsförebyggande arbetet samt i att motverka hemlöshet i länet. Under 2023 har Länsstyrelsen träffat samtliga kommuner i länet där information om uppdraget i Hemlöshetsstrategin och dess mål framförts.

Besöken hos kommunerna, där landshövding, länsråd, chefer och andra tjänstepersoner deltagit, har gett en god inblick i den lokala utvecklingen. Samtalen har ofta berört Länsstyrelsens bedömningar av strandskydd, kommunernas arbete med civil beredskap och tillgången på effekt i elnätet. Täta kontakter mellan Länsstyrelsen och kommunledning har gjort att aktuella frågor kunnat lyftas upp och bidragit till en löpande utveckling av samverkansfrågor.

Likt tidigare år har möten arrangerats mellan landshövdingen och länsrådet med storföretagen i länet, riksdagsledamöter och regionala myndighetschefer.

Landshövdingen deltog vid invigningen av den nya elektrolysören vid Ovakos stålverk i Hofors. Elektrolysören som är Sveriges största kan generera 3 500 kubikmeter fossilfri vätgas i timmen, vätgasen ska ersätta gasol i bolagets industriprocesser. Länsledningen har under året varit engagerad i det regionala samverkansforumet kring elförsörjningen, Arena elkraft, tillsammans med bland annat Region Gävleborg.

Tillsammans med Högskolan i Gävle och Region Gävleborg har arrangemanget Forskarna på slottet genomförts vid två tillfällen på Gävle slott. Temat på våren var miljöexponering i hållbar stadsutveckling. Höstens arrangemang hade temat digitalisering av svensk hälso- och sjukvård. Forskarna på slottet bidrar till att akademien knyter kontakter i andra delar av samhället samt når ut med sin forskning.

Under året har jubileumsåret för H.M. Konungen firats. Landshövdingen var värd för kungens besök i länet i augusti. Under besöket arrangerades bland annat ett offentligt program tillsammans med Gävle kommun och en länslunch med gäster från olika delar av länet. Kungen och Drottningen förlängde besöket i Gävle för att få information om de höga vattenflöden som drabbade länet sommaren 2023 och de konsekvenser som det fick för länets kommuner.

Landshövdingen var under året värd för två länsmiddagar. Syftet var att främja länets utveckling och skapa en arena för att bygga relationer och nätverk mellan länets näringsliv, kommuner, politiska representanter och civilsamhället. Länsmiddagarna arrangerades med två särskilda teman – folkhälsa och den gröna omställningen.

Landshövdingen invigningstalade för sjunde gången vid Gävle Pride.

Tillsyn

Arbetet med tillsynen av gränsöverskridande avfallstransporter har fungerat väl och flera myndigheter utöver Länsstyrelsen har samverkat. Samarbete har skett med Tullverket, Polismyndigheten, Kustbevakningen, kommuner med flera.

Tillsynen inom miljö- och naturvårdsområdet är en stor del av Länsstyrelsens tillsynsuppgifter. Arbete utifrån upprättade tillsynsplaner har blivit ett sätt att strukturera och bedöma behovet av tillsyn. Den nationella strategin för tillsyn som Naturvårdsverket tagit fram är vägledande i vårt arbete med tillsyn.

Länsstyrelserna har inte utfört några revisioner av den kommunala livsmedelskontrollen under 2023. Detta då det inte finns ett bemyndigande eller klargjord finansiering. Övriga tillsynsverksamheter inom det veterinära området har utförts i begränsad omfattning mot bakgrund av rådande resursläge.

Vad gäller den tillsyn som riktar sig till lantbruket arbetar Länsstyrelsen med att samordna och samplanera tillsynsbesök gällande till exempel djurskydd, djurmärkning, primärproduktion och grundvillkor. Även kontroll av läkemedelsanvändning och andra veterinära kontroller kan samordnas med andra kontrollområden. Länsstyrelsen har även fortsatt sin samverkan med andra län och centrala verk inom de gemensamma nätverksstrukturerna för att fortsätta att utveckla tillsynsarbetet och lära av varandra.

Investeringsstödet till hyresbostäder och bostäder för studerande är avvecklat. Länsstyrelserna har dock kvar uppdraget att utföra tillsyn av de bostadsprojekt som fått investeringsstöd beviljat. Under 2023 har Länsstyrelsen Gävleborg upprättat ”Tillsynsplan för investeringsstöd till hyresbostäder och bostäder för studerande 2023–2026”. Målet att under 2023 utföra tillsyn av tio stödärenden från 2017 och 2018 har nåtts.

Uppdrag 1.D.6 redovisas i bilaga E.

Vid behov bistå regeringen och Regeringskansliet

Länsstyrelsen har under året bistått regering och Regeringskansliet vid en rad tillfällen. Här redovisas dessa tillfällen i kronologisk ordning.

230221 Besök av minister för civilt försvar, Carl-Oskar Bohlin

En middag på Gävle slott med anledning av ministerns besök till Gästrikre Räddningstjänst och Moderaterna samma dag.

Länsstyrelsen Gävleborg bistod med viss samordning av besöket samt med middag för minister och pressekreterare. Medverkade på middagen förutom ministern och dennes pressekreterare gjorde landshövding Per Bill, landshövdingens fru Louise Bill, Lise Ekenberg, avdelningschef för Avdelningen utveckling och beredskap, Jennie Berg, försvarsdirektör och Malin Eriksson, biträdande försvarsdirektör.

230320 Besök av civilminister Erik Slottner

Syftet med besöket var att diskutera bland annat samverkan mellan Länsstyrelsen och kommunerna gällande bland annat bostadsförsörjning, civil beredskap i samband med den nya ordningen och hur Länsstyrelsen arbetar med tillväxt och utveckling i länet. Förutom att besöka Länsstyrelsen besökte ministern även Statens servicecenter. Länsstyrelsen Gävleborg bistod med planering, underlag, information och genomförande av programupplägget för dagen. Länsstyrelsen bistod även vid förbesök och genomgångar av programmet inför besöket.

230612 Civilutskottets studieresa till Gävle

Länsstyrelsen Gävleborg bistod med att föreslå och sätta ihop mötesagenda för besöket till Länsstyrelsen, och i och med det ta fram presentationer och underlag, samt att Länsstyrelsen bjöd civilutskottet på middag. Förutom att besöka Länsstyrelsen besökte civilutskottet även Lantmäteriet och Gävle kommun.

230511 Besök av Förste vice talman Kenneth G Forslund

Syftet med Talmannens vårresor under 2023 var att besöka orter där historiskt viktiga riksdagar genomförts. Länsstyrelsen Gävleborg bistod med hela programupplägget och dess planering och genomförande för dagen. Länsstyrelsen bistod även med underlag och information om alla programpunkter och bistod vid förbesök och genomgångar av programmet inför besöket.

230811 Länsstyrelsens deltagande i pressbriefing med civilministern

Med anledning av det säkerhetspolitiska läget höll civilminister Erik Slottner en pressbriefing fredagen den 11 augusti där Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och länsstyrelserna var ombedda att delta. I egenskap av ordförande för landshövdingenätverket deltog Per Bill, landshövding i Gävleborgs län.

Länsstyrelsen Gävleborg bistod med att lyfta fram länsstyrelsernas viktiga roll kopplat till försvaret. Styrelsen för Försvarsdirektörsnätverket var delaktiga i att ta fram underlag till länsstyrelsernas del i pressbriefingen.

Generationsmålet, miljö kvalitetsmål och Agenda 2030

Arbete med miljömålen

Länsstyrelsen har under hösten genomfört regional uppföljning av miljömålen enligt länsstyrelsegemensamma anvisningar. Svar på olika frågor har inhämtats från alla kommuner i länet och uppföljningen har publicerats i en rapport.

Uppföljningen för 2023 visar att trots ett omfattande miljöarbete inom olika samhällssektorer är det långt till att nå de flesta av målen. Gävleborg är nära att nå två mål till år 2030, ”Frisk

luft” och ”Grundvatten av god kvalitet”, medan övriga tio bedömda mål inte ser ut att kunna nås till 2030. Inget mål uppvisar positiv utveckling i miljön och för fyra mål bedöms utvecklingen vara negativ.

Många åtgärder sker av olika aktörer som bidrar till miljömålen. Länet är glest befolkat och har mycket tung industri, vilket innebär både utmaningar och fördelar för möjligheterna att nå miljömålen.

Miljömålsarbetet har under året 2023 varit fokuserat på att färdigställa ett förslag på nytt regionalt åtgärdsprogram för miljömålen, i förankring med relevanta aktörer och allmänheten i länet. Programmet fångar upp redan planerade åtgärder samtidigt som det också bidrar till att öka takten i miljöarbetet. Det är indelat i fyra teman: energi och klimat, vatten, biologisk mångfald och cirkulära kretslopp. Därtill finns övergripande åtgärder för bättre styrning och samverkan. Under året har möten och dialoger skett med anledning av detta arbete, däribland fyra temamöten med brett deltagande och enskilda möten med ett tiotal nyckelaktörer. Processen avslutades med en remiss där 30 svar inkom, däribland från samtliga kommuner i länet. Åtgärdsprogrammet och remissammanställning har publicerats. Den 30 november arrangerades ett lanseringsseminarium för åtgärdsprogrammet i Söderhamn. Arbetet med genomförandet har börjat planeras. Dialog med Region Gävleborg och kommunerna sker i samverkansorganet Miljöforum Gävleborg. Genomförande och resultat redovisas mer utförligt under verksamhetens redovisning av Naturvård och miljöskydd.

Arbete med Agenda 2030

Under året har arbetet med att implementera Agenda 2030 i myndighetens rutiner och styrsystem fortsatt. Detta har bidragit till en ökad förståelse för uppdraget på hela myndigheten. Hållbarhetsfrågorna har fått en större plats i myndighetens strategiska inriktning och har tagit plats i Länsstyrelsens styrmodell. Samtidigt har verktyg för planering och uppföljning införts som bland annat gör att vi bättre kan följa konkreta aktiviteter på enhets-, avdelnings- och myndighetsnivå.

I arbetet har en ny styrgrupp för hållbar utveckling bildats som leds av länsrådet och där samtliga avdelningschefer ingår. Flera enhetschefer på myndigheten medverkar som beredande, liksom arbetsgruppen för Agenda 2030 och Agenda 2030-samordningen. Syftet är att skapa ett forum på ledningsnivå där komplexa hållbarhetsfrågor som har relevans på myndighetens uppdrag kan hanteras.

Under våren har arbetsmöten med extern konsult hjälp genomförts med ledningsgruppen i syfte att höja kompetensen om Agenda 2030 och integrera målen i myndighetens styrande dokument och arbete. Utifrån det länsstyrelsegemensamma processtödet Världens Agenda – Länsstyrelsens Agenda har en egen metod utvecklats som kallas för ”Pyramiden”. Metoden syftar till att identifiera och fördjupa kopplingen mellan verksamhetens mål och samtliga Agenda 2030-mål.

Den interna arbetsgruppen för Agenda 2030 har under 2023 haft åtta arbetsmöten. En ny handlingsplan för 2024–2030 har tagits fram och kommunikationsplanen har uppdaterats. Aktiviteter med syfte att dela information och utbyta erfarenheter har genomförts både länsstyrelseinternt och i samverkan med andra aktörer. Exempelvis har en workshop kring Agenda 2030 hållits för alla Länsmuseum i Gävles medarbetare. Dessutom har kommunikationen kring Agenda 2030 stärkts genom att alla nyhetstexter på intranät och lansstyrelsen.se/gavleborg nu innehåller referenser till vilka hållbarhetsmål nyheten kopplar till.

Myndigheten har också medverkat i det nätverk som syftar till ökad samverkan mellan myndigheter kring Agenda 2030, GD-forum, och dess årliga möte. Länsstyrelsen Gävleborg har varit sammankallande till återkommande morgonmöten för erfarenhetsutbyte mellan alla länsstyrelser, en aktivitet i det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030.

Integrering av tvärssektoriella frågor

Förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) 5 § tar upp ett antal tvärssektoriella frågor som ska hanteras i vårt myndighetsarbete. Bland annat ingår jämställdhet, könsuppdelad statistik, barnperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mänskliga rättigheter, folkhälsa samt att förenkla för företag.

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
5§ p1 Integrering av jämställdhetsperspektiv	Länsstyrelseinstruktion
5§ p2 Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Länsstyrelseinstruktion
5§ p3 Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Länsstyrelseinstruktion
5§ p4 Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Länsstyrelseinstruktion
5§ p5 Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Länsstyrelseinstruktion
5§ p6 Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl. a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Länsstyrelseinstruktion
5§ p7 Verka för att förenkla för företag	Länsstyrelseinstruktion
1C1 Förenkla för företag, åtgärder	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Jämställdhet och könsuppdelad statistik

Arbetet med jämställdhet har integrerats i arbetet med mänskliga rättigheter i ökad grad under året och perspektivet ingår i riktlinjen för arbetet med mänskliga rättigheter. Avdelningar och fristående enheter på myndigheten har erbjudits utbildningstillfällen om mänskliga rättigheter och rättighetsperspektiven i § 5. Där har verksamhetsnära exempel på jämställdhetsintegrering lyfts fram, samt vikten av att inkludera jämställdhet tillsammans med de övriga sektorsöverskridande rättighetsperspektiven i § 5 i den årliga verksamhetsplaneringen. Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid Länsstyrelsen. Ett beslut har fattats om att länsstyrelserna gemensamt ska driva ett nationellt utvecklingsprojekt då det saknas ett förvaltningsobjekt för sakområdet jämställdhet. Arbetet ska resultera i en vidareutveckling av statistiken och vårt ärendehanteringssystem.

Barnrätt

Arbetet med barns rättigheter har integrerats i arbetet med mänskliga rättigheter i ökad grad under året. Perspektivet ingår i riktlinjen för arbete med mänskliga rättigheter. Insatser som särskilt har berört barnrättsfrågor är att prövningar av barnets bästa har lyfts i samband med workshop om mänskliga rättigheter och rättighetsperspektiven i § 5 på avdelningar och fristående enheter. Det kunskaps- och metodstöd om prövningar av barnets bästa som arbetats fram nationellt i barnrättsuppdraget har också lyfts. Liksom vikten av att få med

barnrättsfrågor tillsammans med de övriga sektorsöverskridande rättighetsperspektiven i verksamhetsplaneringen. Alla fem punkter i § 5 har integrerats i samband med arbetet med de interna riktlinjerna som nämns ovan samt även tagits upp vid information för nyanställda.

Mänskliga rättigheter och folkhälsa

För att stärka arbetet med mänskliga rättigheter inom myndighetens verksamhetsområden har ett arbete med att implementera Länsstyrelsens interna riktlinje för arbetet med mänskliga rättigheter genomförts. Riktlinjen syftar till att stärka myndighetens systematiska arbete med att förverkliga de mänskliga rättigheterna, och att ett aktivt arbete mot icke diskriminering sker. Fokus i arbetet under 2023 har utifrån det varit att i ökad grad få in perspektivfrågorna i verksamhetsstyrning och beslutsprocesser. Bland annat genom att underlag för beredning med länsledning kompletterats med skrivningar gällande perspektivfrågor. I samband med workshoppar på avdelningsnivå har vikten av att få med perspektivfrågorna i verksamhetsstyrning såsom i verksamhetsplanering, tertialuppföljning, årsredovisning och i interna och externa styrande dokument lyfts. Även rättighetsbaserat arbetssätt och det metodstöd som utvecklats i uppdrag för mänskliga rättigheter nationellt har lyfts vid dessa tillfällen.

Länsstyrelsen arbetar med folkhälsa på flera nivåer och områden såsom regional tillväxt, integration, samhällsplanering och social hållbarhet. Länsstyrelsens samlade arbete har därför stora möjligheter att bidra till bättre folkhälsa i Gävleborgs län. Myndigheten har fortsatt det tvärspektoriella arbetet och stärkt samverkan mellan olika uppdrag enligt länsstyrelseinstruktionen, tillsammans med övriga uppdrag inom området social hållbarhet. Arbetet har skapat ett gemensamt ramverk för myndighetens preventionsuppdrag, med en tydlig koppling till jämställdhet, mänskliga rättigheter och Agenda 2030 och syftar till att skapa ett hållbart Gävleborg.

Förenkla för företag

Arbetet med att på olika sätt förenkla för företagen är sedan länge en väl integrerad del i länsstyrelsens löpande verksamhet. Några exempel på 2023 års arbete är:

- Informationsträffar med länets lantbrukare inför uppstarten av strategisk plan för jordbrukspolitiken.
- Publicering på länsstyrelsens webbplats av digitala filmer med information om nya regler inför uppstart av strategisk plan.
- Artiklar med information om nya regler och viktiga datum kopplat till införandet av strategisk plan i tidningen Landsbygdsnytt.
- Artiklar med information om dokumentationskrav för djurhållare vid läkemedelsbehandling, information om regler för hästpass och registrering av hästar och hästanläggningar samt regler för avlivning av lantbruksdjur hemma på gården i tidningen Landsbygdsnytt.
- Täta regelbundna möten med företrädare för lantbruket under hela sommaren 2023, kopplat till först torka och sedan betydande nederbördsmängder, i syfte att fånga upp behov av till exempel olika lättnader i regelverk eller information till lantbrukare.
- I samband med försommarens torka arbetat med förenklade processer för tillstånd för vattenuttag samt informerat om detta på länsstyrelsens webbplats.
- Fortsatt att genomföra tidiga dialoger i samhällsplaneringsprocesser. De tidiga dialogerna har sannolikt varit en bidragande orsak till att Gävle kommun har landets kortaste ledtider för detaljplaner bland större kommuner enligt rapporten "Nationellt ledtidsindex". De tidiga dialogerna effektiviserar processen, något som varit extra stort fokus under året.
- I framtagandet av fokusområden för Länsstyrelsen inför 2024 har myndigheten särskilt identifierat flera områden som direkt handlar om att förenkla för företagen, såsom att

inom energiområdet arbeta med att tidigt ge råd och stötta i planeringsprocesser, att arbeta med handläggningstider, god servicekultur och att i detta sträva efter att hitta arbetssätt som innebär ”en väg in” för företagen.

- Landshövdingen håller regelbundna möten med länets större företag, för att säkerställa att myndigheten är välinformerad om läge och behov.
- I tillsynen av kommunerna enligt alkohol- och tobakslagstiftningen har granskning gjorts av deras arbete med digitalisering och e-tjänster för tillståndsansökan.

Arbetsmiljö och medarbetare

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Länsstyrelsen arbetar systematiskt med arbetsmiljön på alla nivåer för att säkerställa att vi uppnår våra arbetsmiljömål. Arbetsmiljömål för 2023 omfattade hållbar arbetsplats, mångfald och inkludering, balans i arbetslivet samt förebygga och hantera hot, våld och trakasserier.

Aktiviteter under året

Under 2023 har vårt arbetsmiljöarbete resulterat i en rad olika aktiviteter. Utbildning inom hjärt-och lungräddning, friskvårdseftermiddag och utbildningsdag på temat ”God förvaltningskultur” är några exempel.

Utifrån vårt arbetsmiljömål med hållbar arbetsplats har arbetet med ett lokalprogram fortlöpt även under 2023. Lokalprogrammet innebär att Länsstyrelsen avser att modernisera nuvarande lokaler i Gävle. Mot bakgrund av det pågående arbetet med lokalprogrammet och att vi efter pandemin införde flexarbetsplatser, har även en ny riktlinje och instruktion för skyddsronder tagits fram.

Medarbetarskap

Länsstyrelsens medarbetarskap beskrivs med följande ledord; delaktighet, ansvar, inställning och kommunikation-dialog. Under våren genomfördes en föreläsning för alla medarbetare inom området med uppföljande diskussionsfrågor. Arbetet med att utveckla och implementera medarbetarskapet kommer att fortsätta under 2024.

Uppföljning

En del i Länsstyrelsens systematiska arbetsmiljöarbete är att återkommande genomföra medarbetarundersökningar. Svarnivån har varit stadigvarande hög liksom resultatet för det totala indexvärdet som anses gott. Det har dock framkommit i våra medarbetarenkäter att det förekommer att personer upplever sig ha blivit utsatta för diskriminering och kränkande särbehandling. Myndigheten har en nolltolerans kring detta, därför har instruktionen att anmäla detta blivit mer tydlig och lättare att förstå. Att agera på det mätningarna visat har varit högt prioriterat, förtydligandet är en del av det. I samband med framtagande av den nya instruktionen mot kränkande särbehandling genomfördes även en föreläsning för samtliga medarbetare på temat ”Aktivt medarbetarskap”.

Som en del i Länsstyrelsens arbete med hälso- och friskvård erbjuds friskvårdsbidrag samt en friskvårdstimme i veckan. Under 2023 har 85 procent av alla medarbetare nyttjat sin friskvårdstimme i någon grad och drygt hälften har nyttjat sitt friskvårdsbidrag.

Kompetensförsörjning

För att vara en innovativ och attraktiv arbetsplats med hög flexibilitet och effektiva arbetssätt utifrån myndighetens strategiska inriktning och för att nå uppsatta mål arbetar Länsstyrelsen kontinuerligt med att utveckla arbetsplatsen. 2023 har två utvecklingsområden varit i fokus; hållbar arbetsplats och god förvaltningskultur. Utvecklingsområdena tar ansats i Länsstyrelsens kulturbärande dokument om värdegrund, medarbetarskap och ledarskapssyn. Dessa ger förutsättningar för att skapa en samsyn om verksamhetens inriktning.

Hållbar arbetsplats

Inom hållbar arbetsplats har utvecklingsarbetet bedrivits inom områdena organisationskultur och lokalprogrammet.

Arbetet med organisationskulturen är ett omfattande arbete som innefattar bland annat att utveckla verksamhetens strategiska ledning och ledarskap. Under året har så kallade chefsforum arrangerats där strategisk verksamhetsstyrning, ledarskapsfrågor och arbetsgivarfrågor diskuterats och kommunicerats. Detta forum är obligatoriskt för alla chefer i verksamheten.

Ett komplement till chefsforum är chefsmorgon som infördes 2023. Syftet med chefsmorgon är att ge chefer ett forum för att i dialog lyfta operativa ledarskapsfrågor och skapa nätverk med chefskollegor i verksamheten. Syftet med dessa två forum är att utveckla, skapa samsyn och delaktighet i verksamhetens utveckling och ett närvarande ledarskap.

Under 2023 togs en ny riktlinje för arbetsplatsen fram. Riktlinjen beskriver övergripande hur lokaler och arbetssätt ska utformas och nyttjas för att arbetsplatsen ska uppfylla verksamhetens och medarbetares olika behov samt nå mål för en attraktiv arbetsplats. Arbetet omfattar även ett lokalprogram som innebär förändring av lokalerna. Målbilden i detta arbete är att medarbetarna ska ha tillgång till funktionella lokaler och stöd för arbetssätt i alla sina arbetsuppgifter. Arbetsplatsen ska uppfylla grundläggande behov, vara attraktiv och skapa trivsel. Arbetsplatsen ska främja en god arbetsmiljö, samverkan och utveckling. För att stöjda chef i förändringsarbetet har utbildning inom förändringsledning genomförts för alla chefer i verksamheten. Under våren har även ett av chefsforumen haft temat vår nya arbetsplats och att leda under förändring.

God förvaltningskultur

Inom området god förvaltningskultur har arbete med den statliga värdegrunden genomförts. Den 16 februari genomfördes en obligatorisk utbildningsdag för alla medarbetare om god förvaltningskultur med fokus på service och bemötande. Efter utbildningsdagen fortsatte arbetet med diskussioner och dilemmaövningar på arbetsplatsträffar. Till det tillhandahölls utbildningar inom förvaltningskunskap för medarbetare.

Rekrytering

Under året har nya medarbetare rekryterats till ett flertal tjänster. Vid rekryteringar används metoden kompetensbaserad rekrytering för att säkerställa tillsättning efter förtjänst och skicklighet. Till alla tjänster har kvalificerade sökande funnits och tjänsterna har kunnat tillsättas.

Omställningsarbete

2024 står myndigheten inför utmaningen att anpassa verksamheten till minskade resurser och förändrade uppdrag. Länsledningen fattade under hösten beslut om verksamhetsförändring som innebär en planerad minskning av bemanningen. Verksamhetens förändrade uppdrag och prioritering kommer påverka verksamhetens behov av kompetens. En tydlig förskjutning är minskning inom naturområdet och en ökning inom området samhällsskydd och beredskap.

Bedömning kompetensförsörjning

Utifrån detta är vår bedömning att Länsstyrelsen Gävleborg sammantaget har vidtagit åtgärder inom kompetensförsörjning som säkerställer att vi kan utföra våra uppgifter.

Tabellen gällande personalomsättning visar att antalet tillsvidareanställda har ökat något under 2023 och att personalomsättningen har minskat i förhållande till föregående år.

Personalomsättning tillsvidareanställda	2023	2022	2021	2020
Nyanställda	13%	14%	19% ¹⁾	16%
Avgångar	10%	13%	10%	13%

1) Dessa uppgifter är korrigerade från föregående årsredovisning.

Sjukfrånvaro

Kön och ålder	År 2023: Antal anställda*	År 2023: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2023: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)	År 2022: Antal anställda*	År 2022: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2022: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)	År 2021: Antal anställda*	År 2021: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2021: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)
Män ≤ 29 år	4,9	- ¹⁾	- ¹⁾	5,0	- ¹⁾	- ¹⁾	8,4	- ¹⁾	- ¹⁾
Män 30–49 år	43,8	4,7	67,2	47,0	5,8	81,9	42,3	2,4	0
Män ≥ 50 år	42,9	3,7	71,7	41,1	3,8	75,1	42,5	1,1	0
Män totalt	91,6	4,1	67,2	93,2	4,8	77,1	93,2	1,8	28,2
Kvinnor ≤ 29 år	9,6	- ¹⁾	- ¹⁾	9,1	- ¹⁾	- ¹⁾	10,6	2,4	73,0
Kvinnor 30–49 år	80,9	3,2	62,8	93,6	3,7	54,4	85,7	2,9	57,9
Kvinnor ≥ 50 år	62,2	6,6	69,1	58,2	8,5	80,3	54,1	12,5	82,4
Kvinnor totalt	152,7	4,7	65,5	160,9	5,4	69,7	150,4	6,3	75,8
Samtliga ≤ 29 år	14,6	4,8	48,6	14,2	3,2	0	19,0	1,9	55,1
Samtliga 30–49 år	124,8	3,7	64,5	140,6	4,4	66,3	128	2,7	45,4

Kön och ålder	År 2023: Antal anställda*	År 2023: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2023: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)	År 2022: Antal anställda*	År 2022: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2022: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)	År 2021: Antal anställda*	År 2021: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	År 2021: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)
Samtliga ≥ 50 år	105,1	5,4	69,9	99,3	6,6	79,3	96,6	7,5	79,1
Samtliga totalt	244,4	4,5	66,0	254,1	5,2	72,0	243,6	4,6	68,3

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

*) Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

1) Enligt 7 kap. 3 § FÅB (2000:605) framgår att uppgifter för grupper med högst 10 anställda inte ska lämnas och inte heller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

Kommentar till tabellen

Den totala sjukfrånvaron för Länsstyrelsen Gävleborg 2023 var 4,5 procent. Frånvaron har minskat med 0,7 procentenheter i jämförelse med 2022 (5,2 procent). Det är ytterligare en minskning av sjukfrånvaron som redovisades i årsredovisningen 2021 (4,6 procent).

Sjukfrånvaron för gruppen män har minskat från 4,8 procent 2022 till 4,1 procent 2023. Frånvaron längre än 60 dagar minskade från 77,1 procent 2022 till 67,2 procent 2023. Sjukfrånvaron för gruppen män ligger under 2023 fortfarande högre än den redovisade sjukfrånvaron för 2021.

Sjukfrånvaron för gruppen kvinnor har minskat från 5,4 procent 2022 till 4,7 procent 2023. Frånvaron längre än 60 dagar minskade från 69,7 procent 2022 till 65,5 procent 2023. I frånvarostatistiken för 2021 ökade sjukfrånvaron för gruppen kvinnor, men har sedan minskat under både 2022 och 2023.

Uppgifterna i tabellen har hämtats från ekonomisystemet Unit4 ERP 2024-01-22. Frånvarouppföljningen begränsas av egenrapporteringen i tidsrapporteringssystemet i Unit4 ERP. Detta innebär att frånvarodata har en eftersläpning i upp till två månader. Detta kan orsaka differens i rapporteringen.

Länsstyrelsens arbete med nationella stödverksamheter och resurssamverkan

Landshövdingen har under året varit ordförande i landshövdingenätverket, Länsstyrelsen har för arbetet bistått med en resurs för samordning. Samordningen har bland annat handlat om att ta fram agendor, samordna deltagande och föredraganden. Det har också handlat om att samordna länsråds- och landshövdingepresidierna. I ordförandeskapet ingår bland annat också att delta på presskonferenser med regeringen, uppvaktningar och liknande som representant för landshövdingekretsen. Landshövdingen har också varit värd för den så

kallade landshövdingeskolan som är ett tillfälle för nyligen utnämnda landshövdingar att få en introduktion.

Personal från Länsstyrelsen Gävleborg har arbetat som verksamhetsledare för ”Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning” (LEKS) från 1 januari 2023 till 30 maj 2023. I det uppdraget har resursen lett arbetsgruppens arbete, samt planerat verksamheten för 2023. Arbetet har även innefattat att informera styrgruppen. En stor insats har även lagts vid att säkerställa och utveckla länsstyrelsernas fortsatta uppdrag inom området.

Länsstyrelsen Gävleborg deltar i det länsstyrelsegemensamma samverkansorganet RUS (Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet) med verksamhetsledare och administration samt i samordningen av det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030. I det uppdraget har resursen lett arbetsgruppernas arbete och varit beredande till styrgrupperna. Se vidare länsstyrelsegemensamma texter för RUS och Agenda 2030 för arbetets organisation och verksamhet. Se också om Miljömålsrådet nedan.

Länsstyrelsen har varit delaktig i arbetet inom Boverkets uppdrag att samordna det nationella arbetet med anpassning av byggd miljö till ett förändrat klimat. Samordningen sker mellan Boverket, SMHI, Sveriges geotekniska institut (SGI), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) länsstyrelserna och Sveriges kommuner och Regioner (SKR). Landshövdingen i Gävleborg var under 2023 länsstyrelsernas representant i myndigheternas samverkan på myndighetschefsnivå.

En tjänsteperson från Länsstyrelsen Gävleborg har deltagit i beredningsgruppen för samordningsuppdraget och har i det arbetet planerat och berett myndighetschefsmöten och genomfört en fördjupningsutbildning inom hantering av osäkerheter i osäkra klimatunderlag. Utbildningen genomfördes i oktober. Arbetet har lett till en ökad samordning mellan ansvariga myndigheter och kompetenshöjning av tjänstepersoner i Sverige som var verksamma inom kommuner, som konsulter och inom myndigheter.

Länsstyrelsernas medverkan i Miljömålsrådet

Samtliga länsstyrelser har i uppdrag att bistå Miljömålsrådet. Länsstyrelsernas medverkan i rådets arbete under 2023 redovisas samlat i Gävleborgs årsredovisning.

Länsstyrelserna ingår tillsammans med 18 nationella myndigheter i Miljömålsrådet, som regeringen inrättat och vars uppdrag pågår till maj 2026. Landshövdingen i Gävleborg företräder länsstyrelserna i rådet. Länsstyrelsernas medverkan i rådets arbete är förankrat med berörda länsrådsgrupper och chefsnätverk. Miljömålsrådets arbete tas löpande upp vid landshövdinge- och länsrådsmöten och genom information till samtliga länsstyrelser. Beredning och kontaktpersoner till rådet är länsrådet i Gävleborg och verksamhetsledaren för RUS (Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet).

År 2023 har Miljömålsrådets arbete huvudsakligen bedrivits i de fem programområden för 2022–2026 som rådet beslutat om. Dessa är: ”Ramverk för nationell planering”, ”Samverkan för ett hållbart livsmedelssystem”, ”Hälsa som drivkraft för miljömålen och hållbar utveckling”, ”Cirkularitet i klimatomställningens materialflöden” och ”Kolinlagring och biologisk mångfald i landbaserade ekosystem”. Länsstyrelserna har deltagit i samtliga områden med medarbetare från ett flertal länsstyrelser och gemensamma organ. Därtill har länsstyrelserna varit drivande i den fristående samverkansätgärden Utveckling av förslag till mål, indikatorer och beskrivningar för funktionell grön infrastruktur. Cirka 25 personer från länsstyrelserna har deltagit på operativ nivå i arbetet.

Under året har styrdokument för länsstyrelsernas beredningsprocess i arbetet uppdaterats och flera möten för att informera om arbetet har hållits för länsstyrelserna. Däribland det årliga mötet för länsstyrelsernas miljömålsuppdrag där Miljömålsrådets ordförande medverkade.

Mer redovisning av Miljömålsrådets arbete finns i dess årsredovisning till regeringen.

Redovisning av verksamhetsområden

Länsstyrelsen i Gävleborgs län bedriver följande verksamheter.

Verksamhet (VÅS)	Benämning	Resultatbedömning
20–21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Gott
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Utvecklingsbehov
30, 34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Gott
40–41	Hållbar samhällsplanering och boende	Utmärkt
42	Energi och klimat	Gott
43	Kulturmiljö	Gott
45–46	Samhällsskydd och beredskap	Gott
50–58	Naturvård och miljöskydd	Gott
60–62	Areella näringar	Utmärkt
70, 80–85	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	Gott

Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p1 De allmänna valen	Länsstyrelseinstruktion
18§ Viltförvaltningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
1C8 Regional förvaltningsplan skarv	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar många olika uppgifter och uppdrag. Som regionala valmyndigheter ansvarar länsstyrelserna för att planera och genomföra allmänna val, val till Europaparlamentet och nationella folkomröstningar. Mellan valen utses efterträdare för ledamöter och ersättare i region- och kommunfullmäktige som avgår under mandatperioden. Vidare fattar länsstyrelserna beslut om diverse förordnanden som borgerliga vigselförrättare. Inom trafikområdet har länsstyrelserna bland annat ansvar för att besluta om lokala vägtrafikföreskrifter i vissa fall. Även tillstånd till tävling på vägar, skyltar och andra anordningar längs vägar samt beslut om sjötrafikföreskrifter ingår i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag.

När det gäller jakt- och viltvård beslutar länsstyrelserna om licensjakt och skydds jakt på stora rovdjur, klövdjur och vildsvin samt bedriver tillsyn. Länsstyrelserna bildar och upplöser

viltvårdsområden, arbetar för att öka den frivilliga jaktsamverkan inom älgförvaltningen, granskar förvaltningsplaner och skötselplaner. Dessutom beslutar länsstyrelserna om bidrag ur älgvårdsfonden, informerar om skadeförebyggande åtgärder och beslutar om ersättning för viltskador. Detta sker i samverkan med regionala intressen genom länets viltförvaltningsdelegation, som också fastställer övergripande riktlinjer för verksamhetsområdet.

Det övergripande nationella målet för *viltförvaltningen* är att alla djur som naturligt lever i Sverige ska finnas kvar på lång sikt i livskraftiga bestånd. Samtidigt ska tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas. Det nationella målet kompletteras i vissa fall med nationella och regionala mål för specifika arter.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länsstyrelsen har inga särskilda regionala uppgifter på området.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	10,5	16,5	15,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	7,0	11,6	10,7
Antal årsarbetskrafter män	3,5	4,8	4,7
Antal ärenden, inkomna och upprättade	927	1 174	2 092
Antal beslutade ärenden	999	1 185	2 077
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	5	2
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	13 857	19 182	16 358
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	2 021	2 685	2 415

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultat-indikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Andel av länets totala jaktareal som ingår i något älgskötselområde (%)	Ökad samverkan i älgförvaltningen	Jakt och viltvård (218)	JaktAdm ¹⁾	100%	93%	94%	97%

1) Administrationssystem, Länsstyrelsen

Tabellkommentarer

Årsarbetskrafterna har minskat från år 2022 till 2023 och det har även verksamhetskostnaderna. Ärendeinflödet har varit något lite lägre år 2023 jämfört med 2022. Beslutstakten har varit hög då antalet beslutade ärenden är högre än antalet inkomna och upprättade ärenden.

Länsstyrelsen ser en fortsatt trend i att länets älgskötselområden omregistreras till licensområden.

Resultatredovisning

Trafikföreskrifter

Länsstyrelsen prövar ansökningar och förslag inom verksamhetsområde 258, trafikföreskrifter. Dessa ärenden handlar främst om inkomna förslag som gäller lokala trafikföreskrifter och ansökningar om tillstånd till uppvisning eller tävling med fordon på väg. Övriga trafikärenden är av mindre omfattning och kan gälla till exempel:

- sjötrafikföreskrifter
- uppförande av reklamskyltar och andra anläggningar längs allmänna vägar
- överprövning av kommuns beslut om parkeringstillstånd

Dessutom har Länsstyrelsen varit remissinstans när det gäller föreskrifter som bland annat Trafikverket, Transportstyrelsen och Sjöfartsverket meddelar. Länsstyrelsen har, i enlighet med trafikförordningen (1998:1276) upprättat en sammanställning över allmänna vägar och andra viktiga vägar i länet. För att säkerställa kontinuiteten och rättsäkerheten över tid har hanteringen av trafikärendena fördelats mellan flera medarbetare under detta år. Samverkansaktiviteter mellan de myndigheter som arbetar med trafik- och trafiksäkerhetsfrågor i Gävleborgs län har fortsatt under 2023. Länsstyrelsen har också deltagit i länsstyrelsernas gemensamma utvecklingsarbete inom trafikområdet. Detta sker både i länsstyrelsernas samverkansgrupp för trafik och i länsstyrelsernas chefsjuristnätverk.

Viltförvaltning

Länsstyrelsen har under 2023 arbetat för att förebygga skador orsakade av stora rovdjur och fredade fåglar i länet. Arbetet har omfattat rådgivning, utbetalning av bidrag samt beslut om skrämselåtgärder och skydds jakt. Exempel på åtgärder som Länsstyrelsen under 2023 lämnat bidrag för, i syfte att förebygga skador orsakade av stora rovdjur, är skyddsvästar till jakthundar samt uppsättning och underhåll av rovdjursavvisande stängsel. Länsstyrelsen har även ersatt uppkomna skador orsakade av stora rovdjur och fredade fåglar enligt gällande lagar och riktlinjer.

Länsstyrelsen har under 2023 fattat ett länsövergripande beslut om skydds jakt efter skarv. Beslutet fattades efter samverkan med berörda parter inom skarvförvaltningen och närliggande län.

Under 2023 har licensjakt efter varg, lodjur och björn genomförts i Gävleborgs län. Resultatet av de licensjakter som genomförts på stora rovdjur i länet har följt målsättningen med genomförandet av jakten. Arbetet med besiktning av fällda rovdjur vid besiktningsstationer och med ambulerande besiktningspersonal har varit ett väl fungerande verktyg vid kontroll och tillsyn.

Länsstyrelsen har under 2023 fattat beslut om förordnande av nya delegater i länets viltförvaltningsdelegation (VFD). Med anledning av förordnandet av nya ledamöter genomförde Länsstyrelsen en intern utbildning riktad till ledamöterna med fokus på vad rollen i VFD innebär samt en kortare introduktion till viltförvaltningen i länet. Länsstyrelsen och ledamöter ur VFD deltog även vid en utbildning i viltförvaltning som samordnats inom det mellersta rovdjursförvaltningsområdet under våren 2023.

Länsstyrelsen har under 2023 kallat till fyra möten med länets VFD. Mötena har innefattat aktuella viltfrågor i länet som till största del varit av informativ karaktär. VFD har även samrått i frågor kopplade till licensjakterna efter stora rovdjur, fällavgifter för älg och frågor relaterade till älgvårdsfonden under året. Under årets sista möte med VFD var delegationen med och prövade frågan om godkännande till förslag på nya minimivåer för de stora rovdjuren.

Länsstyrelsen har under 2023 arbetat aktivt med älgförvaltningen i länet. Under inledningen av 2023 genomförde Länsstyrelsen en utbildning riktad till ledamöterna i länets älgförvaltningsgrupper. Utbildningstillfället hade fokus dialog och samverkan och genomfördes tillsammans med Skogsstyrelsen och Svenska Jägareförbundet. Under våren präglades arbetet inom älgförvaltningen av handläggning av ärenden kopplat till registrering av jaktområden, följt av granskning av förvaltnings- och skötselplaner för älg. Länsstyrelsen har under hösten 2023 arbetat med en nomineringsprocess samt fattat beslut om förordande av nya älgförvaltningsgrupper för den kommande treårsperioden.

Enheten för vilt har under 2023 fortsatt arbeta tillsammans med Enheten för landsbygd och tillväxt inom ett projekt för att lyfta goda exempel på samarbete för att bibehålla en kontrollerad nivå på antalet vildsvin i länet. Ett samarbete dels mellan jägare och kommun, dels lantbrukare och jägare. Projektet är kopplat till förvaltningsplanen för vildsvin samt livsmedelsstrategin för Gävleborgs län.

Länsstyrelsen har handlagt och beslutat i ärenden enligt de uppdrag myndigheten har i syfte att skapa tolerans och acceptans för vilt- och rovdjursförvaltningen i länet. Länsstyrelsen har genom riktade kommunikationsinsatser fortsatt arbeta för att förbättra dialogen och samverkan mellan de olika parterna inom viltförvaltningen i länet.

Övrig förvaltning

Området rymmer en mängd olika ärendegrupper som Länsstyrelsen handlägger. Såsom auktorisation av bilskrotare, deponering av hyra enligt jordabalken, ärenden om efterträdarval, förordnande av skyddsvakter, prövning av kommunala ordningsföreskrifter, kungörelsedelgivningar, förordnanden av vigselförrättare och notarius publicus, ärenden enligt lagen om viltvårdsområden samt stängsling av övergivna gruvhål. Ärenden om ersättning till borgerliga vigselförrättare utgör en stor del av antalet inkomna ärenden under den första delen av året.

Under året har Länsstyrelsen arbetat med att utveckla en god förvaltningskultur. På detta tema har en myndighetsgemensam utbildningsdag genomförts, därtill har medarbetarna arbetat med dilemmadiskussioner. Som komplement till detta har utbildningar hållits inom områdena förvaltningsrätt, statsanställdas roll och ansvar samt offentlighet och sekretess. Utbildningarna har riktats till såväl nyanställda som erfarna medarbetare. Utbildningar och fördjupande diskussioner har tagits emot väl och bedöms ha höjt medvetenhet och kompetens hos medarbetarna.

Länsstyrelsen har en viktig uppgift som regional valmyndighet och har påbörjat arbetet inför valet till Europaparlamentet den 9 juni 2024. Det pågår ett aktivt samverkansarbete mellan länsstyrelserna och det har hållits regelbunda samverkansmöten under året samt en konferens tillsammans med övriga länsstyrelser och Valmyndigheten. Arbetet har innehållit både utvärdering av tidigare val och mer framåtsyftande frågor inför det kommande valet samt arbete kring valsäkerhet. Detta bidrar till en högre kvalitet i det fortsatta arbetet.

Resultatbedömning

Trafikföreskrifter

Myndighetens arbete inom området trafikföreskrifter är långsiktigt. Effekten av enstaka beslut kan till synes vara små men Länsstyrelsen gör bedömningen att utvecklingen inom verksamhetsområdet är positiv. Arbetet bidrar till att öka säkerheten på våra vägar och till nollvisionen om ”inga döda eller allvarligt skadade till följd av trafikolyckor i Sverige”. Bedömningen av resultatet inom området är utmärkt.

Viltförvaltning

Den samlade bedömningen av resultatet inom området är gott. Sammantaget har viltförvaltningen i länet fungerat väl. Gävleborgs län är dels ett kustlän, dels ett län med stora skogsarealer som för många utgör en viktig näringskälla. Detta medför att länet har stor variation av vilt med bland annat höga koncentrationer av stora rovdjur samt förvaltning av kustlevande vilt så som skarv och säl. Den höga koncentrationen av rovdjur utgör också en påverkan på förvaltning av annat vilt, exempelvis älgen.

Länsstyrelsen har under året fortsatt sin strävan att skapa acceptans för vilt- och rovdjursförvaltningen i länet. Målsättningen att långsiktigt arbeta med hög tillgänglighet och transparens kombinerat med kunskapsspridning bidrar till att myndigheten har ett bra samarbete med intresseorganisationer, länets kommuner och invånare. Länsstyrelsen bedömer att det höga deltagandet vid de stora inventeringssatsningarna, samt den kontinuerliga inrapporteringen vid observationer av stora rovdjur som allmänheten gör via verktyget Skandobs, är en effekt av ett gott samarbete mellan myndigheten och allmänheten.

Övrig förvaltning

Bedömningen av resultatet inom detta område är gott.

Handläggningen av ärendena inom området har skett inom rimliga handläggningstider. Fastslagna handläggningstider har kunnat hållas i de flesta fall och det har även skett en positiv utveckling under året.

Länsstyrelsen har följt den plan som tagits fram gällande arbetet med god förvaltningskultur. Med fokus på utbildningar och diskussioner kopplade till en god förvaltningskultur har kompetensen hos Länsstyrelsens personal höjts. Detta bedöms ha bidragit till en mer rättssäker handläggning och hantering inom ramen för myndighetens verksamhet.

Slutligen har planerade aktiviteter kring val genomförts vilket skapat en bra grund för det kommande valarbetet.

Sammanvägd bedömning

Sammanfattningsvis har arbetet inom området övrig förvaltning och trafikföreskrifter utförts som planerat under året. Den sammanvägda bedömningen av resultatet inom området är gott.

Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p2 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Länsstyrelseinstruktion
4 a§ Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m.	Länsstyrelseinstruktion
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet kan delas in i områdena livsmedelskontroll, djurskydd, smittskydd, allmänna veterinära frågor, foder och animaliska biprodukter samt tillsyn av hund och katt. Tillstånd och prövning, tillsyn och kontroll, samverkan och samordning samt information är de arbetsmetoder som används för att genomföra uppdragen.

Inom livsmedelskontroll genomförs bland annat kontroll av verksamhetsutövare med primärproduktion av livsmedel.

Inom foderkontroll och animaliska biprodukter genomförs bland annat kontroll riktad till verksamhetsutövare med primärproduktion av foder samt till verksamheter där animaliska biprodukter hanteras.

Djurskyddsverksamheten omfattar planerade kontroller liksom klagomålskontroller, riktade både till verksamheter där djur ingår och till privatpersoner som håller djur. Även förprovning av djurstallar samt handläggning av tillståndsärenden ingår.

Smittskydd innehåller samverkans- och samordningsuppdrag kopplade till bland annat epizooti- och smittskyddslagens sjukdomar, hälsoövervakning samt kontroll av seminverksamhet.

Inom allmänna veterinära frågor bedrivs bland annat tillsyn av djurhälsopersonal, kontroll av hygienregler inom djurens hälso- och sjukvård och åtgärder vid MRSA och MRSP, kontroll av läkemedel på gård samt kontroll av hästpass och avelsorganisationer.

Ärenden inom ramen för lagen om tillsyn av hund och katt är händelsestyrda och omfattar i allt väsentligt ärenden där hundar orsakat, eller riskerar att orsaka, skada.

Många av de nationella målen inom området framgår av den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP). I NKP finns mål för olika områden. För djurskydd finns bland annat mål beträffande riskbaserad kontroll, resurseffektivitet och effekt av kontroll, utbildning likriktning och verifiering av kontroll samt om service – snabb återkoppling, tydlig information och gott bemötande. För foder och livsmedel inom primärproduktionen finns bland annat mål beträffande kontroll av primärproduktion som innefattar den nationella kontrollplanen, men också flera specifika, som bland annat mål kring spårbarhet för ägg, honung och att vidta åtgärder för att förebygga höga halter av glykalkaloider i potatis.

Länsstyrelserna har under 2023 inte utfört revisioner av den kommunala livsmedelskontrollen. Detta då det inte finns ett bemyndigande eller klargjord finansiering. På nationell nivå har diskussioner fortsatt i frågan.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länsstyrelsen har inga särskilda regionala uppgifter på området.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	13,7	14,0	13,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	11,4	11,8	11,6
Antal årsarbetskrafter män	2,2	2,1	1,6
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 047	2 070	1 783
Antal beslutade ärenden	1 953	2 046	1 849
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	7	6	7
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	17 870	16 957	15 657
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Andel genomförda normalkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) i förhållande till anmälningskontroller (kvot)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	≥1	1,09	0,73	0,25
Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad normalkontroll (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	10%	4,0%	4,7%	1,9%
Andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Livsmedelskontroll	PRIMÖR ²⁾	100%	64%	100%	80%

1) Register, Jordbruksverket. Register, Jordbruksverket. Med anledning av att djurskyddskontrollregistret (DSK) sedan april 2021 inte är tillförlitligt, på grund av registreringar med anledning av införandet av EU:s djurhälsöförordning AHL, kan DUS inte användas för uttag av myndighetens resultat för indikatorn 10% kontrollerade objekt. Resultatet baseras i stället på senast kända antal (mars 2021) innan införandet av AHL. För Länsstyrelsen Gävleborg är denna siffra 1 436 kontrollobjekt.

2) Register, Länsstyrelsen

Från och med 2023 redovisas kontroller av djurmärkning inom verksamhetskod 28*. Under 2023 är cirka 0,7 ÅAK redovisade på denna tid. Det innebär att om 2023 och 2022 jämförs så har antalet ÅAK inom området minskat med cirka 1 ÅAK.

Länsstyrelsen har nått målet om att fördela resurserna på ett sådant sätt att fler rutinkontroller genomförts än antalet klagomålskontroller i fält. Det totala antalet kontroller i fält är emellertid betydligt lägre än innan pandemiåren och även lägre än 2022. Det syns också i att Länsstyrelsen inte heller under 2023 nått upp till målet om att kontrollera minst 10 procent av objekten med livsmedelsproducerande djur.

Resultatredovisning

Måluppfyllelse för operativa mål i Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan

Nedan redovisas måluppfyllelsen för de operativa målen i Sveriges kontrollplan för livsmedelskedjan. För att öka överskådligheten redovisas de operativa målen, och i vilken utsträckning målen har nåtts, i en tabell.

Måluppfyllelse för operativa mål i Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan	Bedömning
Kontroll av livsmedel i primärproduktionen	
Operativt mål: Kontroll enligt den nationella kontrollplanen	Målet är inte uppfyllt. Målet att utföra 100 procent av de nationellt tilldelade kontrollerna uppnåddes inte. Anledningen till att målet inte har uppnåtts är resursbrist. Totalt utfördes 18 av de 28 tilldelade kontrollerna, vilket motsvarar cirka 64 procent. De kontroller som utförts har dock visat på en god efterlevnad av lagstiftningen med få noterade avvikelser.
Operativt mål 2023-2025. Mål 11: Spårbarhet ägg	Länet har fem äggproducenter och ingen av dessa fanns med i 2023 års uttag för livsmedelskontroll i primärproduktionen. Ingen kontroll har därmed utförts på området under året, vilket bedöms som rimligt utifrån ett riskperspektiv.
Operativt mål 2023-2025. Mål 12: Aktörer som släpper ut honung på marknaden	Målet är inte uppfyllt/påbörjat. På grund av resursbrist har insatsen skjutits fram till kommande år. Under 2024 kommer det att vara ett samordnat kontrollprojekt som syftar till att offentlig kontroll utförs för att minska risken för vilseledande märkning på honung.
Operativt mål 2023-2025. Mål 16: Glykoalkaloider i potatis	Inga potatisproducenter fanns med i årets uttag för livsmedelskontroll i primärproduktionen. Ingen kontroll har utförts, vilket bedöms som rimligt ur ett riskperspektiv.
Kontroll av foder i primärproduktionen	
Operativt mål: Kontroll enligt den nationella kontrollplanen	Målet att utföra 100 procent av de nationellt tilldelade kontrollerna uppnåddes inte. Anledningen till att målet inte har uppnåtts är resursbrist. Totalt utfördes 16 av de 25 tilldelade kontrollerna, vilket motsvarar 64 procent. De kontroller som utförts har dock visat på en god efterlevnad av lagstiftningen med få noterade avvikelser.
2022-2025 Operativt mål 1 foder: Verktyg och förutsättningar för riskbaserad kontroll	Målet bedöms vara uppfyllt. För att nå samsyn och förbättra kontrollmetodiken har Länsstyrelsens handläggare deltagit i den regionala samverkansgruppen för länsstyrelsernas foder- och livsmedelskontroll. Samkontroll har utförts inom ett projekt med närliggande länsstyrelser, detta för att jämföra och diskutera bedömningar. Samverkan bidrar till samsyn och likartade bedömningar vid kontroll. Interna samkontroller har utförts vid flera tillfällen. Under året har arbetet med registervård också fortsatt i enlighet med den fleråriga registervårdsplan som tagits fram. Under 2023 har Länsstyrelsen inför kontrollsäsongen också gått igenom interna rutiner för kontroll och vid behov uppdaterat dessa.

<p>2022-2025 Operativt mål 2 foder: Verksamhetsutövarna har de grundläggande kunskaper som krävs för att följa lagstiftningen</p>	<p>Målet bedöms vara uppfyllt.</p> <p>Kontrollanterna har deltagit i det årliga kompetenshöjande analysmötet inom livsmedels- och foderkontrollen som anordnades av Jordbruksverket. Regelefterlevnaden var generellt god hos primärproducenterna.</p> <p>Vid de operativa kontrollerna fördes samtal om grundläggande krav samt om verksamhetens risker och faror och hur dessa hanteras. Vid behov gavs information om gällande regler och krav samt stöd till kunskapsinhämtning. Detta skedde både i samband med kontroll, vid annan kontakt med verksamhetsutövare, genom gemensamma utskick till verksamhetsutövarna samt genom artiklar i tidningen Landsbygdsnytt och i andra kanaler såsom Facebook.</p>
<p>Nationell kontrollplan 2022-2023</p>	<p>Målet bedöms vara uppfyllt.</p> <p>Länsstyrelsen genomförde foderkontroller vid alla kontroller av livsmedel i primärproduktionen där det samtidigt förekommer foderproduktion. Resultatet av kontrollerna har visat få avvikelser.</p>
<p>Kontroll av djurskydd</p>	
<p>Operativt mål: Utbildning, likriktning och verifiering</p>	<p>Målet bedöms vara uppfyllt.</p> <p>Länsstyrelsen deltar i nationella nätverk och samordningsmöten för djurskyddskontrollen och använder nationellt framtagna rutiner. Länsstyrelsen deltar i den årliga analys- och effektivitetskonferensen där tillfälle ges att likrikta arbetet. Djurskyddshandläggare deltar i de utbildningar som bedöms relevanta utifrån kompetensbehovet. Bedömningar gällande brister och åtgärder diskuteras regelbundet på möten.</p> <p>Parallellkontroller har utförts i viss mån under 2023, dock inte för samtliga djurskyddshandläggare. Vid flertalet kontroller har fler än en handläggare deltagit med delsyftet att öka samsyn.</p>
<p>Operativt mål: Riskbaserad kontroll</p>	<p>Målet bedöms inte vara uppfyllt.</p> <p>Det nationella målet att kontrollera 10 procent av kontrollobjekten med livsmedelsproducerande djur har inte nåtts. Under 2023 har 58 kontroller utförts, vilket motsvarar 4,0 procent. Resultatet har påverkats av såväl personaltillgång som utmaningar med större antal resurskrävande anmälnings- och uppföljningsärenden, framför allt inom området sällskapsdjur, men även på lantbruksområdet. Resultatet har också påverkats av samhällsutvecklingen med allt större behov av trygghetsskapande säkerhetsåtgärder för medarbetarna.</p> <p>Den planerade kontrollen har varit riskbaserad utifrån den nationella klassificeringen Statistiskt och Riskbaserat Kontrollurval (SToRK) samt egna erfarenheter. Vid 4 procent av rutinkontrollerna har brister konstaterats. Detta bör indikera att riskurvalet fungerar relativt väl.</p>
<p>Operativt mål: Resurseffektivitet och effekt av kontrollen</p>	<p>Målet bedöms vara uppfyllt.</p> <p>Målet enligt den nationella kontrollplanen är att antalet planerade kontroller ska vara minst lika många som antalet anmälningskontroller, det vill säga en kvot på ett eller mer. Enligt Jordbruksverkets uppföljningssystem har fler fysiska rutinkontroller genomförts än antalet fysiska anmälningskontroller. Betydligt fler anmälnings- och uppföljningsärenden har dock hanterats utan fysisk kontroll, vilket gör bilden av resursanvändningen missvisande. Det totala antalet fysiska kontroller som genomförts under året har dock sjunkit jämfört med tidigare år.</p> <p>Det finns ett system för att följa upp kontroller med brister för att verifiera att åtgärder vidtas och att det genomförs inom rimlig tid så att kontrollen får effekt.</p>

	<p>Anmälningssärenden prioriteras enligt den nationellt framtagna rutinen och huvuddelen hanteras administrativt eller som granskningsärende. Andelen fysiska anmälningsskontroller utan anmärkning är fortsatt låg, knappt 30 procent, vilket därmed inte når målet om max 25 procent. Vid 81 procent av de fysiska uppföljande kontrollerna har brister fortsatt konstaterats. Det innebär att myndigheten fortsatt har behövt arbeta med krav på ytterligare åtgärder för att säkerställa att kontrollen får effekt.</p>
Operativt mål: Djurhållare	<p>Målet bedöms vara uppfyllt.</p> <p>Länsstyrelsens djurskyddshandläggare utbildas regelbundet i metoden motiverande samtal (MI) i syfte att öka djurhållarens kunskap och förståelse för lagstiftningen samt att motivera djurhållarna att bli delaktiga i åtgärdsarbetet.</p> <p>För att bidra till ökad kunskap och underlätta för djurhållare att göra rätt genomförs regelbundet informationsinsatser i myndighetens digitala kanaler och informationsmaterial tas ofta med vid kontroll eller skickas med kontrollrapporten.</p> <p>Samverkan sker med LRF (Lantbrukarnas riksförbund) genom regelbundna träffar där Länsstyrelsen informerar om vilka brister som hittas vid kontroll och vad som upplevs som aktuella problem och hur Länsstyrelsen kan bidra. Länsstyrelsen har även en god och nära samverkan med LRF:s omsorgsgrupp i mer allvarliga djurskyddsärenden inom lantbruksområdet.</p>
Operativt mål: Service	<p>Målet bedöms vara uppfyllt.</p> <p>100 procent av de ansökningar om tillstånd för djurhållning som kommit in har handlagts inom 90 dagar från komplett ansökan.</p> <p>97 procent av de ansökningar om förprovning som kommit in har handlagts inom 56 dagar från komplett ansökan.</p>
Kontroll av animaliska biprodukter	
2022-2025 Operativt mål 1 animaliska biprodukter: Riskbaserad kontroll och åtgärd vid avvikelser	<p>Målet bedöms inte vara uppfyllt.</p> <p>Vad gäller kontrollen av animaliska biprodukter har myndigheten i verksamhetsplaneringen för året tagit fram en flerårig kontrollplan. Under 2023 var planen att kontrollera sex av länets 14 kontrollobjekt. På grund av ansträngt personalläge har dock inga kontroller skett.</p>
2022-2025 Operativt mål 2 animaliska biprodukter: Verktyg och förutsättningar för en riskbaserad kontroll	<p>Målet bedöms inte vara uppfyllt.</p> <p>I verksamhetsplaneringen inför 2023 inventerades antalet kontrollobjekt och en aktuell förteckning upprättades. Planen för året var också att ta fram rutiner för utförande av kontroll, vilket på grund av resursbrist prioriterats ned och inte hunnits med.</p>
Kontroll av djurhälsa inklusive smittskydd	
2022-2025 Operativt mål djurhälsa Kontrollen är anpassad till den nya lagstiftningen på djurhälsoområdet. Kontrollmyndigheternas kontrolluppdrag är tydliggjort och kontrollmyndigheterna har grundläggande verktyg och förutsättningar för att genomföra riskbaserad offentlig kontroll.	<p>Målet bedöms inte vara uppfyllt. Antalet aktiviteter och kontroller inom djurhälsoområdet är inte utfört enligt verksamhetsplanering och i nödvändig omfattning. För mer information, se under rubriken "Djurhälsa inklusive smittskydd".</p>
Kontroll av veterinärmedicinska preparat	
Operativa mål för kontroll av veterinärmedicinska produkter saknades för 2023	<p>För årets resultat avseende området veterinärmedicinska produkter, se information under nedanstående rubrik "Kontroll av veterinärmedicinska preparat".</p>

Övrigt

Samordning av kommunal livsmedelskontroll

Länsstyrelsen har under 2023 genomfört två länsträffar för länets livsmedelsinspektörer samt två länsträffar för länets livsmedelsinspektörer som kontrollerar och hanterar dricksvatten. Tema för träffarna har främst varit samsyn och aktuella frågeställningar. Livsmedelsverket deltog vid träffen på höstterminen.

Djurhälsa inklusive smittskydd

Smittläget i länet är gott. Länsstyrelsen har under 2023 skyndsamt handlagt de smittskyddsärenden som kommit in till myndigheten. De fall av anmälningspliktiga sjukdomar som förekommit under året har framför allt berört sällskapsdjur och häst.

Totalt 28 anmälningar om misstänkt anmälningspliktig smitta inkom under 2023. Av dessa rörde sex misstänkt zoonos. Nio anmälningar gällde misstanke om kvarkainfektion hos häst och tolv anmälningar var för annan anmälningspliktig sjukdom, däribland två misstänkta fall av MRSA/MRSP på hund och fem anmälningar om misstänkt smitta inom lantbrukets djur. De smittor som efter provtagning konstaterats inom lantbrukets djur under 2023 är ett fall av enterohemorragisk E. coli (EHEC) hos nöt, ett fall av Verotoxinbildande E coli (VTEC) hos nöt, ett fall av Mycoplasmainfektion med M. gallisepticum hos hobbyhöns, ett fall av Amerikansk yngelröta hos bin samt ett fall av Kaprin artrit encefalit (CAE) hos get. Under året har ingen anmälan om misstänkt epizooti inkommit.

Kontroll av veterinärmedicinska preparat

Läkemedel på gård (LPG) är ett omfattande kontrollområde med ett stort antal kontrollobjekt. Tillsammans med kontrollområdet Djurhälsopersonal (DHP), har LPG en stark koppling till den ökade problematiken med antibiotikaresistens. 2023 har fysiska LPG-kontroller genomförts på mjölk-, nöt-, häst-, gris- och fårbesättningar. På grund av resursbrist på det veterinära området och omprioriteringar på grund av resursbrist inom andra prioriterade verksamheter, såsom djurskydd, har antalet planerade kontroller inom LPG och DHP inte uppnåts för 2023.

Av 24 planerade LPG-kontroller i fält har 14 utförts. Därtill har en uppföljande administrativ LPG-kontroll genomförts. Anledningen till att målet inte uppnåddes, är resursbrist. En eller flera avvikelser förekom i princip vid alla kontroller. Den absolut vanligaste avvikelsen var otillräcklig journalföring vid läkemedelsbehandlingar. Kontrollbesöken har lett till positiva diskussioner och myndighetens personal upplever att djurhållarna har uppskattat att i direkt dialog med läsveterinär ta upp olika frågeställningar. När avvikelser förekommer vid flertalet kontroller och myndigheten vid uppföljningar noterar att kontrollen haft effekt, ser vi det som viktigt att Länsstyrelsen har tillräckliga resurser att utföra och till och med öka antalet planerade kontroller.

Gällande kontroll av DHP, har kontrollområdet av resursskäl i princip helt fått prioriteras bort under året. Länsstyrelsen har endast genomfört en uppföljning av kontroll från 2022. Utöver det har tre administrativa kontroller av veterinärer som arbetar med villkorad läkemedelsanvändning utförts. Målet för året var nio. Därtill fanns ett mål att utföra fysiska kontroller av 22 veterinärer, 14 djursjukskötare samt tre godkända hovslagare. Här har inga kontroller hunnits med. Länsstyrelsen har heller inte kunnat prioritera resurser för att följa upp flera avvikelser och ett föreläggande efter veterinär kontroll från 2022. Då tidigare års kontrollresultat inom området varit skiftande och det i några fall förekommit ett stort antal avvikelser, är det bekymmersamt att Länsstyrelsen inte kunnat avsätta mer resurser för kontrollområdet djurhälsopersonal.

Utöver LPG- och DHP-kontroller, har det under året kontinuerligt också genomförts dokumentationskontroller av inkomna anmälningar om villkorad läkemedelsanvändning. Inte

heller här har det varit möjligt att utföra granskande kontroll av inkommen dokumentation inom rimlig tid och i tillräcklig omfattning. Detta hade ur ett riskperspektiv varit önskvärt då tidigare kontroller visat på lindriga till måttliga avvikelser inom området.

Målet om två kontroller av hygienplaner för verksamheter inom djurens hälso- och sjukvård är inte uppnått. Länsstyrelsen har under 2023 inte haft resurser att utföra vare sig dessa kontroller eller att följa upp hygienplanskontroller med brister från 2022 (totalt tre stycken). Tidigare kontroller inom området har visat på en hög förekomst av avvikelser. Därför är det också här ogynnsamt ur ett riskperspektiv att hygienplanskontroller har behövt prioriteras bort under 2023.

Kontroll av seminverksamhet har på grund av resursbrist under 2023 varit helt bortprioriterat. Dokumentationskontroller har dock genomförts, dels av Gård & Djurhälsans övervakning inom svinsemin, dels av Växas kontroller inom nötsemin.

Kontroll av allmänna hygienregler och biosäkerhet på anläggning med djur har under året utförts vid annan samtidig kontroll, framför allt LPG-kontroll. 2023 års mål om 14 kontroller är nästan uppnått med tolv utförda kontroller. Resultatet – få eller inga avvikelser – visar att kontrollerade besättningar har ett gott smittskydd samt att lagstiftningen följs.

Även kontroll av särskilda hygienregler för besöksverksamheter har under 2023 varit nedprioriterat på grund av resursbrist. Under året var målet att fem kontroller skulle genomföras, men endast en har utförts. Resultatet för 2023 visar, liksom för 2022, att det förekommer en del brister. Det gör att det finns anledning att kommande år fortsatt prioritera detta kontrollområde.

Länsstyrelsen har under året 2023 kontrollerat att fem anläggningar med värphöns och en slaktkycklingsbesättning följer det obligatoriska salmonellakontrollprogrammet. Prover ska tas i besättningarna med ett visst intervall. Detta kontrolleras administrativt av länsveterinären varje kvartal. Få avvikelser har noterats.

Djurskydd och arbete med lagen om tillsyn av hundar och katter

Arbetet enligt länsstyrelsens uppdrag avseende lagen om tillsyn av hundar och katter uppfattas som fortsatt ansträngt. Framför allt vad gäller att antalet allvarliga incidenter upplevs öka. Under 2023 har Länsstyrelsen fattat beslut om omhändertagande i 4 fall samt föreläggande eller förbud i 18 fall. Under 2022 var motsvarande siffror 3 respektive 12. Arbetet med verkställande av beslut om omhändertaganden präglas i dessa ärenden ofta av en utmanande arbetsmiljösituation för handläggarna. Även på djurskyddsområdet har 2023 till stor del präglats av utmaningar vad gäller en trygg och säker arbetsmiljö för medarbetarna. Påverkansförsök via sociala medier, e-post och telefonsamtal eller i samband med kontroll är inte ovanligt. Polishandräckning krävs i en betydande del av de ärenden som hanteras i fält. Dessa faktorer påverkar produktivitet och effektivitet i myndighetens arbete inom området. En betydande del av tillgängliga resurser läggs även på att arbeta med utlämnande av allmän handling till journalister och allmänhet som intresserar sig för djurskyddsområdet. Under 2023 lade medarbetare inom djurskyddsområdet sammanlagt 41 arbetsdagar på arbete med utlämnande av handlingar. Motsvarande siffra för 2022 var 36 dagar.

Resultatbedömning

Sammanvägd bedömning

Länsstyrelsen bedömer att det finns ett utvecklingsbehov inom området. Delar av målen inom verksamhetsområdet uppfylls, medan flera inte nås. Det huvudsakliga skälet till att målen inte nås är att tillgängliga resurser i förhållande till uppdragets storlek och ärendevolymen inte är tillräckliga. Inom särskilt djurskyddsområdet påverkas verksamheten på ett betydande sätt av tuffare arbetsmiljöförutsättningar med hot och påverkansförsök, inte minst via sociala medier. Detta påverkar effektiviteten i arbetet.

Länsstyrelsen bedömer i övrigt att rätt kompetenser finns på myndigheten för arbetsuppgifterna inom verksamhetsområdet samt att organisationen är lämplig för verksamhetens karaktär.

Regional tillväxt och infrastrukturplanering

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p3 Regional tillväxt	Länsstyrelseinstruktion
3§ p4 Infrastrukturplanering	Länsstyrelseinstruktion
1C2 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Regleringsbrev
1C3 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.	Regleringsbrev
1C4 Bredband tillgång, utbyggnad och samverkan m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet.

Länsstyrelserna ska:

- Samordna och skapa förutsättningar för samverkan mellan viktiga aktörer i länet, för att skapa tillväxt i länet.
- Fördela bidrag och stöd för strategiska utvecklingsåtgärder i länet.
- Bidra till planering av vägar och järnvägar genom att tillhandahålla statliga planeringsunderlag, godkänna miljökonsekvensbeskrivningar, samverka med sökanden i processen, besluta om tillstånd enligt miljöbalken och ha tillsyn över kommunala detaljplaner.
- Ingå i strukturfondspartnerskap för de regionala programmen för Europeiska regionala utvecklingsfonden och för de regionala handlingsplanerna för Europeiska socialfonden+.

Målet för den regionala utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet, vilket inkluderar statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

Den regionala utvecklingspolitiken ska även bidra till att nå andra mål:

- Den regionala utvecklingspolitiken ska bidra till att nå det långsiktiga klimatmålet och de nya etappmålen för minskad klimatpåverkan samt bidra till att nå övriga relevanta miljömål.
- Den regionala utvecklingspolitiken har en geografisk utgångspunkt där landsbygder ingår och därför ska den bidra till att uppnå landsbygdspolitikens mål.

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Utöver det övergripande målet finns ett funktionsmål om tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Grön omställning

Länsstyrelsen Gävleborg har centrala uppdrag för att bidra till samhällets omställning i förhållande till globala utmaningar som klimatförändringar, biologisk mångfald och vattenkvalitet. Denna omställning behöver vara grön såtillvida att energi- och transportsystemen ställs om till förnybara och fossilfria energikällor, att nyttjande av naturresurser inte utarmar, utan om möjligt förbättrar biologiska, ekologiska och

miljömässiga värden i länet. Hållbarhetsmålen i Agenda 2030 är vägledande i detta arbete, där dessa är odelbara, men vilar på de fyra miljömässiga målen.

Länsstyrelsens ska leda, samordna och initiera arbetet i länet för att påskynda den gröna omställningen. Länsstyrelsen vill och ska vara en aktör som är efterfrågad, kunnig och utvecklingsorienterad inom arbetet. Länsstyrelsen ska verka för att mål och ambitioner får genomslag i myndighetens egna verksamhetsområden, liksom hos länets aktörer.

Tillståndsprovning

Länsstyrelsen Gävleborg ska verka och underlätta i alla tillståndsprocesserna för både nyetableringar och tillståndsprovningar av redan befintliga verksamheter. Länsstyrelsen ska verka för att myndighetens tillståndsprocesser ska fungera väl och i samråd med verksamhetsutövare. Vidare ser myndigheten det som viktigt att få till en ram för de underlag och undersökningar som behövs vid nya tillståndsprocesser som till exempel havsbaserad vindkraft. Detta för att tillståndsprovningen ska bli så likvärdig som möjligt för alla aktörer samt för att varje enskild aktör ska veta vad som krävs i tillståndsprovningen.

Återstart Gävleborg

Länsstyrelsen kraftsamlar även för länets utveckling genom projektet Återstart Gävleborg med sina fem målområden (1. Fondpengar/medel når näringsliv, kulturliv och föreningsliv i vårt län i större utsträckning än tidigare, 2. Fler människor väljer att bo och verka här, 3. Stärkt näringslivsklimat i Gävleborg, 4. Vi ser en tydlighet, bättre service och 5. Stärkt samverkan mellan länets aktörer och förbättrad attityd till vårt läns varumärke). Vi stärker samarbeten och samverkan, kunskapsöverföringar och erfarenhetsutbyten i länet såväl sektoröverskridande som till näringslivet. Goda vanor har skapats som nu blir en del av vår vardag och en naturlig del i vårt arbete framåt. Länsstyrelsen fokuserar genom projektet på att bli en än mer serviceinriktad myndighet. Platsattraktion är en viktig del att arbeta med för såväl Länsstyrelsen Gävleborg som för länet.

Verksamhetens resultat

Anslag 1:1, regionala tillväxtåtgärder

Anslag 1:1, regionala tillväxtåtgärder har avvecklats hos Länsstyrelsen och inga nya beslut fattas.

Landsbygdsutveckling

Flera av Länsstyrelsens uppdrag har påverkat förutsättningarna på landsbygden genom det utvecklingsarbete som har skett inom landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet men även bygdemedelshanteringen. Nya stöd inom strategisk plan för EU:s jordbrukspolitik och havs-, fiskeri och vattenbruksprogrammet har ännu inte visat resultat. Arbetet inom ramen för Livsmedelsstrategin och Skogsprogrammet (se område Naturvård och miljöskydd) har varit pådrivande i arbetet med att nå målen för den sammanhållna landsbygdspolitiken. Arbetet bidrar till ett hållbart nyttjande av areella tillgångar och förädling av produkter bidrar till länets regionala tillväxt.

Arbetet bidrar även direkt och indirekt till att flera av de globala målen i Agenda 2030 uppnås, 2 (Ingen hunger), 6 (Rent vatten och sanitet), 7 (Hållbar energi för alla) och 15 (Ekosystem och biologisk mångfald)

Ett antal kompetensutvecklingsprojekt med fokus på miljöfrågor i lantbruket och nya arbetstillfällen, naturturism och livsmedelsförädling har bidragit till aktiviteter för livslångt lärande. Särskilt gällande arbetet med turism har Region Gävleborg tagit fram en besöksnäringstrategi under året och Länsstyrelsen har haft möjlighet att delta i olika aktiviteter vilket har lett till att Länsstyrelsen också har genomfört en markägarkonferens i

ämnet. Länsstyrelsens uppdrag om att bevaka tillgången till grundläggande betaltjänster har resulterat i att det även under 2023 kan konstateras brister i tillgången till analoga betaltjänster. Med analoga betaltjänster menas betaltjänstförmedling över disk och kontanthantering. Bristerna är mest omfattande på landsbygden.

Kompetensutvecklingsprojekten för länsstyrelseanställda i Sverige med samlingsnamn Jordekonomi har under 2023 fortsatt arbetet för att öka fokus på livsmedelssystem istället för enbart på produkter. Projektet Cirkulär ekonomi växtodling har avslutats under året och projektet Hållbar betesbaserad köttproduktion har startats. Finansiering har skett via Miljömåls-RUS (Regional utveckling och samverkan) och Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS). Dessa projekt kopplas direkt till syntesarbetet för ett hållbart livsmedelssystem.

Bredbandsutbyggnaden i länet

Länsstyrelsen är på väg att avsluta de sista utbetalningsärendena för bredbandsutbyggnad som Landsbygdsprogrammet 2014–2020 finansierat. Dessa ärenden berör nedgrävd fiber som kan anses mer robust jämfört med alternativen. Vid årsskiftet 2023 återstod endast tre ärenden som ännu inte hade slututbetalats. Länsstyrelsen har en plats i det länsstyrelsegemensamma bredbandsnätverket och har också deltagit i Region Gävleborgs bredbandsgrupp som leds av regionens bredbandskoordinator. Länsstyrelsen har även medverkat i PTS:s samordningsmöten, vilka har handlat om krisberedskap, tillstånd samt samhällsbyggnad.

Infrastruktur – väg och järnväg

Länsstyrelsen har under 2023 granskat vägplaner och järnvägsplaner i olika skeden och framfört sammanvägda ståndpunkter över olika utredningsalternativ för delar av Ostkustbanan. Länsstyrelsen har under året också deltagit på de länsstyrelsegemensamma möten, konferenser och seminarier som kopplar till verksamhetsområdet Infrastruktur – vägar och järnvägar. Stora investeringssatsningar inom infrastruktur och byggande kommer att ske i länet under många år framåt. Planeringsarbetet med Trafikpusslet Gävle är igång sedan några år med bland annat informations- och dialogmöten där också Länsstyrelsen medverkar. Länsstyrelsens roll inom detta projekt är av väsentligt intresse då flertalet statliga intressen tangeras och det allmänna intresset är av stor vikt.

Samverkan med Region Gävleborg och arbete enligt regional utvecklingsstrategi

En ny överenskommelse beslutades i december 2022 som under 2023 varit vägledande för samverkan mellan Region Gävleborg och Länsstyrelsen Gävleborg. Tillsammans ska vi möta samhällsutmaningar och verka för ett hållbart Gävleborg. Tre fokusområden med strategisk betydelse och nytta för länets utveckling har preciserats:

- Hållbar regional utveckling och tillväxt
- Jämlikt, jämställt och hälsosamt samhälle
- Krisberedskap och totalförsvaret

Överenskommelsen gäller till den 31 december 2027.

Regionala uppdrag och prioriteringar

Länsstyrelsen har prioriterade områden i den övergripande verksamhetsplanen som syftar till att utveckla länet. Det innebär ett antal aktiviteter internt som i nästa steg innebär att målen ska bidra till utveckling i länet. Aktiviteter som samverkan, nätverk kompetensutveckling, tvärberedningar, effektivare handlägningsprocesser är aktiviteter som ska bidra till att nå målen.

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	0,8	0,9	0,9
Antal årsarbetskrafter kvinnor	0,7	0,8	0,9
Antal årsarbetskrafter män	0,2	0,1	0,0
Antal ärenden, inkomna och upprättade	24	30	33
Antal beslutade ärenden	25	29	34
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	4	2
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	1 107	1 095	1 031
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	85	163	4 947

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Av tabellen ovan framgår att det inte varit några större förändringar över de tre senaste åren med undantag för lämnade bidrag. Länsstyrelsen har inte längre några 1:1-medel regionala tillväxtmedel att fördela. Infrastrukturärenden utgör den största delen av ärenden.

Resultatredovisning**Landsbygdsutveckling**

Investeringsstöd till modernisering inom jordbruksnäringen har fortsatt haft ett högt söktryck. Efterfrågan på stöd överstiger tilldelade medel.

Eftersom länet meddelades större domar under 2022 där privatpersoner och föreningar lidit skada av vattenregleringen har tillgängliga medel för bygdemedel begränsats under ansökningsperioden 2023. Endast en sådan mindre dom har meddelats Länsstyrelsen under året. Det innebär att utrymmet för föreningar att söka och beviljas bygdemedel för olika investeringar direkt hos myndigheten kommer att öka.

I uppdraget om bevakning av tillgången till grundläggande betaltjänster ingår möjligheten att ge stöd till betaltjänstombud. Möjligheten att utföra den delen av uppdraget har begränsats ytterligare vad gäller betalningsförmedling över disk med kontanter sedan hösten 2022 eftersom det inte längre finns någon aktör i länet. Dessutom är intresset hos potentiella ombud lågt på grund av att arbetsinsatsen överstiger mervärdet.

Skogsprogrammet har uppmärksamrats nationellt under året. I samband med Skogsstyrelsens lansering av rapporten Skogens rekreativvärden lyftes Gävleborgs skogsprogram fram som ett gott exempel på hur skogens sociala värden kan beaktas. Ingen ytterligare finansiering är aviserad så ansvaret att driva programmet kommer framöver att ligga hos olika aktörer inom skogsnäringen.

Det lokala arbetet med livsmedelsstrategin sker genom handlingsplaner. Nio av tio kommuner har antagit handlingsplaner för Sveriges livsmedelsstrategi.

Bredbandsutbyggnaden i länet

Bredbandsutbyggnaden i Gävleborgs län har varit omfattande under landsbygdsprogrammets programperiod 2014–2020 inklusive förlängning till och med 2022. Stödet till bredband har varit av största vikt för genomförandet. Måluppfyllelsen för bredbandsutbyggnaden i länet, som sattes i bredbandsstrategin för Gävleborgs län 2012–2020, har uppnåtts om man ser till länet i stort. Det är dock fortfarande skillnad mellan tätort och landsbygd som innebär att målet inte har nåtts på landsbygden.

Det finns ett behov av att ta fram en ny regional bredbandsstrategi inför att den nuvarande strategin går ut 2025. Innan det arbetet startar inväntas regeringens påbörjade arbete med den nationella bredbandsstrategin/konnektivitetsstrategin.

Medverkan i samordningsmötena med PTS har gett många inspel och inspiration om hur vi ska arbeta med främjandet av bredbandsutbyggnad.

Infrastruktur – väg och järnväg

Väg- och järnvägsärenden som berör verksamhetsområdet infrastruktur är komplexa och tidskrävande. Ärendemängden inom infrastrukturområdet har under senare år fördubblats jämfört med tidigare år. Det är främst ärenden som berör nya Ostkustbanan som har ökat. För att underlätta dialogen kring Ostkustbanan internt såväl som med Trafikverket, har under året ett nytt tvärsektorielt arbetssätt implementerats med informations-, samråds- och dialogmöten tidigare i järnvägsplaneprocessen.

Samverkan med Region Gävleborg och arbete enligt regional utvecklingsstrategi

Samverkan med Region Gävleborg har över tid fungerat bra och den har under 2023 ökat. Länsstyrelsen och Region Gävleborg har tillsammans genomfört möten på flera chefsnivåer för att utveckla arbetet kring den gemensamma överenskommelsen. Samverkan sker främst inom områdena klimat och energi, livsmedelsstrategi, skogsprogrammet samt Folkhälsa. Samverkan sker också kontinuerligt kopplat till civil beredskap.

Resultatbedömning

Landsbygdsutveckling

Eftersom det har funnits ett stort intresse från företagare och boende på landsbygden att söka olika stöd och delta i aktiviteter bedöms resultatet vara gott. Komplicerad administration påverkar dock beslutstakten negativt.

Bredbandsutbyggnaden i länet

Eftersom samordningen mellan länsstyrelserna och PTS kom igång först under hösten konstateras att det finns ett utvecklingsbehov inom området.

Infrastruktur – väg och järnväg

Länsstyrelsens bedömning av området infrastrukturplanering är gott.

Samverkan med Region Gävleborg och arbete enligt regional utvecklingsstrategi

Bedömningen är att resultatet är gott.

Regionala uppdrag och prioriteringar

Bedömningen är att resultatet är gott.

Sammanvägd bedömning

Den sammanvägda bedömningen för området Regional tillväxt och infrastrukturplanering är att resultatet är gott. Länsstyrelsen har inte så stora resurser inom detta verksamhetsområde sedan Region Gävleborg tog över ansvaret för dessa områden men utifrån dessa förutsättningar så är resultatet gott och Länsstyrelsen och Region Gävleborg har ett gott samarbete kring dessa områden.

Hållbar samhällsplanering och boende

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p5 Hållbar samhällsplanering och boende	Länsstyrelseinstruktion
5§ p9 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Länsstyrelseinstruktion
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.	Regleringsbrev
1C5 Ökat bostadsbyggande, samverkan kommuner m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna de planeringsunderlag som olika myndigheter tar fram som stöd till kommunens planläggning (natur- och kulturvärden, infrastruktur, militära intressen, vattenfrågor).
- Samordna sina uppdrag om rådgivning och vägledning till kommunerna inom ramen för tidig dialog för ökat bostadsbyggande.
- Utveckla sitt arbete med digital samhällsbyggnadsprocess.
- Samordna och ta tillvara statens intressen i den kommunala översiktsplaneringen och vid detaljplaner och områdesbestämmelser inom ett flertal områden.
- Pröva översikts- och regionplaner, detaljplaner, områdesbestämmelser, överklagande av kommuners beslut, tillsyn, vägledning och uppföljning enligt plan- och bygglagen.
- Ansvara för att analysera och rapportera hur bostadsmarknaden ser ut i länet, till exempel tar vi varje år fram en regional bostadsmarknadsanalys.
- Ge stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter och till bostäder för äldre, samt stöd till energiåtgärder.
- Samordna arbetet med klimatanpassning, strandskyddsdispenser och havsplanering.

Det övergripande målet för området samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en, från en social synpunkt, god livsmiljö. För området bostadsmarknad är målet långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Länsstyrelserna ska även verka för genomslag av andra nationella mål, som gestaltad livsmiljö och miljömålet god bebyggd miljö.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länsstyrelsen Gävleborg har till uppdrag att följa upp efterlevnaden av överenskommelser om större samlade exploateringar. Uppdraget avser uppföljning av det avtal som träffats mellan staten, Region Gävleborg och Gävle kommun om att uppföra 6 000 nya bostäder på Näringen i Gävle.

Länsstyrelsen deltar i och samordnar nätverket Arena Elkraft, tillsammans med Region Gävleborg. I nätverket får länets aktörer möjlighet att mötas för att samverka och driva utvecklingen inom energifrågor.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	10,5	10,8	10,8
Antal årsarbetskrafter kvinnor	7,8	8,1	7,3
Antal årsarbetskrafter män	2,7	2,6	3,5
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 482	878	1 106
Antal beslutade ärenden	1 243	894	1 471
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	3	1
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	13 934	12 189	11 705
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Tabellkommentarer

Antal ärenden styrs till stor del av underrättelser om avslutade lantmäteriförrättningar samt, från och med 2023, bidragsansökningar för energieffektivisering i småhus. Därav den ökade ärendemängden.

Resultat-indikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Antal påbörjade bostäder (st)	Ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö, där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader, där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	⁵⁾	240 ²⁾	374	961
Antal färdigställda bostäder (st)	Se mål ovan.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	⁵⁾	584 ³⁾	636	753
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel avgjorda inom 80 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ⁴⁾	75%	80%	73%	67%
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel ärenden avgjorda inom 120 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ⁴⁾	90%	100%	91%	83%

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

1) Statistiska centralbyråns statistik: Nybyggnad av bostäder.

2) Statistik för kvartal 1–3 2023. Statistik för helåret 2023 finns inte tillgänglig.

- 3) Statistik för kvartal 1–3 2023. Statistik för helåret 2023 finns inte tillgänglig.
- 4) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen.
- 5) Målvärde saknas

Tabellkommentarer

Det låga bostadsbyggandet beror bland annat på höga produktionskostnader, svag inkomstutveckling för hushållen samt brist på detaljplanelagd mark för bostäder i attraktiva lägen.

Handläggningstiden för överklagade bygglov för bostäder har förbättrats jämfört med tidigare år. De båda målen för handläggningstid nås för år 2023.

Resultatredovisning

Råd, stöd och samverkan i fysisk planering

Länsstyrelsen arbetar med tidig dialog i planprocessen för att minska arbetsinsatsen i efterföljande tillsyn, men också för att minska riskerna för att kommunernas planer inte blir möjliga att genomföra. Länets kommuner har bland annat möjligheten att informera om kommande planarbeten under Länsstyrelsens planberedningar där kompetens från en mängd olika sakområden samlas. De tidiga dialogerna har sannolikt varit en bidragande orsak till att Gävle kommun har landets kortaste ledtider för detaljplaner bland större kommuner enligt rapporten Nationellt ledtidsindex. De tidiga dialogerna verkar för att behovet av bostäder tillgodoses.

Under 2023 har Länsstyrelsen haft möten med alla länets kommuner, både med chefer och tjänstepersoner på plankontoren men också för politiker i byggnadsnämnderna. Under dessa möten har Länsstyrelsen och kommunerna kunnat stämma av hur samverkan mellan myndigheterna fungerar, informera varandra om nya uppdrag samt vilka fysiska planer som är på gång och på så vis underlättat för effektiva processer.

Länsstyrelserna har under 2023 infört ett nytt handläggarstöd för kommuner, Prozesso, som en del i en mer digital samhällsbyggnadsprocess. Alla detaljplaner som skickas in till länsstyrelserna går numera via Prozesso. Länsstyrelsernas hantering av ärendena är därigenom mer enhetlig nationellt.

I syfte att förbättra stödet till kommunerna inom den fysiska planeringen har medarbetare bland annat deltagit i utbildningar om förorenade områden samt luftfrågor i fysisk planering arrangerad av länsstyrelsernas samhällsbyggnadsnätverk. Deltagandet i de nationella nätverken är av stor vikt då det ger kompetensutveckling som leder till att Länsstyrelsen kan verka för en effektiv och rättssäker handläggning.

Länsstyrelsen har under 2023 följt upp och rapporterat om efterlevnaden av överenskommelser om större samlade exploateringar. Arbetet med uppföljningen av avtal avseende bostadsbyggande på Näringen i Gävle kommun har bidragit med värdefull kunskap om och en överblick över kommande stora samhällsbyggnadsprocesser, vilket också underlättar den strategiska planeringen inom den egna verksamheten.

Detaljplaner och översiktsplaner

Under 2023 har Länsstyrelsen handlagt 166 inkomna detaljplaneärenden och 11 översiktsplaneärenden varav 3 var kommuners planeringsstrategier. Det är en minskning i antalet detaljplaneärenden från 2022, då antalet var 186. Minskningen tros bero på lågkonjunkturen och den ekonomiska situationen som påverkar byggbranschen negativt.

Länsstyrelsen har under 2023 beslutat i 169 detaljplaneärenden. Antalet flaggningar för överprövningar har varit fortsatt relativt lågt. Länsstyrelsen har under 2023 överprövat 1 ärende men inte upphävt några detaljplaner. Ett fungerande tvärsektorielt samarbete inom berörda sakområden och tidiga dialoger är troligtvis orsaken till att inga upphävanden skett.

Under 2023 har Länsstyrelsen genomfört en planskola för kommunens nya planhandläggare. Utbildningen lyfter Länsstyrelsens roll i samhällsplaneringen och viktiga aspekter att tänka på för en effektivare planlägningsprocess. Detta är ett viktigt löpande arbete eftersom den höga personalomsättning inom fysisk planering i länets kommuner har pågått under flera år, Länsstyrelsen har inte sett någon ny trend under 2023. Myndigheten upplever att det är till Länsstyrelsen kommunernas handläggare många gånger vänder sig. Detta har lett till att kraven på Länsstyrelsens medarbetare fortsatt är höga eftersom länet har flera mindre kommuner med begränsad personalstyrka som vänder sig till länsstyrelsehandläggarna för råd och stöd. Myndigheten har en god intern samverkan för att på så vis öka förståelsen för, och mellan, de olika sakområdena. Detta tillsammans med olika utbildningsinsatser för kommunerna bidrar till att Länsstyrelsens råd och stöd till kommunerna fungerar väl, vilket framförts av kommunens planhandläggare vid olika kommunträffar. Länsstyrelsens råd och stöd till kommunerna är av stor vikt för att stat och kommun ska vara överens om de statliga intressena innan en detaljplan antas.

Planeringskatalogen är en gemensam plattform som tillgängliggör statliga myndigheters planeringsunderlag som är relevanta för den kommunala planeringen. Planeringskatalogen kräver ett aktivt och kontinuerligt arbete med att uppdatera underlag till kommuner. Länsstyrelsen har under året arbetat för att etablera plattformen som en del i myndighetens arbetsrutiner. Den digitala katalogen erbjuder kommuner och andra aktörer i planprocessen kvalitetssäkrade och aktuella planeringsunderlag så att de i planprocessen har en gemensam kunskapsgrund att utgå ifrån. Detta bidrar till att öka förutsägbarhet och effektivitet i samhällsbyggnadsprocessen.

Bostadsförsörjning och bostadsstöd

Enligt ett regleringsbrev till Länsstyrelsen ska myndigheten redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i samverkan med kommunerna för att främja ett ökat bostadsbyggande där det finns underskott på bostäder. Förutom att ha kvalitetssäkrat kommunernas svar i bostadsmarknadsenkäten 2023 har Länsstyrelsen, för de kommuner som har bostadsbrist, även lyft frågan om vad som kan göras gemensamt för att främja ett ökat bostadsbyggande. Det Länsstyrelsen har tagit med sig från dessa möten är att kommunerna överlag är nöjda med den samverkan som finns och att de inte ser Länsstyrelsen som en begränsande faktor för bostadsbyggandet. Begränsande faktorer för bostadsbyggandet i länet utgörs främst av höga produktionskostnader, svag inkomstutveckling för hushållen samt brist på detaljplanelagd mark för bostäder i attraktiva lägen. Kommunerna uppskattar framförallt de tidiga planeringsdialogerna och de kunskapsförande seminarier som Länsstyrelsen årligen anordnar.

Länsstyrelsen har en viktig roll i det vräkningsförebyggande arbetet samt i att motverka hemlöshet i länet. Under 2023 har Länsstyrelsen träffat samtliga kommuner i länet där information om uppdraget i Hemlöshetsstrategin och dess mål framförts. Informationsinsatserna har sammanfallit med att sex av länets kommuner under 2023 har sökt och fått bidrag för att utöka eller förbättra metoden Bostad först. Metoden är ett av målen i Hemlöshetsstrategin. Alla kommuner utom en arbetar med Bostad först i Gävleborg, vilket är en tydlig ökning jämfört med tidigare år.

Länsstyrelsen har under 2023 inlett en mer ingående intern samverkan för att utveckla arbetet med boendelösningar för våldsutsatta. Det har bland annat resulterat i att flera externa samverkansmöten genomförts med samordnaren för kommunernas socialchefer, Högskolan i

Gävle, Nationellt centrum för kvinnofrid samt Länsstyrelsen. I november genomfördes en regional samling på Gävle slott där representanter från alla länets kommuner, polischefer från länet, samhällsplanerare, kvinnojourer och bostadsbolag deltog. Tvärperspektiven mellan olika myndigheter har gett goda erfarenhetsutbyten och utvecklingsmöjligheter.

Länsstyrelsen har betalat ut statligt investeringsstöd till sammanlagt 367 färdigställda bostäder i sju byggnadsprojekt under 2023. Byggnadsprojekten har bestått av hyresbostäder samt trygghetsbostäder för äldre personer. Den totala summan för alla utbetalningar har uppgått till 107 miljoner kronor.

Länsstyrelsen ska enligt ett regleringsbrevsuppdrag redovisa arbetet med tillsyn och uppföljning av statliga investeringsstöd. Länsstyrelsen har under 2023 upprättat Tillsynsplan för investeringsstöd till hyresbostäder och bostäder för studerande 2023–2026. Målet att under 2023 utföra tillsyn av tio ärenden från 2017 och 2018 har nåtts. Stödmottagarna har i nästan samtliga fall följt investeringsstödet villkor utan anmärkningar. Länsstyrelsen har begärt in kompletterande information i ett fåtal tillsynsärenden där det uppstått oklarheter.

Endast ett renoveringsprojekt i länet beviljades stöd för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden (2016:837) innan stödet avvecklades. Tillsyn av det ärendet är genomfört och avslutat under 2023. Tillsyn sker även i det statliga stödet till byggandet av bostäder för äldre personer där ett mer systematiskt arbete kommer upprättas 2024.

Intresset från allmänheten för det nya bidraget för energieffektivisering i småhus har varit stort. Då Länsstyrelsen har behövt fatta ett stort antal avslagsbeslut har myndigheten arbetat för att minska antalet framtida avslagsbeslut genom tydligare information om bidraget på den egna webbplatsen. Länsstyrelsen har även tillsammans med Region Gävleborg och kommunernas energi- och klimatrådgivare arrangerat två webinarier för allmänheten med information om det nya bidraget.

Havsplanering

Länsstyrelsen har arbetat med råd, stöd och planeringsunderlag kopplat till den statliga havsplaneringen och fortsatt varit ett viktigt stöd för Havs- och vattenmyndigheten. Länsstyrelsen har en central roll i att kunna relatera lokala och regionala förutsättningar och behov till det nationella havsplaneringssammanhanget. Myndigheten har också deltagit i de månatliga möten som har ordnats av samordnande länsstyrelse.

Under året har förslag till ändrade havsplaner varit ute på samråd. Fokus på de ändrade havsplanerna är att möta det ökade energibehovet med att möjliggöra för ytterligare 90 terawattimmar elproduktion till havs. Länsstyrelsen tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten anordnade under hösten ett samrådsmöte om förslag till ändrade havsplaner. Samrådsmötet hade en god uppslutning med deltagare från länets politiker, tjänstemän och verksamhetsutövare. Mötet var uppskattat av deltagarna och bidrog till goda dialoger och en djupare förståelse kring förslaget till ändrade havsplaner på nationell, regional och lokal nivå.

Vattentjänstplaner

Länsstyrelsen Gävleborg har tillsammans med länsstyrelserna i Norrbotten, Västernorrland, Västerbotten och Jämtland hållit flera informationsmöten för kommunerna i de samverkande länen om Vattentjänstplaner enligt lagen om allmänna vattentjänster. Detta för att kommunernas arbete med framtagande av Vattentjänstplaner ska ske så effektivt som möjligt. Vattentjänstplanerna ska innehålla kommunernas långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses, samt en bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna vatten- och avloppsanläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. Detta för att skapa en mer hållbar vatten- och avloppshantering i kommunerna. Vattentjänstplaner från sex av länets kommuner har under

året överlämnats för samråd till Länsstyrelsen. Kommunerna ska ha en aktuell vattentjänstplan som kan tillämpas efter den 31 december 2023. Kommunerna har haft kort om tid att ta fram dessa planer och detta bedöms vara orsaken till att Länsstyrelsen inte fått vattentjänstplaner för samråd från samtliga kommuner i länet.

Strandskydd

Länsstyrelsen bidrar med kunskap om strandskyddslagstiftningen genom besök till enskilda kommuner samt granskning av kommunernas dispenser. Dispenser som inte kan godkännas lämnas till överprövning och granskas noggrant ytterligare. Kommunerna får även stöd i att hantera strandskyddet i detaljplaneringen.

Länsstyrelsen hanterar strandskyddsfrågor från Lantmäteriet vid fastighetsbildningar och från mäklare vid försäljning av fastigheter.

Effekterna av Länsstyrelsens arbete med strandskyddsfrågor är att allmänhetens tillgång till stränder bibehålls, att den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster bevaras samt att kommunerna får planera för strandnära bebyggelse där det är lämpligt.

Alla dispenser och beslut som fattas av Länsstyrelsen förs in i det interna kartsystemet och expidieras till kommunerna så det är tydligt var strandskyddet påverkats. Alla beslut som granskats av kommunerna rapporteras till Naturvårdsverket med uppgifter om antal överprövningar, ändrade beslut och upphävda beslut. Ett arbete för att digitalisera hela länets strandskydd pågår i ett nationellt projekt.

Klimatanpassning

Länsstyrelsens arbete med klimatanpassning redovisas i enskilt avsnitt i kapitlet Energi och klimat.

Fastighetsbildning och koncessioner

Länsstyrelsen har i uppdrag att yttra sig i samråd från Lantmäteriet gällande fastighetsförrättningar samt granska avslutade förrättningar. Länsstyrelsen ska värna riksintressen samt i de fall som krävs överklaga förrättningar. Under 2023 har det inkommit 46 ärenden rörande begäran om samråd, vilket är en ökning från 2022 då 39 samråd inkom. Det har även skett en ökning av inkomna underrättelser om avslutade förrättningar från 384 ärenden 2022 till 476 ärenden 2023. Länsstyrelsen Gävleborg har överklagat 3 avslutade förrättningar till mark- och miljödomstolen, vilket är en fortsättning på den nedåtgående trenden i antal ärenden som överklagas.

Länsstyrelsen har under 2023 granskat samrådsunderlag, miljökonsekvensbeskrivningar och beslutat om betydande miljöpåverkan för ansökan om nätkoncession för kraftledningar. Under året har sammanlagt 16 ärenden rörande nätkoncession inkommit, en ökning från 2022 då 11 ärenden inkom till myndigheten. Under 2023 har Länsstyrelsen genomfört en samverkansträff med Svenska Kraftnät, Ellevio och Vattenfall som alla äger kraftledningar i länet. Länsstyrelsen har också medverkat i två tidiga myndighetsdialoger gällande uppbyggnaden av det nationella och regionala elnätet. Länsstyrelsen har en viktig roll att granska konsekvenserna av nätkoncessioner och har därför medverkat på flera kunskapshöjande konferenser gällande elförsörjning och energi under året. Detta har gjort att kompetensen har ökat vilket förbättrar möjligheterna till en effektiv och rättsäker ärendehantering.

Tillsynsvägledning

Länsstyrelsen ska följa upp och utvärdera byggnadsnämndernas tillsynsarbete och ge råd och stöd till nämnderna i deras arbete genom tillsynsvägledning samt aktivt verka för samordning och samverkan i tillsynsvägledningen.

En tillsynsvägledningsplan för 2022–2024 finns framtagen. Syftet med planen är bland annat att informera kommunens tjänstepersoner om vilka insatser och aktiviteter som planeras att genomföras inom området tillsynsvägledning. Exempel på aktiviteter är nätverksträffar och utbildningstillfällen. Planen ska ses som ett levande dokument och kan komma att revideras beroende på vilka önskemål och vilket behov av stöd som kommunerna framför.

Länsstyrelsen har återkommande informerat kommunerna om nyheter inom plan- och bygglagen (PBL), upplust om utbildningar, vägledningar och relevanta rättsfall.

En länsträff i Länsstyrelsens regi genomfördes i november 2023 för de som arbetar med bygglov och tillsyn inom PBL. Träffen syftade i första hand till nätverkande samtidigt som viktiga områden inom PBL diskuterades.

Överklagade kommunala beslut

Länsstyrelsen prövar de kommunala beslut som överklagas gällande bygglov, förhandsbesked och tillsynsärenden enligt plan- och bygglagstiftningen. Under året har Länsstyrelsen löpande handlagt de ärenden som inkommit. Ärendena har handlagts inom fastställda handläggningstider.

Resultatbedömning

Råd, stöd och samverkan i fysisk planering

Länsstyrelsen har under 2023 prioriterat extern samverkan i fysisk planering, något som varit möjligt då det funnits goda personalresurser. Därmed har Länsstyrelsen kunnat ge mer råd och stöd än föregående år och kunnat samverka mer med länets kommuner.

Länsstyrelsens bedömning är att resultatet inom området råd, stöd och samverkan i fysisk planering är utmärkt.

Detalj- och översiktsplaner

Under året har verksamheten fungerat bra med en effektiv handläggning då personalresurserna varit stabila och med god kompetens. Verksamheten har också haft möjlighet att prioritera stödjande möten för kommunerna samt haft tid och möjlighet att utveckla sin kompetens. Antalet överprövade ärenden är få, vilket visar på en god samverkan både internt och externt mot länets kommuner.

Länsstyrelsens bedömning är att resultatet inom området detaljplaner och översiktsplaner är utmärkt.

Bostadsförsörjning och bostadsstöd

Inom bostadsförsörjning har Länsstyrelsen utfört de årligt återkommande arbetsuppgifterna och uppdragen, arbetat med de nya regleringsbrevsuppdragen samt yttrat sig över inkomna riktlinjer för bostadsförsörjning.

Länsstyrelsen har under 2023 hanterat det nya bidraget för energieffektivisering i småhus samt prioriterat arbetet med tillsyn av investeringsstödet till hyresbostäder och bostäder för studerande. Arbetet med bidraget till småhusägare har visat sig vara mer omfattande och komplicerat än vad som hade förutspåtts. Det stora antalet bristfälliga ansökningar påverkar beslutstakten negativt. Trots det har en stor mängd beslut tagits, mycket tack vare erfarna handläggare och tidigt upprättade rutiner. Uppsatta mål gällande tillsyn har nåtts.

Länsstyrelsens bedömning är att inom bostadsförsörjning och bostadsstöd är resultatet gott.

Havsplanering

Under 2022 fanns det utvecklingspotential inom området havsplanering på grund av kompetens- och resursbrist. Under 2023 har arbetet tagit form och det finns nu god kompetens på plats som arbetar aktivt med frågorna. Det tvärssektoriella arbetet inom Länsstyrelsen och mellan länsstyrelserna har också tagit bättre form och fungerar väl, vilket ger förutsättningar för god samverkan och effektivare ärendeprocesser.

Länsstyrelsen bedömning är att resultatet inom området havsplanering är gott.

Strandskydd

Arbetet med strandskydd gentemot kommunerna fungerar väl inom detaljplanearbetet, detta genom råd och stöttning till kommunerna i tidiga skeden och genom att vi har handlagt inkomna ärenden i tid. Det finns dock ett utvecklingsbehov inom vägledning och ett arbete har påbörjats för att förbättra förutsättningarna för samverkan.

Länsstyrelsens arbete med hantering av strandskyddsfrågor från Lantmäteriet vid fastighetsbildning och från mäklare vid försäljning av fastigheter har fått förstärkning genom att flera handläggare kan hantera frågorna. Detta ger goda förutsättningar för en effektivare process.

Länsstyrelsens arbete med strandskyddet ger effekt på de biologiska värdena och friluftslivslivet.

Den sammanlagda bedömningen är att resultatet inom området strandskydd är gott.

Fastighetsbildning och koncessioner

Antal ärenden som överklagas inom fastighetsförrättningar gick fortsatt ner. Det visar på att Länsstyrelsen och Lantmäteriet genom sina samråd har skapat en förbättrad samsyn.

Länsstyrelsen har utökat bemanningen i arbetet med elkoncessioner och på så sätt lättare kunnat hantera det något större ärendeinflödet för 2023 jämfört med 2022.

Länsstyrelsen bedömning är att resultatet inom området fastighetsbildning och koncessioner är gott.

Tillsynsvägledning

Nästan alla kommuner i länet har haft tillräckliga resurser för att fortsätta arbeta aktivt med tillsyn samt att upprättat en tillsynsplan. Samarbetet över kommungränserna fortsätter bland annat i form av digitala möten där tillsyn diskuteras.

Länsstyrelsen bedömning är att resultatet inom området tillsynsvägledning är gott.

Överklagade kommunala beslut

När det gäller överklagade kommunala beslut har samtliga ärenden gällande lov och förhandsbesked handlagts inom fastställda inriktningsmål.

Länsstyrelsen bedömer därför att resultatet inom området överklagade kommunala beslut är utmärkt.

Sammanvägd bedömning

För området hållbar samhällsplanering och boende är Länsstyrelsens samlade bedömning att resultatet är utmärkt. Detta baseras på den stora mängd beslut som har fattats och den proaktiva roll som Länsstyrelsen har tagit inom fysisk planering under 2023.

Energi och klimat

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p6 Energi och klimat	Länsstyrelseinstruktion
5§ p8 Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet sammanfattas i nedanstående punkter. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och leda det regionala arbetet med genomförandet av de regionala energi- och klimatstrategierna samt bidra till samhällets elektrifiering.
- Administrera och vägleda länets aktörer för effektiva klimatinvesteringar genom arbete med Klimatklivet.
- Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat utifrån uppdrag i förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete (2018:1428) samt målen i den nationella strategin för klimatanpassning.
- Målet för klimat- och energipolitiken innebär att Sverige senast år 2045 inte har några nettoutsläpp av växthusgaser för att därefter uppnå negativa utsläpp. Energimålet omfattar att skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning. Den svenska energiförsörjningen ska vara kostnadseffektiv med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat.

Energipolitiken syftar till att förena ekologisk hållbarhet med konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Den ska skapa villkoren för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle. Målet är 50 procent effektivare energianvändning till 2030 jämfört med 2005 och att elproduktionens sammansättning år 2040 är 100 procent fossilfri.

Det övergripande klimatmålet innebär att Sverige senast år 2045 inte har några nettoutsläpp av växthusgaser för att därefter uppnå negativa utsläpp.

Regeringens mål för samhällets anpassning till ett förändrat klimat är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter.

Det finns även andra relevanta mål för verksamhetsområdet, till exempel under generationsmålet i miljömålssystemet. I årsredovisningen redovisar vi information av väsentlig betydelse i förhållande till dessa mål.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Energi- och klimat

I arbetet med Klimatklivet finns en arbetsgrupp inom Länsstyrelsen som består av representanter från flera arbetsområden. Gruppen har under 2023 fortsatt att utveckla samarbetet specifikt med frågor som berör jordbrukets klimatpåverkan med fokus på regional biogasproduktion samt energieffektivisering. Samverkan har även skett med Högskolan i

Gävle och projektet BIOVÄX Gävleborg som avslutats under året. Målet var att öka antalet ansökningar om biogasproduktion för att öka självförsörjningsgraden av el, värme och gödsel inom lantbruket. Dessutom var målet att öka energieffektiviseringen inom lantbrukssektorn.

I arbetet att samordna det regionala arbetet med utsläppsminskningar och de regionala energi- och klimatstrategierna har stort fokus under 2023 legat på elektrifieringsfrågor och regional tillgång till effekt och överföringskapacitet. Länsstyrelsen har byggt nätverk mellan länets aktörer och kompetensutvecklat inom det regionala samverkansorganen Arena Elkraft Gävleborg och Miljöforum Gävleborg och arbetsgrupper därunder, exempelvis inom solkraft och energiplanering. Arbeta med lokal förankring av vindkraft har drivits i projektet ”Förankrad i med och motvind” tillsammans med Hela Sverige ska leva X-ing Gävleborg. En stor del av insatserna har också vigts åt att inom framtagandet av nytt åtgärdsprogram för miljömålen formulera en handlings- och åtgärdsplan för den regionala energi- och klimatstrategin.

Klimatanpassning

Länsstyrelsens arbete utgår från målen i den nationella strategin för klimatanpassning samt Länsstyrelsens myndighetsmål enligt Länsstyrelsens handlingsplan för klimatanpassning, med giltighet 2022–2024. Myndighetsmålen är framtagna enligt uppdrag i Förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete. Myndighetsmålen ska bidra till att regeringen når sina mål för klimatanpassning. Huvudsyftet med handlingsplanen är att främja klimatanpassning inom myndighetens verksamheter och därmed även bidra till samhällets klimatanpassning. Arbetet under år 2023 har till stor del handlat om att utveckla myndighetens klimatanpassningsarbete, samtidigt som de enskilda enheterna utfört aktiviteter enligt gällande handlingsplan. Utöver det har samordningen av regionala aktörer inom klimatanpassning genomförts inom det regionala klimatanpassningsnätverket som Länsstyrelsen driver och genom deltagande i kommuners och myndigheters arbete. Klimatanpassning är ett tvärsektoriellt område där en samverkan sker inom flera andra pågående processer på myndigheten, där andra mål och uppdrag styr för en hållbar utveckling av länet. Klimatanpassningens genomförande består till stor del av samverkan, samordning och kunskapsfrämjande insatser. De kunskapsfrämjande insatserna består av flera delar, som kunskapsspridning i olika forum och kanaler, samt framtagande av underlag och utbildningsinsatser, för såväl medarbetare på Länsstyrelsen som till externa aktörer i länet, främst till länets kommuner.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Energi och klimat (42)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	3,5	3,3	3,0
Antal årsarbetskrafter kvinnor	2,9	2,7	2,3
Antal årsarbetskrafter män	0,7	0,6	0,7
Antal ärenden, inkomna och upprättade	59	116	63
Antal beslutade ärenden	61	111	58
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	4 535	4 206	3 806
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	160	0

Resultat-indikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare (st)	Sveriges klimatmål	Stöd till klimatinvesteringar	Naturvårdsverket ¹⁾	Länsstyrelsen ²⁾	1,4	2,7	1,7

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

- 1) Naturvårdsverkets ärendehanteringssystem.
- 2) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

Under 2023 har det endast varit en ansökningsomgång till Klimatklivet vilket sannolikt påverkar antalet inkomna ansökningar.

Resultatredovisning

Energi- och klimat

Det riktade arbetet mot lantbruket med fokus på biogas har skett genom gemensamma informationsåtgärder, vilket resulterat i tre ansökningar om stöd för biogasproduktion. En av dem kan komma att bli en av de tio största i landet. Den kommer att ha produktion av både flytande biogas och flytande koldioxid. Dessutom inkom sex ansökningar om energieffektivisering eller konvertering från lantbrukssektorn. Exempel på åtgärder är investeringar i eldriven foderblandning samt konvertering av torkanläggningar för spannmål.

Ett nytt åtgärdsprogram för miljömålen i Gävleborgs län antogs i november. Energi- och klimat har utgjort ett av fyra övergripande temaområden för programmet och innehåller 19 övergripande åtgärder som en stor bredd av regionala aktörer ställer sig bakom. Mer om arbetet med åtgärdsprogrammet finns i kapitel Naturvård och miljöskydd. Länsstyrelsen har också tillsammans med Region Gävleborg drivit Arena Elkraft Gävleborg, ett samverkansforum som samlar cirka 50 aktörer, regionala och nationella, inom el- och energi. Samverkansforumet har under 2023 genomfört en större konferens och fyra samverkansmöten. Syftet med arenan är att kunskapshöja och utbyta erfarenheter. 2023 års aktiviteter har bidragit till detta. I nära anslutning till arenans verksamhet har ett flertal möten med nätägare, kommuner och stora energiförbrukare genomförts. Detta i syfte att dels hitta vägar framåt för att möjliggöra mer elproduktion i länet, dels för att hitta former för att frigöra ianspråktagen, men inte utnyttjad, effekt hos abonnenter. Detta arbete kommer att löpa in i 2024.

Arbetet inom främjande för fossilfri energiproduktion har drivits vidare inom projektet Förankrad i med och motvind och solenergigruppen under Arena Elkraft. Arbetet har lett till att en utredning där tillgängliga ytor för solkraft inventerats i länet och en utvecklad dialog kring vindkraftsutveckling. Noterbara resultat i den senare är Hela Sverige ska levas gräsrotsperspektiv som bidragit väl till att höja förståelsen och förankring av vindkraftsfrågor i lokalsamhällen och stärkt dialog med exempelvis vindkraftutvecklare.

Länsstyrelsen har också deltagit i arbetet med en ansökan med fokus på energigemenskaper och flexibilitetslösningar inom utlysningen Impact Innovation, vilket lett till utökade

kontakter och värdefulla nätverk med fler kunskaps- och forskningsutövare inom energisektorn.

Länsstyrelsen har också under året anslutit sig till Gävle kommuns klimatavtal som består av ett stort antal företag, offentliga organisationer och intressegrupper, där aktörerna bidrar med att minska sina egna utsläpp och kunskapsutbyte. Länsstyrelsen genomför detta genom en färdplan för Fossilfri länsstyrelse som godkändes av styrgrupp under 2023.

Klimatanpassning

Under året har en träff anordnats med det regionala klimatanpassningsnätverket; deltagare är länets kommuner, Region Gävleborg och regionala sektorsmyndigheter. Syftet med nätverket är att utbyta erfarenheter, höja kunskapen om energifrågor hos berörda aktörer och vara ett forum för diskussioner. Nätverket fungerar också som en kanal till respektive organisation, där Länsstyrelsen förmedlar nyheter och information från myndigheten och andra organisationer.

Länsstyrelsen har medverkat i samverkansmöte med Älvgruppen för Ljusnan/Voxnan angående översvämningrisker, liksom Trafikverkets regionala träffar för klimatanpassning.

Ett nätverk finns också mellan de nordliga länsstyrelserna där samordnarna för klimatanpassning diskuterar bland annat utveckling av arbetet och utbyter erfarenheter. Nätverket har samverkansmöten ungefär varannan månad. Under året har nätverket bland annat tagit fram en film om snö, kopplat till en tidigare publicerad gemensam rapport om framtidens snö i Norrland.

Inom arbetet med klimatanpassning av bebyggd miljö granskas kommunernas bebyggelseplanering inom ramen för Länsstyrelsens handläggning av detaljplaner och översiktsplaner, enligt Plan- och bygglagen. Utöver det bedrivs ett arbete att öka kommunernas kunskap om klimatrelaterade risker och vilka åtgärder som är nödvändiga för att förhindra oönskade effekter.

På myndigheten pågår flera processer där klimatanpassningsfrågan inkluderas. Exempelvis inom arbetet med; handlingsplan för Agenda 2030, regionalt åtgärdsprogram för miljömålen, genomförandet av länets energi- och klimatstrategi, Nationell plan för omprövning av vattenkraft och framtagande av länets risk- och sårbarhetsanalys.

Länsstyrelsen har under 2023 medverkat i två nationella projekt kring klimat- och sårbarhetsanalyser (KSA), i syfte att utveckla och effektivisera KSA-arbetet på myndigheter. Ett projekt syftar till att utveckla en metod för länsstyrelsernas framtagande av KSA, projektansvariga är SMHI. Länsstyrelsen har också varit delaktig i ett nationellt projekt att utveckla samverkan och skapa en samsyn mellan arbetet med regional risk- och sårbarhetsanalys (RSA) respektive KSA. I den genomförande arbetsgruppen deltog MSB, SMHI och Länsstyrelsen Kronoberg.

Länsstyrelsen har under året också drivit och deltagit i ett utvecklingsprojekt, med syfte att utveckla metoder för att hantera beslut under djup osäkerhet, specifikt med avseende på klimatrelaterad osäkerhet. Inom projektet tas en vägledning fram som testas och utvecklas i Söderhamns kommun. Projektet finansieras av FORMAS.

Arbete med att ta fram en regional KSA har påbörjats under året och beräknats vara klart till hösten 2024. Regional KSA är ett viktigt underlag för att synliggöra vilka klimatrelaterade risker och sårbarheter som finns och vilket anpassningsbehov och åtgärder som krävs för att minska dessa. Enligt förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete ska myndigheten analysera hur länet, och vid behov angränsande län, påverkas av klimatförändringarna.

Resultatbedömning

Energi- och klimat

Det fortsatt utökade samarbetet inom lantbruksområdet, både internt och externt, har lett till att Länsstyrelsen nått ut bredare till fler aktörer. Länsstyrelsen ser också att ett större antal ansökningar om klimatinvesteringar från jordbrukssektorn inkommit under 2023.

Under året har endast en ansökningsperiod inom Klimatklivet hållits vilket resulterade i dubbelt så många ansökningar jämfört med tidigare ansökningsperioder. Det visar på intresset för och behovet av investeringsstöd.

Det utökade samarbetet med Högskolan i Gävle och projektet BIOVÄX Gävleborg har resulterat i ett aktivt deltagande i arbetet med planering för kommande projekt. Därmed kommer arbetet med stöd till lantbruket att öka. Det kan komma att vara en viktig del i omställningsarbetet då lantbruket står för en relativt stor andel av växthusgasutsläppen. Genom det ökade samarbetet får fler möjlighet att ställa om sin verksamhet.

Det samordnande arbetet har genomfört ett stort antal aktiviteter, engagerat många viktiga aktörer och fått fram viktiga initiativ som bidrar och kommer att bidra till klimat- och energimål, liksom snabbare elektrifiering. Det är av stor vikt för det kommande arbetet att länets aktörer; energiproducenter, nätägare, kommuner och näringsliv har en samsyn på utmaningarna och vad som behöver göras, vilken förstärkts under året.

Klimatanpassning

Bedömningen är att myndigheten som helhet höjt sin kunskapsnivå gällande klimatanpassning, dels via genomförandet av aktiviteter enligt myndighetens handlingsplan för klimatanpassning, dels via deltagande i en kompetenshöjande personaldag om klimatanpassning och via seminarier arrangerade av sektorsmyndigheter för Länsstyrelsens olika verksamhetsområden.

Under året har kunskap och en medvetenhet märkts tydligt kring klimatförändringarna och behovet av klimatanpassning inom myndighetens olika verksamhetsområden,. Klimatanpassning tar en större plats inom handlingsplaner, strategier och inom tillsyns- och rådgivningsverksamheter.

Länsstyrelsen ser också resultat genom att flera kommuner i länet nu allokera specifika resurser för strategiskt arbete med klimatanpassning. Samverkan har utökats och kompetensen breddats inom organisationerna. Länsstyrelsen ser direkta effekter både inom strategiska planer som åtgärder för att minska klimatrelaterade risker. Både Gävle och Söderhamn placerar sig högt i den ranking av kommunernas klimatanpassningsarbete, som IVL Svenska Miljöinstitutet och Svensk Försäkring gör regelbundet. Men det syns också att arbetet går trögt inom vissa kommuner, ofta på grund av att de är små och är ekonomiskt sårbara. Länsstyrelsen har en viktig roll att fortsatt stötta kommunerna inom anpassningsarbetet. Till exempel som experter, förmedlare av olika underlag eller som bollplank.

Bedömningen är att kommunerna nu på ett mer självständigt sätt hanterar klimatanpassningsfrågan inom såväl översiktsplanering och detaljplanering som inom övriga verksamheter som påverkas av klimatförändringarna. Länsstyrelsens bedömning, utifrån den samverkan som bedrivs, är att den förändringen delvis går att härleda till det långsiktiga arbetet med kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte hos kommunerna som Länsstyrelsen bedrivit, liksom arbetet med att informera om det nya lagkravet att kommuner ska redovisa sin syn på klimatrelaterade risker inom översiktsplanering.

Klimatanpassning hos kommunerna är en process i utveckling, där ett systematiskt arbete pågår med implementering av klimatanpassning i kommunernas styrdokument och processer. Länsstyrelsen anser dock att vi har en fortsatt viktig roll inom kontroll av den fysiska planeringen och ett fortsatt stöd för att se till att utvecklingen fortsatt går i rätt riktning, så att vi får ett robust och motståndskraftigt samhälle mot klimatförändringarna.

Sammanvägd bedömning

Länsstyrelsen har i samtliga uppdrag inom energi och klimat bidragit till samverkan, kompetenshöjning och utveckling, både hos länets aktörer och inom länsstyrelsens egna organisation. Handläggningen inom Klimatklivet har varit effektiv och riktade informationsinsatser ser ut att ha varit lyckosamma. Den sammanvägda bedömningen för området Energi och Klimat är Gott.

Kulturmiljö

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p7 Kulturmiljö	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamheten består av tillsyn och tillstånd enligt kulturmiljölagen och miljöbalken, samt prövning av kulturmiljöbidrag till vård, information, kunskapsuppbyggnad och tillgänglighetssatsningar. Kulturmiljöhänsyn tas till stor del i en annan lagstiftning än i kulturmiljölagen. Samverkan genom dialog är ett viktigt verktyg för att främja, utveckla och förnya kulturmiljöarbetet i samverkan med länets aktörer.

Varje länsstyrelse har tagit fram en kulturmiljöstrategi där prioriteringar anges.

De fyra nationella kulturmiljömålen är:

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen.

Kulturmiljöarbetet utgår också från fyra prioriterade miljö kvalitetsmål: God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt odlingslandskap, Levande skogar.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Utöver de nationella uppdragen har Länsstyrelsen även del av ansvaret för förvaltningen av Världsarvet Hälsingegårdar.

Länets kulturmiljöprofil

Länets historiskt viktiga näringar jordbruk, järnhantering och fiske avspeglas i länets byggnadsminnesbestånd genom järnbruken, den agrara bebyggelsen med världsarvet Hälsingegårdar samt den historiska bebyggelsen i de tre viktiga kuststäderna Gävle, Söderhamn och Hudiksvall. Odlingslandskapet och järnhanteringen avspeglas även i länets tre kulturresevat. Fornlämningsbilden domineras till stor del av fångstgropar, gruvlämningar, kolningsanläggningar, tjärdalar samt bebyggelse lämningar efter torp och fåbodar. Vid kusten, i dalgångar och längs långsträckta åsar finns öppna odlingslandskap med sockenkyrkor, runstenar och äldre ortnamn. Centralbygderna innehåller ofta gravar och gravfält från förhistorisk tid, främst järnåldern. I Hälsingland förekommer även förhistoriska husgrundsterrasser. Som ett pärlband längs den dåvarande kustlinjen, 40 till 50 meter över dagens havsnivå, har man funnit krukskärvor, brända ben och bearbetad sten från flera hundra neolitiska boplatser (yngre stenålder). Residensstaden Gävle grundades på 1400-talet och är länets, och hela Norrlands, enda medeltida stad.

Verksamhetens resultat

Tillstånd och prövning

Länsstyrelsen har under året arbetat aktivt med att säkerställa kulturhistoriska värden i länets skyddade bebyggelse. Arbetet har skett genom tillståndsprövning enligt kapitel 3 och 4 i kulturmiljölagen, beviljande av bidrag till vård av byggnadsminnen och byggnader inom länets kulturresevat samt genom tillsyn. Under året har 87 ärenden om ändring av byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen beslutats vilket är något färre än föregående år. Länsstyrelsen bedömer att dialogen med ägare och förvaltare till skyddad bebyggelse är avgörande för det långsiktiga bevarandet och har därför genomfört ett trettiotal träffar på plats i kyrkor och byggnadsminnen

Länsstyrelsen har under året avgjort 116 ärenden inom området kyrkliga kulturminnen. Tillståndsärenden inom ärendegruppen kan variera mycket i komplexitet från enklare till mer komplicerade ärenden. Ett mer omfattande ärende rör invändig ombyggnation för att utveckla nyttjandet av Heliga Trefaldighetskyrkan i Gävle.

Under 2023 har 477 fornlämningsärenden beslutats. Det är en ökning med drygt 100 ärenden från föregående år. Ärendena utgörs till drygt hälften av samråd om forn- och kulturlämningar inom skogsbruket. Arbetet har skapat förutsättningar för att bevara och skydda lämningar i skogsmark. Beslut och uppföljning av arkeologiska utredningar omfattar sju ärenden. Under året har det också tagits 24 beslut om arkeologisk schaktningsövervakning och/eller arkeologisk undersökning i olika delar av länet. Målsättningen är att trygga forn- och kulturlämningarna för framtiden, eller när det är nödvändigt säkra en fullgod dokumentation av de fornlämningar som tas bort.

Under året har arbetet fortsatt med att ta fram kulturmiljöunderlag till den nationella planen för omprövning av vattenkraften (NAP). Samverkan är etablerad med miljö- och naturområdena inom Länsstyrelsens projekt Rivers of LIFE som syftar till att restaurera fyra större vattendrag i Gävleborgs län. Ambitionen är att projektet ska uppnå den miljönytta som eftersträvas samtidigt som skyddsvärda kulturmiljöer, främst flottningslämningar, bevaras. Målsättningen är att bevara exempel och hela miljöer som tydligt visar mångfalden och funktionaliteten av de vattennära historiska verksamheterna längs länets vattendrag.

I samband med vindkraftsetableringar till havs har krav ställts på marinarkeologiska utredningar och en mer mångsidig dokumentation. Målsättningen har varit att dels säkra marina lämningar, dels att hänsyn ska tas till det marina kulturlandskapet, med fokus på visuell påverkan samt direkt påverkan på marina lämningar. En betydelsefull del av Länsstyrelsens arbete för att bygga upp och säkra de maritima miljöernas kulturvärden med avseende på vrak och fartygslämningar i havet är projektet Marinarkeologiska fokusområden. Tillsammans utgör insatserna ett betydelsefullt sätt att säkra allmänhetens och forskningens tillgång och möjlighet att ta del av länets marina lämningar. Spåren efter sjöfart, handel, fiske och andra maritima verksamheter och lämningar har mycket stor betydelse för förståelsen av länets historia. Framväxten av både en järnbruks- och skogsindustri hade inte varit möjlig utan tillgång till en sedan länge välutvecklad sjöfart med tillhörande infrastruktur.

En betydande arbetsuppgift är besvarandet av internremisser mellan Länsstyrelsens olika enheter. Under 2023 har 196 internremisser handlagts med anknytning till arkeologi samt granskning av 129 ansökningar om grävstillstånd inom Gävle kommuns digitala tjänst GeoSAK. Länsstyrelsen har även samverkat med Trafikverket i dess arbete med renovering av länets milstenar. Arbetet säkrar och hjälper kommuner och andra myndigheter att i ett tidigt skede skydda och visa forn- och kulturlämningar hänsyn.

Tillsyn och kontroll

Egeninitierad tillsyn av länets byggnadsminnen har genomförts vid fyra tillfällen. Två av länets byggnadsminnen har drabbats av omfattande bränder under året och tillsyn har därför genomförts i samband med detta. Vidare har dialog om kommande åtgärder inletts med respektive byggnadsminnesägare. Utöver det har tillsyn av ytterligare två byggnadsminnen genomförts vilket har resulterat i anpassning av felaktigt utförda åtgärder och dialog om fortsatta åtgärdsbehov.

Den egeninitierade tillsynen av kyrkliga kulturminnen har nedprioriterats. Dock har Länsstyrelsen tagit del av en större tillsynsinsats som genomförts av Uppsala stift inom området kyrkliga inventarier. Länsstyrelsen har sammanställt uppgifter kring hur församlingarna i fyra kommuner hanterar de kyrkliga inventarierna. Skötsel och bevarandestatus på samtliga kulturresevat har tillsynats genom strukturerad uppföljning och dokumentation.

I länet vårdas 39 miljöer inom fornvårdsprogrammet. Vård, skötsel och inrapportering av eventuella skador ombesörjs av upphandlade entreprenörer. Uppföljning och godkännande av arbetet med rapporteringen har genomförts av Länsstyrelsen. Tillsyn och vid behov utbyten av skadade skyltar har genomförts på en kontinuerlig basis.

Sex anmälningar om misstänkta fornminnesbrott har kommit in till Länsstyrelsen under 2023, varav två har polisanmälts av myndigheten. Att lagföra fornminnesbrott är betydelsefullt för att upprätthålla respekten för lagstiftningen.

Förvaltning och skydd

Under året har Länsstyrelsen beslutat om byggnadsminnesförklaring av Kungsbergs bönhus, en miljö som visar betydelsen av folkrörelsernas framväxt.

Länsstyrelsen prioriterar bidrag till vård av länets byggnadsminnen och kulturresevat. Under 2023 har 12 av länets 114 byggnadsminnen och samtliga tre kulturresevat kommit ifråga för bidrag. Årets mest omfattande bidragsärende rör exteriör upprustning av Frimurarhuset i Gävle där Länsstyrelsen har bidragit med 3 453 065 kronor.

Länsstyrelsen har säkerställt en god bevarandestatus på länets tre kulturresevat genom att bevilja bidrag till den årliga skötseln enligt skötselplanerna. Förvaltningen av kulturresevaten sker i nära samarbete med fastighetsägarna.

Länsstyrelsen har under 2023 säkerställt kulturvärden i länets kyrkliga kulturminnen genom samråd med och yttranden till Uppsala stift om fördelningen av kyrkoantikvarisk ersättning.

Länsstyrelsen har ett nära samarbete mellan sakområdena samhällsplanering och kulturmiljö för att säkerställa kulturvärden i bebyggelse och landskap genom plan- och bygglagen. Såväl byggnadsantikvariska som arkeologiska frågor är väsentliga komponenter i ett framgångsrikt planarbete. Länsstyrelsen har även haft fördjupad dialog med Trafikverket rörande kulturmiljöhänsyn i samband med väg- och järnvägsärenden.

Länsstyrelsen har levererat förslag till så kallade värdeområden för kulturmiljö i havsplaneringen till Länsstyrelsen i Västra Götaland inom ramen för regeringsuppdrag RB3B4, kulturmiljöunderlag i havsplaneringen. Som underlag har egen kännedom om kustområdet använts tillsammans med upphandlad marinarkeologisk kompetens. Länsstyrelserna längs Norrlandskusten har i uppdraget samverkat genom en gemensam upphandling av konsult för sammanställning av materialet.

Länsstyrelsen har under året tagit fram förslag på vilka kulturmiljöer som ska märkas ut med så kallad blå-vit skylt i enlighet med Haagkonventionen från 1954. Urvalet har samrått med

ägare till fastigheterna samt med Riksantikvarieämbetet och Försvarmakten. Det slutliga urvalet omfattar 56 miljöer. Länsstyrelsen har också genomfört en gemensam upphandling av emblem för utmärkning i fält där 14 länsstyrelser deltagit. Under året har Länsstyrelsen deltagit i det nationella nätverket kring civil beredskap där framförallt frågor om utmärkning enligt Haagkonventionen samt undanförel av kulturföremål diskuterats. Kulturarv hotat av krig var också temat på Kulturmiljöforums nätverksmöte i Visby i maj där bland annat chefen för Ukrainas nationalmuseum Fedir Androshuk medverkade.

Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande

Länsstyrelsens samhällsuppdrag är brett och kulturmiljöaspekterna griper in i de flesta verksamhetsområden som hanteras på Länsstyrelsen. En tydlig indikator på detta integrerade synsätt är det stora antal internremisser som kulturmiljöenheten besvarar varje år. 2023 besvarades 306 internremisser. Flest frågor återfinns inom ärenden relaterade till plan- och bygglagen samt vägärenden och elkoncessionsärenden, därefter är det miljöområdet som dominerar och då företrädesvis ärenden som rör kulturmiljöer vid vatten samt samverkan inom ramen för miljöbalksärenden samt vid bildande av naturreservat.

Ett område där samarbetet har utvecklats starkt under de senare åren är hanteringen av kulturmiljövärden vid ekologiska återställningsarbeten i vattendrag. Kultur- och miljöenheterna arbetar integrerat med frågorna och Länsstyrelsen bedömer att möjligheterna att nå samsyn inom ramen för den nationella planen för vattenkraftens omprövning är goda, även om utmaningarna är betydande och arbetet sträcker sig över många år.

Ett antal kunskapshöjande insatser har under året genomförts med stöd av kulturmiljöanslaget. Bland annat har ett projekt påbörjats med att sammanställa och katalogisera länets främsta källa till kulördokumentation. Länsstyrelsen stödjer även sedan 2014 Högskolan i Gävles långsiktiga fuktämningsprojekt i världsarvsgårdarna. Inom projektet kartläggs luftfuktigheten i gårdarnas krypgrunder med syftet att säkra kulturvärden i vårt byggda kulturarv i ett framtida klimat. Länsstyrelsen har under 2023 även varit värdlän för Göteborgs universitets (Hantverkslaboratoriet) kunskapsprojekt Rätt virke på rätt plats. Länsstyrelsen har även genomfört trädgårdsarkeologiska undersökningar i kulturresevatet Axmar samt låtit göra dendrokronologiska undersökningar och producerat informationsmaterial för kulturresevatet Väsbo fåbodar.

Att gynna forskning och forskningsundersökningar om länets forn- och kulturlämningar vidgar kunskapsbasen för länets lämningar. Antalet trädgårdsarkeologiska undersökningar i landet är få, och det är betydelsefullt att länet är en del av denna nya gren av arkeologin. Det ger inte minst en möjlighet att överföra och jämföra resultaten med andra närliggande bruk i regionen.

Länsstyrelsens världsarvssamordnare samverkar med Region Gävleborgs verksamhetsstrateg för världsarv. Världsarvssamordnaren deltar också i det samverkansforum som kallas Rådslaget, med deltagare från besökscentra, gårdsägareföreträdare och turistorganisationer. Under 2023 har Länsstyrelsen fördelat särskilda medel från Riksantikvarieämbetet för implementering av den nationella världsarvsstrategin. Medlen har framför allt använts för att öka kunskapen om världsarv bland barn och ungdomar. 23 skolor har beviljats bidrag för att besöka en världsarvsgård. Bidrag har lämnats för resor och inträde och har varit mycket uppskattat.

Genom kommunikation om världsarvets värden har särskild effekt nåtts i gruppen barn och ungdom. Exempel på aktiviteter som genomförts är skidtävling för barn, julmarknad för UF-företagare på gården Gästgivars, musik, dans och operaföreställningar för barn på gården Erik-Anders samt att man gett bidrag till skolor som besöker världsarvet.

Periodisk rapportering är en av de viktigaste övervakningsmekanismerna i världsarvskonventionen. 2023 genomfördes periodisk rapportering för Världsarvet Hälsingegårdarna. Rapporteringen är omfattande och sker vart åttonde år från varje världsarv till UNESCO. Det framkom inte något anmärkningsvärt under årets rapportering.

I juni genomfördes den årliga kunskapsdagen för världsarvet i samarbete med Region Gävleborg. Årets tema var byggnadsvård och dagen lockade nästan 80 deltagare.

Länsstyrelsens världsarvssamordnare har regelbunden kontakt med Riksantikvarieämbetet angående den nationella världsarvsstrategin samt har medverkat på dialogmöten om periodisk rapportering. Världsarvssamordnaren har även deltagit på ett seminarium som arrangerades för riksdagsledamöter om svenska världsarv, samt på den årliga nordiska världsarvskonferensen.

Internationellt sker samverkan framför allt inom den nordiska världsarvsföreningen. En delegation från det nu nybildade världsarvet Kuldiga i Lettland besökte världsarvet Hälsingegårdar i våras och ett samarbete inom ramen för SI Baltic Sea Neighbourhood Programme har nu inletts. Under 2023 har även samverkansprojektet om virtual reality mellan nordiska världsarv som finansieras av Nordisk kulturkontakt avslutats med besök i världsarvet Hälsingegårdar.

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	6,6	7,3	7,3
Antal årsarbetskrafter kvinnor	3,6	4,0	3,5
Antal årsarbetskrafter män	3,0	3,3	3,8
Antal ärenden, inkomna och upprättade	716	540	579
Antal beslutade ärenden	713	561	609
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	7	3	9
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	8 761	9 849	8 576
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	11 362	10 029	9 564

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultat-indikator	Mål	Uppgift eller Uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Antal registrerade fornlämningar, exkl marina lämningar (st)	Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas	Skydd av fornlämningar och deras kulturhistoriska information.	Fornreg ¹⁾	²⁾	9 341	9 144	8 873

1) Register, Riksantikvarieämbetet.

2) Målvärde saknas för indikatorn och ett länsstyrelseövergripande arbete pågår för att inför kommande årsredovisningar ta fram nya och bättre indikatorer för kulturmiljöområdet.

Av tabellerna ovan så framgår det att verksamheten har haft ett väsentligt ökat ärendeflöde under 2023 jämfört med tidigare år. Ökningen syns inom tre områden. Inom fornlämningsområdet har antalet ärenden ökat med 80 ärenden, främst på grund av en ökning i antalet ansökningar om ingrepp i fornlämning liksom i antalet avverkningsanmälningar i

skogsbruket. Inom det kyrkliga kulturarvet har antalet ärenden ökat med 30, vilket har sin grund inventarietillsyn som Uppsala stift genomfört. Slutligen har antalet ärenden inom kategorin kulturhistoriskt värdefulla miljöer ökat med 18 ärenden, vilket förklaras av en särskild utlysning av bidrag till skolbesök till världsarvet Hälsingegårdar. Av tabellen så framgår också att verksamheten har haft en svagare bemanning under året jämfört med tidigare år, vilket naturligtvis i kombination med det ökade ärendeinflödet har inneburit en utmaning. Minskningen i årsarbetskrafter beror till del på att vakanser har uppstått under året och till del på att den ökade mängden internremisser inneburit en större andel medarbetartid redovisas under andra verksamhetsområden.

Resultatredovisning

Kulturmiljöverksamheten har trots ett väsentligt ökat ärendeflöde i kombination med fortsatta utmaningar med vakanser och sjukskrivningar klarat att hålla ärendebalanserna relativt stabila under året. Länsstyrelsen har även svarat upp mot de interna behoven på Länsstyrelsen på ett bra sätt och lämnat fler än 300 yttranden till andra sakområden. Länsstyrelsens bedömning är att prövningsverksamheten fungerat bra, men konstaterar samtidigt att ärendetrycket är högt och att det därför är svårt att prioritera tid för metodutveckling och kunskapsfördjupning. Det i sin tur är negativt för effektiviseringsarbetet, kompetensförsörjningen och arbetsmiljön.

Länsstyrelsen har under flera år prioriterat ned tillsynsarbetet inom kulturmiljöområdet till förmån för ärendehantering. Det har därför inte varit möjligt att arbeta förebyggande och proaktivt i den omfattning som egentligen krävs, vilket får till följd att lagskyddade fornlämningar och byggnadsminnen riskerar att skadas. Strukturerad tillsyn har under 2023 endast bedrivits för kulturresevatnen, fornvården samt världsarvsgårdarna.

Länsstyrelsen har under 2023 beslutat bilda ett nytt byggnadsminne. Samtidigt har två byggnadsminnen brandskadats allvarligt under året samt att det är fortsatt omfattande efterarbete med byggnadsminnen som skadades i översvämningarna 2021. Detta väcker frågor om framtida bevarandeutmaningar som en följd av klimatförändringarna. Länsstyrelsen har fortfarande en relativt bra situation med avseende på äldre ärenden där begäran om byggnadsminnesförklaring inkommit till myndigheten, så kallad ”fråga-väckt”. Inom fornlämningsområdet har insatser genomförts för att kvalitetssäkra det nationella kulturmiljöregistret (KMR) samt ett fortsatt arbete med att kartlägga de maritima kulturlämningarna. Länsstyrelsens bedömning är att förutsättningarna för att säkerställa kulturvärdena i länet därmed har stärkts under året.

Kulturmiljöfrågorna är tvärssektoriella och samverkan sker i stor omfattning med andra sakområden inom Länsstyrelsen där miljö-, natur-, vatten- och samhällsbyggnadsfrågor är de mest framträdande. Inom ramen för världsarvsamordningen har en nära samverkan etablerats med Region Gävleborg samt med kommunerna i Hälsingland tillsammans med världsarvsgårdsägarna och övriga intressenter.

Länsstyrelsens uppgifter med utmärkning och undanförelse av kulturegendom ingår i ansvaret för det civila försvaret. Genom kriget i Ukraina har både kulturarvets utsatthet för stridshandlingar och betydelse för försvarsviljan tydliggjorts. MSB förde under året in kulturarv i listan över samhällsviktiga verksamheter. Uppgifterna förutsätter samverkan inom Länsstyrelsen, mellan länsstyrelserna och med en lång rad organisationer på både regional- och lokal nivå. Länsstyrelsen har under verksamhetsåret deltagit i det nationella nätverket för utmärkning och undanförelse av kulturegendom. I samverkan med regionala- och lokala organisationer, har Länsstyrelsen genomfört en sammanställning av länets mest värdefulla kulturegendom. Urvalet har remitterats till berörda fastighetsägare, Riksantikvarieämbetet och Försvarsmakten.

Länsstyrelsen har aktivt medverkat i det nationella nätverket Kulturmiljöforum och de handläggarnätverk som är knutna dit. Länsstyrelsen ser att det finns stora vinster med samverkan mellan länsstyrelserna och har under året deltagit i och genomfört gemensamma upphandlingar. Länsstyrelsen ansvarar tillsammans med länsstyrelserna i Örebro och Värmland för framtagandet av nya handläggningssystem för skyddad bebyggelse.

Resultatbedömning

Sammanvägd bedömning

Sammantaget kan Länsstyrelsen konstatera att kulturmiljöverksamheten klarar handläggningen av ärenden, men för att angeläget proaktivt arbete och tillsyn ska kunna genomföras i önskvärd och efterfrågad omfattning behöver pågående rekryteringar komma på plats. Det är framför allt arbetet med att proaktivt och i tidiga skeden medverka och lyfta och belysa kulturmiljöfrågan i till exempel kommunernas planeringsarbeten och i den gröna omställningen som släpar efter. Med ett högt ärendeflöde och den snabba utbyggnadstakten av framförallt infrastruktur och energiförsörjning som pågår i länet är det svårt med ambitionen att delta tidigt i processerna, vilket på sikt kan innebära att kulturmiljöfrågan i de enskilda fallen väcks för sent.

Den sammanvägda bedömningen är att arbetet inom verksamhetsområdet har utförts med gott resultat.

Samhällsskydd och beredskap

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p8 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Länsstyrelseinstruktion
7§ Geografiskt områdesansvar m.m.	Länsstyrelseinstruktion
7 b § Beredskapsmyndighet	Länsstyrelseinstruktion
Hur medel för att förstärka arbetet med civilt försvar har använts (Fö2023/00751)	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar och totalförsvaret. Nedanstående punkter sammanfattar de viktigaste uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska genom sitt geografiska områdeansvar:

- Vara sammanhållande inom krisberedskapen före, under och efter en kris inom sitt geografiska ansvarsområde och verka för en gemensam inriktning och vidta nödvändiga åtgärder.
- Vara länets högsta civila totalförsvarsmyndighet i händelse av höjd beredskap. Detta innefattar bland annat att samordna de civila försvarsåtgärderna och verka för att sådan verksamhet, hos civila myndigheter och andra civila organ som har betydelse för försvarsansträngningarna, bedrivs med enhetlig inriktning. Vidare ska länsstyrelserna i samråd med Forsvarsmakten och med den länsstyrelse som är civilområdesansvarig verka för att det civila och det militära försvaret samordnas.
- I samråd med den länsstyrelse som är civilområdesansvarig verka för att länets tillgångar fördelas och nyttjas så att försvarsansträngningarna främjas.
- Ansvara för räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning.
- Ansvara för att ständigt ha en tjänsteperson i beredskap (TiB) och en förmåga att snabbt upprätta en krisledningsorganisation och vid behov en krigsorganisation.
- Ansvara för uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.
- Ansvara för att bevaka riskhänsyn i samhällsplaneringen.
- Hantera uppdrag enligt Sevesolagen.

Målet för Seveso-tillsynen är att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor samt säkerställa en nödvändig skyddsnivå ur miljö- och säkerhetssynpunkt. Att säkerställa att den kommunala räddningstjänsten har kunskap, bemanning och beredskap för Seveso-olyckor är också en viktig målsättning.

Målet för skydd mot olyckor är att, med hänsyn till lokala förhållanden, i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Målen för samhällets krisberedskap är att:

- minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet
- värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och

hindra eller begränsa skador på egendom och miljö när olyckor och krissituationer inträffar.

Mål för det civila försvaret är att ha förmåga att:

- värna civilbefolkningen
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- upprätthålla en nödvändig försörjning
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser med tillgängliga resurser.

Målet för samhällets totalförsvär är att ha förmåga att försvara Sverige mot väpnat angrepp och värna vår säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Under 2023 har den regionala inriktningen för civil beredskap uppdaterats för kommande års arbete. Inriktningen syftar till att konkretisera och prioritera nationell styrning och finansiering på området. Den definierar vad länets aktörer arbetar med tillsammans under den givna tidsperioden, men utesluter inte att andra områden prioriteras lokalt. Inriktningen är beslutad i det regionala rådet för civil beredskap, där länets kommuner, räddningstjänster, Region Gävleborg och Polismyndigheten ingår. Målområdena för 2024–2026 är:

1. Krigsorganisation
2. Stärkt förmåga till samverkan inom länet
3. Stärkt beredskap inom kommunal hälsa- och sjukvård och socialtjänst
4. Försörjningsberedskap och samverkan med näringslivet

Två målområden från tidigare års regionala inriktning har kunnat tas bort i och med att de är utförda med önskat resultat. Det gäller områdena trygghetspunkter och hemligt diarium (H-diarium).

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Samhällsskydd och beredskap (45-46)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	8,9	12,9	17,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	4,6	6,9	10,1
Antal årsarbetskrafter män	4,4	6,0	7,0
Antal ärenden, inkomna och upprättade	199	145	159
Antal beslutade ärenden	197	172	139
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	15	6
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	15 601	19 822	22 674
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	100

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Länsstyrelsen har under året haft färre personalresurser jämfört med tidigare år. Detta beror främst på att under år 2021 hanterades covid och under år 2022 hanterades konsekvenser av kriget i Ukraina med en särskild organisation. Länsstyrelsen har under året hanterat fler ärenden än tidigare år. En anledning är att det nationellt pågår många utredningar inom området totalförsvaret.

Resultatredovisning

Sevesotillsyn

Länsstyrelsen har under 2023 utfört tillsynsbesök hos verksamhetsutövare samt uppdaterat databasen Sefari.

Skydd mot olyckor

Länsstyrelsen har under 2023 bidragit till att länets aktörer fått förutsättningar att förbereda lämpliga åtgärder, planer och anpassad kommunikation för kärnteknisk olycka. En rad stöddokument för kommunikation har tagits fram och kommunikationsplanen för kärnteknisk olycka har reviderats för att överensstämma med Uppsala läns planering. Länsstyrelsen Gävleborg har även tagit fram en strålskyddsguide för planeringszonen som spridits till relevanta aktörer.

Juni månads varma och torra väder medförde behov av att utfärda eldningsförbud och skärpt eldningsförbud i hela länet, i syfte att förebygga skogsbränder. Skogsbrandsflyget har varit aktivt genom dagliga bedömningar och flygningar vid behov under hela sommaren 2023. Åtgärderna bedöms ha bidragit till att inga omfattande bränder i skog och mark har behövt hanteras under året.

Länsstyrelsens ansvar som beredskapsmyndighet

Länsstyrelsen har upprätthållit funktionen tjänsteperson i beredskap (TiB), som är den grundläggande beredskapen i myndighetens krisorganisation. Lärdomar från övningar och skarp hantering av händelser har omhändertagits och utvecklat förmågan inom krishantering. På grund av personalomsättning har resurserna i TiB-funktionen haft en högre belastning under året och vissa utmaningar med nyrekrytering har funnits.

Länsstyrelsens krisorganisation har fortsatt utvecklats inom flera områden. Kvartalsövningar har genomförts med samtliga funktioner i krisledningsstaben. Ett stort fokus har legat på att implementera den nya modellen för ledning och beslutsfattande som initierades under 2022. Krisledningsstabens arbete har därmed effektiviserats och flera funktioner har arbetat vidare för att förbättra sina rutiner och verktyg, vilket förstärkt förmågan ytterligare. En kartläggning som genomförts för att fastställa förmågor och kompetensnivåer i krisledningsstaben innebär att myndigheten framledes sannolikt har bättre förutsättningar att utvecklas enligt en strukturerad plan.

Som en förstärkning av varje enskild länsstyrelses beredskap har länsstyrelserna haft ett gemensamt sommarkansli under 2023. Uppgiften för kansliet har varit att upprätthålla en nationell lägesbild av aktuella riskbilder, resurser och pågående hantering av händelser. Funktionen har inneburit att länsstyrelserna samordnat sig gentemot framförallt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, vilket effektiviserat den nationella resurssamverkan som bedrivits. Inom funktionen finns även rutiner för begäran om personalförstärkning mellan länsstyrelser vid större samhällsstörningar. Länsstyrelsen Gävleborg har tillsammans med ett fåtal andra länsstyrelser bidragit i sommarkansliets bemanning.

Den interna krisledningsplanen och stabsinstruktionen, som tydliggör hur myndigheten organiseras och vilka mandat olika funktioner, som stabschef och funktionschef, har vid samhällsstörningar har förbättrats och ska under 2024 fastställas och implementeras.

Myndighetens interna planering för krigsorganisation och uppgifter inför och vid höjd beredskap har fortsatt under året. En intern organisation, inriktning och flerårig plan har tagits fram. Planen förtydligar vad som behöver genomföras och prioriteringsordning för åtgärderna. Särskilt fokus har legat på uttag och förfogande samt utmärkning av kulturegendom.

Förståelsen för myndighetens ansvar som högsta civila totalförsvarsmyndighet har ökat genom utbildningstillfällen för medarbetare. Krigsplaceringar av personal har även setts över och kommunicerats på nytt, vilket säkrar personalbehoven inför höjd beredskap.

Internt har Länsstyrelsen arbetat för att höja kompetensen inom informationsäkerhet och därför under våren låtit alla medarbetare genomföra en interaktiv utbildning, NanoLearning. Motsvarande utbildningsinsats kopplat mot GDPR påbörjades under hösten 2023 och kommer att slutföras under våren 2024.

Länsstyrelsen har under året stöttat flera kommuner i framtagande av säkerhetsskyddsanalyser och andra säkerhetsskyddsrelaterade frågor. Länsstyrelsen har även genomfört nätverksträffar inom informationssäkerhet och säkerhetsskydd i syfte att utbyta erfarenhet och genomföra kompetensutveckling. Myndigheten kan utifrån responsen på genomförda nätverksträffar se att det finns både behov och efterfrågan på erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling inom/mellan kommunerna.

Ett flertal kommuner har besökt Länsstyrelsen för att utbyta erfarenheter kring hantering av hemliga handlingar och rutiner för hemligt diarium i syfte att utveckla och förbättra sin informationssäkerhet.

Länsstyrelsen har under slutet på 2023 tillsammans med försvarsmakten påbörjat en samverkan med länets kommuner och Region Gävleborg i fråga om tecknande av säkerhetsskyddsavtal och säkerhetsskyddsöverenskommelser i syfte att stärka skyddet kring hantering av skyddsvärdinformation.

Geografiskt områdesansvar

Länsstyrelsens förberedande och förebyggande roll

Den regionala rådsstrukturen för civil beredskap som beslutades under 2022 har under 2023 implementerats, vilket lett till en tydligare styrning av insatser och åtgärder kopplat till den regionala inriktningen på området. Med civil beredskap innefattas både krisberedskap och civilt försvar. Inom ramen för strukturen har flertalet gemensamma planer och dokument tagits fram eller uppdaterats:

- Regional inriktning civil beredskap 2024–2026
- Regional strategi för samverkan inom civil beredskap
- Flerårig regional utbildnings- och övningsplan
- Regional plan för trygghetspunkter
- Regional plan för kriskommunikation

Inom ramen för den regionala rådsstrukturen för civil beredskap har Länsstyrelsen arrangerat förberedande samverkan i många olika forum. Aktiviteterna har inneburit stora möjligheter till kunskapsdelning och perspektivförståelse mellan aktörer samt lett till förbättrade relationer. De positiva effekterna har blivit tydliga vid hantering av skarpa händelser, då snabba kontaktvägar och tillit bidragit till att de gemensamma ansträngningarna att dämpa och förebygga konsekvenser stärkts.

En regional arbetsgrupp inom området pågående dödligt våld (PDV) med ambulans, polis, räddningstjänst och länsstyrelse har gemensamt arrangerat en storövning i Gästrikland. Det

har lett till att blåljusaktörerna ökat sin förmåga till samverkan och gemensam hantering av våld i offentlig miljö.

Den regionala förmågan att samverka och kommunicera samordnat vid störda förhållanden i viktiga samhällsfunktioner har utvecklats genom att länets aktörer övar tillsammans regelbundet med olika scenarier.

Under den årliga beredskapsveckan deltog Länsstyrelsen i ett arrangemang i Hemlingby friluftsområde i Gävle med Bilkåren, Gävle södra scoutkår, Gävle kommun och Hemvärnet. Länsstyrelsen informerade om sin roll i totalförsvaret och vikten av hemberedskap, vilket sannolikt ökade förståelse och kunskap hos medborgare hur de själva kan hantera en samhällsstörning.

Länsstyrelsen har liksom 2022 erbjudit samtliga kommunstyrelser utbildning om kommunernas roll i totalförsvaret, vilket har ökat den lokala kunskapen om deras ansvar inför och vid höjd beredskap.

En civilområdesgemensam modell för civil-militär samverkan med fokus på värdlandsstöd har tagits fram i samverkan med andra länsstyrelser. Dokumentet klargör process och kontaktvägar vid stödförfrågningar. Kommunerna har dessutom fått ökad kunskap genom utbildning i vad värdlandsstöd innebär och vad Försvarsmakten kan behöva för stöd i framförallt fredstid, men även vid höjd beredskap.

Tillsammans med Försvarsmakten har Länsstyrelsen bjudit in kommuner, Polismyndigheten, Region Gävleborg och Trafikverket till en ledningsövning med fokus på storskalig utrymning och värdlandsstöd. Regionala aktörer har även bjudits in till en totalförsvardag med föreläsning om totalförsvarsjuridik följt av scenariobaserade diskussioner. Aktörernas behov av att arbeta vidare med beredskapsplanering har konkretiserats genom aktiviteterna.

Inom styrel har planeringsomgång tre avslutats och arbetet med nästa omgång påbörjats, samtliga kommuner deltar i planeringen. Styrel är ett verktyg för att planera elförsörjning av samhällsviktig verksamhet i händelse av effektbrist.

Enligt regeringsuppdrag om anvisningar för det civila försvaret för försvarsbeslutsperioden 2021–2025 (Ju2020/04658) har myndigheten fått del av riktade medel för civilt försvar (Fö2023/00751). Dessa medel har använts till personalkostnader för handläggare inom totalförsvarsplanering och säkerhetsskydd.

Länsstyrelsens roll vid hantering av samhällsstörningar

Det förvärrade omvärldsläget, med fortsatt krig i Europa, höjd terrorhotnivå, desinformationskampanjer och en ökande hotbild mot Sverige och svenska intressen har krävt mer resurser än vanligt för att upprätthålla en god lägesbild för länet. Länsstyrelsen har i och med detta också besvarat flera särskilda förfrågningar om information från nationella forum. Länsstyrelsen omvärldsbevakar löpande och inhämtar information om läget i länet genom regelbundna veckoavstämningar med länets aktörer, som genomförs av TiB.

Myndighetens TiB-funktion har under året initierat regional samverkan vid flertalet tillfällen. Effekterna av TiB-funktionen har varit att såväl intern som regional samverkan och kommunikationsåtgärder snabbt har kunnat initieras för hantering av händelserna. De händelser där myndighetens krisorganisation har aktiverats under 2023 är:

- Telestörning
- Brandriskbedömningar och eldningsförbud
- Skogsbränder där MSB:s flygande skogsbrandsresurser rekviderats

- Ovädret ”Hans”, som i augusti ledde till översvämningar, höga flöden och en tågurspårning utanför Hudiksvall
- Vädervarningar om regn, höga flöden och snöfall flertalet gånger under hösten och vintern.
- Pulverbrev som skickats till andra länsstyrelser

De många väderrelaterade händelser som inträffat sedan augusti 2023 har utvärderats inom den regionala rådsstrukturen som har lett till lärdomar inför framtida utmaningar med extremväder. Samverkan med SMHI har även bidragit till förbättringar i tröskelvärden och nivåer för vädervarningar.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens krisorganisation och TiB-funktion har fortsatt utvecklas positivt inom flera områden och den nya modellen för ledning och beslutsfattande har förbättrat snabbheten och samordningsförmåga vid samhällsstörningar. Länsstyrelsens förmåga att utöva ansvaret som beredskapsmyndighet har därmed stärkts.

Den nya regionala rådsstrukturen och inriktningen för civil beredskap som inneburit större fokus på aktörsgemensam samverkan har effektiviserat processerna i beredskapsplaneringen. Arbetet har lett till utveckling, särskilt inom områdena trygghetspunkter, kriskommunikation och värdlandsstöd. Myndighetens uppgifter inom geografiskt områdesansvar, krisberedskap och civilt försvar går i en positiv riktning. Det finns dock fortsatt flertalet utvecklingsbehov kopplat till myndighetens egna och länets förmåga och organisation att hantera höjd beredskap och ytterst ett väpnat angrepp, vilket kräver politiska beslut och resurstilldelning över tid.

Införandet av den nya beredskapsstrukturen med civilområden och beredskapssektorer har inneburit tillkommande forum och processer för samverkan, vilket tagit resurser från andra uppgifter. Därtill har omvärldsläget med parallell hantering av händelser och den ökade hotbilden tagit resurser i anspråk, vilket inneburit utmaningar.

Länsstyrelsens arbete med Seveso-tillsynen har ett utvecklingsbehov då tillsynsplanen ej uppfyllts och ett större antal verksamheter ska besökas.

Sammanvägd bedömning

Den sammanvägda bedömningen är att arbetet inom verksamhetsområdet samhällsskydd och beredskap har utförts med gott resultat.

Naturvård och miljöskydd

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Länsstyrelseinstruktion
6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Länsstyrelseinstruktion
1A4 Översyn bevarandeplaner Natura 2000-områden	Regleringsbrev
1A5 Strandskyddstillsyn och tillsynsvägledning m.m.	Regleringsbrev
1A6 PFAS - övervakning, inventering och kartläggning m.m.	Regleringsbrev
1A7 Förorenade områden	Regleringsbrev
1A8 Ingen övergödning – miljö kvalitetsmålet	Regleringsbrev
1A9 Dricksvatten enligt EU-direktiv	Regleringsbrev
1A11 Nationella och regionala skogsprogram	Regleringsbrev
1B1 Naturvård - regional samordning och ledning	Regleringsbrev
1B2 Restaurering ängs- och betesmarker - nationellt program	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna det regionala miljömålsarbetet, utarbeta åtgärdsprogram samt följa upp och redovisa det regionala läget för miljömålen. De ska också utarbeta miljöövervakningsprogram och genomföra miljöövervakning.
- Samordna och stimulera arbetet med de nationella friluftslivsmålen samt samordna, stimulera och lämna bidrag till lokala naturvårdssatsningar och vattenvårdsprojekt.
- Skydda områden och arter genom bland annat beslut om områdesskydd samt utarbetande av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram.
- Bevaka och förvalta naturvärden i skyddade områden.
- Besluta om tillstånd och dispenser för naturskydd, skydd för djur och växtarter, terrängkörning och vilthägn samt ansvara för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken.
- Ansvara för prövning och tillsyn av vattenverksamhet och markavvattning.
- Samordna vattenförvaltningsarbetet genom de fem vattenmyndigheterna.
- Ansvara för samråd, yttranden och tillstånd för mineralfyndigheter, miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och avfall.
- Planera och genomföra tillsyn och ansvara för regional samordning och tillsynsvägledning samt vidareförmedling av statliga bidrag.
- Samordna, följa upp och utvärdera kommunernas tillsynsverksamhet inom miljö- och hälsoskydd.
- Kartlägga, undersöka, utreda och riskklassa förorenade områden.
- Genomföra restaurering av försurade, näringsrika och värdefulla vatten.

Generationsmålet är det övergripande målet för miljöpolitiken och beskriver att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka

ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De 16 miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

Utöver miljömålen och dess preciseringar är nedanstående nationella mål av väsentlig betydelse för länsstyrelsernas miljöarbete:

- Alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen ska vara omprövade enligt Miljöbalken.
- Tillsyn ska ske i sådan omfattning att den bidrar till att regelefterlevnaden överlag är god och att alla inkommande ärenden handläggs med tillfredsställande kvalitet.
- En effektiv och enhetlig miljötillsyn är avgörande för att säkerställa att en hållbar utveckling främjas som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.
- Tillsynsvägledande myndigheter ska aktivt verka för samordning och samverkan i frågor om tillsynsvägledning. Länsstyrelserna ska ge tillsynsvägledning i länet.
- Det övergripande målet för friluftslivspolitiken är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund.
- Samtliga omprövningar av vattenkraft ska genomföras under 2022–2042.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länsstyrelsen Gävleborg är ett av fem koncentrationslän som arbetar med gränsöverskridande avfallstransporter. Myndigheten utför tillsynen i Region mitt som utgörs av länen Jämtland, Dalarna, Västernorrland och Gävleborg.

Verksamhetens resultat

Samordning av det regionala miljömålsarbetet

Länsstyrelsen har genomfört den årliga uppföljningen av samtliga miljömål utom Levande Skogar, som Skogsstyrelsen ansvarar för. Länsstyrelsen har samordnat och redovisat den samlade regionala miljömålsuppföljningen. 2023 års uppföljning av miljömålen visar att Länsstyrelsen är nära att nå två av tolv bedömda mål: Frisk luft och Grundvatten av god kvalitet. Utvecklingen är dock inte positiv för något av målen. Under 2023 har Länsstyrelsen också publicerat rapporten för årlig regional miljömålsuppföljning 2022. Vidare har framtagande av nytt regionalt åtgärdsprogram slutförts.

Skötsel av skyddade områden

Under 2023 har besöksstrycket i länets naturreservat och nationalparker varit på samma höga nivå som föregående tre år (åren efter covidpandemin). I Färnebofjärdens nationalpark har 163 500 personer besökt parken under året (2019 var antalet besökare 84 700). Det höga besöksstrycket resulterar i att en stor arbetsinsats krävs för underhåll av friluftsanordningar samt ved- och sophantering i välbesökta områden. Länsstyrelsen har under året slutfört och invigt nya entréer i Färnebofjärdens nationalpark.

Arbetet med att sköta om skyddade områden har under året inkluderat flera större biologiska restaureringsinsatser både inom tall- och lövskogar samt i våtmarkerna. Genomförandefasen av det 6-åriga LIFE-projektet, Life 2 Taiga, har påbörjats. Projektet syftar till att restaurera och sköta om tallskogar.

Slätter och årliga skötselinsatser för betesmarker som krävs för att biologiska värden ska bevaras har genomförts. Det årliga slätterarbetet har dock genomförts på mindre areal än tidigare år på grund av att höga vattennivåer har hindrat utförandet. Nytt för 2023 är att Länsstyrelsen har sökt miljöstöd för slätter av marker med särskilda värden.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Länsstyrelsens arbete med Åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP) har bidragit med åtgärder inom 20 åtgärdsprogram. De genomförda åtgärderna bidrar i positiv riktning till flera av Sveriges nationella miljö kvalitetsmål. Arbetet med ÅGP bidrar också till genomförande av internationella mål och överenskommelser kring bevarande av biologisk mångfald. Inventeringar har resulterat i bättre kunskap om arter och olika naturtypers utveckling samt framtida behov av riktade insatser i länet. Riktade skötselåtgärder bidrar till bevarande av hotade arter och biologisk mångfald. Arbetet redovisades i särskild ordning till Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten senast den 15 februari 2024.

Vattenverksamhet

I arbetet med att vattenkraften ska förses med moderna miljövillkor har Länsstyrelsen deltagit i domstolprövningar för de prövningsgrupper som är i prövningsfas. De uppstartade samverkansprocesserna för Harmångersån och Delångersån har fortsatt i enlighet med önskemål från verksamhetsutövarna. Länsstyrelsen har också deltagit i Nedre Dalälvens samverkansprocess som Länsstyrelsen i Uppsala håller i. Utöver arbetet med anläggningarna som ska prövas för moderna miljövillkor har Länsstyrelsen fortsatt arbetet med tillsyn av vattenanläggningar som inte ingår i miljöprövningen, så som vägtrummor och dammar som inte används för kraftproduktion.

Länsstyrelsen har fortsatt att arbeta med kommuner och huvudmän för dricksvattenförsörjning för att skydda vattentäkter och bidra till att allmänna dricksvattenuttag har tillstånd för verksamheten.

Det uppskattade statliga stödet för bättre vattenhushållning slutredovisas i början av år 2024. 2023 års arbete har därför fokuserat på att få in slutrapporter för att kunna betala ut de sista medlen. Stödet har varit väldigt uppskattat och visat sig vara särskilt viktigt för de mindre kommunerna som anger att de aldrig kunnat genomföra projekten utan stödet. Länsstyrelsen har under året fortsatt att prioritera handläggningen av ärenden kopplat till samråd och prövning av havsbaserad vindkraft. Under 2023 har Länsstyrelsen utöver domstolsprövningarna fått ett regeringsuppdrag att bereda en prövning av havsbaserad vindkraft i ekonomisk zon utanför länets kust.

Rivers of LIFE

Länsstyrelsen har arbetat vidare med projektet Rivers of LIFE. Omfattande restaureringsåtgärder har utförts i Voxnan och Västerhocklan under sommaren 2023. Arbetet har medfört breddningar av vattendragen till naturlig bredd, höjning av basnivåer, öppnande av tidigare stängda sidofårar och utflygning av lekgrus med helikopter. För att uppnå godtagbar kvalitet på åtgärderna har Länsstyrelsen ersatt en äldre bro samt byggt nya spänger. Länsstyrelsen har skickat in tillståndsansökan för kommande åtgärder i Voxnan. Programmet Naturvård i vatten på Blekinge folkhögskola har besökt projektet under hösten. Dessutom har flera kommuner, andra länsstyrelser och organisationer besökt åtgärdsområdet. Projektet har fått medial uppmärksamhet i form av tv- och radioinslag samt stort utrymme i lokaltidningar under 2023.

Allmän naturvård

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet och har till uppgift att säkerställa att efterlevnaden av miljöbalken i länet är god. Länsstyrelsen har genomfört tillsyn under 2023 bland annat genom strandskyddprövningar (kommunala strandskyddsärenden granskas), strandskyddstillsyn, samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken, biotopskydd och andra typer av ärendehantering. Arbetet med denna ärendehantering resulterar i att biologisk mångfald bibehålls när villkor ställs i samrådsbeslut, att allmänhetens tillgång till stränder bibehålls när tillsyn sker över otillåtna byggnationer och att polisanmälningar sker vid misstanke om brott

mot miljöbalken. Kommunala strandskyddsärenden har granskats och enklare samråd vid ändring av naturmiljön så kallade 12:6 samråd har hanterats. Vissa kommunala strandskyddsdispenser har lämnats för överprövning för att säkerställa att tillräcklig miljöhänsyn har tagits. Tillsynsvägledning till kommuner genomförs inom strandskydd och intern samordning kring ärenden för att förenkla för sökanden att få beslut eller information som täcker flera områden inom myndigheten. Tätortsnära natur, ekosystemtjänster, friluftsliv och grön infrastruktur lyfts bland annat i både 12:6 samråd och internremisser. Solcellsanläggningar hanteras främst via 12:6 samråd. Internremisser kommer från andra delar av Länsstyrelsens verksamhet för att säkerställa att både biologisk mångfald och ekosystemtjänster bevaras i möjligaste mån. Det kan vara detaljplaner, vägbyggen eller vindkraftsanläggningar. Det bidrar till både människors hälsa och till Länsstyrelsens arbete med Agenda 2030. Arbetet med strandskydd redovisas till Naturvårdsverket varje år.

Områdesskydd

Insatser som Länsstyrelsen Gävleborg bedrivit inom området naturvård har bidragit dels till att områden med höga naturvärden skyddats, dels till att den biologiska mångfalden samt värdefulla livsmiljöer för hotade arter bevarats. Under 2023 har tre nya naturreservat bildats, två befintliga naturreservat utökats och ett naturvårdsavtal slutits vilket har resulterat i ett ökat formellt skydd med totalt 2 683,8 hektar. Länsstyrelsen har löst in mark med höga naturvärden till ett värde av 19 984 000 kronor, vilket bidrar positivt till fortsatt hög takt med formellt skydd.

Länsstyrelsen har under 2023 tagit fram underlag om Hornslandets värden inom natur, friluftsliv och kultur som lämnats till Naturvårdsverket, inom regeringsuppdraget Öka takten i arbetet med nya nationalparker och främja naturturism.

Under 2023 har Länsstyrelsen, inom regeringsuppdraget Omprövning av vissa riksintressen för naturvård, färdigställt och levererat förslag på riksintressen i behov av omprövning till Naturvårdsverket.

I samband med arbete gällande den nationella planen för omprövning av vattenkraft (NAP), har en översyn av bevarandeplaner för de Natura 2000-områden som berörs fortsatt genomförts. Arbetet fortsätter i turordning för kommande prövningar.

Inom projektet marin fjärranalys har ytterligare fem grunda områden inventerats med hjälp av flygande drönare och kompletterande snorkelinventering. 2023 års data var dock bristfällig i och med sommarens väderförhållanden som försvårade tydliga drönarbilder. Länsstyrelsen har även under 2023 snorkelinventerat växtlighet i fem grunda vikar i ett gemensamt projekt med bland annat Länsstyrelsen i Uppsala.

Under året har en marin handläggare deltagit i Havs- och vattenmyndighetens nystartade förvaltningsråd för marint områdesskydd.

Lokala Naturvårdssatsningen (LONA)

Länsstyrelsens arbete med den Lokala naturvårdssatsningen (LONA) har resulterat i att det i alla länets kommuner har genomförts lokala naturvårdsprojekt. Dessa har bland annat förstärkt den biologiska mångfalden, underlättat för fler personer (till exempel allmänhet, skolelever) att komma ut i naturen, gynnat länets vilda pollinatörer samt möjliggjort återvätning av utdikade våtmarker, vilket bland annat främjar landskapets vattenhushållande förmåga och minskar koldioxidavgången. Projekten har engagerat olika lokala aktörer, såsom kommundienstämman, ideella föreningar, privatpersoner och lokala företag.

Viltförvaltning

Länsstyrelsen har genomfört de årliga inventeringarna av de stora rovdjuren med stor hjälp av allmänheten. Länsstyrelsens arbete med viltförvaltning har genomsyrats av tydlighet, transparens och förutsägbarhet. Detta har visat sig vara framgångsrikt och myndigheten bedömer utifrån kommunikationen med länsinvånarna att förtroendet för förvaltningen är stort.

Länsstyrelsen har under året arbetat med förvaltningen av de stora rovdjuren genom informationsspridning i syfte att öka kunskapen och samarbetet med berörda aktörer. Myndigheten har även fortsatt sitt kontinuerliga arbete rörande rovdjur nära samhällen i syfte att förebygga skada samt möjliggöra samexistens mellan människa och rovdjur. Detta har inneburit både insatser i fält och informationstillfällen. Länsstyrelsen har även beslutat om populationsreglerande förvaltningsåtgärder i syfte att nå länets regionalt beslutade förvaltningsmål för de stora rovdjuren.

Länsstyrelsens arbete med artskydd berör allt ifrån dispenser kopplat till forskningsprojekt till granskning av stora verksamheter såsom vindkraftsparker. Granskningen av vindkraftsparker (både på land och till havs) har skett genom samråd i syfte att säkerställa skyddet för arter som kan påverkas negativt av verksamheterna. Länsstyrelsen har genomfört provning enligt artskyddsförordningen. Detta inkluderade bland annat beslut om dispens från fridlysningsbestämmelser, förevisning av vilda djur i vilthägn och djurpark samt tillsyn inom skydd för djur och växter. Arbetet med artskyddet är en viktig del i förebyggandet mot illegal handel av hotade arter och Länsstyrelsen gör årligen tillsyn på de verksamheter som handlar med sådana arter.

Naturnära jobb (i kommunal regi)

Under våren 2023 gavs alla landets kommuner möjlighet att söka bidrag för att driva kommunala arbetslag inom Naturnära jobb. Dessa lokala projekt skulle drivas med samma krav och kriterier som det nationella uppdraget inom Naturnära jobb (avvecklades årsskiftet 22/23) och pågick under hela 2023.

Länsstyrelsen informerade länets kommuner om möjligheten att söka bidrag och myndighetens möjligheter att vid behov stötta kommunerna i ansökan och under projektets gång. I april skickade sju intresserade kommuner (Hofors, Sandviken, Ockelbo, Söderhamn, Ljusdal, Hudiksvall, Ovanåker) in ansökan till Länsstyrelsen Gävleborg. Ansökningarna vidarebefordrades till Länsstyrelsen Västerbotten som var den samordnande länsstyrelsen som beslutade om bidragsfördelning. De inlämnade ansökningarna från Gävleborg beviljades i helhet.

Friluftsliv

Inom friluftslivsprojektet har Länsstyrelsen Gävleborg verkat för att nå de nationella friluftslivsmålen. Insatser har framförallt genomförts inom områdena jämlik folkhälsa, allemansrätten och tillgänglig tätortsnära natur. Inom området jämlik folkhälsa har Länsstyrelsen haft samverkan med Region Gävleborg och genom det medverkat till att uppfylla det nationella folkhälsomålet. Genom två vandringsledsprojekt som Länsstyrelsen drivit under året, har kommunal samverkan kring länets vandringsleder stärkts. Detta har bland annat lett till ökat underhåll av lederna. I Länsstyrelsens uppdrag att stärka kommunernas arbete med tätortsnära natur har myndigheten fått hjälp av Naturvårdsverket, där en gemensam träff för länets kommuner på temat grönplanering genomfördes. Kunskapsspridning om allemansrätten genomförs löpande och en särskild insats genomfördes på en Outdoor-mässa i Gysinge. För att i övrigt samverka och stötta länets friluftslivsaktörer har Länsstyrelsen sammankallat flera digitala träffar och genomfört en friluftskonferens/tankesmedja för friluftsliv i Järvsö.

Arbetet redovisades i särskild ordning till Naturvårdsverket den 15 februari 2024.

Miljöskydd

Under 2023 har Länsstyrelsen till stor del genomfört de planerade insatser som avsåg tillsynsvägledning.

Länsstyrelsens tillsyn av länets befintliga vindkraftparker har fortgått. Myndighetens uppfattning är att länets verksamhetsutövare med avseende på landbaserad vindkraft bedriver sitt miljöarbete på ett bra sätt. Under året har det kommit in ett antal incidentrapporteringar som till exempel vingbrott där Länsstyrelsen begärt in underlag från verksamhetsutövaren där de ska redogöra för orsak och förebyggande åtgärder. Vidare så har Länsstyrelsens arbete med nyetableringar av landbaserad vindkraft fortsatt.

Länsstyrelsen har under 2023 besökt samtliga täkter som myndigheten har tillsyn över. Fokus på besöken har legat på villkoren i tillstånden samt verksamheternas egenkontroll. Under året har Länsstyrelsen tagit fram en ny rutin för täktsamråd och en checklista inför ansökan om täkttillstånd. Vidare så har Länsstyrelsen genomfört samråd samt lämnat in yttranden till miljöprövningsdelegationen. Länsstyrelsen har även gett tillsynsvägledning till olika kommuner i länet.

Länsstyrelsen har bedrivit tillsyn av gränsöverskridande avfallstransporter inom Jämtlands, Dalarnas, Västernorrlands och Gävleborgs län. Länsstyrelsen har samverkat med övriga län som har tillsynsansvaret nationellt samt även kommuner i länet och övriga samverkande myndigheter. Samverkansmöten har arrangerats mellan myndigheter inom regionen på både regional och nationell nivå.

Länsstyrelserna som har tillsynsansvaret har samarbetat på nationell nivå för att nå samsyn i tillsynsfrågor och upprätta gemensamma rutiner och mallar. Länsstyrelserna ska tillgängliggöra sin kompetens till samverkande myndigheter och bemannar gemensamt den nationella GRÖT-beredskapen.

Förorenade områden

Länsstyrelsens arbete med förorenade områden är framförallt fokuserat till de områden som utgör störst risk för människors hälsa eller miljön. Under året har fokus legat på slutrapportering av genomförda åtgärder, initiera åtgärdsförberedelse, statusrapporter och högfluorerade ämnen.

Länsstyrelsen har fortsatt arbetat med inventering och tillsyn av områden potentiellt förorenade av högfluorerade ämnen. Det skedde i samverkan mellan sakområdena förorenande områden, miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och vattenförvaltning. Anläggningar inom branscherna flygplats, avfall, stålverk och pappers- och massaindustri har omfattats av tillsynsarbetet. Inventering har påbörjats av platser inom vattenskyddsområden där påverkan av högfluorerade ämnen sedan tidigare konstaterats i grundvattnet.

Information om nationell vägledning i form av checklistor, rutiner och seminarier kring ansökan om bidrag och statsstöd har vidareförmedlats till länets kommuner. Dialog och vägledning inför ansökan om bidrag eller statsstöd för efterbehandling har också skett genom direktkontakt med tillsynsmyndigheter och tilltänkta huvudmän.

Ingen övergödning – miljökvalitetsmålet

Länsstyrelsens arbete med miljökvalitetsmålet ”Ingen övergödning” sker främst genom det Lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) och ”Greppa näringen”. Arbetet resulterar i att det genomförs åtgärder i alla länets kommuner för att minska belastningen av näringsämnen till sjöar, vattendrag och kustvatten. Syftet med LOVA-projekten är att bidra till att uppnå miljökvalitetsnormerna (MKN) i vattenförekomster. Arbetet medför bland annat att den

naturliga artsammansättningen gynnas, minska risken för algblomningar, ökar vattnets uppehållstid i terrestra områden, förstärker grön infrastruktur och ekosystemtjänster, minskar klimatpåverkan etcetera. Projekten engagerar olika lokala aktörer, såsom kommundienstjänstemän och ideella föreningar. LOVA-projekten bidrar till flera mål inom Agenda 2030 (exempelvis mål 11 ”Hållbara städer och samhällen”, mål 13 ”Bekämpa klimatförändringarna”, mål 14 ”Hav och marina resurser” och mål 15 ”Ekosystem och biologisk mångfald”) och till de nationella miljö kvalitetsmålen (exempelvis ”Begränsad klimatpåverkan”, ”Ingen övergödning”, ”Levande sjöar och vattendrag”, ”Hav i balans samt levande kust och skärgård”, ”Myllrande våtmarker”, ”Ett rikt odlingslandskap”, ”God bebyggd miljö” och ”Ett rikt växt- och djurliv”).

Dricksvatten enligt EU-direktiv

I avvaktan på att det nationella regelverket är på plats har de fem vattenmyndigheterna samordnat två projekt under hösten 2023 där Länsstyrelsen Gävleborg har deltagit. Vatten som ska beredas till dricksvatten har provtagits och analyserats i ett urval av dricksvattentäkter inom ramen av screeningprojektet. Inom pilotprojektet genomförs riskbedömning av ett urval av tillrinningsområden till uttagpunkter för dricksvatten för att ge ett beslutsstöd för olika vägval i kommande arbete med Dricksvattendirektivet. Pilotprojektet fortsätter under våren 2024.

Nationella och regionala skogsprogram

Länsstyrelsen har ett huvudansvar för Gävleborgs skogsprogram 2021–2030 och har under 2023 upprätthållit och aktualiserat det regionala skogsprogrammet trots brist på medel. Länsstyrelsen har inte haft möjlighet att anordna någon konferens eller utbildning till aktiva inom skogssektorn.

Restaurering ängs- och betesmarker – nationellt program

Under 2023 har länsstyrelserna samverkat med Naturvårdsverket genom sin förvaltningsorganisation Landsbygd och djur.

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Naturvård och miljöskydd (50–58)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	89,8	90,2	80,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	44,9	48,8	40,0
Antal årsarbetskrafter män	45,0	41,3	40,3
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 578	2 553	2 464
Antal beslutade ärenden	2 513	2 500	2 340
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	58	68	76
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	133 849	132 565	112 409
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	40 253	31 692	23 981

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Antal ej beslutade ärenden äldre än 2 år fortsätter på den sjunkande trenden. Bakgrunden till det är den insats som gjorts kring att arbeta mer fokuserat och målmedvetet under kortare perioder med dessa ärenden.

Resultat-indikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Antal miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är från Miljöskyddslagen (st)	Alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen ska vara omprövade enligt Miljöbalken	Miljöprövning	NikITA ¹⁾	0	39	39	6
Areal strikt skyddad natur (nationalparker (NP), naturreservat (NR), naturvårdsavtal (NVA), biotopskyddsområden (BSO)) (ha)	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾	-	67 293,69	64 593,26	63 657,39

1) Ärendesystem, Länsstyrelsen

2) Utdrag från Naturvårdsverkets system

Antalet ej beslutade ärenden äldre än två år har under 2023 fortsatt att sjunka betydligt. Detta trots att antalet inkomna ärenden samtliga år har stigit.

Resultatredovisning

Samordning av det regionala miljömålsarbetet

Arbetet med att ta fram ett nytt åtgärdsprogram för miljömålen har under 2023 slutförts. Åtgärdsprogrammet har varit ute på remiss under sommaren och engagemanget från länets aktörer har varit omfattande. Det totala antalet svarande aktörer på remissen var 31 stycken. Under året har miljömålsarbetet övergripande fokuserat på förankring av åtgärdsprogrammet i länet, under och i direkt anslutning till remissperioden. Temamöten har hållits på Gävle slott inom de fyra temana energi och klimat, vatten, biologisk mångfald och cirkulärt och giftfritt. Dessa besöktes av cirka 40–50 personer per tematräff. Länsstyrelsen erbjöd alla kommuner i länet ett möte i kommunen för information och dialog om åtgärdsprogrammet. Sådana möten har hållits i Hudiksvall, Nordanstig och Gävle. Särskilda möten ordnades också under remissperioden med tio viktiga aktörer för genomförandet av åtgärdsprogrammet. Under samverksansplattformen ”Miljöforum Gävleborg” har arbetet fortsatt inom arbetsgrupperna ”Avfallsplaner”, ”Lärande för hållbar utveckling” och ”Solel”. Integreringen av miljömålsarbetet i Agenda 2030-uppdraget har fortsatt under 2023. Under året har arbetsgruppen utvecklats och utbildningsinsats har genomförts med ledningsgruppen. Att

utveckla samordningen mellan Länsstyrelsens olika uppdrag med koppling till miljömålen är därför ett av de utpekade syftena med kommande åtgärdsprogram. De miljömålsmedel som Länsstyrelsen erhåller årligen har under år 2023 använts till Åtgärdsprogrammets slutförande, både lanseringsaktiviteter och formgivning.

Skötsel av skyddade områden

Naturum Färnebofjärden har under 2023 minskat sitt öppethållande med 46 dagar på grund av minskad medelstillsättning. Trots detta ligger besöksantalet på samma höga rekordnivå som året före med 28 000 besökare. Antal besökare i nationalparken uppgick till 150 000 personer, en ökning med 80 procent jämfört med år 2019 som är senaste normalåret innan covidpandemin, då besökssiffrorna steg kraftigt. Nya entréer till nationalparken är färdigställda och i maj invigdes de nya faciliteterna som inkluderar hela mottagnings- och servicefunktionen med vägvisning, parkering, toaletter, sopanordningar, rastplatser med mera. Färnebofjärdens nationalpark har under året varit värd för flera större nationella och internationella evenemang inom naturskydd och naturvårdsbranschen som till exempel EU:s naturvårdsdirektörsträff som arrangerades av Klimat- och Näringslivsdepartementet.

Genomförandedelen av projektet ”Life 2 Taiga” har startats. Projektet medfinansieras till största del av en EU-fond som påskyndar genomförande av det europeiska miljö- och klimatprogrammet. Planerade bränningar och brandefterliknande åtgärder utförs från och med år 2023 till och med 2028 i länets tallskogar inom skyddad natur. Under 2023 har Länsstyrelsen genomfört naturvårdsbränningar på 56 hektar inom tre olika naturreservat. Därutöver har brandefterliknande åtgärder genomförts på 26 hektar inom ytterligare två naturreservat.

Länsstyrelsen har fortsatt satsat stort på restaurering av lövskogsmiljöer där röjning och ringbarkning av gran har utförts, huvudsakligen längs Nedre Dalälven i Färnebofjärdens nationalpark och intilliggande naturreservat, totalt 82 hektar samt ytterligare 32 hektar inom två naturreservat i Hälsingland.

Årets slätter och betessäsong präglades av en mycket torr inledning och sedan mycket regn under juli och augusti. Det fick till följd att inga älvängar och flera rikkärr inte kunde slå de var allt för blöta. I Länsstyrelsens regi har det genomförts fagning i fyra områden (1,88 hektar) och slätter i 12 olika områden (7,36 hektar). Restaurering av ett rikkärr på 0,43 hektar är utfört i Lomsmurens naturreservat. Under året har det skett en utökning av betesmarker som Länsstyrelsen förvaltar. Bete sker på 655 hektar inom skyddade områden (620 hektar, år 2022). Restaurering av 4 hektar betesmark har genomförts i Färnebofjärdens nationalpark. Under året har två nya stängslingar av betesmarker genomförts i Bredforsens naturreservat (1 570 meter) och i Jordbärsurens naturreservat (2 700 meter)

För de medel som erhållits för Våtmarksåtgärder i skyddade områden och inom programmet för åtgärder för hotade arter (ÅGP) har våtmarksrestaurering genomförts på fem myrar inom Enångersåns avrinningsområde (ARO), två inom Nianåns och två inom Lingåns ARO. En myr av de som ligger i Enångersåns ARO är naturreservat (Ysberget-Laxtjärnsbergets). Sedan har det lagts igen diken i ytterligare tre skyddade områden: Hägenlammsmyrans, Lill-Naggens naturreservat samt Stormyran-Blistermyrans Natura 2000-område.

Markering av gräns till nya naturreservat har under året uppgått till 43 kilometer.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Under 2023 har ÅGP-verksamheten fokuserat på att genomföra skötsel samt restaurera områden med förekommande hotade arter. ÅGP har i samverkan med en markägare, bland annat genomfört en naturvårdsbränning för att gynna den fridlysta kärlväxten mosippa. Under hösten 2023 har även ett cirka 9 hektar stort och hydrologiskt påverkat rikkärr restaurerats genom röjning av träd och buskar som på grund av dikespåverkan har växt igen våtmarken.

Utöver praktiska naturvårdsinsatser har hotade arter inventerats. Inventeringar har bland annat resulterat i att de tallevande vedskalbaggarna jättepraktbagge och raggbock har påträffats i några nya områden. Nya lokaler för skalbaggen svartoxe har även påträffats vid en inventering under året. Under 2023 har den hotade fjärilen violett guldvinge inventerats och arten kunde då påträffas på en ny lokal. Länsstyrelsen har även genomfört anpassade och riktade skötselåtgärder för att skapa och bibehålla goda livsmiljöer för åtgärdsprogrammets hävdgynnade och hotade arter.

Inom ramen för de akvatiska ÅGP-programmen har eftersök av flodpärlmusslor genomförts i ett flertal vattendrag där inventering inte tidigare genomförts. Detta har resulterat i sju nya musselvattendrag. Uppföljning av musselpopulationen i Enångersån, som drabbats av kraftig musseldöd, har skett. Efter några år med en positiv trend så har trenden under 2023 vänt och mycket musslor har börjat dö igen. Musslor har skickats till Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) för analys. Tid har även ägnats åt att vara kunskapsstöd i vattendragsrestaureringar, bland annat i LIFE-projektet ”Rivers of LIFE”, samt i viss utsträckning praktiska arbeten inom dessa projekt. En liten del av budgeten för arbete med akvatiska ÅGP har även bekostat restaurering av delar av ett musselvattendrag. Flera inventeringar av flod- och signalkräfter har genomförts i länet, men detta har skett med andra medel än ÅGP.

Dialog och samverkan med skogsbolag, andra myndigheter och kommuner med flera har bidragit till insatser för hotade arter. Sammantaget har 2023 års genomförda arbete av Länsstyrelsen och externa aktörer fört arbetet med åtgärdsprogrammen framåt. Detta har bidragit till förbättrade förutsättningar för bevarandet av hotade arter och naturtyper i Gävleborgs län.

Vattenverksamhet

De prövningar för moderna miljövillkor för vattenkraften som redan initierats i domstol har varit i en intensiv fas under 2023. Länsstyrelsen har lämnat 29 yttranden till domstolen och deltagit vid tre huvudförhandlingar. I de pågående samverkansprocesserna har Länsstyrelsen arbetat vidare med nulägesbeskrivningar. Uppstartsmöten med verksamhetsutövare och berörda har genomförts.

Utöver arbetet med anläggningarna som ska prövas för moderna miljövillkor har Länsstyrelsen också fortsatt arbetet med tillsyn av anläggningar som inte ingår i miljöprövningen, såsom vägtrummor och dammar som inte används för kraftproduktion. Länsstyrelsen har i enlighet med avtal med Trafikverket genomfört inventering av vägtrummor i det statliga vägnätet. Under 2023 har 20 vägtrummor inventerats. Projektet fortsätter under 2024 och 2025. Genom dialog har ett samarbete mellan Ljusnan-Voxnans vattenvårdsförbund, Söderhamns kommun och berörda markägare initierats för att åtgärda tre dammar som idag utgör vandringshinder.

I december 2023 tog Länsstyrelsen beslut om att fastställa ett nytt vattenskyddsområden inom Nordanstigs kommun. Vid utgången av 2023 var sju ansökningar om fastställande under handläggning.

Under 2023 har de sista sju projekten som beviljats bidrag från dricksvattenstödet slutredovisats. Totalt har Länsstyrelsen förmedlat statligt stöd för bättre vattenhushållning och dricksvattenförsörjning med 1,4 miljoner kronor under den här projektperioden.

År 2023 har Länsstyrelsen lämnat 19 yttranden kopplat till havsbaserad vindkraft. Yttrandena har gått till domstol, SGU (Sveriges geologiska undersökning), Naturvårdsverket och verksamhetsutövare i olika typer av ärenden. I maj 2023 fick Länsstyrelsen ett uppdrag från regeringen att bereda en tillståndsprövning för en vindkraftpark i ekonomisk zon. Med tanke på de samråd som hållits under året förväntar Länsstyrelsen att ytterligare sådana uppdrag

kommer att bli aktuella under 2024. Ärendeutvecklingen och tidsåtgången för Länsstyrelsens arbete med havsbaserad vindkraft har varit snabbt ökande och intensiv. Utöver den tidskrävande ärendehandläggningen går det även åt mycket tid för dialog och samtal med sökanden och andra parter.

Rivers of LIFE

Totalt har 9 kilometer flottledsrensade vattendrag exklusive sidofåror återställts samt 600 ton lekgrus lagts ut under året. För att uppnå godtagbar kvalitet på åtgärderna har Länsstyrelsen byggt 15 meter broar och anlagt 40 meter spänger. Länsstyrelsen har genom fältbesök från olika organisationer och media spridit projektets resultat.

Allmän naturvård

Andelen beslutade ärenden inom normal handläggningstid ligger på en hög nivå. Inflödet av ärenden har varit högt under året, vilket gjort att Länsstyrelsen behövt prioritera de typer av ärenden som ger mest samhällsnytta, ärenden som rör enskilda personer har i vissa fall fått en längre handläggningstid. Kvaliteten på besluten har dock inte prioriterats ner.

96 procent av inkomna ärenden har hanterats inom utsatt mål för handläggningstiden. De ärenden som tagit längre tid är till exempel solcellsanläggningar och begäran om upphävande av strandskydd. Solcellsärenden kräver ofta miljökonsekvensbeskrivningar och utredningar av verksamhetsutövaren som tar tid för genomförande, medan upphävanden av strandskydd kräver remisshantering och utredning för att säkerställa att naturvärden och friluftslivsvärden inte förbises.

Granskningar av kommunala strandskyddsdispenser hanteras till 99 procent inom utsatt handläggningstid och 92 procent av alla 12:6 samråd är inom målet. Samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken (12:6 samråd) söker den som vill utföra en åtgärd i landskapet som väsentligt kan ändra naturmiljön.

Upphävanden av strandskyddet vid små sjöar och vattendrag kan underlätta för enskilda medborgare att bygga där bedömningen är att det inte skadar naturvärden, det underlättar också ärendehantering på kommunerna då de inte behöver hantera dispenser.

Det ökade intresset för markbaserade solcellsanläggningar som började 2022 har fortsatt under 2023. Det har märkts genom ett ökat inflöde av frågor från verksamhetsutövare samt media och fler anmälningar av samråd för planerade anläggningar. Under 2023 har två större anläggningar varit under handläggning inom 12:6 samråd, en av dem var 197 hektar stor. Den tredje stora anläggningen som planeras söker frivilligt tillstånd (tillståndsprövningen hanteras hos avdelningen för miljö) och hanteras därför som internremiss med artskydd och naturvärden i fokus. Resultatet av hantering av solcellsärenden och vindkraftsremisser är att strömförsörjningen i länet kan förbättras. Snabb hantering av dessa ärenden bidrar till att öka länets kapacitet för elförsörjning.

Strandskyddstillsyn har hanterats genom granskningar av kommunernas beslut. Antalet ärenden från kommunerna som ska granskas har varit något färre under 2023 jämfört med 2022, dock har remisser från Bergsstaten gällande undersökningstillstånd ökat markant. Tillsynsvägledning till kommuner har skett både genom utskick och enskilda möten samt mejlkorrespondens. Resultatet av ärendehantering är att aktörer i länet kunnat lägga ner fiberkabel, underhålla kraftledningar, anlägga vägar och lägga markkablar med den hänsyn till naturen som behövs. Förhoppningen är att kunskapen om den naturhänsyn som behövs vid åtgärder ökar i länet med den information som verksamhetsutövare får.

Allmänhetens möjlighet att ha kvar oexploaterade stränder bibehålls när både granskningar och tillsynsvägledning ökar kunskapen om strandskyddslagstiftningen. Både tätortsnära natur och bevarande av ekosystemtjänster bidrar till att stärka den biologiska mångfalden.

Tillsynsärenden som gått till polisanmälningar visar att gällande miljölagstiftning måste följas och tillsynsärenden som lett till återställning av naturen hjälper till att behålla den biologiska mångfalden.

Internremisshandlingen bidrar till att Länsstyrelsens beslut är granskade av alla verksamheter och underlättar för verksamhetsutövaren som inte behöver söka flera olika tillstånd hos samma myndighet.

Områdesskydd

Länsstyrelsen Gävleborg har under året fattat beslut om att bilda tre nya naturreservat: Harkskärsfjärden (389,7 hektar), Sandsjöån (335 hektar) och Tjursö-arkipelagen (1 873 hektar). Ett beslut om utökning har fattats för ett befintligt reservat, Bromsvallsberget (14,5 hektar utökning). Det har även fattats beslut om att bilda Brassbergets naturreservat, där två befintliga naturreservat har slagits ihop, det ursprungliga Brassbergets naturreservat och Norra Brassbergets naturreservat, samt utökats med tre nya delområden (totalt 61 hektar utökning). Ett naturvårdsavtal har slutits för ett område på 10,6 hektar. Totalt tillkommande areal skyddad natur under året var 683,8 hektar.

De skyddade områdena har höga naturvärden. De olika naturtyperna i områdena som skyddats under 2023 varierar stort med bland annat värdefulla vattendrag, älvängar, oexploaterad sötvattensarkipelag, grunda havsvikar och laguner, strandängar och naturskogsartade skogar. Av de nybildade naturreservaten är både Harkskärsfjärden och Tjursö-arkipelagen av stort intresse för friluftslivet. Naturreservatsbesluten innebär ett skydd för den biologiska mångfalden och för de värdefulla naturmiljöerna i områdena. Besluten innebär också att värdefulla livsmiljöer för hotade arter bevaras och ger en långsiktig garanti för att områdena blir kvar och även kan nyttjas för friluftsliv.

Länsstyrelsen har under 2023 löst in 354 hektar mark, inom nio pågående reservatsärenden och ett naturvårdsavtal, till ett värde av 19 984 000 kronor. Detta har lett till att Länsstyrelsen i dessa ärenden kommit närmare ett avslut i processen att bilda naturreservat, för att skapa ett långsiktigt skydd av värdefull natur.

Halvön Hornslandet i Hudiksvalls kommun är en av fyra ekoparker som kan komma att bli en nationalpark, inom regeringsuppdraget ”Öka takten i arbetet med nya nationalparker och främja naturturism”. I och med regeringsuppdraget har Länsstyrelsen under 2023 tagit fram underlag om Hornslandets värden inom natur, friluftsliv och kultur som lämnats till Naturvårdsverket. Länsstyrelsens slutsatser är att en stor del av Hornslandet befinner sig i ett naturligt tillstånd, och många delar har mycket höga naturvärden. Området är mycket värdefullt för friluftslivet och har en intressant och värdefull kulturhistoria med flera sevärdheter. Hornslandet representerar ett landskapsavsnitt som är tillräckligt stort för att platsa som nationalpark, och har lämplig naturlig avgränsning. Länsstyrelsens bedömning är att Hornslandets kustnära naturmiljöer skulle passa bra i nätverket av nationalparker eftersom södra Norrlands kustlandskap på flera sätt är speciella och i nuläget inte representeras av någon befintlig nationalpark.

Under 2023 har Länsstyrelsen, inom regeringsuppdraget ”Omprövning av vissa riksintressen för naturvård”, färdigställt och levererat förslag på fyra riksintressen i behov av omprövning till Naturvårdsverket. Översynen har inneburit att Länsstyrelsen sett över områdenas geografiska avgränsning och värdebeskrivningar. Värdebeskrivningar har förtydligats och uppdaterats med ny information, som exempelvis inventeringar. Områdenas avgränsning har uppdaterats, bland annat genom att exploaterade områden och buffertzoner skurits bort samt att områden med höga naturvärden i vissa fall lagts till. Under arbetets gång har Länsstyrelsen haft möten med berörda kommuner, remitterat internt och externt samt haft

beredning för länsledningen. I juni 2023 beslutade Naturvårdsverket om omprövning av de fyra riksintresseområdena.

Under 2023 har fortsatt uppdatering av bevarandeplaner utförts i Natura 2000-områden som berörs av nationella planen för omprövning av vattenkraften. Det har resulterat i bevarandeplanerna för Spjutholmen och Bredforsen Natura 2000-område har uppdaterats och externremitterats. De externremitterade planerna kan förhoppningsvis leda till förbättrade förutsättningar att nå gynnsam bevarandestatus i Natura 2000-områdena. Under året deltog Länsstyrelsen i en nationell arbetsgrupp med andra Natura 2000-handläggare. Detta för att få en ökad samsyn i arbetet med uppdaterandet av Natura 2000-bevarandeplanerna.

Under 2023 har ytterligare fem grunda områden inventerats med hjälp av flygande drönare och kompletterande snorkelinventering inom projekt om marin fjärranalys tillsammans med bland annat Länsstyrelsen Västerbotten. Data har sedan skickats till Länsstyrelsen Västerbotten för analys av utbredning av växtlighet. Förhoppningen med projektet är fortsatt att få tillräckligt med data för att kunna modellera habitat och vegetation enbart utifrån drönarbilder. Detta skulle kunna fungera som ett bra verktyg för att snabbt kunna få en uppfattning om exempelvis förändringar i den marina miljön i en vik. Årets data var dock bristfällig i och med sommarens väderförhållanden som försvårade tydliga drönarbilder.

Under året har marin handläggare även deltagit i Havs- och vattenmyndighetens nystartade förvaltningsråd för marint områdesskydd där representanter från varje kustlän deltar. Detta är en del i nationella ramverket för marint områdesskydd och en fortsättning i arbetet med de regionala planerna för marint områdesskydd som ska utmynna i en adaptiv förvaltning av bildandet av marint områdesskydd.

I ett gemensamt projekt med bland annat Länsstyrelsen i Uppsala har Länsstyrelsen Gävleborg fortsatt under året genomfört snorkelinventering av fem grunda vikar som en del i att utarbeta en metod för miljöövervakning av växtlighet i grunda vikar. Slutrapportering är gjord i projektet vilket visar på möjligheten att följa upp växtlighet i grunda vikar.

Även 2023 har inneburit fortsatt stödjande arbete i sakfrågor rörande påverkan på naturvärden i Gävleborgs län där 31 internremisser besvarats med syfte att bibehålla en enhetlig naturvårdssyn. Dessutom har åtta externremisser besvarats med syfte att tydliggöra Länsstyrelsens uppfattning i sakfrågor rörande marint och limniskt områdesskydd.

Lokala naturvårdssatsningen (LONA)

Inom LONA med ordinarie inriktning (naturvård och friluftsliv) har totalt sex inkomna bidragsansökningar blivit hanterade. Dessa är spridda över fyra kommuner i länet. På grund av omfattande neddragningar i bidragstilldelning under 2023 inom denna inriktning, har endast en av dessa beviljats. Samtliga ansökningar har dock uppfyllt kraven för att få bidrag.

Inom LONA med inriktning våtmark har totalt fyra LONA-ansökningar inkommit inom denna inriktning, spridda över tre av länets kommuner. Samtliga dessa uppfyllde kraven för LONA-bidrag och kunde beviljas bidragsmedel. Då det fanns medel kvar att fördela kunde ytterligare ett projekt beviljas LONA våtmarksbidrag för året 2023.

Arbetet med att stötta och vägleda pågående projekt har bidragit till att 45 sedan tidigare pågående projekt har drivits framåt inom länets samtliga tio kommuner under året (LONA-projekt kan pågå i upp till fyra år). 14 av dessa projekt har slutrapporterats och godkänts under 2023.

Viltförvaltning

Länsstyrelsen har under 2023 genomfört de årliga inventeringarna av varg, lodjur och järv. Inventeringsresultaten kommer ligga till grund för förvaltningen av varg och lodjur under 2024.

Länsstyrelsen har under 2023 arbetat aktivt med att förebygga och informera om rovdjur nära samhällen i syfte att undvika allvarlig skada på egendom samt för att främja samexistens med lokalbefolkningen. Länsstyrelsen genomför kontinuerligt insatser i form av dialog och samverkan i syfte att öka förtroendet för förvaltningen och i förlängningen förtroendet för myndigheten.

Länsstyrelsen har beslutat om skydds jakt efter varg vid fyra tillfällen under året då det saknats andra lämpliga lösningar. Skydds jaktarna har varit kopplat till situationer där vargar haft ett oönskat beteende gentemot människor och tamdjur samt där det funnits risk för allvarlig skada på egendom. Förvaltningsåtgärderna resulterade i att problemen upphörde.

På grund av flera års ökande populationer av de stora rovdjuren i länet beslutade Länsstyrelsen om utökade tilldelningar vid årets licensjakter efter lodjur, björn och varg. Syftet med licensjakterna var att glesa ur bestånden och i förlängningen nå länets förvaltningsmål.

Länsstyrelsen har handlagt och beslutat i ärenden enligt de uppdrag myndigheten har i syfte att upprätthålla skydd av arter. Det har lett till att infrastruktur kan vidareutvecklas utan att äventyra fridlysta arters kontinuerliga ekologiska funktion.

Naturnära jobb (i kommunal regi)

Samtliga sju kommuner i Gävleborgs län som sökte bidraget till Naturnära jobb i kommunal regi blev beviljade sin sökta summa. Länsstyrelsen har haft kontakt med kommunerna under projektens gång, men kommunerna har varit så självgående att stöd från Länsstyrelsen inte har behövts i någon större omfattning. Arbetslagen har utfört praktiskt arbete inom naturvård och friluftsliv och lämnat in delrapportering om arbetet, resultat, utmaningar med mera. Kommunerna rekviderade halva det beviljade bidraget under projektets gång och resterande del i samband med inlämnandet av slutrapporterna i december 2023.

Friluftsliv

Arbetet med att sprida kunskap om allemansrätten har fortgått under 2023. Vid en friluftsmässa i Gysinge gjordes en satsning att informera om vad som gäller inom allemansrätten. Detta gjordes genom tävling, skyltning och diskussion på plats. Länsstyrelsen har också spridit kunskap i ämnet då medborgare vänt sig till myndigheten med frågor.

Länsstyrelsen har tillsammans med Region Gävleborg arbetat för att fler människor ska få möjlighet att komma ut i naturen och röra på sig, för ökad, jämlik folkhälsa. I det arbetet har Länsstyrelsen och Region Gävleborg gemensamt skapat kartor med beskrivningar och bilder över fina och lättillgängliga promenadslingsor i Gävle och Hudiksvalls kommuner. Promenadslingsorna finns nära sjukhus, hälsocentraler och nära där många människor bor. Dessa kan förskrivas av sjukvården till patienter, så kallad Fysisk aktivitet på recept (FaR) men kan även nyttjas av vem som helst som vill ha tips på fina promenadslingsor. Presentation av arbetet har genomförts vid två tillfällen, en gång på Riksidrottsförbundet Gävleborgs idrottskonferens och en gång på Länsstyrelsens konferens/tanskesmedja för friluftsliv. Arbetet med promenadslingsorna beräknas fortsätta under 2024 och omfatta fler kommuner.

Även under 2023 har Länsstyrelsen varit projektledare för ett vandringsledsprojekt med bidrag från Naturvårdsverket. Detta har bidragit i arbetet för att se hur en struktur för en regional ledsamverkan skulle kunna se ut. Samverkan avser de stora vandringslederna med ledutveckling enligt det nationella ramverket för vandringsleder.

Förutom ledsamverkansprojektet har Länsstyrelsen sökt och beviljats bidrag från Tillväxtverket för att rusta upp länets stora vandringsleder med bland annat röjning, renovering och skyltning. Projektet fortsätter under 2024 och åtgärderna sker i enlighet med det nationella ramverket för vandringsleder. Länsstyrelsen har även deltagit i det nationella arbetet med att utveckla ramverk för vandringsleder.

Under året har Länsstyrelsen uttalat sig om värdet av att ha kvar tätortsnära natur och göra den tillgänglig för människor att vistas i. Detta har bland annat påtalats i remisser för kommunernas översiktsplaner. Länsstyrelsen har också bevakat strandskyddet för att säkra allmänhetens möjlighet att vistas strandnära. Tillsammans med Naturvårdsverket hade myndigheten en träff för mellersta Sveriges kommuner, där information och goda exempel gällande hur grönplanering i staden kan göras stod i fokus.

Miljöskydd

Under 2023 har Länsstyrelsen handlagt 925 ärenden inom miljöskydd med en beslutstakt på 102 procent jämfört med 918 ärenden 2022. Det är en marginell ökning.

Under 2023 har Länsstyrelsen genomfört 11 av 13 planerade insatser som avsåg tillsynsvägledning. En insats som avsåg lantbruk sköts upp med anledning av att det istället ingick i ett större nationellt projekt. En tillsynsvägledningsträff kring Avloppsreningsverk ställdes in med anledning av personalbrist.

Länsstyrelsen har genomfört samtliga samråd inför tillståndsprövningar av täkter, vindkraftparker och andra miljöfarliga verksamheter i länet.

Länsstyrelsen har deltagit i tre samråd angående nyetableringar samt även ett samråd kring en vindkraftpark i Dalarnas län som gränsar till Gävleborg. Myndigheten har även under året arbetat med två prövningar av parker där det finns ett relativt stort lokalt motstånd mot etablering.

Under 2023 besökte Länsstyrelsen samtliga täktverksamheter i länet som myndigheten har tillsyn över. Fyra samråd genomfördes och nio yttranden till Miljöprövningsdelegationen kopplat till täktverksamhet lämnades in

Länsstyrelsen har även besvarat remisser, både från externt och internt håll. Vad gäller handläggning av inkommande ärenden där det finns en bestämd handläggningstid, inom utsatta tidsramar, har myndigheten under 2023 nått målet med 91 procent i att hålla de satta tidsramarna. Detta är ett resultat som ligger i linje med 2022 där målet uppnåddes till 92 procent.

Under året planerade och genomförde Länsstyrelsen två träffar för miljöbrottsamverkan med andra myndigheter.

Länsstyrelsens handläggare inom gränsöverskridande avfallstransporter, GRÖT, har informerat om arbetet med tillsyn av gränsöverskridande avfallstransporter samt arbete med pågående regeringsuppdrag vid lärosäten. Vidare har information riktats till verksamhetsutövare som omfattas av lagstiftningen men tidigare ej nåtts av tillsynsinsatser. Detta har bidragit till att höja dessa verksamheters kunskaper om den rådande lagstiftningen kring gränsöverskridande avfallstransporter. Samverkan med andra myndigheter har under 2023 utökats med Kronofogdemyndigheten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB.

Förorenade områden

Kunskapen om PFAS (Perfluorerade och polyfluorerade ämnen) har ökat hos Länsstyrelsen och länets kommuner genom flera nationella seminarier, en regional tillsynsvägledningsträff

och studiebesök hos Gästrike Vatten. Länsstyrelsens interna samverkan kring högfluorerade ämnen innebär att den gemensamma kunskapen används så effektivt som möjligt. Arbetet har bidragit till en ökad kunskap om platser i länet som kan vara förorenade av högfluorerade ämnen och om den faktiska föroreningssituationen inom vissa områden. Högfluorerade ämnen har varit aktuellt i 15 ärenden under året. Det finns behov av fortsatt samverkan på nationell nivå för att utvärdera den kunskap som lokalt, regionalt och nationellt arbete bidrar till i syfte att kunna genomföra väl avvägda prioriteringar i det fortsatta arbetet.

Länsstyrelsens arbete har också bidragit till att länets första ansökan om statsstöd lämnats in och att statligt bidrag för åtgärdsförberedelse beviljats för två förorenade områden under året.

Ingen övergödning – miljö kvalitetsmålet

Inom LOVA med inriktning på övergödningsåtgärder under år 2023 har totalt åtta pågående projekt blivit hanterade. Dessa åtgärder är spridda över sex kommuner i länet. Arbetet med att stötta och vägleda pågående projekt har bidragit till att projekten har drivits framåt. Av dessa projekt var det två nya projekt som inkom och tre projekt har slutrapporterats och godkänts under 2023. Länsstyrelsen har ökat informationssatsningen för att få in fler projektansökningar från lantbruk och hästgårdar.

Dricksvatten enligt EU-direktiv

Inom screeningprojektet har totalt fem dricksvattentäkter i länet provtagits och analyserats. Det har lett till ny kunskap om parameter som ingår i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten (HVMFS 2019:25), Sveriges geologiska undersöknings föreskrifter om kartläggning, riskbedömning och klassificering av status för grundvatten (SGU-FS 2023:1) samt Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten (LIVSFS 2022:12). Kunskap om relevanta parameter är en förutsättning för det kommande arbetet med riskbedömningar inom tillrinningsområden för uttagpunkter. Inom pilotprojektet har riskbedömning av ett tillrinningsområde påbörjats.

Nationella och regionala skogsprogram

Länsstyrelsen har samverkat kontinuerligt med Skogsstyrelsen och Region Gävleborg. Ett digitalt seminarium om Gävleborgs skogsprogram anordnades för skogliga aktörer under mars 2023. Det har genomförts ett arbete inom Länsstyrelsens ordinarie verksamhet som knyter an till Gävleborgs skogsprogram 2021–2030 och åtgärderna i den tillhörande handlingsplanen. Några stora satsningar utöver detta har dock inte skett på grund av rådande finansiering.

Restaurering ängs- och betesmarker – nationellt program

Det nationella arbetet har fokuserat på att identifiera behov av lösning samt ta fram underlag och krav på tekniskt stöd för hantering av det nationella programmet. Arbetet tillsammans med Naturvårdsverket var som störst fram till halvårsskiftet för att därefter pausas. Anledningen till pausen är att det inte har beslutats om någon förordning för programmet. Det gör att arbetet med införandet inte kunnat slutföras under 2023.

Resultatbedömning

Samordning av det regionala miljömålsarbetet

Arbetet med att följa upp indikatorer och miljömål regionalt har utförts på ett tillfredställande sätt. Arbetet med nytt åtgärdsprogram har också genomförts på ett bra sätt, deltagandet från regionala aktörer har varit stort och engagerat. Remissvaren tyder också på att en bred sammansättning av länets aktörer är nöjda med och står bakom det nya åtgärdsprogrammet. På Länsstyrelsen har hållbarhetsperspektiven tagit ett stort steg under året att integreras tydligare i linjeverksamheten och styrningen genom den nya styrgruppen och insatserna i ledningsgruppen. Den sammanvägda bedömningen är att resultat var gott.

Skötsel av skyddade områden

Arbetet med skötsel av skyddad natur har genomförts med ett mycket gott resultat. Verksamheten har förmått att möta upp ett högt servicebehov som är ett resultat av det fortsatta höga besöksstrycket i länets naturum, naturreservat och nationalparker. Löpande skötselåtgärder har utförts och dessutom har restaurering av löv- och tallskogar samt våt- och betesmarker genomförts. En förklaring till bedömningen ”mycket gott resultat” är att verksamheten delvis finansieras av riktade projektpengar till våtmarks- och tallskogsrestaurering som har skapat förutsättningen för att personalstyrkan i stort har kunnat bibehållas.

Åtgärdsprogram för hotade arter

ÅGP-verksamheten har negativt påverkats av minskade anslag för arbete med naturvård. Det har begränsat verksamhetens möjligheter att genomföra det bevarandearbete som krävs för att driva åtgärdsprogrammen i rätt riktning. Det har även försvårat myndighetens arbete i stort med att uppnå mål, överenskommelser och åtaganden för bevarande av biologisk mångfald – både regionalt och nationellt. Trots minskade resurser har åtgärder inom ramen för ÅGP genomförts. Flera av årets åtgärder inom ÅGP bedöms även ha genomförts med goda resultat.

Genomförda skötsel- och restaureringsåtgärder har förbättrat hotade arters livsmiljöer och deras långsiktiga chanser till överlevnad vid flera områden. Inventeringar av hotade arter i länet har dessutom bidragit till bättre kunskap om hotade arters status och uveckling i länet. Dessa underlag ligger till grund för vilka åtgärder som bör ske och prioriteras kommande år för att den negativa utvecklingen för hotade arter och naturtyper ska vända.

Arbetet som genomförts under 2023 har bidragit till goda åtgärder för bevarandet av åtgärdsprogrammets arter och naturtyper. Länsstyrelsens samverkan med externa och interna aktörer har fört arbetet med åtgärdsprogrammen framåt. Sett till de ekonomiska förutsättningar ÅGP-verksamheten har haft under 2023 är den samlade bedömningen att åtgärder inom ramen för ÅGP har utförts på ett bra sätt. Resultatet bedöms därför vara gott.

Vattenverksamhet

Länsstyrelsens arbete med att bidra till att förse vattenkraften med moderna miljövillkor har under 2023 gett ett gott resultat. Länsstyrelsen har lämnat yttrande till domstolen i samtliga mottagna remisser och följt tidsplanen för samverkansprocesserna. Den framskjutna tidsfristen har inte påverkat Länsstyrelsens arbete.

Arbetet med att nå miljö kvalitetsnormerna för anläggningar som inte är berörda av vattenkraften är ett svårt arbete och det är inte helt tydligt vilka krav Länsstyrelsen kan ställa på verksamhetsutövarna. Länsstyrelsen har därför initierat ett arbetsätt som utgår från en liknande samverkan som används i nationella planen för miljöprovning av vattenkraften. Samverkan pågår med de större markägarna samt privatpersoner. Ett samarbete mellan Ljusnan-Voxnans vattenvårdsförbund, Söderhamns kommun och dammägare har kunnat initieras för att åtgärda vandringshinder. Länsstyrelsen bedömer att arbetet under året utvecklats positivt, men att det fortfarande finns utvecklingsbehov för att komma fram till faktiska åtgärder. Det finns fortfarande ett behov av vägledning från centrala myndigheter och genom praxis.

Länsstyrelsen bedömer att arbetet med dricksvattenfrågor (exklusive vattenförsörjningsplanen) inom vattenverksamhet är otillfredsställande, men med positiv trend. Det finns ett stort engagemang hos kommuner och huvudmän för dricksvattenförsörjning, men Länsstyrelsen har svårt att svara upp mot de inkommande frågorna och ansökningar om revideringar av vattenskyddsområden. Länsstyrelsen ser ett stort behov av att skala upp den här verksamheten, dels på grund av den begränsade insatsen

det finns möjlighet för idag, dels på grund av att ett ökat antal inkommande ansökningar om fastställanden/revideringar av vattenskyddsområden.

Länsstyrelsen bedömer att handläggningen av ärenden för havsbaserad vindkraft har skett på ett utmärkt sätt. Länsstyrelsen har en tydlig linje i ställningstaganden och har lämnat in yttranden i tid till domstol i enlighet med domstolens tidsplan. Beredningen av regeringsprövningen sker i nära samarbete med närliggande län och med stöd av Länsstyrelsen i Halland som är samordnande län.

Rivers of LIFE

Åtgärdssträckorna i Voxnan och Västerhocklan har efter åtgärd större chans att återfå sina naturliga processer och framstår nu som mer naturliga vattendrag utan inslag av kanalisering och sprängsten. Målet med åtgärderna har varit att uppnå miljö kvalitetsnormerna. Resultatet bedöms därför vara gott. Genom besök från flertalet organisationer och media sprids kunskap och projektets resultat vidare.

Allmän naturvård

Arbetet inom ärendehantering har utförts på ett mycket bra sätt. Handläggningen sker till största delen inom utsatt tid. Totalt hanteras ärenden med uppföljningskod från Platina inom 96 procent av måltiden.

Strandskyddstillsynen och tillsynsvägledningen har ett utvecklingsbehov då fler kommuner önskar stöd. Att behovet inte kunnat utföras enligt önskemål grundar sig i resursbehov.

12:6 samråd fungerar utmärkt då 92 procent av ärendena hanteras inom måltiden. Då även stora samråd som kräver MKB (miljökonsekvensbeskrivning) räknas in i måltiden är det ett väldigt bra resultat.

Granskningar av kommunala strandskyddsdispenser fungerar utmärkt. 99 procent av ärendena hanteras inom måltiden.

Hantering av ärenden inom ansökan om tillstånd och dispenser avseende naturskydd har ett utvecklingsbehov som också grundar sig i ett resursbehov. De kräver mycket remisshantering och handläggningstid.

Hantering av internremisser fungerar utmärkt och är prioriterade före många andra ärenden, då internremisser som kommer till allmän naturvård ofta hör till stora infrastrukturprojekt och detaljplaner som räknas till samhällsviktiga. 230 internremisser har besvarats under året, vilket bidrar till myndighetens övergripande ärendehantering.

Områdesskydd

Länsstyrelsens bedömning är att uppdraget inom områdesskydd fullföljts väl och har utgått från länets förutsättningar och uppsatta mål för verksamheten. Detta har skett genom att utföra de arbetsuppgifter som ålagts Länsstyrelsen. Dessa aktiviteter har bidragit till att vi bildat nya naturreservat, vi har genom markåtkomstmedel säkerställt ytterligare områden för framtida skydd samt externremitterat Natura 2000-bevarandeplaner inför omprövningen av vattenkraften. Resultatet bedöms därmed vara gott.

Lokala naturvårdssatsningen (LONA)

LONA-handläggningen bedöms ha utförts på ett utmärkt sätt. Samtliga inkomna ansökningar har handlagts och planerade utbetalningar har genomförts i tid. Inkomna önskemål om förlängningar eller ändringar i pågående projekt har hanterats skyndsamt. Kommuner och lokala aktörer har vid behov fått vägledning och stöd i ansöknings- eller genomförandeprocessen. Att informera om LONA är en del av uppdraget, till exempel att informera markägare om möjligheten att söka LONA våtmarksbidrag.

Just nu ses en trend av färre bidragsansökningar. Det beror främst på att kommunerna känner till att satsningen på ordinarie LONA (Naturvård- och friluftsinriktningen) är kraftigt neddragen. En annan del av förklaringen till detta är troligen att ett flertal kommuner redan har långa pågående LONA-projekt igång, och att det därför saknas resurser att hantera många nya ansökningar just nu. Det har inte kommit några indikationer på minskande intresse för LONA-bidraget från kommuner och lokala aktörer. Tvärtom är intresset mycket stort då LONA-medlen ofta är en förutsättning för att fortsatt kunna utföra naturvårds- och friluftsåtgärder på lokal nivå.

Viltförvaltning

Länsstyrelsen har under året fortsatt sin strävan att öka acceptansen för vilt- och rovdjursförvaltningen i länet. Utvecklingen på området bedöms som positiv och målsättningen att långsiktigt arbeta med hög tillgänglighet och transparens kombinerat med kunskapsspridning upplevs bidra till att myndigheten har ett generellt sett bra samarbete med intresseorganisationer, länets kommuner och medborgare. Arbetet med inventering och informationsinsatser har bland annat lett till att kunskapen om omfattningen av våra rovdjurspopulationer ökat och Länsstyrelsen har en fortsatt hög inrapportering av rovdjursobservationer från allmänheten. Myndigheten har bedrivit en aktiv förvaltning utifrån rådande förutsättningar och tagit förvaltningsbeslut i enlighet med regionala riktlinjer och målsättningar. Utifrån förutsättningarna bedömer Länsstyrelsen resultatet av 2023 års arbete med rovdjursförvaltningen i länet som utmärkt.

Inom artskyddet arbetar Länsstyrelsen främst med händelsestyrd tillsyn vilket har god uppföljning och resultat. Länsstyrelsen uppnår snabb handläggning av de flesta ärenden kopplade till artskyddet gällande dispenser och yttranden.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att arbetet med viltförvaltning och artskydd i länet genomförts med gott resultat, där ett gott samarbete med berörda intressenter fortsätter att ligga i fokus för myndigheten.

Naturnära jobb (i kommunal regi)

Länsstyrelsens roll i detta arbete har i huvudsak inneburit information och stöd till kommunerna under deras kommunala projekt inom Naturnära jobb. Detta har gjorts genom att Länsstyrelsen varit tillgänglig som stöd under projektets gång. Kommunerna har noga följt kriterierna för bidraget och varit mycket självgående vilket har resulterat i ett litet behov av stöttning från Länsstyrelsen. Länsstyrelsen har fungerat som en mellanhand av bidragsmedlen som beslutats hos Länsstyrelsens i Västerbotten. Större delen av Länsstyrelsen Gävleborgs arbete har inneburit att ta emot bidragsansökningarna samt att vidareförmedla de beviljade bidragen till respektive kommun. Denna typ av bidrag är till stor nytta för kommunerna, flera av dem har visat stort intresse och efterfrågat en fortsättning.

Friluftsliv

Arbetet med att utbilda inom allemansrätten har utförts på ett utmärkt sätt. Länsstyrelsen har jobbat proaktivt och intresset har varit stort. Människor utövar friluftsliv på nya sätt vilket medför att allemansrätten behöver nya tolkningar och dessa frågor har vi tagit oss an och informerat om.

Samarbetet med Region Gävleborg med promenadslingor för ökad folkhälsa har varit gott, med mycket engagemang bland alla medverkande. Material har tagits fram för Gävle och Hudiksvalls kommuner och har spridits via regionens webbplats, sjukhusens Hälsotorg och genom gemensamma informationsinsatser vid konferenser.

Det regionala samarbetet kring samverkan av vandringsleder har fortsatt med god kontakt hos berörda kommuner i länet och med gott resultat. Arbetet har kommit närmare en lösning för hur en regional samordning ska kunna skapas.

Vandringsledsprojektet med bidrag från Tillväxtverket, har nyligen påbörjats och en första redovisning är gjord. Projektstarten har genomförts med gott resultat där avtal skrivits mellan Länsstyrelsen och alla berörda kommuner i länet. Några kommuner har även kommit igång med upprustning ute på vandringslederna, där åtgärderna sker enligt det nationella ramverket för vandringsleder.

Arbetet med att främja bevarande av tätortsnära natur fortsatte med gott resultat under 2023. På träffen om grönplanering som Länsstyrelsen hade tillsammans med Naturvårdsverket för mellersta Sveriges kommuner, deltog 72 personer.

Den sammantagna bedömningen är att arbetet inom friluftslivsuppdraget har utförts på ett bra sätt och med gott resultat.

Miljöskydd

Länsstyrelsen Gävleborg har under 2023 till stor del kunnat utföra de planerade tillsynsvägledande insatserna liksom under 2022. Under 2023 planerade Länsstyrelsen 13 tillsynsvägledningsträffar, av dem utfördes 11 vilket bedöms som ett gott resultat.

Länsstyrelsen har under 2023 besökt och utfört tillsyn på länets samtliga täkter vilket är ett utmärkt resultat.

Länsstyrelsen har under året uppfyllt verksamhetens samtliga mål inom området tillsyn av gränsöverskridande avfallstransporter. Under 2023 har drygt 500 kontroller genomförts, det kan jämföras med 101 kontroller under 2022. Under 2023 har Länsstyrelsen besökt de tullstationer som finns i vårt geografiska område fyra gånger, 2022 besöktes stationerna två gånger. Detta betraktas som ett utmärkt resultat.

Den samlade bedömningen av området Miljöskydds resultat är utmärkt.

Förorenade områden

Länsstyrelsens insatser bidrog till att förorenade områden som klassats att innebära stora risker utreds och åtgärdas och har därmed rätt fokus, men arbetstakten behöver öka ytterligare om miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö ska kunna nås. Det finns därför fortsatt utvecklingsbehov inom arbetsområdet även om en svagt positiv trend i arbetstakten skett under år 2023.

Ingen övergödning – miljö kvalitetsmålet

LOVA-handläggningen bedöms ha utförts med gott resultat. Samtliga inkomna ansökningar har handlagts och planerade utbetalningar har genomförts i tid. Inkomna önskemål om förlängningar eller ändringar i pågående projekt har hanterats enligt beslut. Kommuner och lokala aktörer har vid behov fått vägledning och stöd i ansöknings- eller genomförandeprocessen. Att informera om LOVA är en del av uppdraget att till exempel informera olika aktörer om möjligheten att söka LOVA-stöd. Intresset är mycket stort då LOVA-medlen ofta är en förutsättning för att fortsatt kunna utföra vattenvårdsåtgärder på lokal nivå, samt för att få alla att känna sig delaktiga i arbetet med att minska näringsbelastningen till sjöar, vattendrag och kustvatten.

Dricksvatten enligt EU-direktiv

Inom projekten som samordnades av de fem Vattenmyndigheterna (screeningprojektet och pilotprojektet) har goda resultat uppnåtts vilket betyder att Länsstyrelsen Gävleborg har genomfört alla arbetsuppgifter som efterfrågades. Arbetet med dricksvattendirektivet i sin

helhet har ett utvecklingsbehov. Arbetet har försvårats på grund av att lagstiftningen är försenad och inget nationellt regelverk och ingen vägledning finns på plats. Länsstyrelsen har heller inte kunnat rekrytera en ansvarig handläggare vilket har lett till sämre förutsättningar för att klara det kommande arbetet med dricksvattendirektivet.

Nationella och regionala skogsprogram

Länsstyrelsen bedömer resultatet som gott trots ett litet finansiellt utrymme för att genomföra aktiviteter. Det har varit en god samverkan med Skogsstyrelsen och Region Gävleborg.

Restaurering ängs- och betesmarker – nationellt program

Länsstyrelsen bedömer resultatet som gott under rådande förutsättningar.

Sammanvägd bedömning

Den sammanlagda bedömningen för område Naturvård och Miljöskydd är gott då resultaten i all väsentlighet når de uppsatta målen. Värt att lyfta är också att en stor andel av delområdena också når bedömningen utmärkt.

Areella näringar

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p10 Lantbruk och landsbygd	Länsstyrelseinstruktion
3§ p11 Fiske	Länsstyrelseinstruktion
4§ p1 Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Länsstyrelseinstruktion
1A2 Livsmedelsstrategi – bidra till ökad livsmedelsproduktion	Regleringsbrev
1A10 Effektivisering och handläggning jordbrukspolitiken 2023-2027 m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Besluta om och kontrollera jordbrukarstöd till jordbruksföretagare inom Sveriges strategiska plan för EUs gemensamma jordbrukspolitik.
- Kontrollera vissa andra stödformer till jordbrukare som Jordbruksverket handlägger, till exempel stöd för djuromsorg.
- Besluta om olika projekt- och investeringsstöd inom Sveriges strategiska plan för EUs gemensamma jordbrukspolitik.
- Inom ramen för landsbygdsprogrammet besluta om olika landsbygdsstöd som företagsstöd, miljöinvesteringar och projektstöd och arbeta med samarbetsprojekt kopplat till livsmedelsstrategin.
- Erbjuder kompetensutveckling, information och rådgivning till lantbrukare och företagare på landsbygden.
- Ansvara för ängs- och betesmarksinventering.
- Ansvara för behörighetsutbildningar för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus.
- Ansvara för tillsyn av flyghavre och vissa skadegörare.
- Ansvara för regionalt genomförande av de fiskeripolitiska målen för yrkesfiske och vattenbruk samt hållbar förvaltning och skydd av fiskbestånd.
- Ansvara för handläggning av jordförvärvsärenden vid köp av jord- och skogsbruksfastigheter.
- Förordna fisketillsynspersoner och ansvara för olika fiskevårdsåtgärder.
- Handlägga stöd inom Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF).

Målet för areella näringar, landsbygd och livsmedel är att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.

Riksdagen har även beslutat om ett övergripande mål för livsmedelskedjan:

- En konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Det övergripande målet för fiskepolitiken är att bidra till livskraftiga fisk- och skaldjursbestånd, ett hållbart fiske och hälsosamma ekosystem samt att stärka målpuffyllnaden i Maritima strategin och Livsmedelsstrategin.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länsstyrelsen ska bidra till arbetet med att skapa starka fiskbestånd och god ekologisk funktion i vattendrag, sjöar och hav liksom att skydda biologisk mångfald och skapa resilienta miljöer som bättre kan klara ett förändrat klimat.

Att skapa fri fiskvandring och restaurera vattendrag är prioriterade målsättningar inom länsstyrelsens verksamhet på berörda områden. Åtgärderna bidrar till att uppfylla flera miljömål, bland annat ”Levande sjöar och vattendrag”, ”Hav i balans” och ”Levande kust och skärgård”.

Länsstyrelsen Gävleborg är en av sju stödhandläggande myndigheter inom Havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet (HFVP) under programperioden 2021–2027.

Verksamhetens resultat

EU-stöd samt kompetensutveckling och projekt inom landsbygdsprogrammet

(Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling)

Det regionala arbetet på Länsstyrelsen med de olika stöden, kompetensutvecklingsprojekten och samarbetsprojekten har under 2023 medverkat till:

- att flera av de nationella miljömålen uppfylls,
- fullgörande av Miljömålsrådets uppdrag för ett hållbart livsmedelssystem,
- fortsatt drift av företag och utvecklat företagande på landsbygden samt stärkt konkurrenskraft,
- nyföretagande och möjligheter för yngre generationer att etableras inom lantbruksnäringen,
- upprätthållande av livskraftiga jordbruk och öppna odlingslandskap,
- en förbättring av social samvaro, besöksnäring och utbudet av idrotts- och friluftslivsaktiviteter för boende på landsbygden,
- ökade möjligheter till företagande på landsbygden tack vare utbyggnad av bredband,
- en ökad attraktionskraft och möjlighet till att bo på landsbygden tack vare utbyggnad av bredband,
- en fortsatt överlevnad för livsmedelsaffärer och drivmedelsstationer på landsbygden,
- att målen i Sveriges livsmedelsstrategi och skogsprogram nås

Projekt- och företagsstöd inom landsbygdsprogrammet

Avslutande handläggning av landsbygdsprogrammet 2014–2020 inklusive förlängning till och med 2022 har pågått parallellt med införande av Sveriges strategiska plan för EUs gemensamma jordbrukspolitik 2023–2027 samtidigt som också utbetalningsärenden inom landsbygdsprogrammet har handlagts. I det nya programmet har nya rutiner införts med bland annat nya bedömningsgrunder. Tyvärr har administrationen inte minskat, tvärtom är den fortsatt mycket omfattande samt med oklara regelverk. De medel myndigheten kan besluta om leder till viktiga investeringar för att öka lantbrukets konkurrenskraft. Ett stort antal jordbrukare har sökt i olika beslutsomgångar inom stöd till ökad konkurrenskraft, långt mer än vad det funnits budget för. Det omvända gäller stöd till täckdikning. Antalet ansökningar har hitills varit alltför få vad gäller stöd till täckdikning för att målen i strategisk plan ska kunna ses som realistiska att nå på detta område.

Handläggningen av projekt- och företagsstöd har bidragit till att de globala målen 2 (Ingen hunger), 7 (Hållbar energi för alla) och 15 (Ekosystem och biologisk mångfald) i Agenda 2030 nås.

Stöd inom havs- och fiskeriprogrammet och havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet

Samtidigt som Havs- och fiskeriprogrammet (HFP) avslutas har ansökningar inom det nya Havs- fiskeri- och vattenbruksprogrammet (HFVP) handlagts. Länsstyrelsen Gävleborg är en av fem handläggande länsstyrelser vilket innebär att också Dalarnas, Västernorrlands och Jämtlands läns ansökningar inom det nya programmet handläggs. Ett relativt stort antal ansökningar inkom under den första beslutsomgången vilket påverkade annan handläggning på grund av omgångens olika avropsdatum som inte kan frångås. Under hösten har det visat sig att projektstöden i den första beslutsomgången inte kunde meddelas beslut på grund av problem med bemyndiganderamen hos Jordbruksverket. Tio ansökningar om stöd har beviljats under 2023 vilka har bidragit till bland annat bevarandet av det småskaliga kustfisket i Gävleborgs län.

Handläggningen av projekt- och företagsstöd inom Havs- och fiskeriprogrammet har bidragit till att det globala målet 14 (Hav och marina resurser) i Agenda 2030 nås.

Kompetensutveckling och projekt inom landsbygdsprogrammet

Länsstyrelsen Gävleborg har arrangerat kurser, seminarier, konferenser, fältvandringar samt genomfört och upphandlat rådgivningar. Genom detta bedöms myndigheten ha bidragit till ökad kunskap, inspiration och medvetenhet samt skapat plattformar för företag inom livsmedelskedjan att mötas och utbyta erfarenheter. Länets lantbrukare har även givits möjlighet till ökat kunnande om till exempel ekologisk produktion genom tidningen "Landsbygdsnytt" som ges ut tillsammans med Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Kompetensutvecklingsinsatserna har bidragit till att de globala målen 2 (Ingen hunger), 7 (Hållbar energi för alla) och 15 (Ekosystem och biologisk mångfald) i Agenda 2030 nås.

Livsmedelsstrategiarbete

Som ett resultat av Länsstyrelsens projektverksamhet, finansierad av landsbygdsprogrammet, arbetade alla kommuner i länet med lokala handlingsplaner för att uppnå målen i Sveriges livsmedelsstrategi.

Utöver redovisad projektverksamhet finansierad av landsbygdsprogrammet har ytterligare arbete skett på Länsstyrelsen kopplat till livsmedelsproduktion. Exempel på detta är:

- arbetet med att öka incitament för jägare gällande jakt av vildsvin,
- möjliggörandet av reproduktion av fisk i strömmande vatten för att öka tillgången av fisk för yrkesfisket,
- vattenförvaltningsplanen,
- arbetet med att värna jordbruksmarken i planärenden,
- arbetet med uppdraget Klimatklivet,
- arbetet med uppdraget livsmedelsförsörjning och dricksvatten under höjd beredskap.

Livsmedelsstrategiarbete – särskilt om uppdrag 1A2

I uppdraget har länsstyrelserna under året samverkat både med näringen och andra myndigheter. En stor del av det som länsstyrelserna som myndigheter har mandat över handlar om arbetssätt och agerande inom de regler och villkor som gäller.

Länsstyrelsen har fått insikter om att de regler och villkor som finns har sina syften och funktion och att varje regel i sig inte motverkar måluppfyllelsen. Länsstyrelsen konstaterar att regler och villkor sammantaget skyddar individen (företagaren), ekonomin, djuren, naturen,

människor och samhället. Snarare utgör hindren komplexiteten för företagen att följa och efterleva dem och få överblick.

Idag sker många olika kontroller hos en livsmedelsproducent. Genom att samordna olika kontroller minskar bördan för producenten. Fortsatt arbete med transparens vid kontrollen och snabb återkoppling skulle också kunna ytterligare underlätta och minska oron hos producenterna. Fortsatt samverkan mellan länsstyrelsernas olika avdelningar, mellan länsstyrelserna och mellan myndigheterna skulle ytterligare kunna ge samordning, spridning av goda exempel på förenklingar och informationsinsatser.

Länsstyrelserna lägger redan idag ner ett stort jobb på att förenkla för primärproducenter att hitta relevant information och förstå vad olika regler och krav innebär. Kontrollanter inom lantbruket utbildas i Motiverande samtal för att underlätta för goda möten med primärproducenter. Länsstyrelsens personal vidarebefordrar också information om regler och villkor som skulle kunna förenklas till de myndigheter som ansvar för reglernas och villkorens utformning. För att ta ytterligare steg skulle det exempelvis behöva utvecklas fler digitala verktyg, samt en utökad samverkan och informationsdelning mellan myndigheter för att minska belastningen på företagen att lämna liknande uppgifter på flera ställen.

Mer kompetensutveckling till företagen behövs om varför regler finns samt hur de på enklaste sätt ska göra olika rapporteringar och journalföring för att minska risken för att viktig information saknas när myndigheter gör kontroller. För att öka måluppfyllelsen om ökad livsmedelsproduktion behöver livsmedelsstrategins mål beaktas och bli mer vägledande också vid annan myndighetsutövning, till exempel vid målkonflikter mellan livsmedelproduktion och natur, kultur, energi med mera. För att nå detta är det viktigt att styrningen från uppdragsgivaren är samstämmig i olika uppdrag.

Verksamheten har bidragit till att det globala målet 2 (Ingen hunger) i Agenda 2030 nås.

Miljöersättningar och direktstöd

Resultatet av utbetalnings- och kontrollarbetet visar att Länsstyrelsen har nått de utbetalningsmål som satts upp om 85 procent av antal ansökningar i delutbetalning 2023 samt 95 procent av direktstöden. Därmed bör arbetet ha bidragit till de effekter som stöden är tänkta att uppnå. I tabellen nedan redovisas resultatet av utbetalningsarbetet vid 2023 års slut. Utöver de ärenden som handlagts till utbetalning enligt tabellen finns fler ärenden klara för beslut. Men då dessa är avslag och funktion i IT-systemet för beslut om avslag kommer under våren 2024 är de inte medräknade i tabellen.

Stödform	Andel beslutade ansökningar	Andel beslutat stödbelopp
Delutbetalning 2023		
Kompensationsstöd	87%	98%
Miljöersättningar	94%	98%
Direktstöd		
Gårdsstöd	96%	99%
Nötkreatursstödet	89%	97%
Stödet till unga jordbrukare	85%	96%

Länsstyrelsen upplever ett stort förtroende hos lantbrukarna och har en god dialog med såväl dem som företrädare för deras intresseorganisationer. Under 2023 har lantbrukarna haft stora utmaningar med vädret och höjda priser på insatsvaror som gjort att det varit viktigt att

utbetalningarna av jordbrukarstöden genomförts i tid. Bedömningen är därmed att arbetet med jordbrukarstöden bidrar till lantbrukets fortlevnad i länet.

Införandet av Strategisk plan innebär att stödet för ekologisk produktion blir ettårigt och därmed omfattas av andra regelverk. Detta har medfört senarelagd utbetalning till våren 2024. Införandet av Strategisk plan har även medfört senarelagd slututbetalning för kompensationsstöd och miljöersättningar till januari 2024.

Effektivisering och målstyrning

Under året har länsstyrelsernas samarbetsstruktur (SamS) för effektivt genomförande av strategisk plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023-2027 sjuösatts. Två nationella samordnare har tillsatts, en för jordbrukarstöden och en för projekt- och investeringsstöden, för att leda arbetet. Det officiella startskottet skedde i september med en kickoff där länsrepresentanterna och landsbygdsdirektörerna tillsammans lade grunden för utvecklingen av det nya arbetssättet som SamS medför.

Det övergripande målet för SamS är att länsstyrelsens administration ska vara ändamålsenlig, effektiv och likvärdig samt möjliggöra uppfyllandet av både EU-gemensamma och nationella mål för jordbrukspolitiken.

Länsstyrelserna har organiserat och utvecklat sitt arbetssätt för målstyrning inom Strategisk plan genom att tydliggöra roller och förväntningar hos respektive länsstyrelse. Arbetet är integrerat i SamS för framtagande av gemensam lägesbild och närmare samverkan mellan länsstyrelserna. Länsstyrelserna är en aktiv part i Jordbruksverkets arbete i målstyrningen.

Länsstyrelserna har aktivt medverkat i Jordbruksverkets effektiviseringsuppdrag genom de tvärfunktionella grupperna, strategisk beredning och andra gemensamma forum. Grupperna har bemannats med medarbetare från enskilda län, men arbetet samverkas nationellt.

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Areella näringar (60–62)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	23,0	29,1	25,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	14,1	17,8	13,8
Antal årsarbetskrafter män	8,9	11,3	11,3
Antal ärenden, inkomna och upprättade	6 862	9 187	7 494
Antal beslutade ärenden	5 357	10 651	7 268
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	87	187	1 340
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	29 542	37 131	33 160
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	3 072	1 168	2 794

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Antalet årsarbetskrafter har minskat sedan tidigare år. Det förklaras av att arbetet effektiviserats och tid därför lagts inom andra områden samt på personal som ej ersatts på grund av minskade ekonomiska förutsättningar framåt. Under 2022 hade länsstyrelsen även ett tillfälligt uppdrag om att handlägga statligt stöd för ökade kostnader inom jordbrukssektorn som påverkade antalet årsarbetskrafter just det året.

Ärendebalansen inom Projekt-, företags- och fiskestöden har varit hög under 2023 då söktrycket i det nya programmet för havs-, fiskeri- och vattenbruk och inom Strategisk plan varit högt samtidigt som det fortsatt varit möjligt att söka stöd inom Landsbygdsprogrammet.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län tog 2023 emot 1 752 SAM-ansökningar. En SAM-ansökan består vanligtvis av ansökan om olika stödformer och betalas ut i flera omgångar. Det medför att en enskild SAM-ansökan genererar flera beslut.

I och med införandet av Strategisk plan 2023–2027 förändras utbetalningsplanen för jordbrukarstöden. Slututbetalning av kompensationsstödet och miljöersättningarna till betesmarker och slåtterängar, skyddszoner och anlagda skyddszoner samt vallstöd sker i januari året efter ansökan. För de ettåriga miljö- och klimatstöden ekologisk produktion, kolinlagring och minskad kväveläckage samt precisionsjordbruk planering sker utbetalningarna i april 2024. Dessa tre stöd kommer enligt utbetalningsplanen betalas ut i december kommande stödår. Det gör att utgående balans är högre än tidigare år och kommer vara så under programperioden.

En del av de kvarvarande ärendena från programperioden 2015–2022 går inte att avsluta i handläggningssystemet. Om möjlighet till hantering i systemet kommer, blir de hanterade löpande.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller Uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Andel ekologisk brukad jordbruksmark (%)	En Konkurrenskraftig livsmedelskedja	Jordbrukarstöd Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾	30%	*	32,4%**	31,8%
Areal betesmarker och slåtterängar (ha)	Miljömål Ett rikt odlingslandskap	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾	***	6 267 ha	6 060 ha	5 975 ha

* Det saknas färdig statistik för 2023 när det gäller ekologiskt brukad mark.

** I föregående årsredovisning saknades färdig statistik för år 2022. Siffrorna i årsredovisning 2022 skiljer sig därför åt jämfört med årsredovisning 2023.

*** Variationsrikt landskap samt bevarade natur- och kulturmiljövärden

1) Jordbruksverkets statistikdatabas

Resultatindikatorerna för ekologisk produktion visar fortsatt att Gävleborgs län uppnått det nationella målet om 30% ekologiskt brukad areal. Det finns dock fortsatt signaler om att flertalet lantbrukare avser att lämna ekologisk produktion på grund av vikande lönsamhet samt minskad efterfrågan hos konsument.

Resultatindikatorerna för betesmark visar även 2023 att arealen i Gävleborgs län ökar vilket tyder på att rådgivningsinsatser samt befintliga stödformer fungerar.

Resultatredovisning

Projekt- och företagsstöd inom landsbygdsprogrammet

Den förväntan som funnits de senaste åren om ett tydligt ökat antal ansökningar om utbetalning jämfört med tidigare år i programperioden 2014–2020 inklusive förlängning till och med 2022 har inte heller under 2023 infriats. En förklaring till det är att ett antal stödmottagare har skjutit fram slutdatum för sina investeringar på grund av påverkande omständigheter, som Rysslands anfallskrig av Ukraina och tillgången och pris på varor. Det ger effekten att arbetsbördan med att handlägga ansökningar om utbetalning förväntas öka de kommande åren.

Handläggningstakten för ansökningar om utbetalning har varit god till skillnad från handläggningen av stöd, både inom landsbygdsprogrammet och strategisk plan för EU:s jordbrukspolitik, som har varit administrativt betungande. För landsbygdsprogrammet har det till stor del berott på ett stort kompletteringsbehov för ansökningar som varit inlämnade sedan lång tid. För ansökningar inlämnade inom ramen för strategisk plan har en betydande orsak varit osäkerhet gällande regelverk. Dessutom har samtidigt handläggningen av stöd inom havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet, bygdemedel, uppdrag om grundläggande betaltjänster samt uppdrag om statlig närvaro och service i länet, utförts av stödhandläggare.

Stöd inom havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet

Länsstyrelsen handlägger ansökningar från fyra län: Jämtlands, Västernorrlands, Dalarnas och Gävleborgs län. Genom att prioritera handläggningen av dessa ansökningar inför avropsdatum har alla underlag lämnats in i tid till Jordbruksverket.

Kompetensutveckling och projekt inom landsbygdsprogrammet

Inom området kompetensutveckling har 47 rådgivningar genomförts under 2023. Det har skett genom enskilda gårdsbesök eller telefonsamtal. Det har varit skötsel- och restaureringsrådgivning för bevarande av betesmarker och slätterängar, men även rådgivning inom områden som ekologisk produktion, byggnationer, klimat, dränering och växtnäring.

Under 2023 har 17 kurser genomförts med totalt 268 deltagare. Kurserna har bland annat handlat om konservering av hemmaproducerat foder, fåravel, effektiv vallodling, produktutveckling och paketering samt gamla skötselmetoder och tekniker såsom lieslätter och hur man tar hand om jordkällare.

823 deltagare har utöver detta medverkat vid 44 så kallade informations- och demonstrationsinsatser som genomförts under 2023. Länsstyrelsen har bland annat arrangerat kunskapsträffar om grönsaksförsäljning och tackakött, fältvandring om årets skördeläge och en ekodag. Tillsammans med Länsstyrelsen i Dalarnas län, Gävleborgs Fäbodförening och Föreningen MatVärden anordnades Fäbodveckan 2023 där allmänheten kunde delta på en mängd olika aktiviteter för att lära sig mer om klimatsmart matproduktion, biologisk mångfald och lokala traditioner. Två så kallade "Bushresor" har även anordnats för lokala och regionala politiker och tjänstemän för att ge dem ökad kunskap om lantbrukets förutsättningar samt förståelse för lantbruksföretagarnas effekt på landsbygdens natur- och kulturvärden.

Livsmedelsstrategiarbete

Länsstyrelsens projektledare har haft kontinuerlig kontakt med kommunerna i länet för att stödja dem i arbetet med lokala handlingsplaner för Sveriges livsmedelsstrategi. Många utåtriktade aktiviteter har ägt rum för att sprida kunskap om livsmedelskedjan och för att öka produktionen av livsmedel. Två av dessa är en odlingskurs för att öka självförsörjningsgraden och kampanjen Potatisuppropet. Ett planeringsunderlag för jordbruksmark har tagits fram som ett stöd för kommunerna i deras planarbete.

Miljöersättningar och direktstöd

Under 2023 års ansökningsperiod lämnades 1 748 SAM-ansökningar in från jordbrukarna i Gävleborgs län. Arbetet med kontroller och utbetalningar har löpt på enligt den, med Jordbruksverket gemensamt framtagna, SUSS-tidplanen. Införandet av en strategisk plan och den därtill nya uppföljningen av jordbruksmark har medfört ett ökat behov av bemanning på den gemensamma telefonin i samband med utskick av kommuniceringsbrev. Uppföljningen av jordbruksmark har även medfört ett större antal inskickade ändringar att hantera samt hantering av de så kallade geotaggade foton som lantbrukarna skickat in.

Kontrollsåsogen 2023 har präglats av fortsatt låga kontrollfrekvenser. Kvalitetsgranskning av stöden (så kallade QA-kontroller) har tillkommit som ett nytt arbetsmoment vilket gjort att arbetsmängden varit liknande som föregående år trots ytterligare sänkta kontrollfrekvenser. Inom detta område har Länsstyrelsen Gävleborg fått en relativt stor tilldelning av antalet nationellt sett. 2024 och framåt finns signaler om att detta område kommer att ta mer tid i anspråk då omfattningen på granskningarna kommer utökas.

Länsstyrelsen har också arbetat med informationsinsatser till stödsökare i syfte att underlätta och förbättra korrektheten i ansökningar och kontroller. Kvalitetsarbete har genomförts genom handläggnings-, parallell- samt omkontroller för att säkerställa korrekt hantering och likriktning. Resultatet av dessa kontroller visar att Länsstyrelsen har en hög kvalitet på arbetet. Under 2023 har ett flertal medarbetare medverkat tillsammans med Jordbruksverket i olika utvecklingsgrupper som arbetar med utformningen av stöden i nya jordbrukspolitiken.

Lantbruksfastigheter

Enligt bestämmelserna i länsstyrelseinstruktionen 4 §, ska dödsboägda lantbruksfastigheter vara avvecklade senast fyra år efter utgången av det kalenderår då dödsfallet inträffade. Under 2023 har 181 underrättelser från Skatteverket inkommit om dödsboägda lantbruksfastigheter. Av äldre ärenden med lantbruksfastigheter som skulle vara avvecklade senast 2022 eller tidigare återstår 10. Under 2023 har flertalet äldre ärenden avslutats då Länsstyrelsen arbetat aktivt med beslut om föreläggande vid vite. Av ärenden med avveckling till 2023 återstår 10.

Resultatbedömning

Projekt- och företagsstöd inom landsbygdsprogrammet

Länsstyrelsen bedömer att under rådande förhållande är resultatet gott. Handläggningen fortlöper, men omfattande administration och oklara regelverk är hinder för en hög beslutstakt.

Stöd inom havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet

Länsstyrelsen bedömer att resultatet är utmärkt. Ett förhållandevis stort antal ansökningar har handlagts och avropats i tid, men det har varit på bekostnad av annan handläggning.

Kompetensutveckling och projekt inom landsbygdsprogrammet

Länsstyrelsen bedömer resultatet som utmärkt. Ett stort antal aktiviteter har erbjudits och det har funnits ett intresse från företag, organisationer och kommuner att delta.

Miljöersättningar och direktstöd

Länsstyrelsen bedömer resultatet som utmärkt. Arbetet har följt utbetalningsplanen på ett mycket bra sätt.

Livsmedelsstrategiarbete

Implementeringsarbetet av Gävleborgs handlingsplan för Sveriges livsmedelsstrategi, som gemensamt har tagits fram av Länsstyrelsen Gävleborg, Region Gävleborg och LRF

Gävleborg, fortsätter att vara framgångsrikt. Det har resulterat i att länets kommuner arbetat aktivt med att öka livsmedelsproduktionen samt sysselsättningen inom jordbruk och förädling. Länsstyrelsen Gävleborg och andra aktörer i livsmedelskedjans olika delar har genomfört insatser för att handlingsplanens mål ska nås. Arbetet har skapat stort engagemang bland företag, kommuner och organisationer och det finns ett växande intresse för krisberedskap. Omvärldsläget i form av en utmanande odlingssäsong, inflation och krig i närområdet påverkar produktionen och konsumtionen av ekologiska och lokala livsmedel. I projektet har myndigheten försökt lyfta vikten av att fortsätta producera och konsumera livsmedel från Gävleborg. Den samlade bedömningen är att arbetet har utförts med utmärkt resultat.

Fiske

Länsstyrelsens samlade bedömning av genomförandet av restaureringsarbete i sjöar, vattendrag och kust är att det har utförts med gott resultat. Denna bedömning grundas bland annat på resultatet av beviljade ansökningar om stöd, genomförda utbetalningar av beviljade stöd, egna genomförda restaureringsåtgärder och samordningen av genomförandet av den nationella planen för omprövning av vattenkraften. Många vattendrag, sjöar och kustvatten är påverkade i länet och arbete återstår. För att nå miljömålen, god ekologisk status och att möta ett föränderligt klimat krävs ett fortsatt och ökat arbete med god planerbar finansiering.

Länsstyrelsens bedömning vad gäller 2023 års arbete inom genomförandet av en mer ekosystembaserad fiskförvaltning och ekosystembaserad havsförvaltning är att arbetet bidragit till ett bättre faktaunderlag och dialog. Detta har i sin tur lett till en hälsosam uppgradering av betydelsen av att genomföra verk samma åtgärder för att återfå strömming även i storlekar som ger möjlighet till ekosystemtjänster och livsmedelsproduktion.

Sammanvägd bedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning av verksamheten inom området areella näringar är att denna utförts med ett utmärkt resultat.

Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p12 Folkhälsa	Länsstyrelseinstruktion
3§ p13 Jämställdhet	Länsstyrelseinstruktion
3§ p14 Integration	Länsstyrelseinstruktion
13 a§ Länsstyrelsen Östergötland, nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck.	Länsstyrelseinstruktion
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Regleringsbrev
1B4 Webbplatsen informationsverige.se	Regleringsbrev
3B16 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet omfattar områdena folkhälsa, jämställdhet, mänskliga rättigheter och integration. Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) i länet. Länsstyrelserna har även ett regionalt tillsynsansvar inom alkohol och tobak.
- Samordna och ge stöd inom jämställdhetsområdet genom att kartlägga och följa utvecklingen av jämställdhet i länet.
- Ansvara för att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor får genomslag i länen.
- Samverka och samordna arbetet med mänskliga rättigheter inklusive stöd till andra aktörer som arbetar med mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen, funktionshinder, nationella minoriteter och minoritetsspråk samt rasism i arbetslivet.
- Samordna och samverka när det gäller att driva och delta i planering, organisering, genomförande och uppföljning av integrationsinsatser.
- Bevilja statsbidrag till kommuner för personligt ombud.
- Ansvara för att utveckla det brottsförebyggande arbetet på regional nivå.

Följande punkter sammanfattar målen inom verksamhetsområdet.

- Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.
- Målet för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT) är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.
- Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det finns också sex jämställdhetspolitiska delmål.
- Målet för politiken för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

- Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.
- Målet för politik mot diskriminering är ett samhälle fritt från diskriminering.
- Det övergripande målet för integrationspolitiken är lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.
- Målet för samhällets insatser mot spelberoende är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande.
- Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet och verksamheten omfattar även brottsförebyggande arbete.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länsstyrelsen Gävleborg har under 2023 gjort egna regionala prioriteringar av de utvecklingsarbeten och projekt som beskrivs kortfattat nedan.

Trygga och goda uppväxtvillkor för barn och unga

Länsstyrelsen Gävleborg har under året haft ett fortsatt fokus på barn och ungas trygga och goda uppväxtvillkor. En intern utbildningsdag för berörd personal har genomförts i syfte att öka vår gemensamma kunskap om risk- och skyddsfaktorer för barn och unga. Arbetet har fortsatt utifrån de tidigare framtagna lägesbilderna för länets kommuner kring barns och ungas uppväxtvillkor och barns framtida risk att drabbas av missbruk, kriminalitet, psykisk ohälsa, våld och ofullständig skolgång. Under året har Länsstyrelsen fortsatt utvecklingen av ett samlat stöd till länets kommuner utifrån lägesbilderna.

Länsstyrelsen har fortsatt deltagit i Agenda 2030-kansliets pilotarbete för regional samordning för barn och unga. Syftet med det är att stärka kommunernas och regionernas kapacitet och förutsättningar att arbeta långsiktigt och utifrån ett helhetsperspektiv. Målet är att den nationella nivån stöd till lokal och regional nivå ska utvecklas för att bättre bidra till resultat för verksamheterna och medborgarna. Under året har arbetet med att utveckla en struktur för ett mer samordnat och behovsanpassat nationellt statligt stöd till kommuner och regioner inom ett geografiskt område fortsatt. Länsstyrelsen är en av fem länsstyrelser som medverkat i detta utvecklingsarbete.

Kvinnofridssatsningen

Arbetet med att stärka kvinnofridsarbetet på regional nivå har fortsatt under 2023. Medel har fördelats genom Sveriges kommuner och regioner (SKR) för fortsatt kvinnofridssatsning under åren 2021–2023. Medlen fördelades till de regionala samverkans- och stödstrukturerna (RSS). För Gävleborgs län var det överenskommet att arbetet med kvinnofridssatsningen skulle drivas av Länsstyrelsen Gävleborg. Under 2023 har bland annat en kartläggning genomförts för att undersöka lokal samverkan kopplat till olika former av våld i nära relationer. Ett utbildningsmaterial om olika aspekter av våld har också tagits fram samt att en pilotsatsning, för att stärka samverkan att arbeta förebyggande mot hedersrelaterat våld och förtryck i Ljusdals kommun, genomförts. Länsstyrelsen har även undertecknat en avsiktsförklaring tillsammans med RSS om fortsatt samverkan. Avsiktsförklaringen tar sikte på att samarbetet mellan RSS och Länsstyrelsen ska upprätthållas och syftar till att fortsatt stärka arbetet med att integrera kvinnofridsområdet i RSS ordinarie strukturer.

Boendelösningar för våldsutsatta

Under året har ett länsgemensamt utvecklingsarbete gällande boendelösningar för våldsutsatta startats upp. Bakgrunden är att kommunerna i Gävleborgs län gemensamt sökte medel från Socialstyrelsen för att stärka stadigvarande boende till våldsutsatta. Utifrån Kvinnofridssatsningen fanns redan ett etablerat samarbete mellan Länsstyrelsen och

kommunerna, vilket resulterade i en överenskommelse om att Länsstyrelsen ska samordna arbetet gällande boendelösningar för våldsutsatta. Länsstyrelsens samordnar uppdraget med stöd av förordning (2021:995) om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor och uppdrag kopplat till samhällsplanering, så som uppdrag inom hemlöshetsstrategin och bostadsförsörjning. För att utveckla hållbara lösningar gällande stadigvarande boenden för våldsutsatta har Länsstyrelsen och Nationellt centrum för kvinnofrid även ingått en överenskommelse. Den syftar till att ta tillvara och systematisera den kunskap som finns om arbetet, med hela kedjan från skyddat till stadigvarande boende för våldsutsatta, med målet att våldsutsatta ska få leva trygga och fria från våld och eftervåld. Årets arbete resulterade också i att kommunerna, Polisen, Rädda barnen och bostadsbolag från länet medverkade i en regional samling för att bland annat undersöka vad som behöver utvecklas i Gävleborgs län gällande frågor som rör boendelösningar för våldsutsatta. Deltagarna fick också mer kunskap om vad den nya regleringen av skyddat boende innebär och om fortsatt våld efter separation (eftervåld) samt vilka konsekvenser det får för våldsutsatta.

AMIF-projektet Samverkan Gävleborg 2022

Länsstyrelsen har under året drivit det AMIF-finansierade (Asyl-, migrations- och integrationsfonden) projektet "Samverkan Gävleborg 2022". I projektet ingår åtta av länets tio kommuner tillsammans med RF-SISU Gävleborg och Högskolan i Gävle.

Syftet med projektet är att genom långsiktig samverkan utveckla arbetssätt och metoder för att göra det lättare för tredjelandsmedborgare att etablera sig i samhället.

Under året har kommunerna och RF-SISU testat olika arbetssätt och metoder. Exempel är RF-SISU Gävleborgs koncept Hälsa för alla, Gävle kommuns Bryggan och Ovanåkers kommuns utveckling av Digikunskap.

Projektet är en viktig del i länets fortsatta utveckling av integrationsinsatser i en tid där kommunerna anpassar mottagandet till det lägre mottagandet. Projektet pågår mellan 1 november 2022 och 31 oktober 2026.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Folkhälsa, Jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	14,7	12,6	12,5
Antal årsarbetskrafter kvinnor	12,8	10,1	10,4
Antal årsarbetskrafter män	2,0	2,5	2,0
Antal ärenden, inkomna och upprättade	109	99	84
Antal beslutade ärenden	91	94	63
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	5	3
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	19 663	15 543	16 719
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	12 869	5 324	4 485

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Verksamhetskostnaderna och lämnade bidrag har ökat 2023 med anledning av AMIF-projektet Samverkan Gävleborg 2022. Bidrag har betalats ut till projektpartners.

Resultatredovisning

Folkhälsa

Folkhälsa

Arbetet med att stödja den regionala implementeringen av den nationella folkhälsopolitiken i Gävleborgs län har under året fortsatt. Fokus har varit att kartlägga aktörernas förutsättningar och behov att bedriva ett folkhälsoarbete i länet. Kartläggningen genomfördes inom paraplyet social hållbarhet och hade inte bara folkhälsa som fokus utan även jämställdhet, jämlikhet, barnrätt, funktionshinder. Den breda kartläggningen kommer Länsstyrelsen arbeta vidare med under 2024. Det politiska nätverk för folkhälsa som finns i länet har under året erbjudits utbildning och andra kunskapshöjande insatser.

Tillsammans med Region Gävleborg, RF-SISU, Rädda Barnen och Högskolan i Gävle har Länsstyrelsen utvecklat arbetet inom Regional mötesplats för social hållbarhet i Gävleborg. Under året har arbetet haft fokusområden som inkludering, aktiv och meningfull fritid och barn och ungas uppväxtvillkor som legat till grund för nyhetsbrev och en konferens för förtroendevalda, tjänstepersoner och andra nyckelpersoner inom olika verksamheter i länet.

ANDTS-samordning

Arbetet med att föra ut regeringens politik inom alkohol-, narkotika-, dopning-, tobaks- och spel om pengar (ANDTS) området har fortsatt under 2023. En regional handlingsplan för arbetet har tagits fram för Gävleborgs län. Handlingsplanen ligger till grund för det regionala och lokala ANDT-arbetet. Länsstyrelsen har bidragit till ett tvärsektorielt långsiktigt kunskapsbaserat arbete regionalt och lokalt. Detta har genomförts genom olika utbildningsinsatser och aktiviteter samt samverkan i ANDT(S)-arbetet i form av seminarier, konferenser, workshoppar, utbildningar och kampanjer. Aktiviteterna har genomförts i samverkan med aktörer som bland andra Region Gävleborg, Högskolan i Gävle, Gävleborgs idrottsförbund, Nykterhetsrörelsen Bildningsverksamhet (NBV), Polismyndigheten och Folkvandvården. Under 2023 har ett fortsatt krafttag tagits kring narkotika i länet. Samverkansarbetet benäms Gävleborg mot narkotika och har visionen att ”förstärka samhällsansvaret genom att hitta nära samverkan för att hantera och förebygga narkotikaproblem i den lokala lägesbilden”. Även där har utbildningsinsatser, avloppsmätningar, kartläggning av öppna drogscener och operativa insatser genomförts.

Spel om pengar

Arbetet med spel om pengar har skrivits in i förordning (2012:606) om samordning inom alkohol-, narkotika-, dopnings-, tobaks- och spelområdet i början av året. Länsstyrelsen har fortsatt arbetat med att sprida kunskapsstöd till yrkesverksamma som möter vårdnadshavare kring hur man kan prata om spel om pengar med sina barn. Länsstyrelsen har även erbjudit personer som arbetar förbyggande med spel om pengar i kommunen en kunskapshöjande insats om hur det kommunala förebyggande arbetet kan integrera även spel om pengar.

Tillsyn

Länsstyrelsen har bidragit till en mer effektiv och enhetlig rättstillämpning genom tillsyn och genom råd och stöd till handläggarna i länets kommuner. Kommunerna har under året bland annat erbjudits kompetensutveckling genom en fördjupningskurs i tobakstillsyn och en utbildning i policyarbete för krögare.

Brottsförebyggande

Den nya lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete, som trädde i kraft 1 juli 2023, har satt stor prägel på 2023 års brottsförebyggande samarbete med kommunerna. Flera utbildningsdagar och tillfällen har anordnats för att diskutera bland annat kartläggning och trygghet. Med hjälp av Polisen har en utbildningsdag hållits för att kommunerna ska få ökad kunskap om och kunna använda polisens trygghetsmätning och den

portal, i vilken varje kommuns trygghetstal är sammanfattade. Dagen var viktig då den gav en förberedelse till att hantera självuppfattad trygghet i de mätningar som genomförts i flera år av Polisen. Länsstyrelsen har även medverkat på särskilda möten i flera kommuner för att informera om de nya lagkraven då det är viktigt för flera roller inom kommunernas organisation att förstå innebörden i dessa. Länsstyrelsen har också varit behjälplig i att sammanställa statistik för att underlätta för de enskilda kommunerna att skapa en första kartläggningsplattform inför de åtgärder som sedan ska genomföras.

Arbetet med de förebyggande PDV-övningarna (Pågående dödligt våld i offentlig miljö) har fortsatt under året. Syftet med dessa är att kompetenshöja skolpersonal i ett förebyggande tankesätt och ge dem färdigheter att hantera en skarp situation. Under 2023 har utbildningar hållits för rektorsgrupper i olika kommuner i länet. Den mer omfattande övningen, bestående av seminariepass och simulationsövning, har också genomförts på gymnasieskolor i länet. Utbildningen består av förebyggande ansatser kring risktecken och normavvikande beteende, som en del i hur en skarp händelse kan hanteras. Fokus på skolans befintliga krisplan ger också en möjlighet att testa och förbättra den samt arbeta in den hos personalgruppen. En film som ger en föreläsning om PDV spelades in av den brottsförebyggande samordnaren och har cirkulerats i en kommun samt där visats för 100 medarbetare på grundskola och skolförvaltning.

Arbetet med otillåtna bosättningar har fortsatt på strategisk nivå i samarbete med Länsstyrelsens samordnare för mäns våld mot kvinnor. En kunskapsdag för socialtjänst, säkerhetssamordning och brottsförebyggande handläggare från kommunerna i länet har genomförts tillsammans med Söderhamns kommun. Under den dagen berättade bland annat regionkoordinatören om arbetet för att stävja människohandel och bidrog därmed till en ökad förståelse hos kommunerna om problematiken och maktlöshet hos utsatta.

Jämställdhet

Som en del av satsningen på Jämställdhetslyftet, och fokuset ekonomisk jämställdhet, har 16 länsstyrelser tillsammans tagit fram rapporten ”Hur jämställda är arbetsvillkoren i kommuner och regioner”. I rapporten jämförs den mest kvinnodominerade och den mest mansdominerade yrkeskategorins arbetsvillkor hos samma arbetsgivare i 240 kommuner och regioner. Resultatet har bidragit till lokala, regionala och nationella slutsatser som exempelvis att sjukskrivningar och deltidstjänster nästan är dubbelt så vanligt i de mest kvinnodominerade yrkeskategorierna. Rapporten kommer att utgöra ett underlag för det fortsatta arbetet med prioriteringen av ekonomisk jämställdhet nationellt, regionalt och lokalt.

Under året har Länsstyrelsen Gävleborg genomfört en kartläggning inom social hållbarhet i länet med syftet att få en nulägesbild samt identifiera de behov som finns inom bland annat jämställdhet inklusive mäns våld mot kvinnor. Denna kartläggning tillsammans med annat underlag har varit viktiga kunskapsunderlag i framtagandet av en ny jämställdhetsstrategi som länsstyrelserna haft i uppdrag under året. Arbetet med ”Ett jämställt Gävleborg 2024 – 2027” kommer startas upp under nästa år. Utmaningarna i strategin är:

- Könstraditionella utbildningsval
- En könssegregerad arbetsmarknad
- Att utsätta för våld och att bli utsatt för våld

Länsstyrelserna har under året haft en dialog med Statistiska centralbyrån (SCB) kring regional jämställdhetsstatistik, med anledning av att de inte längre uppdaterar den regionala jämställdhetsstatistiken. Under hösten har länsstyrelserna gjort en beställning till SCB på regional statistik för samtliga län. Detta underlag kommer utgöra en grund, som varje länsstyrelse kan arbeta vidare på, utifrån de regionala förutsättningarna. Detta underlag kommer även ge möjlighet till jämförelser mellan länen.

Länsstyrelserna har även i uppdrag att stödja statliga myndigheters arbete med jämställdhetsintegrering på regional och lokal nivå. Länsstyrelserna och Jämställdhetsmyndigheten har haft en gemensam arbetsgrupp som syftar till att utveckla arbetet på nationell, regional och lokal nivå. Under 2023 har arbetet fokuserat på hur länsstyrelserna kan utveckla det regionala arbetet för de myndigheter som ingår i regeringens satsningar ”JiM” (jämställdhetsintegrering i myndigheter) och ”JiHU” (jämställdhetsintegrering i högskolor och universitet). Länsstyrelserna har identifierat att ”JiM” och ”JiHU” hittills inte fått så stor regional spridning i landet och därför kommer Länsstyrelsen Gävleborg under 2024 arbeta för att öka kunskapen om jämställdhetsintegrering.

Vid nätverksmöten i Rättighetsnätverk Gävleborg, där jämställdhet ingår, har jämställdhet lyfts vid nätverksträffar och i nyhetsbrev för att öka kunskapen om jämställdhetsintegrering och hur jämställdhet kan kopplas samman med övriga rättighetsperspektiv.

Mäns våld mot kvinnor

Arbetet med mäns våld mot kvinnor handlar till stor del om lokal, regional och nationell samverkan samt att erbjuda stöd till kommuner och andra aktörer genom nätverkande, erfarenhetsutbyte och kompetenshöjande insatser. Dessa insatser syftar bland annat till att stärka yrkesverksamma i sin roll. Länsstyrelsen har även bedrivit kampanjarbete på området.

Under vecka 47 uppmärksammade Länsstyrelsen kampanjen En vecka fri från våld med olika aktiviteter under veckan. Veckan avslutades med att Länsstyrelsen flaggade med orange flagga för att uppmärksamma den internationella dagen ”Orange Day”. 2022 gav Länsstyrelsen orange flaggor till länets samtliga kommuner för att tillsammans färga länet i orange.

Länsstyrelsen har fördelat statsbidrag till Stockholms universitet för ett pilotprojekt ”Pilot - moderskap i en hederskontext”. Utgångspunkten i arbetet är resultaten av en förstudie som ringat in områden och inriktning för ett utbildningsmaterial. Projektet riktar sig till småbarnsmödrar med immigrantbakgrund och ska ge dem nya redskap för barnuppfostran. Länsstyrelsen har även fördelat statsbidrag till Barnhus Gävleborg för att fortsatt arbeta med att stärka den regionala samverkan och verka för en långsiktig satsning i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Uppdraget mäns våld mot kvinnor redovisas i särskild ordning under mars 2024, där finns mer information om Länsstyrelsens arbete under 2023.

Mänskliga rättigheter

Mänskliga rättigheter

Arbetet med mänskliga rättigheter utgörs av lokal, regional och nationell samverkan samt stöd till kommuner i form av rådgivning, nätverk och kompetenshöjande insatser. Regionalt samverkar Länsstyrelsen med länets kommuner, Region Gävleborg, myndigheter och civilsamhället i arbetet med mänskliga rättigheter och barnrätt. Nationellt har Länsstyrelsen deltagit i länsstyrelsernas nationella nätverk för mänskliga rättigheter samt i en nationell barnrättsgrupp. Länsstyrelsen har också ingått i nätverk med nordlänen för samverkan och erfarenhetsutbyte i uppdrag för mänskliga rättigheter. Målet har varit att Länsstyrelsens arbete ska bidra till ökad inkludering i samhället och att färre människor ska utsättas för diskriminering.

Samordning av frågor gällande barnrätt, funktionsrätt, jämställdhet och mänskliga rättigheter i länet sker i ett externt rättighetsnätverk, Rättighetsnätverk Gävleborg, där representanter från länets kommuner, Region Gävleborg, Diskrimineringsbyrån och civilsamhället ingår. Nätverket syftar till erfarenhetsutbyte och att verka kunskapshöjande. Dialog har förts i

nätverket kring vilka insatser som ska prioriteras under 2023 och fyra träffar med olika teman har genomförts. Vid ett av dessa tillfällen med kunskapshöjande insatser, bjöds en bredare målgrupp in till en föreläsning om rättighetsbaserat arbetssätt. Deltagare i rättighetsnätverket får också ta del av ett nyhetsbrev med aktuella utbildningar, konferenser, rapporter och forskning inom området som ett stöd i omvärldsbevakning inom området.

Under hösten har en digital seminarieriserie om mänskliga rättigheter i kommunal och regional verksamhet arrangerats med syfte att inspirera till ökad medvetenhet och kunskap om mänskliga rättigheter och för att synliggöra olika aktörers ansvar och arbete. Seminarieriseringen har genomförts i samverkan mellan Länsstyrelserna i Gävleborg, Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland.

För att stärka arbetet med mänskliga rättigheter inom Länsstyrelsens verksamhetsområden arbetades en intern riktlinje för arbetet med mänskliga rättigheter fram och beslutades under 2022. Riktlinjen syftar till att stärka myndighetens systematiska arbete med att förverkliga de mänskliga rättigheterna och att ett aktivt arbete mot icke diskriminering sker. Fokus i arbetet under 2023 har varit att, i ökad grad, få in rättighetsfrågorna i verksamhetsstyrning och beslutsprocesser liksom att öka kunskapen bland medarbetarna om mänskliga rättigheter och rättighetsperspektiven i § 5 i länsstyrelseinstruktionen. Rättighetsfrågorna i § 5 har bland annat synliggjorts i de interna beredningsunderlagen. Workshop har genomförts på samtliga avdelningar och på fristående enheter för att öka kunskapen om mänskliga rättigheter och rättighetsperspektiven bland medarbetarna. Introduktion för nyanställda gällande mänskliga rättigheter och rättighetsperspektiven har genomförts vid två tillfällen under året. Under 2022 hbtqi-omcertierades Länsstyrelsen och arbetet med den gemensamma handlingsplanen för myndigheten har fortgått i en länsstyrelseövergripande arbetsgrupp under 2023. Arbetsgruppen har arbetat med implementering av hbtqi-frågor och lyft hbtqi-frågor vid avdelnings- och enhetsmöten med viss regelbundenhet. Detta för att hålla frågan levande och öka kunskapen bland medarbetarna i hbtqi-frågor. Nyanställda inom myndigheten har erbjudits RFSL:s introduktionswebbutbildning som en del av sin introduktion i arbetet på Länsstyrelsen.

Barnrätt

För att stärka barn som rättighetsbärare och öka kunskapen om barnkonventionen och hur den kan omsättas i praktiskt arbete har utbildningsinsatser genomförts under året. En regional barnrättsdag har arrangerats av Länsstyrelsen och Rädda Barnen. Denna dag har genomförts i samband med en nationell digital halvdag som arrangerats av länsstyrelserna och Barnombudsmannen. Temat för den regionala dagen var alla barns rätt till lika rättigheter. Dagen syftade till att ge en bild av hur långt vi har kommit med barnrättsarbetet och vad vi behöver och kan göra för att tillämpa Barnkonventionen på ett sätt som skapar jämlika villkor för alla barn och som förhindrar diskriminering.

Vid ett lunchseminarium i seminarieriseringen "Dagens rätt" som arrangeras av länsstyrelserna i Gävleborg, Västernorrland, Norrbotten, Västerbotten och Jämtlands län, och där Länsstyrelsen Gävleborg stod som värd, var temat tillgänglig och inkluderande skolgång. Temat lyftes utifrån att hur skolan är utformad spelar stor roll för elevernas trygghet, både vad gäller den fysiska miljön och den psykosociala miljön. För att alla elever ska trivas, ha studiemotivation och nå sina kunskapsmål behöver de känna sig trygga i skolan.

I samband med "En vecka fri från våld" inledde samordnare för barnrättsfrågor seminariet på temat barn som bevittnar, upplever och utsätts för våld. För att stärka barn som rättighetsbärare lyftes barnets rättigheter och vikten av att arbeta barnrättsbaserat i offentlig verksamhet. Även Barnafrid medverkade och höll föreläsning på temat.

Vid nätverksmöten i Rättighetsnätverk Gävleborg, där barnrätt ingår, har barnrätt lyfts vid nätverksträffar och i nyhetsbrev för att öka kunskapen om barnkonventionen och hur barnrätt kan kopplas samman med övriga rättighetsperspektiv.

Länsstyrelsen har genomfört en fyradagarsutbildning för barnrättsstrateger i samverkan med Sveriges kommuner och regioner (SKR) under 2021–2022 med ett femtiotal deltagare från länets kommuner och Region Gävleborg. Under 2023 har deltagarna erbjudits fortsatt handledning och aktuell information inom barnrätt. Planering för ett nytt utbildningstillfälle av barnrättsstrateger i samverkan med SKR har gjorts under 2023 och det planeras för en till utbildning med start i januari 2024. Utbildningen syftar till att stödja implementeringen av barnkonventionen i länet.

För att främja barns hälsa och utveckling och stärka relationen mellan barn och föräldrar har en fyradagars gruppledd utbildning i Alla Barn i Centrum, genomförts i länet. Utbildningen har genomförts som en insats i en regional handlingsplan som arbetats fram i länet kring föräldraskapsstödjande insatser, med syfte att främja barns hälsa och utveckling. Insatsen bidrog också till att öka kunskapen om barnkonventionen bland länets föräldrar i enlighet med barnkonventionens artikel 42.

Länsstyrelsen har under året låtit genomföra en kartläggning av offentliga aktörers arbete med social hållbarhet i länet och där barnrätt ingår. Kartläggningen har undersökt aktörernas behov av stöd och kommer att användas som underlag för planering av kommande insatser i länet.

Ett internt arbete inom Länsstyrelsen har också skett för att implementera barnkonventionen i ökad grad inom Länsstyrelsens olika verksamhetsområden. Detta arbete omfattar såväl utbildningsinsatser som att lyfta barnrättsfrågor i olika remisser.

Nationella minoriteter

Länsstyrelsen har arbetat med att främja och skydda nationella minoriteters språk och kultur och erbjudit fyra föreläsningar för allmänheten. Dessa handlade om samisk regional historia och sverigefinsk kultur. Myndigheten har även bidragit till samordning och planering av Minoritetsveckan i Gävleborg och flaggat på de nationella minoriteternas flaggdagar.

Funktionshinder och personligt ombud

Länsstyrelsen har deltagit i länsstyrelsernas nationella nätverk för funktionshinderuppdraget. Nätverket har tagit fram rapporten ”Funktionshinderspolitiken – så arbetar kommuner och regioner 2023”. Länsstyrelserna arrangerade tillsammans med Myndigheten för delaktighet den årliga digitala konferensen Nationell samling för delaktighet, som 2023 hade över 1 700 deltagare.

Vid nätverksmöten i Rättighetsnätverk Gävleborg, där funktionshinder ingår, var parasport fokus vid en av nätverksträffarna. I nyhetsbrev har nätverket informerats om seminarier och nya rapporter på temat funktionshinder, för att öka kunskapen och hur funktionshinderfrågor kan kopplas samman med övriga rättighetsperspektiv. Länsstyrelsen har fortsatt erbjudit verksamheter i Gävleborgs län, som arbetar med insatser för personer med funktionsnedsättning och som vill ha mer kunskap om hur det är att vara förälder, att utan kostnad låna en babysimulator upp till ett år.

Länsstyrelsen har under 2023 fördelat statsbidrag till alla kommuner i länet för verksamhet personligt ombud. Det har under året varit nätverksträffar både för personligt ombud och ansvariga chefer. Kompetenshöjande insatser har genomförts, bland annat ett seminarium för ledningsgrupperna för personligt ombud i samverkan med fyra andra län. Verksamheten för personligt ombud har under året verkat för att målgruppen psykiskt funktionsnedsatta ska få det bättre i samhället.

Integration

Länsstyrelsens arbete inom integration handlar till stor del om att initiera och leda samverkan mellan aktörer samt bidra till erfarenhetsutbyte och kunskapsspridning. Det innebär även att stödja och följa upp kommunernas beredskap och kapacitet att ta emot nyanlända, massflyktingar och ensamkommande barn. Några av de insatser som genomförts under 2023 och som inte redovisas i särskild redovisning redogörs nedan.

Den nationella bosättningsgruppen inom länsstyrelsernas integrationsnätverk har representerat länsstyrelserna i Migrationsverkets samråd kring fördelningsmodellen av länstal och bidragit till utvecklingen av modellen. En särskild arbetsgrupp bestående av Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, Sveriges kommuner och regioner (SKR) och länsstyrelserna har löpande under året haft dialog om länstal, kommunal och årsplaneringar. Länsstyrelserna har tillsammans med SKR även medverkat i Migrationsverkets samrådsprocess om översyn av fördelningsmodellen som gäller asylsökande ensamkommande barn. För mer information se särskild redovisning av regleringsbrevsuppdraget Beredskap och kapacitet i mottagandet av nyanlända och ensamkommande barn.

Länsstyrelsen har samordnat och/eller deltagit i flera regionala nätverk som exempelvis flyktingchefsnätverket, nätverk för SFI-rektorer (svenska för invandrare) samt referensgruppen för ensamkommande barn. Under året har Länsstyrelsen, tillsammans med länets kommuner och andra aktörer, anordnat flera digitala kunskapshöjande insatser för personal inom offentlig förvaltning och frivilliga som arbetar med integration i länet. Fokus digitala möten med några få värdeskapande fysiska träffar. I december genomfördes en tvådagarskonferens för personer i länet som kommer i kontakt med nyanlända i sin profession eller från civilsamhället. Över 150 personer samlades för att utbyta erfarenheter, samverka och få kunskapspåfyllning. Dagarna, som gagnar hela länet med kompetensutveckling, kommuner, myndigheter i länet, regionala aktörer och civilsamhället, genomförs i samverkan mellan länets kommuner med stöd av statsbidrag från Länsstyrelsen och där Länsstyrelsen också var med och organiserade dagarna.

Länsstyrelsen har, tillsammans med Region Gävleborg, fortsatt att samordna partnerskapet ”Integration Gävleborg”. Partnerskapet är ett strategiskt forum för samverkan i syfte att utifrån respektive aktörsperspektiv ha en gemensam reflektion, lärande och dialog kopplat till olika integrationsutmaningar. Partnerskapet består av ett flertal myndigheter, representation från civilsamhället samt länets kommuner. Målet med forumet är att respektive part bär med sig ökad kunskap, lärdomar, relationer och kontaktytor från forumet till den verksamhet/ledningsgrupp/nätverk den företräder och dess olika uppdrag och verksamheter, vilket på sikt leder till ökad hållbarhet och samverkan i länet.

Kommunerna i länet har fortsatt arbeta med att anpassa organisationen kring mottagandet av nyanlända utifrån det låga mottagandet. Det medför ekonomiska utmaningar för kommunerna att bibehålla kapaciteten och projekt blir viktiga delar i kommunernas budgetar, vilket ger utmaningar i ett mer långsiktigt planerande. Under hösten har Länsstyrelsen haft en extra utlysning i ett av de statsbidrag som myndigheten handlägger. Flera projekt, som tidigare beviljats statsbidrag, har inte kunnat genomföra alla planerade insatser under pandemin och medel har då återbetalats. Detta möjliggjorde en extra utlysning av statsbidrag till kommunerna och nya projekt kunde beviljas i slutet av året.

Resultatbedömning

Inom verksamhetsområdet folkhälsa har Länsstyrelsen fortsatt arbetat med att utveckla arbetet för att ge kommunerna ett samlat stöd. Fokus har varit på barn och ungas trygga och goda uppväxtvillkor. Genom insatser inom ANDTS, brottsförebyggande och tillsyn under året har myndigheten bidragit till ett tvärsektorielt, långsiktigt och kunskapsbaserat arbete regionalt och lokalt. Arbetet med folkhälsouppdraget har även bidragit till ett mer sammanhållet nationellt och regionalt folkhälsoarbete. Den samlade bedömningen inom folkhälsa är gott.

Inom verksamhetsområdet jämställdhet har stort fokus under året varit dels på arbetet med en ny jämställdhetsstrategi och dels på utvecklingsarbeten inom mäns våld mot kvinnor, där arbetet med Boendelösningar för våldsutsatta startat upp samt att Kvinnofridsatsningen 2021–2023 varit inne på sitt sista år. Insatserna under året visar på ett stärkt fokus inom verksamhetsområdet och Länsstyrelsens insatser har betydelse för länet. Den samlade bedömningen inom verksamhetsområde jämställdhet är gott och trenden är positiv.

Inom verksamhetsområdet mänskliga rättigheter inklusive barnrätt, funktionshinder och nationella minoriteter bedöms Länsstyrelsens arbete varit gott under året. Länsstyrelsens interna arbete med mänskliga rättigheter har, med stöd av beslutad intern riktlinje för arbetet, under året fortsatt utvecklats. Det externa arbetet med rättighetsfrågor, genom bland annat Rättighetsnätverket, har bidragit till ett kunskapsbaserat och tvärsektorielt arbete i länet. Inom området nationella minoriteter är bedömningen att det finns ett utvecklingsbehov. Länsstyrelsen har kunnat bidra till den nationella minoritetspolitikens mål med de aktiviteter som genomförts, men det finns behov av mer resurser för att i högre utsträckning nå de nationella målsättningarna.

Länsstyrelsens bedömning inom integrationsområdet är att myndighetens arbete bidragit till att länets beredskap och kapacitet att ta emot nyanlända, ensamkommande barn och skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet varit gott. Samtliga kommuner i länet har under året fortsatt visat att de är flexibla för att möta förändringar och har en god beredskap och kapacitet. Länsstyrelsens arbete och de projekt som bedrivits under året har bidragit positivt till att utveckla och stärka länets mottagande.

Sammanvägd bedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning av resultaten av arbetet under året, inom verksamhetsområdena Folkhälsa, jämställdhet, integration med mera är ett samlat gott resultat. Trenden bedöms som positiv.

Övrig redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet innehåller information som Länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt uppgifter enligt 3 kap. 1 § och 2 § i samma förordning.

Information av väsentlig betydelse

Länet drabbades under sommar och höst 2023 av flera större oväder. Stora regnmängder, höga flöden i flera vattendrag, däribland i Gavleån som ledde till översvämningar som förorsakade skador på väg och järnvägsnätet. En händelse kopplad till översvämningarna var en tågurspärning utanför Hudiksvall. Något som prövade länets krishanteringsförmåga och påverkade vår infrastruktur, framför allt kommunikationsmöjligheter under en period.

Länsstyrelserna i nedre Dalälvsområdet samarbetade under året i ett arbete kallat "Framtidens myggbekämpning". Arbetet resulterade i en hemställan till regeringen om hur en nationell myggbekämpning skulle kunna organiseras. 2023 tog också länsstyrelserna Örebro och Gävleborg över hantering av finansiering för bekämpning av översvämningssmyggor i landet. Översvämningar på grund av kraftiga regn under sommar och höst förorsakade en ökad omfattning av myggproblematik som medförde negativ påverkan på näringsliv, turism och invånare i berörda områden.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Sammanställningarna är gjorda enligt 2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr.

Sammanställning väsentliga övriga uppgifter	År 2023	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019
Beviljad Låneram i Riksgälden	6 800	6 800	6 800	6 800	6 800
Utnyttjad Låneram i Riksgälden	4 455	4 807	2 957	3 484	4 030
Beviljad Räntekontokredit i Riksgälden	6 000	6 000	6 000	6 000	5 500
Utnyttjad Räntekontokredit i Riksgälden	0	0	0	0	0
Ränteintäkter Räntekonto	2 376	660	0	0	8
Räntekostnader Räntekonto	-4	0	0	-1	-71
Budget Avgiftsintäkter som disponeras	3 685	3 630	3 180	2 876	2 054
Utfall mot budget Avgiftsintäkter som disponeras	3 541	3 917	3 640	3 176	3 176
Utfall enligt resultaträkning Avgiftsintäkter som disponeras	18 934	19 790	8 012	8 064	8 702
Budget Avgiftsintäkter som inte disponeras	10 375	10 375	9 775	9 475	8 020
Utfall Avgiftsintäkter som inte disponeras	10 622	9 810	10 255	10 406	9 346
Antal årsarbetskrafter ¹⁾	223	235	221	206	192
Medeltal anställda ²⁾	244	254	244	225	218
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 167	1 151	1 105	1 006	1 148
Årets kapitalförändring	-264	296	251	100	203
Balanserad kapitalförändring	1 107	811	559	460	257

1) Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid på 1710 timmar.

2) Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Kommentar till tabellen

Av beviljad låneram 2023, har 55 tkr ianspråktagits för anläggningstillgångar som inte var lånefinansierade per den 31 december 2022.

Länsstyrelsen Gävleborg - Årsredovisning 2023

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	År 2023	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019
Beviljad Anslagskredit Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 017 Länsstyrelserna m.m. Gävleborgs län	3 791	3 662	3 730	3 421	3 396
Utnyttjad Anslagskredit Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 017 Länsstyrelserna m.m. Gävleborgs län	0	0	0	0	115
Beviljad Anslagskredit Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 017 Regionala utvecklingsåtgärder Länsstyrelsen i Gävleborgs län	3	35	54	113	446
Utnyttjad Anslagskredit Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 017 Regionala utvecklingsåtgärder Länsstyrelsen i Gävleborgs län	0	0	0	0	0

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagssparande	År 2023	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019
Summa anslagssparande Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 017 Länsstyrelserna m.m. Gävleborgs län	3 571	4 286	3 997	2 688	0
Summa anslagssparande Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 017 Regionala utvecklingsåtgärder Länsstyrelsen i Gävleborgs län	0	533	754	1 175	0
- Därav intecknade åtaganden med stöd av anslagssparande	0	0	0	0	0

Sammanställning väsentliga uppgifter tilldelade bemyndigande/åtaganden inom bemyndigande	År 2023	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019
Tilldelat bemyndigande Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 017 Regionala utvecklingsåtgärder Länsstyrelsen i Gävleborgs län	0	100	400	3 600	7 000
Åtagande inom bemyndigandet Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 017 Regionala utvecklingsåtgärder Länsstyrelsen i Gävleborgs län	0	0	133	584	3 340

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet redovisas i enlighet med 3 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Tabellerna i avsnittet visar intäkter, kostnader och utfall för Länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för återrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet

Belopp angivna i tkr.

Avgifter – Offentligrättsliga avgifter

Verksamhet	År 2021: Ack. utfall	År 2022: Utfall intäkter	År 2022: Utfall kost- nader	År 2022: Netto utfall	År 2023: Budget intäkter	År 2023: Utfall intäkter	År 2023: Budget kost- nader	År 2023: Utfall kost- nader	År 2023: Netto budget	År 2023: Netto utfall	År 2023: Ack. utfall
Registrerings- avgift för jaktområden	0	30	30	0	40	21	40	20	0	1	1
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	-686	253	211	42	300	174	350	298	-50	-123	-768
Delgivning	0	58	58	0	45	80	45	80	0	0	0
Övrig offentligrättslig verksamhet	378	311	203	108	300	355	260	225	40	130	616
Summa offentlig- rättsliga avgifter	-308	652	502	150	685	630	695	622	-10	8	-151

Avgifter – Uppdragsverksamhet

Verksamhet	År 2021: Ack. utfall	År 2022: Utfall intäkter	År 2022: Utfall kost- nader	År 2022: Netto utfall	År 2023: Budget intäkter	År 2023: Utfall intäkter	År 2023: Budget kost- nader	År 2023: Utfall kost- nader	År 2023: Netto budget	År 2023: Netto utfall	År 2023: Ack. utfall
Resurs- samordning	105	3 265	3 176	89	3 000	2 911	3 000	3 075	0	-164	30
Summa avgift uppdrags- verksamhet	105	3 265	3 176	89	3 000	2 911	3 000	3 075	0	-164	30

Tabellen visar intäkter, kostnader och utfall av länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet i jämförelse mot budget. Uppställningen utgår från indelningen av avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras enligt punkt 6.1 i länsstyrelsernas regleringsbrev.

Källa: Länsstyrelsernas ekonomisystem Unit4 ERP.

Kommentar till tabellerna

Kostnaderna för verksamheten Djur och lantbruk är högre än intäkterna vilket bland annat beror på att vissa djurägare har svårt att betala sin kontrollavgift vilket därmed ger kundförluster.

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2 kap. 4§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2.1 Årsredovisning i enhetlig struktur, redovisning av statistik m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Tabell A – Verksamhetskostnader 2021–2023

Belopp angivna i tkr.

Verksamhetsområde	År 2023	År 2022	År 2021
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	8 448	9 574	10 739
201 Allmänna val	125	3 255	165
25 Trafikföreskrifter	973	858	612
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	12 571	12 389	11 222
30 Regional tillväxt	247	333	293
34 Infrastrukturplanering	515	465	432
40 Hållbar samhällsplanering och boende	7 579	6 278	5 550
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1 792	2 228	2 555
42 Energi och klimat	3 058	3 034	2 649
43 Kulturmiljö	6 279	7 472	6 280
45 Samhällsskydd och beredskap	11 306	14 595	16 093
46 Civilområde	0	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	19 167	14 498	19 005
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	40 923	53 370	39 519
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	4 098	3 192	2 867
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	23 388	20 924	15 009
54 Mineralfyndigheter	11	2	22
55 Miljöfarlig verksamhet	6 092	5 624	4 570
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	3 192	2 683	1 899
57 Förorenade områden, efterbehandling	3 419	2 868	3 663
58 Restaurering	1 006	1 311	1 047
60 Lantbruk och landsbygd	17 251	22 157	18 550
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0	0
62 Fiske	3 497	5 655	6 569
70 Folkhälsa	4 176	3 312	2 796
80 Jämställdhet	3 161	3 097	3 920

Verksamhetsområde	År 2023	År 2022	År 2021
81 Nationella minoriteter	73	69	55
82 Mänskliga rättigheter	1 260	1 391	1 500
85 Integration	5 138	3 177	3 961
10 Myndighetsövergripande verksamhet	21 318	18 419	16 479
11 Administration och intern service	49 599	47 151	44 936
99 Resurssamverkan ²⁾	2 387	2 502	2 385
20-85 Summa produktion	188 745	203 810	181 541
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	259 662	269 380	242 957
10-99 Total verksamhetskostnad ³⁾	262 048	271 881	245 341

1) Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21) fr o m 2018.

2) Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

3) Totalsumma verksamhetskostnader ska stämma överens med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Kommentar till Tabell A

Minskningen av verksamhetskostnader för verksamhetsområdet 45 samhällsskydd och beredskap är ett resultat av att länsstyrelserna ej längre disponerar medel för pandemihantering.

Verksamhetskostnaderna för verksamhetsområde 53 vattenverksamhet och vattenförvaltning har ökat vilket är hänförligt till arbete kring NAP (nationella planen) och havsbaserad vindkraft.

Tabell B1, B2 – Verksamhetskostnader och myndighetsgemensam verksamhet

Belopp angivna i tkr.

Tabell B1 – Verksamhetskostnader 2023

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH- kostnad (tkr)	OH- kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	8 448	3,25%	3 767	5,38%	12 215	4,72%
201 Allmänna val	125	0,05%	62	0,09%	188	0,07%
25 Trafikföreskrifter	973	0,37%	481	0,69%	1 454	0,56%
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	12 571	4,84%	5 298	7,57%	17 870	6,91%
30 Regional tillväxt	247	0,09%	93	0,13%	339	0,13%
34 Infrastrukturplanering	515	0,20%	253	0,36%	768	0,30%
40 Hållbar samhällsplanering och boende	7 579	2,92%	3 680	5,26%	11 259	4,35%
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1 792	0,69%	883	1,26%	2 675	1,03%
42 Energi och klimat	3 058	1,18%	1 478	2,11%	4 535	1,75%
43 Kulturmiljö	6 279	2,42%	2 482	3,55%	8 761	3,39%
45 Samhällsskydd och beredskap	11 306	4,35%	4 294	6,14%	15 601	6,03%
46 Civilområde	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	19 167	7,38%	4 097	5,86%	23 264	8,99%
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	40 923	15,76%	12 120	17,32%	53 042	20,50%
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	4 098	1,58%	2 005	2,87%	6 103	2,36%
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	23 388	9,01%	7 991	11,42%	31 379	12,13%
54 Mineralfyndigheter	11	0,00%	5	0,01%	16	0,01%
55 Miljöfarlig verksamhet	6 092	2,35%	2 899	4,14%	8 990	3,47%
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	3 192	1,23%	1 534	2,19%	4 726	1,83%
57 Förrorenade områden, efterbehandling	3 419	1,32%	1 686	2,41%	5 105	1,97%
58 Restaurering	1 006	0,39%	217	0,31%	1 223	0,47%
60 Lantbruk och landsbygd	17 251	6,64%	7 261	10,38%	24 512	9,47%
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
62 Fiske	3 497	1,35%	1 533	2,19%	5 030	1,94%
70 Folkhälsa	4 176	1,61%	1 745	2,49%	5 920	2,29%

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH- kostnad (tkr)	OH- kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
80 Jämställdhet	3 161	1,22%	1 320	1,89%	4 481	1,73%
81 Nationella minoriteter	73	0,03%	28	0,04%	101	0,04%
82 Mänskliga rättigheter	1 260	0,49%	560	0,80%	1 820	0,70%
85 Integration	5 138	1,98%	2 202	3,15%	7 340	2,84%
10 Myndighetsövergripande verksamhet	21 318	8,21%				
11 Administration och intern service	49 599	19,10%				
99 Resurssamverkan ²⁾	2 387		943		3 330	
20-85 Summa produktion	188 745	72,69%	69 974	100,00%	258 719	100,00%
20-85 varav personalkostnad kontoklass 4	140 921					
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	259 662	100,00%			258 719	100,00%
10-99 Total verksamhetskostnad³⁾	262 048				262 048	

1) Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämställs med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21).

2) Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

3) Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell B2 – Myndighetsgemensam verksamhet 2023

Myndighetsgemensam verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH(%)
113-115 Samkostnad nivå 1 - Utrustning och gem service, lokaler och IT-verksamhet ¹⁾	32 785	23,26%
110-112, 116-119 Samkostnad nivå 2 - Ekonomi- och personaladministration ¹⁾	16 814	11,93%
100-109 Samkostnad nivå 3 - Myndighetsövergripande verksamhet/ledningsfunktion ¹⁾	21 318	15,13%

¹⁾ Summan på nivå 1–3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2–8 (kkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell B1, B2

Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2021–2023

Verksamhetsområde	2023 ÅA totalt	2023 ÅA kvinnor	2023 ÅA män	2022 ÅA totalt	2021 ÅA totalt
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	9,0	6,6	2,4	10,4	14,3
201 Allmänna val	0,1	0,1	0,0	4,9	0,2
25 Trafikföreskrifter	1,3	0,2	1,1	1,2	0,9
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	13,7	11,4	2,2	14,0	13,2
30 Regional tillväxt	0,2	0,2	0,0	0,3	0,3
34 Infrastrukturplanering	0,6	0,5	0,1	0,6	0,6
40 Hållbar samhällsplanering och boende	8,1	6,1	2,0	7,6	7,2
41 Stöd till boende och energiåtgärder	2,4	1,7	0,7	3,1	3,6
42 Energi och klimat	3,5	2,9	0,7	3,3	3,0
43 Kulturmiljö	6,6	3,6	3,0	7,3	7,3
45 Samhällsskydd och beredskap	8,9	4,6	4,4	12,9	17,1
46 Civilområde	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	10,6	5,8	4,7	11,6	11,0
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	34,2	14,5	19,7	38,5	35,7
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	5,5	4,7	0,8	4,9	4,3
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	22,5	9,1	13,4	20,0	16,9
54 Mineralfyndigheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	7,5	3,9	3,6	7,0	5,7
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	4,3	3,2	1,1	3,6	2,3
57 Förorenade områden, efterbehandling	4,6	3,5	1,1	3,9	3,6
58 Restaurering	0,6	0,0	0,6	0,6	0,8
60 Lantbruk och landsbygd	18,9	12,8	6,1	24,2	20,2
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
62 Fiske	4,0	1,2	2,8	4,9	4,8
70 Folkhälsa	4,3	2,9	1,3	3,5	3,0
80 Jämställdhet	3,3	2,9	0,4	3,6	3,1
81 Nationella minoriteter	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
82 Mänskliga rättigheter	1,4	1,4	0,0	1,4	1,5

Verksamhetsområde	2023 ÅA totalt	2023 ÅA kvinnor	2023 ÅA män	2022 ÅA totalt	2021 ÅA totalt
85 Integration	5,8	5,6	0,1	4,0	4,8
10 Myndighetsövergripande verksamhet	16,5	10,1	6,4	13,6	11,7
11 Administration och intern service	22,4	18,0	4,3	21,5	21,1
99 Resurssamverkan	2,2	1,4	0,8	2,5	2,6
20-85 Summa årsarbetskrafter produktion	182,0	109,5	72,4	197,3	185,5
10-85 Summa årsarbetskrafter exkl. resurssamverkan	220,9	137,7	83,2	232,4	218,3
10-99 Summa årsarbetskrafter totalt	223,1	139,1	84,0	234,9	220,9

1) Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20-21).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Kommentar till Tabell C

Tabell D – Representation

Nyckeltal	År 2023 totalt (tkr)	År 2023 per ÅA (kr)	År 2022 totalt (tkr)	År 2022 per ÅA (kr)	År 2021 totalt (tkr)	År 2021 per ÅA (kr)
Intern representation	257	1 151	539	2 293	58	262
Extern representation	404	1 811	336	1 429	67	304

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell D

Tabell E – Lokaler

Nyckeltal ¹⁾	Lokal	År 2023	År 2022	År 2021
Lokalkostnader (tkr), VÅS 103 ²⁾	Residens	1 862	1 872	1 653
Lokalyta (m ²)	Residens	1 224	1 224	1 224
Lokalkostnad per m ² (kr)	Residens	1 522	1 529	1 351
Lokalkostnader (tkr), VÅS 113 ³⁾	Lokaler, övriga ³⁾	9 608	9 144	9 943
Lokalyta (m ²)	Lokaler, övriga	8 170	8 170	8 170
Lokalkostnad per m ² (kr)	Lokaler, övriga	1 176	1 119	1 217
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	Lokaler, övriga	43	39	45
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Lokaler, övriga	37	35	37
Kontorslokalyta (m ²) ⁴⁾	Kontorslokaler	6 554	6 554	6 554
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Kontorslokaler	29	28	30
Lokalkostnader (tkr)	Lokaler totalt	11 471	11 016	11 596

1) Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

2) Residensets lokalkostnader redovisas under VÄS 103 Servicestöd till ledningen.

3) Med lokaler, övriga avses samtliga utrymmen förutom residenset som kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m. Dessa kostnader redovisas under VÄS 113 Lokaler.

4) Med kontorslokaler avses ytor ovan mark som kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell E

Tabell F – Redovisning av ärenden 2023

(samtliga ärenden oavsett databas)

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	46	104	430	510	70	12
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	80	689	27	762	34	2
201 Allmänna val	4	78	0	72	10	0
25 Trafikföreskrifter	49	131	2	165	17	1
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	267	1142	905	1 953	361	7
30 Regional tillväxt	1	4	0	4	1	0
34 Infrastrukturplanering	3	20	0	21	2	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	81	954	7	982	60	3
41 Stöd till boende och energiåtgärder	20	507	14	261	280	0
42 Energi och klimat	8	53	6	61	6	0
43 Kulturmiljö	105	682	34	713	108	7
45 Samhällsskydd och beredskap	22	164	35	197	24	2
46 Civilområde						
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	46	156	21	160	63	1

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	145	114	159	224	194	33
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	91	755	80	856	70	0
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	101	382	34	382	135	9
54 Mineralfyndigheter	0	14	0	14	0	0
55 Miljöfarlig verksamhet	101	356	61	440	78	11
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	42	285	73	355	45	2
57 Förorenade områden, efterbehandling	12	47	26	68	17	2
58 Restaurering	2	11	4	14	3	0
60 Lantbruk och landsbygd ¹⁾	839	6 384	27	4 925	2 325	85
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)						
62 Fiske	14	435	16	432	33	2
70 Folkhälsa	29	12	36	42	35	0
80 Jämställdhet	1	4	11	7	9	0
81 Nationella minoriteter	0	0	0	0	0	0
82 Mänskliga rättigheter	1	12	0	10	3	0
85 Integration	3	20	14	32	5	0
10-85 Totalt antal ärenden	2 113	13 515	2 022	13 662	3 988	179

1) Under 2023 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete hanterat stöd i den nya strategiska planen för ny jordbrukspolitik där jordbrukarstöd och projekt- och investeringsstöd hanteras i Jordbruksverkets it-system. I den ingående balansen ingår dock jordbrukarstöd och landsbygdsstöd från ÅR 2022 och tidigare. Helt rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. Statistik för ansökan om åtaganden och några få mindre stödformer ingår inte. För landsbygdsstöden (602) och projekt- och investeringsstöden (603) redovisas komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar. Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från Länsstyrelsens ärendehandläggningssystem Platina summerat med ärenden från Jordbruksverkets it-system, BLIS.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar till Tabell F

Ingående balans för 2023 överensstämmer inte med utgående balans för 2022. Det beror på att under året så kan ärenden makuleras, delas upp på flera nya ärenden med mera vilket innebär att siffrorna aldrig kommer att överensstämma när det gäller balanser.

20-21 Övrig förvaltning

Beslutstakten har varit hög då antal beslutande ärenden är högre än inkomna och upprättade ärenden. Ingående balans om 80 ärenden har minskat till 34 ärenden vid årets slut.

25 Trafikföreskrifter

Beslutstakten har varit hög då antal beslutande ärenden är högre än inkomna och upprättade ärenden. Ingående balans om 49 ärenden har minskat till 17 ärenden vid årets slut.

28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

Beslutstakten har varit relativt god, men lägre än inflödet av ärenden. I arbetet med årsredovisningen har vi noterat att en del ärenden som i tabellen för område 28 står som upprättade borde ha registrerats som inkomna.

60 Lantbruk och landsbygd

Beslutstakten har varit mycket god för ärenden inom Landsbygdsprogrammet och ärendebalansen har minskat tydligt. Detta beror bland annat på att ytterligare funktioner tillkommit i Jordbruksverkets handläggningssystem. För ärenden inom Strategisk plan ses en lägre beslutstakt vilket bland annat beror på att handläggningen av ansökningar inom Havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet varit resurskrävande.

62 Fiske

Det har varit ett mycket högt ansökningstryck inom Havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet under året vilket har tagit betydande handläggningsresurser i anspråk både vad gäller personal och tid. Det har påverkat övrig handläggning av stöd negativt. Handläggningen av stöd inom Havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet har färdigställts inom de tidsramar som satts upp av Jordbruksverket men ett beslutsstopp från Jordbruksverket har påverkat beslutstakten vilket resulterat i en relativt hög utgående ärendebalans.

46 Civilområde

Ärenden inom detta område handläggs endast av länsstyrelserna i Norrbotten, Skåne, Stockholm, Västra Götaland, Örebro och Östergötland.

Tabell G – Överklagade beslut 2023

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	0	510	0
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	18	762	2
201 Allmänna val	1	72	1
25 Trafikföreskrifter	11	165	7
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	17	1 953	1
30 Regional tillväxt	0	4	0
34 Infrastrukturplanering	0	21	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	50	982	5
41 Stöd till boende och energiåtgärder	12	261	5
42 Energi och klimat	0	61	0

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
43 Kulturmiljö	2	713	0
45 Samhällsskydd och beredskap	0	197	0
46 Civilområde			
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	16	160	10
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	1	224	0
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	56	856	7
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	14	382	4
54 Mineralfyndigheter	0	14	0
55 Miljöfarlig verksamhet	0	440	0
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	4	355	1
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	68	0
58 Restaurering	0	14	0
60 Lantbruk och landsbygd	6	4 925	0
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)			
62 Fiske	2	432	0
70 Folkhälsa	0	42	0
80 Jämställdhet	0	7	0
81 Nationella minoriteter	0	0	0
82 Mänskliga rättigheter	0	10	0
85 Integration	0	32	0
10-85 Totalt antal ärenden	210	13 662	2

1) Avser beslut som överklagats till högre instans 2023, oavsett vilket år som beslutet är fattat.

2) Avser beslut som fattats av länsstyrelsen under 2023.

3) Avser antalet överklagade beslut under 2023 dividerat med antalet beslut under 2023.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar till Tabell G

46 Civilområde

Ärenden inom detta område handläggs endast av länsstyrelserna i Norrbotten, Skåne, Stockholm, Västra Götaland, Örebro och Östergötland.

VÄS 41, 60 och 62

Antalet beslut som redovisas är den total som redovisas i tabell F då dessa ärenden hanteras i flera ärendehanteringssystem.

Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans 2023

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut (%) ³⁾
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	0	0	0
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	13	0	0
201 Allmänna val	0	0	0
25 Trafikföreskrifter	23	0	0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	20	0	0
30 Regional tillväxt	0	0	0
34 Infrastrukturplanering	0	0	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	47	7	15
41 Stöd till boende och energiåtgärder	3	0	0
42 Energi och klimat	0	0	0
43 Kulturmiljö	1	1	100
45 Samhällsskydd och beredskap	0	0	0
46 Civilområde			
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	24	3	13
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	1	0	0
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	61	15	25
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	11	3	27
54 Mineralfyndigheter	0	0	0
55 Miljöfarlig verksamhet	0	0	0
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	2	0	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	0	0
58 Restaurering	0	0	0
60 Lantbruk och landsbygd	30	2	7
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)			
62 Fiske	1	1	100
70 Folkhälsa	0	0	0
80 Jämställdhet	0	0	0
81 Nationella minoriteter	0	0	0
82 Mänskliga rättigheter	0	0	0
85 Integration	0	0	0
10-85 Totalt antal ärenden	237	32	14

- 1) Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2023.
- 2) Avser beslut som ändrats under 2023 på grund av domar/beslut i högre instans.
- 3) Antal ändrade beslut i högre instans under 2023 dividerat med antal beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under 2023.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina.

Kommentar till Tabell H

46 Civilområde

Ärenden inom detta område handläggs endast av länsstyrelserna i Norrbotten, Skåne, Stockholm, Västra Götaland, Örebro och Östergötland.

53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning

Det är en låg andel inkomna ärenden som överklagats vilket gör att procentandelen snabbt blir hög. Under året så är det en hel del specifika ärenden som överklagats och där beslutet blivit ändrat.

Övergripande kommentar

Fler beslut har överklagats och avgjorts i högre instans under år 2023 jämfört med året innan då 174 beslut överklagades. Andelen ändrade beslut har dock minskat från 17 procent för år 2022 till 14 procent för år 2023.

Tabell I – Handläggningstider

VÅS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2021–2023	Utfall (%) 2023	Utfall (%) 2022	Utfall (%) 2021	Medel-antal dagar 2023	Medel-antal dagar 2022	Medel-antal dagar 2021
202 Anmälan om svenskt medborgarskap ¹⁾	45						
204 Begravningsfrågor ¹⁾	45						
212 Auktorisation av bevakningsföretag ¹⁾	180						
282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen ²⁾	90	100	94	93	9	39	28
282 Ansökan om förprovning djurstall ²⁾	56	97	96	100	10	8	4
282 Anmälningsärenden djurskydd	90	86	79	64	49	61	91
40321 Överklagande av lov, förhandsbesked	150	98	89	91	88	127	111
40322 Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder	120	100	91	83	68	79	98
4034 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	64	13	17	147	273	247
505 Överklagade kommunala beslut miljöbalken m.fl. föfattn.	180	80	45	57	159	191	169
525 Samråd enligt 12 kap. 6§ miljöbalken	42	92	91	94	21	21	19
526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens ³⁾	21	98	99	100	7	7	5
551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. miljöbalken - Ansökan om tillstånd (konc) ^{2, 4)}	180						
555 Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	73	71	65	49	105	103
562 Prövning av avfall och producentansvar	40	98	100	98	7	12	9
566 Tillsyn av avfall och producentansvar	30	88	96	97	9	9	8
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – företagsstöd ^{5,6)}	180	8	11	12	805	1093	1022
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – projektstöd ^{5, 6)}	180	71	79	69	174	123	257
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – miljöinvesteringar ^{5, 6)}	180	100	89	77	47	117	206

VÅS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2021–2023	Utfall (%) 2023	Utfall (%) 2022	Utfall (%) 2021	Medel-antal dagar 2023	Medel-antal dagar 2022	Medel-antal dagar 2021
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - företagsstöd ^{5, 6)}	180	0	100	X	0	85	59
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - projektstöd ^{5, 6)}	180	0	0	X	0	0	659
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder-företagsstöd ^{6, 7)}	120	96	96	96	53	42	49
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – projektstöd ^{6, 7)}	120	88	100	87	66	39	62
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – miljöinvesteringar ^{6, 7)}	120	100	0	75	55	292	184
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – företagsstöd ^{6, 7, 8)}	120	X	100	X	90	31	50
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – projektstöd ^{6, 7)}	120	0	0	0	0	0	0
623 Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	98	99	98	11	9	6
623 Ansökan om förordnande som fisketillsynsman	40	87	95	91	23	18	22

1) Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län.

2) Målet är satt från komplett ansökan.

3) Enligt 19 kap 3 b § miljöbalken.

4) Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

5) Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

6) Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden) Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

7) Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader.

8) År 2021 beslutades fyra ärenden om utbetalning av företagsstöd. År 2023 beslutades två ärenden om utbetalning av företagsstöd.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar till Tabell I

VÄS 403 och 505

Ärenden som gäller prövning av överklagande av kommuns beslut om lov och förhandsbesked inom VÄS 403 har prioriterats framför prövning av övriga överklagade kommunala beslut. Trots detta har handläggningstiderna kunnat förbättras för övriga överklagade ärenden enligt plan- och bygglagen, VÄS 4034, och även för överklagade ärenden enligt miljöbalken, VÄS 505.

VÄS 282 Anmälningssärenden djurskydd

Andel ärenden som handlagts inom utsatt tid har ökat på ett mycket positivt sätt under året. Orsaken till detta är bland annat arbete med den nationella rutinen för prioritering av ärenden samt att resurser prioriterats till området.

VÄS 602

Ansökan om stöd

Medelantal dagar år 2023 för ansökan om företagsstöd inom landsbygdsprogrammet har förbättrats jämfört med de senaste åren. Det beror framförallt på att ärenden har avslagits på grund av medelsbrist. Handläggningen av ärenden som har kunnat beviljats stöd har tagit tid. Det har flera orsaker. De ärenden som har handlagts under 2023 har varit gamla vilket innebär att mycket kan ha hänt med den tänkta investeringen. Det medför långa kompletteringstider. Under 2023 har rimlighetsbedömningen, liksom under 2022, varit särskilt tidskrävande då det varit svårt att få in dubbla offerter eller jämförande prisuppgifter. Tid har också behövt tas från handläggningen till arbete med uppstarten av strategisk plan och handläggningen av stöd inom havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027.

Måluppfyllelsegrad och medelantal dagar år 2023 för ansökan om projektstöd inom landsbygdsprogrammet har försämrats. Det beror framförallt på brist på handläggaresurser.

Ansökan om utbetalning

Handläggningstiderna har generellt god måluppfyllnad. Det har dock varit tidsödande att genomföra de kompletterande rimlighetsbedömningar av utgifter som krävs enligt handläggningsrutinerna. Detta har förlängt handläggningstiderna under hela 2023. Utbetalningshandläggare har dessutom fått hjälpa till med handläggningen av stödansökningar under året. Dessutom har ärenden som tagits ut för ”kontroll på plats” ofta fått vänta länge på besöket och därmed har handläggningstiderna även för dessa ärenden väsentligt förlängts.

Det sämre utfallet och ökningen i medelantaldagar för 2023 för ansökningar om utbetalning av projektstöd jämfört med tidigare år beror på framförallt på brist på handläggaresurser.

VÄS 622

För stöd från Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) fattar länsstyrelserna beslut om stöd efter urval och medelsfördelning av Jordbruksverket. Jordbruksverket fattar beslut om utbetalning på Länsstyrelsens handlagda ansökningar.

För ansökan om stöd och ansökan om utbetalning av stöd gällande företagsstöd och projektstöd från EHFF har enligt länsstyrelsegemensamma instruktioner utfall inte redovisats i tabellen i de fall antalet ärenden understiger 10. Dessa avsnitt är i stället markerade med x i tabellen och utfallen är beskrivna i not.

Finansiell redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Resultaträkning

Belopp i tkr.

Resultaträkning	2023	2022	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	125 962	122 563	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	18 934	19 790	2
Intäkter av bidrag	114 488	129 135	3
Finansiella intäkter	2 400	690	4
Summa	261 785	272 178	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-176 478	-176 697	5
Kostnader för lokaler	-12 407	-12 118	6
Övriga driftkostnader	-71 402	-81 458	7
Finansiella kostnader	-167	-37	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 595	-1 571	16,17
Summa	-262 048	-271 881	
Verksamhetsutfall	-264	296	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	10 622	9 810	9
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-10 622	-9 810	
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	512	0	10
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	53 669	49 358	11
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	13 742	232	12
Finansiella intäkter	23	4	13
Upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	1 716	1 628	13

Resultaträkning	2023	2022	Not
Lämnade bidrag	-69 662	-51 222	14
Saldo	0	0	
Årets kapitalförändring	-264	296	15

Balansräkning

Belopp i tkr.

Tillgångar	2023-12-31	2022-12-31	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	35	64	
Summa	35	64	16
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	411	259	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	4 121	4 553	
Summa	4 532	4 812	17
Varulager m.m.			
Fastigheter	15	15	
Summa	15	15	18
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	477	897	
Fordringar hos andra myndigheter	5 113	13 053	19
Övriga kortfristiga fordringar	3 249	1 861	20
Summa	8 839	15 810	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	3 764	3 334	
Upplupna bidragsintäkter	7 274	10 994	
Övriga upplupna intäkter	1 464	1 894	
Summa	12 502	16 221	21
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	25 421	6 397	
Summa	25 421	6 397	22

Tillgångar	2023-12-31	2022-12-31	Not
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	65 240	93 530	23
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	3 159	2 227	
Kassa och bank	623	948	
Summa	69 021	96 705	
Summa tillgångar	120 365	140 025	

Kapital och skulder	2023-12-31	2022-12-31	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	15	15	
Balanserad kapitalförändring	1 107	811	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-264	296	
Summa	858	1 121	24
Fonder			
Fonder	3 792	5 507	
Summa	3 792	5 507	13
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	888	784	25
Övriga avsättningar	2 204	1 873	26
Summa	3 092	2 657	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	4 455	4 807	27
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	9 059	7 470	28
Leverantörsskulder	7 338	19 353	29
Övriga kortfristiga skulder	12 472	3 428	30
Depositioner	3 159	2 227	31
Summa	36 483	37 285	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	13 429	13 020	
Oförbrukade bidrag	62 710	80 433	
Summa	76 140	93 454	32
Summa kapital och skulder	120 365	140 025	

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr.

Anslag	Ing. överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regl. brev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	Not
Utgiftsområde 1							
Rikets styrelse							
01 05 001 017 Länsstyrelserna m.m. Gävleborgs län	4 286	126 289	-597	129 978	-126 406	3 571	33
Utgiftsområde 19							
Regional tillväxt							
19 01 001 017 Regionala utvecklingsåtgärder Länsstyrelsen i Gävleborgs län	533	68	-533	68	-68	0	34
Summa	4 819	126 357	-1 130	130 046	-126 474	3 571	

Redovisning mot inkomstittel

Belopp i tkr.

Inkomstittel	Beräknat belopp	Inkomster	Not
2511 006 Expeditions- och ansökningsavgifter	1 100	858	
2537 106 Miljöskyddsavgift	8 000	8 041	
2552 304 Avgifter enligt avfallsförordningen (Lst)	175	146	
2714 104 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	1 100	1 565	
2714 538 Särskild avgift enligt utlänningslagen		96	
2811 194 Övriga inkomster ¹⁾		-83	
Summa	10 375	10 622	9

¹⁾ Inkomstittel 2811 194 Övriga inkomster avser kostnader gällande Jordfonden.

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat inte anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2024.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antalet anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet 2023 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

- ”Bestämmelsen i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”
- ”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor till och med brytdag har bokförts bortsett från 5 mindre fakturor på sammanlagt 19 tkr. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningspost. Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror med mera för att kostnaden ska belasta rätt period. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 20 tkr, utom för hyror som periodiseras oavsett belopp.

Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och värderas i samband med bokslut.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en ekonomisk livslängd om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. För markanläggningar som klassas som infrastrukturella tillgångar (naturmiljötillgång) ska anskaffningsvärdet uppgå till minst 250 tkr. På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis.

Tillgångstyp	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	Högst 5 år
Markanläggningar	Respektive komponents nyttjandeperiod
Förbättringsutgift på annans fastighet	Högst 7 år
Maskiner	5 år
It-teknisk utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	5 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggningar	Avskrivning startas vid färdigställning och inplacering i anläggningsgrupp

Jordfonden

Jordfondens fastigheter värderas till inköpspris, med justering för gjorda åtgärder. Enligt regleringsbrev 2023 avseende utgiftsområde 23 anslag 1:20 anslagspost 2 villkor 6 ska vinst vid försäljning återinvesteras i Jordfonden.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Ledande befattningshavare, uppdrag	Lön och andra ersättningar, kr	Skattepliktiga förmåner, kr
Per Bill, landshövding	1 367 417	186 180
Ordförande i Infobill AB Styrelseledamot i Ponte AB Ordförande Lübecks insamlingsfond Ordförande Gästrikefonden		
Veronica Lauritzsen, länsråd	1 144 668	1 800
Ordförande Ståndspersonssocieteten i Gävle		

Ledamöterna i länsstyrelsens insynsråd nuvarande, uppdrag	Lön och andra ersättningar, kr	Skattepliktiga förmåner, kr
Hanna Bruce	2 700	
Ledamot i styrelsen Växbo Lin AB, Linfabriken Fastighets AB och Inslag Holding AB samt suppleant i Aks A-K Söderström AB		
Ylva Fältholm	2 700	
Ledamot i högskolestyrelsen Högskolan i Gävle samt suppleant i styrelsen Takt & Ton Luleå Stereohandel AB		
Anders W Jonsson	2 700	
Inga uppdrag		
Åsa Lindestam	2 839	
Inga uppdrag		
Per Mellström	7 700	
Inga uppdrag		
Ingela Norberg	2 700	
Inga uppdrag		
Lotta Zetterlund	7 955	
Inga uppdrag		

Noter till resultaträkning

Not 1

Intäkter av anslag	2023	2022
01 05 001 017 Förvaltningsanslag	125 894	122 395
19 01 001 017 Regionala tillväxtåtgärder	68	167
Summa intäkter av anslag	125 962	122 563

Not 2

Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2023	2022
Offentligrättsliga avgifter	3 481	2 942
Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	15 029	14 787
Intäkter av andra ersättningar	424	2 061
Summa	18 934	19 790
<i>Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av</i>		
Intäkter uthyrning	237	364
Intäkter utbildning/konferenser	1 267	645
Intäkter konsultuppdrag	12 931	13 199
Intäkter övriga 4 § avgifter	595	579
Summa	15 029	14 787

Kommentar till Not 2

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bl.a. i anslagsredovisningen, älgvårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter.

Not 3

Intäkter av bidrag	2023	2022
Bidrag från statliga myndigheter	110 865	126 835
<i>varav</i>		
Länsstyrelsen i Örebro län	32 944	38 226
Naturvårdsverket	31 793	47 082
Havs- och vattenmyndigheten	19 939	19 870
Statens jordbruksverk	8 197	9 483
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	4 230	6 435
Migrationsverket	3 042	192
Länsstyrelsen i Västmanlands län	2 389	35
Länsstyrelsen i Dalarnas län	1 764	569
Länsstyrelsen i Uppsala län	1 641	324
Riksantikvarieämbetet	1 230	1 601
Kammarkollegiet	1 153	416
Länsstyrelsen i Västerbottens län	708	392
Kungl. Tekniska högskolan	522	242
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	300	0
Post- och telestyrelsen	268	347
Arbetsförmedlingen	242	749
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	140	0
Länsstyrelsen i Jönköpings län	55	28
Försäkringskassan	40	0
Universitets- och högskolerådet	27	0
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	2	43
Länsstyrelsen i Skåne län	0	71
Länsstyrelsen i Stockholms län	0	60
Regeringskansliet	0	92
Skogsstyrelsen	0	105
Tillväxtverket	0	315
Övriga motparter	238	159
Bidrag från övriga	3 624	2 300
<i>varav bidrag från EU:s fonder</i>		
Life - program för miljö- och klimatpolitik	2 202	944
Summa	114 488	129 135

Kommentar till Not 3

Naturvårdsverket hade en generell minskning av anslag 2023 och den största minskningen avsåg den så kallade skötselchablonen inom förvaltning av skyddade områden. Minskningen från Länsstyrelsen i Örebro beror bland annat på krisstöd till lantbruket som 2022 uppgick till 4 100 tkr och motsvarande summa för 2023 är 333 tkr.

Not 4

Finansiella intäkter	2023	2022
Räntekonto i Riksgälden	2 376	660
Övriga finansiella intäkter	24	30
Summa	2 400	690

Not 5

Kostnader för personal	2023	2022
Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-116 318	-117 004
<i>varav Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)</i>	<i>-269</i>	<i>-415</i>
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier samt övriga kostnader för personal	-60 160	-59 693
Summa	-176 478	-176 697

Not 6

Kostnader för lokaler	2023	2022
Kostnader för lokaler	-12 407	-12 118

Kommentar till Not 6

Lokalkostnaderna som redovisas i denna not har inte samma urval som tabell E i resultatredovisningen och utfallet kan därmed inte jämföras.

Not 7

Övriga driftskostnader	2023	2022
Övriga driftskostnader	-71 402	-81 458

Kommentar till Not 7

Övriga driftskostnader påverkas av de projekt som Länsstyrelsen Gävleborg bedriver och varierar från år till år. 2022 har kostnaderna bland annat påverkats av restaureringskostnader från olika projekt samt exempelvis Entréprojektet gällande Färnebofjärdens nationalpark.

Not 8

Finansiella kostnader	2023	2022
Räntekostnader i Riksgälden	-162	-31
Övriga finansiella kostnader	-5	-6
Summa	-167	-37

Not 9

Avgifter m.m. som inte disponeras, inkomsttitel och verksamhet	Intäkter 2021	Netto +/- 2022	Budget intäkter 2023	Intäkter 2023	Kostnader 2023	Netto +/- 2023	Ackumulerat +/- utgående 2023
Avgifter med bestämt ekonomiskt mål¹⁾							
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	1 139	-888	1 100	858	-1 991	-1 134	-2 022
2537 Miljöskyddsavgifter	7 894	5 441	8 000	8 041	-5 541	2 500	7 941
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	166	69	175	146	-61	85	154
- varav avgifter enligt avfallsförordningen	166	69		146	-61	85	154
Summa avgifter med bestämt ekonomiskt mål	9 198			9 045			

1) Tidigare har länsstyrelserna haft ett undantag i regleringsbrevet enligt 6 kap. 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras. Från och med regleringsbrevet 2022 är undantaget borttaget. Inga jämförelsetal avseende kostnader för året 2021 kan tas fram. Som en följd av det ändras notens uppställning till att omfatta intäkter för år 2021 samt nettoutfall år 2022. År 2023 redovisas både kostnader och intäkter. Ackumulerat utfall avser åren 2022 och 2023.

Avgifter m.m. som inte disponeras, inkomsttitel och verksamhet	Intäkter 2021	Intäkter 2022	Budget intäkter 2023	Intäkter 2023	Kostnader 2023	Netto +/- 2023	Ackumulerat +/- utgående 2023
Övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål	1 056	598	1 100	1 577			
2714 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	1 056	492	1 100	1 565			
2714 Särskild avgift enligt utlänningslagen	-9	102		96			
2811 Övriga inkomster	10	4		-83			
Summa övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål	1 056	598	1 100	1 577			
Summa avgifter totalt redovisade mot inkomsttitel	10 255			10 622			

Kommentar till Not 9

Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende länsstyrelserna. Noten är uppdelad på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål.

Not 10

Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2023	2022
01 05 001 017 Förvaltningsanslag	512	0
Summa	512	0

Kommentar till Not 10

Länsstyrelsen Gävleborg får utbetala medel till övriga länsstyrelser som har kostnader för åtgärder för begränsning av massförekomst av översvämningsmyggor enligt regleringsbrevet för budgetåret 2023.

Not 11

Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2023	2022
Från myndighet		
Havs- och vattenmyndigheten	15 116	15 462
Riksantikvarieämbetet	11 362	10 029
Naturvårdsverket	10 668	16 550
Migrationsverket	6 404	0
Länsstyrelsen i Västerbottens län	4 288	1 189
Socialstyrelsen	4 265	4 465
Länsstyrelsen i Örebro län	1 481	889
Post- och telestyrelsen	85	163
Länsstyrelsen i Dalarnas län	0	50
Länsstyrelsen i Östergötlands län	0	562
Summa	53 669	49 358

Kommentar till Not 11

Avseende Naturvårdsverket betalades det 2023 ut 2 578 tkr i bidrag gällande lokala och kommunala naturvårdsåtgärder (LONA), motsvarande summa för 2022 är 7 082 tkr. Avseende Migrationsverket har projekt Samverkan Gävleborg betalat ut bidrag till myndigheter, kommuner och övriga organisationer på 6 229 tkr. Motsvarande summa 2022 är noll.

Not 12

Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2023	2022
Life - program för miljö- och klimatpolitik	13 285	0
Bygdemedel	945	887
Kommunal samverkan	770	-377
Privata företag	128	223
Företag Fiske	112	0
Älgvårdsfonden	-1 498	-501
Summa	13 742	232

Kommentar till Not 12

Under 2023 har EU-projektet Rivers of Life förmedlat bidrag till deltagande part Länsstyrelsen Jämtland.

Not 13

Avsättning till/upplösning av fonder med mera för transfereringsändamål	2023	2022
Ingående balans	5 507	7 135
Årets förändring	-1 716	-1 628
Utgående balans	3 792	5 507
Uppdelat på		
Älgårdsfonden		
Ingående balans	4 560	5 776
Årets inbetalningar	1 097	1 485
Årets kostnader	-2 596	-1 986
Lämnade bidrag	-410	-715
Utgående balans	2 651	4 560
Årets förändring Älgårdsfonden	-1 909	-1 216
Bygdemedel		
Ingående balans	948	1 359
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	944	887
Finansiella intäkter	23	4
Lämnade bidrag	-775	-1 303
Utgående balans	1 140	948
Årets förändring Bygdemedel	192	-411

Not 14

Lämnade bidrag	2023	2022
Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-52 403	-35 210
Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-17 259	-16 011
Summa Lämnade bidrag	-69 662	-51 222
Miljömål	-15 163	-16 090
Övriga ärenden inom vattenverksamhet	-13 286	-102
Byggnadsvård	-8 436	-4 763
Integrationsfrågor	-7 174	377
Kalkning av försurade vatten	-5 029	-5 150
Frågor inom mänskliga rättigheter	-4 265	-4 465
Efterbehandling av förorenade områden	-2 369	-5 970
Förvaltning och skötsel av skyddade områden	-2 174	-2 983
Stöd till fisket	-2 000	-2 000
Kulturhistoriskt värdefulla miljöer	-1 929	-3 032
Dricksvattenförsörjning	-1 395	-1 124
Jämställdhetsfrågor	-1 355	-1 052
Jakt och viltvård	-1 245	-1 383
Fiskevård och fritidsfiske	-1 018	832

Lämnade bidrag	2023	2022
Deponering, administration och fördelning av medel, allmänna arvsfonden m.m.	-775	-1 303
Fornminnes- och kulturlandskapsvård	-553	-1 934
Allmänt och övergripande inom naturvård och miljöskydd	-507	0
Skydd av områden och arter (exkl. vattenskyddsområden och kulturresevat)	-304	-239
Fornminnen	-250	-300
Allmänt och övergripande inom kulturmiljö	-194	0
Kommunikationsplanering	-85	-163
Främjande insatser inom folkhälsoområdet	-75	-185
Utveckling av jordbruksnäringen och landsbygden	-54	0
Miljöövervakning	-25	-35
Allmänt och övergripande inom energi och klimat	0	-50
Klimatanpassning	0	-110
	-69 662	-51 222
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>		
Life - program för miljö- och klimatpolitik	-13 285	0

Kommentar till Not 14

Övriga ärenden inom vattenverksamhet 2023 avser i huvudsak utbetalt bidrag gällande EU-projektet Rivers of Life. Integrationsfrågor avser till största delen lämnade bidrag inom projektet Samverkan Gävleborg med 6 229 tkr.

Not 15

Årets kapitalförändring	2023	2022
Verksamhetsutfall		
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	-156	239
Avslutade externa medel och ANL RTA	-108	58
Summa verksamhetsutfall	-264	296
Uppbörd	0	0
Transfereringar	0	0
Summa årets kapitalförändring	-264	296

Noter till balansräkning

Not 16

Immateriella anläggningstillgångar	2023-12-31	2022-12-31
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
Ingående anskaffningsvärde	132	78
Årets anskaffning	0	54
Årets försäljning, uttrangering	-78	0
Utgående anskaffningsvärde	54	132
Ingående avskrivningar	-68	-62
Årets avskrivningar	-23	-6
Årets försäljning, uttrangering	72	0
Utgående avskrivningar	-19	-68
Bokfört värde	35	64
Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	35	64

Kommentar till Not 16

Ett besöksystem är uttrangerat med en förlust på 6 tkr.

Not 17

Materiella anläggningstillgångar	2023-12-31	2022-12-31
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	12 069	12 069
Årets anskaffning	232	0
Årets försäljning, uttrangering	0	0
Utgående anskaffningsvärde	12 301	12 069
Ingående avskrivningar	-11 810	-11 466
Årets avskrivningar	-81	-344
Årets försäljning, uttrangering	0	0
Utgående avskrivningar	-11 890	-11 810
Bokfört värde	411	259
Maskiner, inventarier, installationer mm.		
Ingående anskaffningsvärde	27 445	24 583
Årets anskaffning	1 060	3 422
Årets försäljning, uttrangering	-1 615	-560
Utgående anskaffningsvärde	26 889	27 445
Ingående avskrivningar	-22 892	-22 230
Årets avskrivningar	-1 491	-1 222
Årets försäljning, uttrangering	1 615	560
Utgående avskrivningar	-22 768	-22 892
Bokfört värde	4 121	4 553
Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	4 532	4 812

Kommentar till Not 17

Under året har inventarier utranterats till ett värde av 1 615 tkr, samtliga var helt avskrivna.

Not 18

Varulager m.m.	2023-12-31	2022-12-31
Jordfondsfastigheter Areal, ha:		
Jordbruksmark	2	2
Produktiv skogsmark	3	3
Bokfört värde	15	15
Bedömt värde	200	200

Kommentar till Not 18

Avser Jordfondens fastigheter inom lantbruksverksamheten.

Not 19

Fordringar hos andra myndigheter	2023-12-31	2022-12-31
Diverse fordringar andra myndigheter	2 843	7 224
Mervärdesskatt	2 270	5 829
Summa	5 113	13 053

Kommentar till Not 19

Av diverse fordringar hos andra myndigheter avser 2 157 tkr en faktura till Naturvårdsverket gällande Entréprojektet. Motsvarande fakturering föregående år var 5 794 tkr.

Not 20

Övriga kortfristiga fordringar	2023-12-31	2022-12-31
Uppbördsfordringar	3 177	1 840
Övriga kortfristiga fordringar	72	21
Summa	3 249	1 861

Not 21

Periodavgränsningsposter	2023-12-31	2022-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	3 227	2 856
Övriga förutbetalda kostnader	537	478
Summa förutbetalda kostnader	3 764	3 334
Upplupna bidragsintäkter		
Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter	6 995	10 913
<i>varav</i>		
Statens jordbruksverk	6 470	8 449
Naturvårdsverket	406	1 655
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	78	0
Arbetsförmedlingen	0	52
Migrationsverket	0	756
Övriga motparter	41	0

Periodavgränsningsposter	2023-12-31	2022-12-31
Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	279	81
Totala upplupna bidragsintäkter	7 274	10 994
Övriga upplupna intäkter	1 464	1 894
Summa periodavgränsningsposter	12 502	16 221

Not 22

Avräkning med statsverket	2023-12-31	2022-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-1 840	-1 331
Redovisat mot inkomsttitel (-)	-10 622	-9 810
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	9 285	9 301
Skulder avseende uppbörd	-3 177	-1 840
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	78	45
Redovisat mot anslag (+)	68	167
Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-146	-135
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	78
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-4 286	-3 997
Redovisat mot anslag (+)	126 406	122 395
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-126 289	-122 956
Återbetalning av anslagsmedel (+)	597	271
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-3 571	-4 286
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	12 445	29 802
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	160 397	139 756
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-131 534	-147 946
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar (+/-)	-9 139	-9 166
Övriga fordringar på statens centralkonto	32 169	12 445
Summa utgående balans avräkning med statsverket	25 421	6 397

Not 23

Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2023-12-31	2022-12-31
Räntekonto i Riksgälden	65 240	93 530

Not 24

Förändring av myndighetskapitalet	Statskapital	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2022	15	-203	1 014	296	1 121
A Ingående balans 2023	15	-203	1 014	296	1 121
Föregående års kapitalförändring	0	239	58	-296	0
Årets kapitalförändring	0	0	0	-264	-264
B Summa årets förändring	0	239	58	-560	-264
C Utgående balans 2023	15	35	1 072	-264	858

Not 25

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2023-12-31	2022-12-31
Ingående avsättningar	784	819
Årets pensionskostnader	461	358
Årets pensionsutbetalningar	-358	-393
Utgående avsättning	888	784

Not 26

Övriga avsättningar	2023-12-31	2022-12-31
Kompetensväxlingsåtgärder / Trygghetsmedel		
Ingående balans	1 873	1 657
Årets förändring	331	216
Utgående balans	2 204	1 873
Summa övriga avsättningar	2 204	1 873

Kommentar till Not 26

Av Trygghetsmedel beräknas ca 350 tkr användas under 2024.

Not 27

Lån i Riksgäldskontoret	2023-12-31	2022-12-31
Ingående balans	4 807	2 957
Under året upptagna lån	1 250	3 421
Årets amorteringar	-1 601	-1 571
Utgående balans	4 455	4 807
Beviljad låneram	6 800	6 800

Not 28

Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2023-12-31	2022-12-31
Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	5 551	2 772
Lagstadgade arbetsgivaravgifter	3 000	3 146
Mervärdesskatt	508	1 553
Summa	9 059	7 470

Kommentar till Not 28

2 210 tkr avser fakturerade kostnader från andra länsstyrelser avseende uppdrag inom Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS).

Not 29

Leverantörsskulder	2023-12-31	2022-12-31
Leverantörsskulder	7 338	19 353

Kommentar till Not 29

Leverantörsskulder har minskat under 2023 då även driftskostnaderna har minskat beroende på de projekt som bedrivs.

Not 30

Övriga kortfristiga skulder	2023-12-31	2022-12-31
Personalens källskatt	2 545	2 795
Övriga kortfristiga skulder	9 927	633
Summa	12 472	3 428

Kommentar till Not 30

I posten övriga kortfristiga skulder ingår medel från EU gällande projektet Rivers of Life med 9 853 tkr. Motsvarande summa 2022 är 616 tkr.

Not 31

Depositioner	2023-12-31	2022-12-31
Depositioner	3 159	2 227

Kommentar till Not 31

Av deponerade medel beräknas 1 327 tkr finnas kvar vid utgången av 2024.

Not 32

Periodavgränsningsposter	2023-12-31	2022-12-31
Upplupna kostnader - Upplupna löner, arvoden inkl sociala avg	282	403
Upplupna kostnader - Upplupna semesterlöner inkl sociala avg	11 116	11 738
Upplupna kostnader - Övriga upplupna kostnader	2 032	880
Summa upplupna kostnader	13 429	13 020
Oförbrukade bidrag från annan myndighet	57 645	73 008
<i>varav</i>		
Migrationsverket	21 052	17 201
Havs- och vattenmyndigheten	15 408	27 222
Naturvårdsverket	13 751	14 162
Länsstyrelsen i Örebro län	3 424	7 434
Riksantikvarieämbetet	1 255	863
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 228	1 231
Länsstyrelsen i Västmanlands län	477	2 870
Kungl. Tekniska högskolan	342	322
Länsstyrelsen i Uppsala län	241	382
Länsstyrelsen i Dalarnas län	218	245
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	152	154
Post- och telestyrelsen	59	100
Kammarkollegiet	38	378
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	0	0
Skogsstyrelsen	0	135
Länsstyrelsen i Västerbottens län	0	308
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas inom tre månader	14 298	18 491
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mellan mer än tre månader till ett år	10 294	15 462
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mellan mer än ett år till tre år	33 053	31 673
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mer än tre år	0	7 382
Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	5 065	7 425
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>		
Life - program för miljö- och klimatpolitik	3 782	5 984
Summa oförbrukade bidrag	62 710	80 433
Summa periodavgränsningsposter	76 140	93 454

Kommentar till Not 32

Minskning av oförbrukade medel från Havs- och vattenmyndigheten beror på förbrukning inom projektet Rivers of Life samt åtgärdsarbete genom restaurering av limniska och marina miljöer.

Noter till anslagsredovisning

Not 33

01 05 001 017 Länsstyrelserna m.m., Gävleborgs län

Villkor för anslag	Belopp	Utfall
Anslagskredit	3 791	0
Anslagsbehållning som disponeras, 3 %	3 789	3 571
Kredit på räntekonto	6 000	0
Låneram för anläggningstillgångar	6 800	4 455
Högst 3 000 000 kr får användas för åtgärder för begränsning av massförekomst av översvåmningsmyggor. Länsstyrelsen får utbetala medel till övriga länsstyrelser som har kostnader för sådana åtgärder. (Gävleborg)	3 000	3 000

Not 34

19 01 001 017 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Gävleborgs län

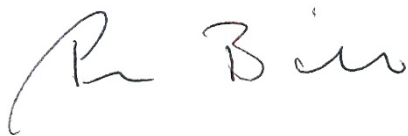
Villkor för anslag	Belopp	Utfall
Anslagskredit	3	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	0
Uppföljning och utvärdering	68	68
Beställningsbemyndigande	0	0

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen

Årsredovisningen är beslutad den 21 februari 2024.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Gävle den 21 februari 2024

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Per Bill', written in a cursive style.

Per Bill

Landshövding

Bilagor

Bilaga A. Paragrafer i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, som redovisas i årsredovisningen

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1§	Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Om länsstyrelsen	Alla län
2§ p1	Verka för att nationella mål får genomslag	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2§ p2	Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2§ p3	Främja länets utveckling och följa tillståndet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2§ p4	Främja samverkan i länet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2§ p5	Ansvara för ålagda tillsynsuppgifter	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2§p6	Vid behov bistå regeringen och Regeringskansliet inom länet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
3§ p1	De allmänna valen	Övrig förvaltnings och trafikföreskrifter	Alla län
3§ p2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
3§ p3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
3§ p4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
3§ p5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
3§ p6	Energi och klimat	Energi och klimat	Alla län
3§ p7	Kulturmiljö	Kulturmiljö	Alla län
3§ p8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
3§ p9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård och miljöskydd	Alla län

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
3§ p10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar	Alla län
3§ p11	Fiske	Areella näringar	Alla län
3§ p12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3§ p13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3§ p14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
4§ p1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Areella näringar	Alla län
4§ p3	I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Areella näringar	Norrbotten, Västernorrland, Västra Götaland
4 a§	Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m.	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
5§ p1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p2	Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p7	Verka för att förenkla för företag	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Energi och klimat	Alla län
5§ p9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
6§	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030 Naturvård och miljöskydd	Alla län
7§	Geografiskt områdesansvar m.m.	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
7 b§	Beredskapsmyndighet	Samhällsskydd och beredskap	Alla län

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
13 a§	Vid Länsstyrelsen i Östergötlands län ska finnas ett nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck.	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Östergötland
14§	Miljöprövningsdelegation	Naturvård och miljöskydd	Stockholm, Uppsala, Östergötland, Kalmar, Skåne, Halland, Västra Götaland, Örebro, Dalarna, Västernorrland, Västerbotten, Norrbotten
15§	Vattendelegation	Naturvård och miljöskydd	Norrbotten, Västernorrland, Västmanland, Kalmar, Västra Götaland
18§	Viltförvaltningsdelegation enligt förordning (2009:1474)	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län

Bilaga B. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller återrapporteringar och uppdrag som redovisas i årsredovisningen och som framgår i länsstyrelsernas regleringsbrev 2023.

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
1A2 Livsmedelsstrategi – bidra till ökad livsmedelsproduktion	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
1A4 Översyn bevarandeplaner Natura 2000-områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A5 Strandskyddstillsyn och tillsynsvägledning m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A6 PFAS - övervakning, inventering och kartläggning m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A7 Föreerade områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A8 Ingen övergödning – miljö kvalitetsmålet	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A9 Dricksvatten enligt EU-direktiv	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A10 Effektivisering och handläggning jordbrukspolitiken 2023-2027 m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A11 Nationella och regionala skogsprogram	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1B1 Naturvård - regional samordning och ledning	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1B2 Restaurering ängs- och betesmarker - nationellt program	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1B4 Webbplatsen informationsverige.se	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Västra Götaland
1C1 Förenkla för företag åtgärder	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Integrering av tvärspektoriella frågor	Alla län
1C2 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C3 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Berörda län
1C4 Bredband tillgång, utbyggnad och samverkan m.m.	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C5 Ökat bostadsbyggande, samverkan kommuner m.m.	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
1C6 Planeringsstöd större industrietableringar	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Hållbar samhällsplanering och boende	Norrboten och Västerbotten
1C8 Regional förvaltningsplan skarv, behov och ev. åtgärder	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan m.m.	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
1D6 Tillsyn och prövning effektivitet, enhetlighet och handläggningstider	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
2.1 Årsredovisning i enhetlig struktur, redovisning av statistik m.m.	Organisationsstyrning	Året i siffror	Alla län
3B16 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län

Bilaga C. Övriga uppdrag, förordningar m.m. som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller exempel på regeringsuppdrag och hänvisningar till paragrafer i förordningar i vilka det uttryckligen framgår att återrapportering/redovisning ska ske i årsredovisningen.

Uppdrag/Förordning	Område	Avsnitt i årsredovisning
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten	Övrig redovisning
3 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Information av väsentlig betydelse	Övrig redovisning
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Avgiftsfinansierad verksamhet	Övrig redovisning
3 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Kompetensförsörjning	Arbetsmiljö och medarbetare
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Skattepliktig ersättning till ledamöter i styrelse, råd utsett av regeringen och myndighetens ledande befattningshavare	Finansiell redovisning
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Frånvaro på grund av sjukdom	Arbetsmiljö och medarbetare
Hur medel för att förstärka arbetet med civilt försvar har använts (Fö2023/00751)	Anvisningar för det civila försvaret för försvarsbeslutsperioden 2021-2025	Samhällsskydd och beredskap

Bilaga D. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning

Bilagan innehåller regleringsbrevsuppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2023 som redovisas i särskild ordning.

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
2.2 Underlag till tabeller i årsredovisningen	Organisationsstyrning	2024-02-22	Lst Örebro
3A1 Minskat och förenklat uppgiftslämnande	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-25	Klimat- och näringslivsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3A2 Energi- och klimatpolitiska målen	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-02-16	Lst Dalarna redovisar till Klimat- och näringslivsdepartementet
3A3 Skydda dricksvattenförsörjningen m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-01	Lst Kalmar redovisar till Klimat- och näringslivsdepartementet
3A4 Regionala analyser och kunskapsunderlag kemikalier dricksvatten m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-31	Redovisas till Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3A5 Kontinuitetsplanering dricksvattenförsörjning, utbildning och stöd m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-05-10 2024-01-31	Delredovisning muntlig Slutredovisning till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet Lst Jönköping samordnar
3A6 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-02-15	Lst Västernorrland redovisar till Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet)
3A7 Restaurering och anläggning av våtmarker	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-02-15	Lst Gotland redovisar till Klimat- och näringslivsdepartementet
3A8 Skydd, skötsel och förvaltning av värdefulla naturområden m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-02-15	Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet)
3A9 Kompensationsåtgärder mot övergödning – underlag och styrmedel	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-10-01 2024-09-25	Gäller Lst vattenmyndigheter Delredovisning Slutredovisning till Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Västmanland samordnar
3A10 Uppgifter om strandskyddsbeslut	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet)
3A11 Kostnader för hantering av EU-stöden	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-01	Statens jordbruksverk (kopia till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet)

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3A12 Föregående års fisketillsyn	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-15	Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet)
3A13 Insatser samverkan enligt förordningen om vattenverksamheter m.m.	Uppdrag / A. Nationella	2024-03-15	LST Jönköping redovisar samlat till Klimat- och näringslivsdepartementet
3B1 Statlig närvaro och service i länet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-10-31	Finansdepartementet, Lst Örebro samordnar
3B2 Planering bostadsförsörjning - råd, information och underlag	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-06-15	Bostadsmarknadsanalys till Boverket enligt 2 § förordningen (2011:1160)
3B3 Inriktningsmål för överklagade kommunala beslut om lov	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-02-29	Boverket (kopia till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet)
3B5 Kyrkliga kulturarvet och den kyrkoantikvariska ersättningen	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-05-02	Riksantikvarieämbetet (kopia till Kulturdepartementet)
3B6 Försvarssekretess i samhällsplaneringsfrågor	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-06-16	Försvarsdepartementet Lst Västra Götaland samordnar
3B7 Regionala arbetet med friluftspolitiken	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet)
3B8 Minska spridning av granbarkborrar från skyddade områden	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-12-01	Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet Lst Kronoberg samordnar
3B9 Verka för minoritetspolitikens fastställda mål	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-31	Gäller endast Lst Stockholm som redovisar till Kulturdepartementet
3B10 Tillämpning av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-11-14	Alla län redovisar till Lst Stockholm och Sametinget (kopia till Kulturdepartementet)
3B11 Aktiviteter på demokratiområdet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-15	Lst Jönköping redovisar till Kulturdepartementet
3B12 Tillämpningen av barns rättigheter	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-31	Socialdepartementet, Lst Dalarna samordnar
3B13 Föräldraskapsstöd - utsatta områden, bekämpa och förebygga kriminalitet barn och unga m.m.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Berörda Lst till Socialdepartementet Redovisas årligen 2024-2027
3B14 Mänskliga rättigheter samordning	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Gäller endast Lst Dalarna som redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3B15 Jämställdhetspolitiska målen och länsstrategier 2024-2027	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2025-03-01 2028-03-01	Delredovisning Slutredovisning Jämställdhetsmyndigheten (kopia till Arbetsmarknadsdepartementet)
3B17 Nyanlända m. fl., lägesbilder boende och skola	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnar
3B18 Mottagande ensamkommande barn, asylsökande m.fl. (2016:1363)	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnar
3B19 Insatser för asylsökande m.fl. enligt förordningen (2016:1363 och 2016:1364)	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnare
3B20 Statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar (2010:1122)	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnare
3B21 Resultat statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar enligt 37 a §	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnare
3B22 Redovisning om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnare
3C1 Redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program Nord m.fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3C2 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Nord m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3C3 Redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program Aurora m.fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-31	Gäller endast Lst Jämtland och Norrbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3C4 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Aurora m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område	Rapporterings-datum	Rapportering till
3C5 Lämnat utgiftsprognoser anslag 1:1 m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	-	Gäller berörda län som redovisar till Tillväxtverket
3C6 Regionala resurscentra hedersrelaterat våld m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-01 2024-03-01	Gäller enbart Lst Östergötland som redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet Redovisas årligen
3C7 Mäns våld mot kvinnor inkl. kommunernas regionkoordinatorer mot prostitution och människohandel	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-01 2024-03-01	Redovisas till Arbetsmarknadsdepartementet Redovisas årligen
3C8 Förvaltningsanslag som har använts till arbetet mot mäns våld mot kvinnor	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-01 2024-03-01	Redovisas till Arbetsmarknadsdepartementet Redovisas årligen
3C9 Överföra kunskap och rutiner, telefonlinje beteende	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-10-01	Gäller endast Lst Stockholm som redovisar muntligt till Arbetsmarknadsdepartementet
3C10 Kunskaphöjande insatser och främja erfarenhetsutbyte, barnrätt och våld i nära relationer	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2024-04-30	Samlad delredovisning till Arbetsmarknadsdepartementet. LST Östergötlands län samordnar uppdraget och redovisningen.
3D1 Redovisa uppgifter från byggnadsnämnderna, tillämpning PBL flytt byggnader	Uppdrag / D. Tillsyn	2024-02-15	Boverket (kopia till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet)
3D2 Uppföljning av byggnadsnämndernas tillsynsarbete – hissar och kompetensförsörjning	Uppdrag / D. Tillsyn	2024-02-15	Boverket (kopia till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet)
3D3 Tillsynsutveckling enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2024-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet)
3D4 Prövning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2024-03-31	Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3D5 Uppgifter - inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-11-30	Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Skåne samordnar
3D6 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-03-15	Naturvårdsverket
3E1 Redovisa prognoser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2023-02-06 2023-04-25 2023-07-28 2023-10-23	Hermes

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3E2 Kartläggning dispositionsrätter och fördelningsnycklar m.m.	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2023-09-23	Finansdepartementet, Lst Örebro samordnar
3E3 Åtgärder för att öka säkerheten i digital infrastruktur	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2023-12-31	Finansdepartementet, Lst Västra Götaland samordnar
3E4 Utveckla arbetet med en god förvaltningskultur	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2023-09-15	Finansdepartementet, Lst Västmanland samordnar
3E5 Systematisk användning och analys av data och statistik	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2023-06-15	Finansdepartementet, Lst Stockholm samordnar

Bilaga E. Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat

IT-avdelningen

Länsstyrelsernas IT-avdelning är en nationell verksamhet som arbetar med länsstyrelsegemensamt perspektiv. IT-avdelningen levererar och utvecklar IT-tjänster till alla länsstyrelser. Länsstyrelsen i Västra Götaland är värdlän för IT-avdelningen.

Utvecklingsprogrammet för förstärkt digital motståndskraft är uppstartat under året med målet att genomföra regeringsuppdraget förstärkt säkerhet i länsstyrelsernas digitala infrastruktur.

IT-avdelningen har bidragit till länens riskmedvetenhet och kontinuitetsarbete genom omvärldsbevakning och kompetenshöjande insatser.

Länsstyrelsernas IT-avdelning har bidragit i den länsstyrelsegemensamma portföljstyrningen i förvaltning och projekt inom bland annat digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen och att ta fram ett nytt system för vatteninformation. IT-avdelningen har bidragit i Projektet Digital Samverkan som är ett länsstyrelsegemensamt projekt som går ut på att etablera en eller flera lämpliga och användarvänliga tjänster för att kunna samverka digitalt inom länsstyrelsen och med andra myndigheter och externa parter.

Telefonistorganisation

Funktionens uppdrag är att hantera samtal för 20 länsstyrelser genom vår gemensamma växel och En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd. Den övergripande inriktningen för telefonistorganisationen är att bedriva verksamheten med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Värdlän för telefonistorganisationen är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Telefonistorganisationen har under året levererat god service bland annat genom en hög tillgänglighet. Vi har besvarat fler samtal även under perioder när vi haft en lägre inkommande trafik. En stor mängd samtal har exempelvis handlat om energieffektiveringsstöd och varningsmottagare för invånare i kärnkraftslänen.

Telefonisterna i växeln har under året tagit emot hotfulla samtal med hot som var riktade mot telefonisten själv och mot vårt län men även samtal där hoten varit riktade mot andra län. Denna typ av samtal har inte förekommit innan och är en eskalering av det stegvis förändrade samtalsklimatet vi över tid uppmärksammat.

Under 2023 år påbörjade en ny programperiod för jordbrukarstöden. Det i kombination med perioder av torka, stora mängder regn och en ny typ av digital markuppföljning bidrog till en periodvis ökad mängd inkommande samtal för EVI kundsupporten för jordbrukarstöd.

Verksamheten arbetar för att kunna erbjuda länen en bredare service. Ett verksamhetsanpassat stödsystem som möjliggör utvecklingen är under produktion.

Samordnad löneservice

Funktionens uppdrag är att hantera löner för 22 myndigheter, 21 länsstyrelser samt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF. Till och med september hanterade Löneservice även lönerna för Brottsförebyggande rådet. Löneservice huvuduppgift är att hantera löneutbetalningarna och leveranser inom utsatta tider för uppdragsgivarna med hög kvalitet och med god service. Värdlän för Löneservice är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Under 2023 har Löneservice i snitt hanterat 7 700 löner per månad för länsstyrelserna. Samma siffror för år 2022 är 7 900 löner per månad. Skillnaden beror dels på att 2022 var det valår och antalet anställda ökar tillfälligt. Uppsägningar och varsel på flera länsstyrelser har en viss påverkan redan nu.

Samordningen bidrar till en enhetlig och kostnadseffektiv hantering av löneutbetalningarna. Samordningen av lönehanteringen underlättar även i kontakt med andra myndigheter till vilka rapportering ska ske, exempelvis pensionsuppgifter, statistik och skatteuppgifter som rapporteras varje månad. Samarbetet i länsstyrelsernas nationella arbete blir enklare avseende lönerelaterade frågor och rutiner.

Under 2023 har Löneservice deltagit aktivt i projektet för anslutning till Statens servicecenters, SSC, lönetjänst. SSC har presenterat en förförstudie innehållande en utredning av införande av nytt systemstöd. Förstudiens krav och kriterier har analyserats av länsstyrelserna för att kunna fatta beslut om kravuppfyllnad.

Ekonomiadministration LstEA

LstEA har i uppdrag att effektivisera och samordna ekonomiadministration och redovisningsmodell så att länsstyrelsernas ekonomiska information är enhetlig, jämförbar och rättvisande. Vårdlän för ekonomiadministrationen är Länsstyrelsen i Örebro län.

LstEA har under året arbetat med att bland annat stödja och effektivisera arbetet för länsstyrelserna gällande ekonomi- och administration. LstEA har uppdaterat ekonomi- och lönehandboken, flera manualer samt hanterat drygt 1 000 supportfrågor genom LstEA support.

LstEA har under 2023 gjort drygt 30-tal utsökningar ur ekonomisystemet för länsstyrelsernas räkning och på sätt effektiviserat hanteringen och kvalitén för dessa förfrågningar, såväl interna som externa.

VÄS-förvaltningen har under året arbetat med att utveckla verksamhets- och ärendestrukturen (VÄS), vilket resulterat i en nytt VÄS-dokument.

ÅR-mallgruppen ha under året förvaltat och utvecklat den länsstyrelsegemensamma årsredovisningsmallen som ligger till grund för länsstyrelsernas årsredovisning.

Med frågeställningen om hur länsstyrelserna kan göra leverantörsbetalningarna mer säkra har LstEA gjort en förstudie och ett förslag som delgetts till alla länsstyrelser.

LstEA har under året haft en del fokus på att utveckla länsstyrelsernas arbete med e-handeln genom support, utformande av workshops, en nätverksdag samt ett strategidokument.

Dataskydd och informationssäkerhet

Safirs uppdrag är att främja informationssäkerhet och dataskydd både i det länsstyrelsegemensamma perspektivet och inom varje länsstyrelse. I funktionen ingår sedan tidigare befattningen dataskyddsombud och från 2023 den länsstyrelsegemensamma informationssäkerhetssamordnaren. Vårdlän för Safir är Länsstyrelsen i Stockholms län.

Tillsammans med förvaltningsorganisationen, Gemensamma kansliet och IT-avdelningen arbetar Safir systematiskt och riskbaserat med ständiga förbättringar i hanteringen av länsstyrelsernas information. Samverkan med IT:s säkerhetsenhet har fördjupats inom ramen för Utvecklingsprogrammet för stärkt digital motståndskraft. Vi har även haft god samverkan bland annat med det nystartade servicechefsnätverket.

Under året har vi genomfört en särskild insats för ökad och likartad förståelse om begreppet informationssäkerhet och de faktiska uppgifter som följer av detta för länsstyrelsernas del. Vårt uppdrag från länsrådsgrupp 7 att ta fram en styrmodell för hantering av risker i de länsstyrelsegemensamma portföljerna är genomfört och beslutat. Även i år har Safir varit en drivande aktör och expertstöd för hur de 21 länsstyrelserna på ett säkert och effektivt sätt ska kravställa, anskaffa och hantera digitala arbetsredskap och ”molntjänster”.

En effekt av det länsstyrelsegemensamma arbetet med informationssäkerhet och dataskydd är att vi har höjt säkerhetskulturen genom ökad medvetenhet hos medarbetarna och framförallt hos de grupper som arbetar direkt med informationssäkerhetsfrågor.

Gemensamma kansliet

Gemensamma kansliet är en av länsstyrelsernas gemensamma stödverksamheter, som har i uppgift att stärka och stödja det länsstyrelsegemensamma utvecklings- och förvaltningsarbetet kopplat till digitalisering. Vårdlän för Gemensamma kansliet är Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Gemensamma kansliet har under året samordnat och hanterat finansiella medel för den länsstyrelsegemensamma utvecklings- respektive förvaltningsportföljen. Det handlar bland annat om att medel ska betalas ut till respektive länsstyrelse för nedlagd arbetad tid i det gemensamma utvecklings- och förvaltningsarbetet. Den ekonomiska hanteringen mellan länsstyrelserna är en förutsättning för att kunna arbeta gemensamt med utveckling och förvaltning och ha ekonomi i balans. Det har bidragit till att respektive länsstyrelse kan upprätthålla god redovisningssed, i den finansiella redovisningen.

Gemensamma kansliet har i uppdrag att stödja ledningarna i länsrådsgrupp 2 och 7 samt länsrådsmötet. Kansliet ger också stöd till Landshövdinge-IT (LH-IT) och presidiet för Länsråds- och Landshövdingemöte (LR-LH). I stort handlar det om att ta fram verksamhetsanalyser och beslutsunderlag, att samordna och administrera möten samt ansvara för att sammanställa uppföljningen av de länsstyrelsegemensamma stödfunktionerna. Stödet har bidragit till att arbetet i grupperna har kunnat bedrivas på ett effektivt sätt.

Under året har Gemensamma kansliet utvecklat och förvaltat strukturer, processer och modeller för det länsstyrelsegemensamma utvecklingsarbetet och lyft behov av utveckling av dessa till berörd länsrådsgrupp. Detta innebär att stödja i processer, rutiner och modeller för projektledare och styrgrupper, analysera och bereda behov av gemensam nyutveckling och ansvara för länsstyrelsens gemensamma verksamhetsarkitektur. Gemensamma kansliet samordnar också länsstyrelsernas deltagande och arbete inom eSam (e-samverkansprogrammet).

Sammantaget har detta uppdrag genomförts enligt plan och med bland annat följande resultat:

- Tillsammans med IT och den länsstyrelsegemensamma stödfunktionen för informationssäkerhet och dataskydd genomfört ett utvecklingsarbete med syfte att stärkt länsstyrelsernas förmåga att driva utveckling ur ett helhetsperspektiv, förbättrat resursnyttjandet och bidragit till ökad transparens
- Ökad samverkan mellan länen genom att samordna ett forum för verksamhetsutvecklare med fokus på processbaserad verksamhetsutveckling. I dagsläget finns 12 länsstyrelser representerade.
- Bidragit i arbetet med att effektivisera länsstyrelsernas prövning och tillsyn
- Tillsammans med IT drivit ett utvecklingsuppdrag i syfte att identifierat eventuella behov av anpassningar av länsstyrelsernas förvaltningsmodell.

Gemensamma kansliet har utvecklat och förvaltat strukturer, processer och modeller för länsstyrelsegemensamma förvaltningsområden samt stöttat dem i arbetet. Arbetet innebär också att etablera nya förvaltningsområden samt planera och samordna gemensamma möten och konferenser för områdenas ledning.

Sammantaget har uppdraget genomförts enligt plan och med bland annat följande resultat:

- Etablerat ett nytt gemensamt förvaltningsområde
- Etablerat en ny struktur inom ett befintligt förvaltningsområde
- Ökat kunskapen om länsstyrelsernas gemensamma förvaltningsmodell genom att genomföra utbildningar och konferenser för objektägare och förvaltningsledare
- Genomfört ett utvecklingsarbete i syfte att förbättra de gemensamma strukturerna för kommunikation, information och uppföljning.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid länsstyrelsen. Motiveringen till det är bland annat att länsstyrelserna saknar systemstöd som möjliggör uppdelning av ärendestatistik efter kön. En stor del av länsstyrelsernas ärenden berör inte enskilda individer, det vill säga saknar uppgifter som kan relateras till kön. Det i kombination med krav på hantering av personuppgifter, ekonomiska resurser och nödvändiga prioriteringar av nya uppdrag i samband med större samhällsstörningar är exempel på förklaringar till varför arbetet med att vidareutveckla länsstyrelsernas könsuppdelade statistik inte har kunnat prioriteras.

Det finns ett behov av och relevans att kunna följa upp kön i delar av länsstyrelsernas ärendehantering. Därför har ett beslut fattats om att länsstyrelserna gemensamt ska driva ett nationellt utvecklingsprojekt för att vidareutveckla statistik och systemstöd för redovisning av könsuppdelade uppgifter. Arbetet under 2023 har resulterat i att länsstyrelserna gemensamt har identifierat ett antal ärendegrupper där det finns personnummer registrerade och som är bra exempel att utgå ifrån i det fortsatta utvecklingsarbetet. Detta underlag blir en gemensam utgångspunkt i det fortsatta arbetet med att skapa bättre förutsättningar för att hantera könsuppdelad statistik i länsstyrelsernas gemensamma ärendehanteringssystem.

Exempel på ärendegrupper som har identifierats är

- personal i bevakningsföretag
- tillsyn över hund och katt
- bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer
- samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken
- tillstånd för förvärv av lantbruksfastighet.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Agenda 2030

Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 har som syfte att stödja länsstyrelserna i arbetet med regleringsbrevsuppdrag 1A1 avseende Agenda 2030 och fylla rollen som en regional samordnare. Arbetet har resulterat i fördjupad kunskap om agendans koppling till länsstyrelsernas verksamhet, spridning av goda exempel och tvärssektoriella arbetssätt, samt bättre omvärldsbevakning. Exempel på prestationer:

- Länsstyrelserna ingår i myndighetsnätverket GD-forum Agenda 2030. Länsstyrelsen är sedan 2022 samordnare för GD-forum; dels Lilla GD-gruppen, där landshövdingen i Värmland är ordförande, dels den Operativa gruppen, som består av tjänstepersoner.

- Medverkan i FN:s högnivåmöte i New York 9–19 juli. Inför mötet bidrog länsstyrelserna med ett flertal exempel på hållbarhetsarbete vilka användes och refererades till av den svenska delegationen. Medarrangör av aktivitet vid expertmöte för EU:s rådsarbetsgrupp för hållbar utveckling under Sveriges ordförandeskap.
- Extern samverkan med bland annat Nationella samordnaren för Agenda 2030 och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Medverkan i RKA:s översyn av nyckeltal för Agenda 2030.
- Fördjupningar inom det länsstyrelsegemensamma Agenda 2030-arbetet; hur Agenda 2030 beaktas i beslut och processer, data/analys, kommunikation samt transformativ implementering dvs. hur myndigheten kan hantera komplexa hållbarhetsutmaningar. Möten med alla länsstyrelser, chefsnätverk och länsråd.
- Nyhetsbrev om Agenda 2030 och gemensam samverkansytan för Agenda 2030.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målet för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med miljömålen (RUS)

Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS) är länsstyrelsegemensamt samverkansorgan som finansieras genom anslag 1:2 Miljöövervakning m.m. RUS samordnar och utvecklar miljömålsuppföljningen, bidrar till att åtgärdsarbetet intensifieras och följs upp samt förstärker länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå. Arbetet bedrivs utifrån en verksamhetsplan med mål för perioden 2022-2024. Målen handlar om att utveckla miljömålsuppföljning och utvärdering, miljöinformationsförsörjning samt stöd i åtgärdsarbetet för att nå miljömålen.

I RUS styrgrupp ingår berörda chefsnätverk på länsstyrelserna, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen samt Naturvårdsverket och SKR som adjungerade. I RUS arbetsgrupp ingår medarbetare från flera länsstyrelser. Exempel på prestationer:

- Påbörjat arbete med hur miljömålsuppdraget kan stärkas med bland annat en workshop.
- Samordnat, publicerat och analyserat regional årlig uppföljning av miljömålen som underlag för nationell uppföljning och regionalt kunskapsunderlag.
- Inom projekten miljöövervakning som underlag till miljömålsuppföljning, strategisk samhällsplanering som bidrar till miljö- och klimatmålen och cirkulär ekonomi i växtodling publicerat slutrapporter och kommunicerat resultaten.
- Genomfört sju webinarier om hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi för länsstyrelser, regioner och kommuner.
- Genomfört workshoppar om synergier mellan miljömål, klimatanpassning samt energi och klimat.
- Tagit fram vägledning för etappmål och regionala åtgärdsprogram för miljömålen. Medverkat i förvaltning av Åtgärdswebb för miljömålen.
- Samordnat, medverkat i och kommunicerat arbete med Miljömålsrådet och Agenda 2030.
- Medarrangerat miljömålsdagarna i Borlänge och årligt möte för länsstyrelsernas miljömålsuppdrag.

Bedömningen är att RUS aktiviteter under året i allt väsentligt bidragit till de uppsatta målen för 2022–2024.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat (LEKS)

Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) har som uppdrag att stödja, effektivisera och bidra till att utveckla länsstyrelsernas arbete med energiomställning och minskad klimatpåverkan. Genom dialog med Regeringskansliet om uppdrag och finansiering,

samt en ledningskonferens med temat Energiutbyggnad med miljö i fokus, har LEKS stöttat länsledningarna i att leda den regionala energi- och klimatomställningen.

Under 2023 har LEKS utvecklat investeringsstöden Klimatklivet (stöd, utbildningar, rutiner, IT-utveckling, kommunikation) tillsammans med Naturvårdsverket och Elektrifieringspiloter (stöd, mallar och rutiner) tillsammans med Energimyndigheten. Detta har varit en förutsättning för att länsstyrelserna kunnat genomföra sina uppdrag med anpassning till de nya förordningarna. LEKS bedömning är att samordningen har bidragit till en mer enhetlig, rättssäker och kostnadseffektiv hantering av stöden.

LEKS har erbjudit länsstyrelserna forum för erfarenhetsutbyte och kompetenshöjning i genomförande av energi- och klimatstrategier, energibesparingsuppdraget (Fi2022/02571) samt områden som robusta energisystem, effektiv energianvändning och regeringsremisser. LEKS bedömning är att detta tillsammans med gemensamt kommunikationsmaterial, som omvärldsbevakning och sammanställning av aktuella stödmedel, har underlättat, effektiviserat och utvecklat länsstyrelsernas regionala arbete med uppfyllandet av de nationella energi och klimatmålen.

Dialoger och samarbeten med andra länsstyrelsenätverk under året bedöms ha stöttat olika sakområden med energi- och klimatintegrering samt hantering av målkonflikter. Dialoger och samarbeten som skett med andra myndigheter, externa nätverk, arbetsgrupper bedöms bidra till ett samordnat och effektivt arbete med gemensamma frågor.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med civilområden

De civilområdesansvariga länsstyrelserna har ett geografiskt områdesansvar för sitt område när det gäller civilt försvar. Civilområdesansvariga länsstyrelser har uppgifter inför och vid fredstida kriser som handlar om att verka för länsöverskridande samordning av länsstyrelsernas planering och förberedelser inom civilområdet samt att ha en förmåga att utgöra en gemensam stödfunktion för länsstyrelserna vid hantering av fredstida krissituationer som berör flera län inom civilområdet. Civilområdesansvariga länsstyrelser får under vissa omständigheter ta över ansvaret för kommunal räddningstjänst inom sitt civilområde.

Civilområdesansvariga länsstyrelsernas uppgifter inför höjd beredskap fokuserar bland annat på planering mellan statliga myndigheter och Försvarsmakten och på att stödja länsstyrelsernas planering och förberedelser inom respektive län. Ytterligare ett uppdrag rör förberedelser av civila aspekter av världlandsstöd.

Civilområdesansvariga länsstyrelser är högsta civila totalförsvarsmyndighet inom respektive civilområde och ska vid höjd beredskap bland annat samordna de civila försvarsåtgärderna och den civila delen av världlandsstödet samt verka för att det civila och militära försvaret samordnas. De ska vidare ansvara för att en samlad lägesbild sammanställs och hålla regeringen informerad om händelseutvecklingen samt ge länsstyrelserna inom civilområdet vägledning i fråga om inriktning och prioritering.

Civilområdesansvariga länsstyrelser har under 2023 bemannat kanslierna i respektive civilområde, utvecklat strukturer för samverkan mellan civilområden, strukturer för samverkan med bland andra Försvarsmakten inom civilområden och strukturer för samverkan mellan civilområden och sektorsansvariga beredskapsmyndigheter. Länsöverskridande samordning av länsstyrelsernas planering och förberedelser är påbörjad under 2023. En gemensam plan för övertagande av kommunal räddningstjänst är framtagen och implementeringen är påbörjad i respektive civilområde. De civilområdesansvariga länsstyrelserna har etablerat en grundläggande förmåga att kunna vara ett stöd till berörda länsstyrelser vid fredstida kriser.

Civilområdesansvariga länsstyrelsernas geografiska områdesansvar för civilt försvar inför och vid höjd beredskap är klarlagt och deltagit i övningar kopplat till rapportering vid höjd beredskap. En struktur för krigsorganisation håller på att tas fram.

Vidare har civilområdesansvariga länsstyrelser fattat beslut om implementering av enhetliga former för gemensam beredskapsplanering.

Under 2023 har en särskild satsning genomförts avseende civila aspekter av värdlandsstöd och tillsammans med Försvarsmakten har en riktad utbildningsinsats genomförts gentemot berörda länsstyrelser, regioner och utvalda kommuner. Därefter har planering av värdlandsstöd initierats. Civilområdesansvariga länsstyrelser har även arbetat tillsammans med MSB i framtagnandet av en nationell strategi för civilt värdlandsstöd.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med uppdrag ”Rätt att försvara” – beakta jämställdhet och mänskliga rättigheter i krisledning

Länsstyrelsen Kronoberg har under 2023 samordnat uppdrag C8 ”Rätt att försvara”. Till uppdraget har en styrgrupp och en verkställande grupp varit kopplade.

Uppdraget syftar till att säkerställa att jämställdhetsperspektiv och frågor om mänskliga rättigheter beaktas i alla relevanta delar av krisledningen, både i fredstida kriser och under höjd beredskap.

Uppdraget har tydliggjorts i en projektplan där målet satts till att stärka länsstyrelsernas beredskapsorganisationer och dess olika funktioner (L1-L9, stabschefer, TiB samt myndighetsledning) i att efterfråga information, analysera underlag och fatta beslut som säkerställer att jämställdhet och mänskliga rättigheter beaktas i alla relevanta delar i hanteringen av händelser, med hänsyn till aktuella kriser, erfarenheter och behov för länsstyrelserna och deras samarbetspartners. Detta görs genom att ta fram funktionsanpassade beslutsstöd, utbildningsinsatser samt övningsunderlag inom området samt vid behov andra relevanta insatser. Projektet ska vidare implementeras på ett sätt som gör att insatserna blir förenliga och skapar synergier med andra länsstyrelsegemensamma arbetsgrupper och samordningsprocesser inom såväl krishantering, jämställdhet som mänskliga rättigheter.

I arbetet med uppdraget har följande produkter tagits fram:

- Funktionsspecifika stödmaterial för L1–L9, stabschefer samt myndighetsledning. Detta material innehåller även en kunskapsdel om mänskliga rättigheter och jämställdhet i kris- och krigsledningsarbetet.
- Övningsmaterial kopplat till de funktionsspecifika stödmaterialen
- Rekommendationer

Arbetet har genomförts i bred samverkan såväl internt som externt.

Länsstyrelsen i Kronobergs län gör den sammantagna bedömningen att syfte och mål för uppdraget är uppfyllt. Projektet har bidragit till att stärka förutsättningarna för länsstyrelsernas förmåga att värna civilbefolkningen i kris- och krigsledningsarbetet och i förlängningen att stärka försvarsviljan samt samhällets motståndskraft. De framtagna stödmaterialen bedöms bidra till att öka länsstyrelsernas förmåga att efterfråga information, analysera underlag och fatta beslut som säkerställer att jämställdhet och mänskliga rättigheter beaktas i alla relevanta delar i hanteringen av händelser. Vidare har uppdraget bidragit till att skapa synergier mellan olika nätverk och sakområden inom länsstyrelsernas verksamheter och genom detta skapat förutsättningar för en fortsatt utveckling efter projektets avslut.

Arbetet med att utveckla effektivitet och enhetlighet i tillsyns- respektive prövningsverksamhet

Uppdraget har omfattat inventering, sammanställning och analys inom följande tre frågeställningar:

- Hur har länsstyrelserna utvecklat arbetet med att tillämpa länsstyrelsegemensamma arbetsmetoder?
- Hur har samarbetet vid arbetstoppar utökats?
- Har vidtagna åtgärder inom områden där gemensamma arbetsmetoder tillämpats bidragit till kortare handläggningstider?

Länsstyrelsernas strategi för arbetet med att utveckla effektivitet och enhetlighet i tillsyns- respektive prövningsverksamhet är att:

- Integrera utvecklingen i ordinarie verksamhet och inom befintliga ramar
- Utvecklingen ska ske behovsdrivet
- Samverkan mellan länsstyrelserna ska vara förstahandsval vid utveckling

Nyutveckling sker i de allra flesta fall genom länsstyrelsegemensamma utvecklingsprojekt med deltagare från olika länsstyrelser. Följande nyutveckling har genomförts under året för en mer effektiv och enhetlig tillsyn respektive prövning:

- Gemensamma arbetsmetoder inom området djurhållning.
Mer säker, effektiv och likriktad hantering av djurärenden kopplat till områdena djurskydd och tillsynslagen. Länsstyrelsen handlägger ca 40 000 ärenden varje år.
- Gemensamt IT-stöd och arbetssätt för handläggning vid prövning och tillsyn inom området samhällsplanering. Fokus under året har varit detaljplaner.

Ständiga förbättringar bedriver länsstyrelserna bland annat inom respektive områdes förvaltningsobjekt¹, samverkansorgan eller via verksamhetsnätverk. Följande delar har förbättrats under året och bidrar till en mer effektiv och enhetlig tillsyn och prövning:

- E-tjänster
- Samarbetsytor
- Arbetsrutiner/arbetsinstruktioner
- Dokument-/rapportmallar
- Bedömningsstöd/bedömningsverktyg
- Flödesscheman
- Analysverktyg
- Dialoger/samsynsdiskussioner
- Fältstöd/fältapplikationer
- Vidareutveckling av gemensam verksamhetsprocess, bedriva tillsyn inom alkohol, tobak och tobaksfria nikotinprodukter

Länsstyrelsens strategi för arbetet med att utveckla effektivitet och enhetlighet har, tillsammans med en ny prioriteringsmodell, ökat länsstyrelsernas förmåga att samordna och

¹ Länsstyrelserna har olika förvaltningsobjekt som vardera stöttar ett eller flera verksamhetsområden.

prioritera gemensamma utvecklingsbehov inom tillsyn och prövning. Fullt implementerade förväntas årets utvecklingsinsatser bidra till;

- Förenkling för intressenten
- Effektivare arbetssätt
- Mer likriktade bedömningar

Arbetet med processkartläggningar och utveckling av E-tjänster har bidragit till att synliggöra hinder för ett effektivt arbetssätt, skillnader i bedömningar samt kunskap om kommande behov av utveckling. Tillämpning av fältstöd effektiviserar insamlande av data i samband med verksamhetsutövande i fält. Under arbetets gång har det kollegiala samarbetet stärkts.

Det är för tidigt att se vilka effekter vidtagna åtgärder (nyutveckling och ständiga förbättringar) har på handläggningstid, men bedömningen är att de kommer bidra till kortare handläggningstid på sikt.

Att hjälpa varandra med kompetensförsörjning under en uppkommen arbetstopp är ett effektivt sätt att förvalta gemensamma resurser samt attrahera, bibehålla och utveckla kompetens. Nya rekommendationer från Arbetsgivarverket och formerna för personallån har hanterats i utvecklingsarbetet.

För att underlätta samarbetet med in- och utlån av personal i samband med en arbetstopp har länsstyrelserna under 2023 tagit fram gemensam stöddokumentation. Stöddokumentationen består av:

- Överenskommelse om personallån mellan länsstyrelser
- Överenskommelse om personallån med andra myndigheter
- Mall vid beslut av personallån
- Frågor och svar (FAQ) att publicera på länsstyrelsens intranät
- Gemensamt informationsmaterial till lednings- och samverkansgrupper

Med årets insatser har länsstyrelsekollektivet bättre förutsättningar att hantera arbetstoppar på ett mer frekvent, smidigt och effektivt sätt. Genomförda utvecklingsinsatser bidrar till:

- Enhetliga generella principer för personallån
- Ökad transparens kring de förutsättningar och krav som gäller vid in- och utlån
- Ökad förmåga att följa upp hur många in- och utlån som genomförs under ett år
- Minskad administrativ börda

Länsstyrelsen Gävleborg ansvarar för att beslut från riksdag och regering genomförs samt att samordna den statliga verksamheten i länet. Vi är en kunskapsorganisation som arbetar tvärsektorielt med flera olika sakfrågor från landsbygdsutveckling, miljömålen, biologisk mångfald och djurskydd till flykting- och integrationsfrågor hållbar samhällsplanering och krisberedskap.

Vår värdegrund bygger på tre ord, handlingskraft, professionalitet, och förståelse och ska genomsyra allt vi gör på alla nivåer.

Länsstyrelsen
Gävleborg